צילום: רלי אברהמי

מנהטן דיגיטל
כמה חכם, ככה פשוט

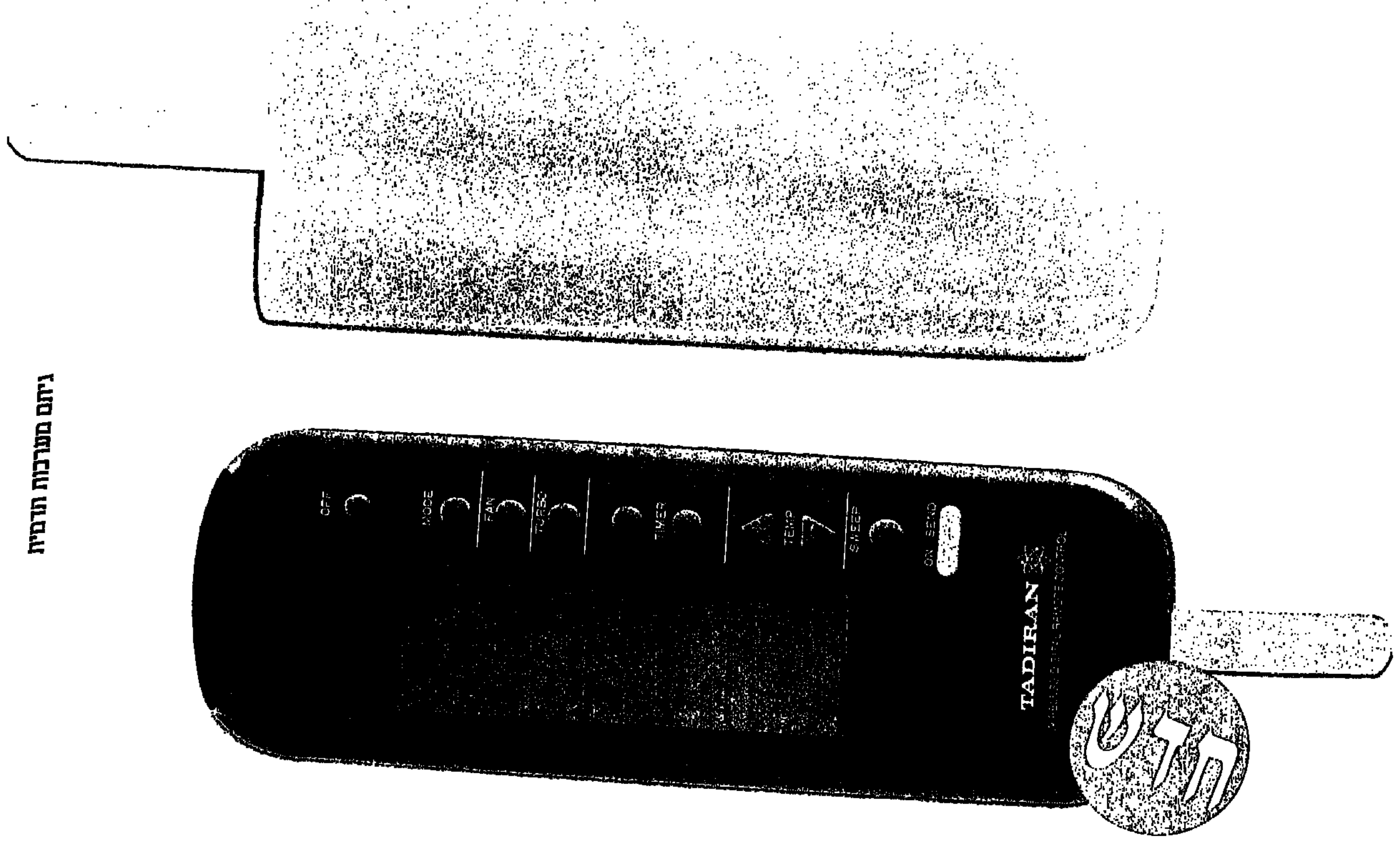

ניהם מערכות תוכנית

תדיראן מציגה את דגמי מנהטן דיגיטל החדשים - יותר מתקדמים בטכנולוגיה, יותר נוחים להפעלה:

"מזגן מפוצל עילי – מנהטן דיגיטל TFE"
המזגן העילי המתמזג ביותר.
תדיראן מציגה לראשונה בישראל את "מנהטן דיגיטל TFE" - סדרת מזגנים מפוצלים עיליים, מהמתקדמים בעולם, המיועדים לשימושים מגוונים.
מזגני "מנהטן דיגיטל TFE" מצטיינים במידות קטנות במיוחד של יחידת המאדה הפנימית, בעיצוב מודרני ומרשים, בפיזור אוויר אוטומטי ויעיל ביותר ונשלטים כולם באמצעות "השלט החכם".

"השלט החכם והידידותי" של מזגני תדיראן.
כל מזגני "מנהטן דיגיטל" העיליים והרצפתיים החדשים של תדיראן מגיעים אליך עם "השלט החכם" – שלט רחוק חדשני וידידותי המאפשר שליטה קלה ובטוחה במערכת הבקרה הממוחשבת והייחודית של המזגן. "השלט החכם" מאפשר לך לבחור את מצב הפעולה הרצוי, את מהירות האוורור ואת הטמפרטורה המדוייקת.
כמו כן, מאפשר "השלט החכם" תכנות לזמן ארוך, מתריע על הצורך בניקוי מסנן האויר ומפעיל מערכות הגנה משולבות המאריכות את חיי המזגן. מערכת הבקרה כוללת גם מקשיר קרח אלקטרוני ומאפשרת שמירה על זכרון התכנות למשך 48 שעות של הפסקת חשמל. עם "השלט החכם" ניתן לנצל בקלות את כל היתרונות של מזגני תדיראן.
אז אם אתה מעוניין במזגן, דרוש מזגן תדיראן עם "השלט החכם". פשוט מאוד!

"מזגן מפוצל רצפתי – מנהטן דיגיטל GXL"
המזגן שנותן לך יותר מכל מזגן אחר.
לראשונה בישראל! "מנהטן דיגיטל GXL" – מגוון גדול של מזגנים מפוצלים רצפתיים רבי עוצמה, המצטיינים במדחסים יעילים וחסכוניים במיוחד ומקנים לך את כל היתרונות של הפעלה באמצעות "השלט החכם".

להשיג עכשיו בשק"ם, המשביר לצרכן, בחנויות החשמל והמזגנים המובחרות, בחנויות ובסניפי תדיראן: ת"א: טל. 03-5420304, חיפה: טל. 467316, 04-467353, ב"ש: טל. 07-236561, ירושלים: באמצעות "אלרם" טל. 02-783851.

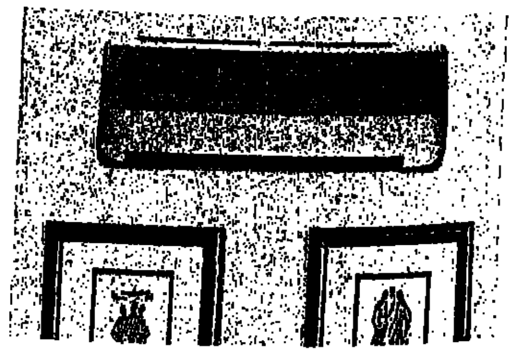

מנהטן דיגיטל עילי

מנהטן תדיראן
המזגן הנמכר ביותר בישראל

תדיראן
תעשיות מוצרי צריכה חשמליים בע"מ
החברה הגדולה בישראל למוצרי חשמל ביתיים

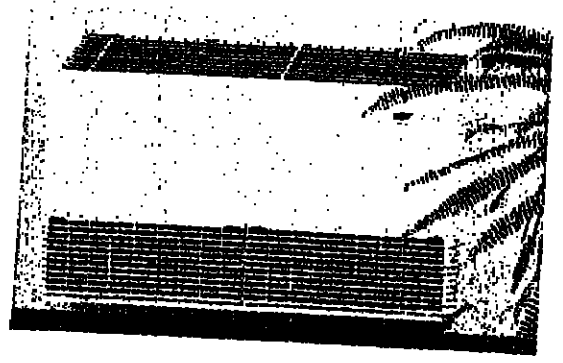

מנהטן דיגיטל רצפתי

סמפונית ההנחות הכפולות ב-גרניט!
רשת חנויות ספרים

ברשת גרניט כבר התחיל שבוע הספר!

רק בגרניט רבי המכר של השנה בהנחות כפולות משבוע הספר.
רק בגרניט הנחות שבוע הספר גם על כל התקליטורים והקלטות העבריים.

גרניט - רשת חנויות ספרים ומוסיקה

אילת: מרכז הקניון האדום טל. 07-373034, **חיפה:** אוניברסיטת חיפה טל. 04-253001, **קרית ביאליק:** קריון טל. 04-779728,
כפר סבא: ויצמן 90 טל. 09-973501, **כרמיאל:** קניון ככר העיר טל. 04-9981194, **נתב"ג:** נמל התעופה בן-גוריון טל. 03-9711417,
רחובות: רח' הרצל 184 טל. 08-465623, **תל אביב:** בית סוקולוב טל. 03-696627, **תל אביב:** דיזנגוף סנטר טל. 03-5284831,
רעננה: רח' ז'בוטינסקי 6-מרכז מירון טל. 913645, **ירושלים:** סנטר 2, בנייני האומה טל. 02-383494

6 יורם אדידור חוזר לוידה
אורנה קדוש

14 הדוד שאול, ממתבצרי יהוד
איל חלפון

18 אביהו מדינה לא כועס
מאיר עוזיאל

22 דן שילון בוכה בסתר
סימה קדמון

31 לא סופי
יאיר לפיד

34 רצח בקיבוץ
אורן גזית

38 הכדורגל בא לארה"ב
בן כספית

46 שיפודים
מאיר עוזיאל

50 50 שנים לפלישה לנורמנדיה
ישראל רוזנבלט

58 סנדרה שדה לא פוחדת מהגיל
שרית פוקס

62 בית הבושת של העולם
מיכל מירון־שקד

64 ש. שפרה כותבת פרוזה
אורן גזית

66 מסע מופלא באריתריאה
מיכה אילן

70 אסטרולוגיה
טובה ספרא

72 תשאל את לאה אתגר

74 חוכמולוגי

77 סועד
רון מיברג

78 רכילותי

80 יומן גבע
דודו גבע

עורך: אמנון רבי
עורך משנה: אמיר רותם
עריכה: ירון בלוך, אמיר בן־דוד
עיצוב: אורנה אושרי
© כל הזכויות שמורות ל"מעריב"
This Magazine is a Supplement to
Maariv International Edition

יהונתן גפן

מתוך צילום של מיכה בר־עם

מסע בארץ פעם

יותר מדי פעמים אתה שומע: אל תסתכל על מה שקורה אצלנו היום. הולך ופוחת הדור, פעם היה פה משהו, פעם היה פה משהו משהו. כמו שאתה בא לאיזה פאב בעיר ואומרים לך: יום רביעי תמיד חלש, עכשיו באיס? איפה היית אתמול?

פעם הכל היה גדול, גרנדיוזי, אופרה. כמה מסכנים אנחנו שנולדנו מאוחר, אחרי שהפעם כבר עבר, ואנחנו הפסדנו את כל הקטעים הטובים של הארץ החד פעמית הזאת.

■

מתוך געגועים לספר "אנשי בראשית", ולעוד משהו שעדיין אין לו שם, טיפסנו לשיך־אברק, לכיוון פסלו הסוסי של אלכסנדר זייד, שכבר בגיל 17 היה בעלייה השנייה, ייסד את השומר, שמר על העמק, התנחל בין הגלבוע לכרמל, ועוד היה לו זמן להיות גיבור, למות מות גיבורים, ולהיות יצוק על הסוס הזה, שאסור לטפס עליו, אבל ילדים מטפסים על כל דבר.

אנחנו עולים על גבעה (אלדד, שולי והילדים – ארם ואנה), ועל גבעה אחת לפני הפסל אנחנו רואים אוטובוס של מטיילים. על הדשא, בשבת אחרי הצהריים, מאזינים אזרחים מחדרה, שלא עשו רע לאיש, לסיפורי גבורה מפי הגבורה. לגבורה קוראים גיורא זייד, הבן של אלכסנדר, האיש על סוס הברזל.

אחרי שהטיול מתפזר, אנחנו ניגשים לגיורא זייד, הבטחוניסט הנצחי, שכל דמותו אומרת "פעם". הוא נראה כבן 70, כובע של קוזאק על ראשו, וקלע תנ"כי בידיו. בתוך הקלע, במקום אבן, מונח לו שסק מרקיב. הוא רואה את אלדד ויִשר תופס עצבים: "מה זה העגיל הזה על האוזן שלך?", הוא אומר, "מה אתה אשה?" והוא תופס לו את האוזן ומתחיל לסובב אותה, עד שאלדד דומע.

"הנה", אומר גיורא, "לילדה הזאת מתאים העגיל שהיא לובשת". והוא מצביע על ארם, שהוא בכלל ילד, אבל מה אכפת לו מהדקויות הללו. הוא בא מארץ פעם ושום דבר שאינו פעם, לא מעניין אותו ואת הרוגטקה שלו.

בסיפורים שהוא דופק לטיולים מאורגנים אבל גם לאנשים כמונו שהגיעו אליו בטעות, יש הרבה פיקנטריה וקטעים, ומעט היסטוריה רצינית של העמק. ההבדל בין סיפור הציונות לבין ההופעה של גיורא זייד, הוא כמו ההבדל בין אמנות לבידור.

איני מכיר את זייד הבן ולא אשפוט אותו מתוך שיחה קצרה, אך ברבע שעה הוא נתן לנו להבין שאנחנו לא מבינים כלום. הוא הכל, ואנחנו שומדבר.

הוא עדיין ב"השומר", ואם יש לנו מדינה, זה רק בגללו: "לפני מלחמת יום כיפור, באו אלי דרוזים מלבנון וסיפרו לי שהסורים מתכוונים להתקיף אותנו. דיברתי עם דיין, וככה תיקנתי את מה שעיזרא והמודיעין שלו קלקלו. ועכשיו המניאק הזה, שו"אסמו, רמון, רוצה להחזיר 41 ישובים עבריים מצליחים בגולן".

אני מתפתה לשאול אותו מה הוא חושב על תהליך השלום, הוועידה באוסלו, חתימת ההסכם בקהיר.

שוב הוא מעיין באוזן האדומה של אלדד ואומר: "רבין בחור טוב, רק עכשיו כתבתי לו מכתב חשוב. אם הוא עושה להם איזה תרגיל אז הוא בסדר, אבל אם הוא מתכוון באמת לשלום כוה אז אוי ואבוי. אתם לא מבינים, יש לכם עגילים, כל מה שהערבים רוצים זה שאנחנו נשתה את המים של הים".

כלומר, הבטחוניסט הנצחי עם הרוגטקה ("כל חיי הייתי במודיעין"), עדיין מאמין בקונצים, והתכונה הטובה ביותר של רבין (יושר) נתפסת אצלו כחולשה מסוכנת.

אנחנו כבר רואים שאין עם מי לדבר, מנסים לרדת מהגבעה, אבל הוא מנסה לספר לנו איך פעם היינו אמיצים יותר. הוא מספר לנו על קרב מסוים ("דיין שאל אותי: איפה נכנס לו הכדור, למפקד? אמרתי לו: בחזה. בחזה, לא בגב. אתם מבינים, והוא לא ברח!").

אלדד, אמיץ יותר מכל פסל של איש על סוס, אומר: "אולי אם הוא היה בורח הוא היה חי". האוזן שלו שוב בסכנת הכחדה, ואנחנו בורחים, מחכים לרגע לקבל את השסק הרקוב מהרוגטקה של זייד כגב שלנו. במורדות הגבעה תפורים הקברים המפורסמים של בית שערים העתיקה. 2,300 שנה הם שוכבים שם, מחכים לפתרון מדיני, ואני לא אתפלא אם על כמה אוזניים של שלדים יש עגילים.

■

בדרך בחזרה אנחנו נכנסים לבת־שלמה, עוד מקום של פעם. "כאן", אומר לנו שוארצמן הגבן, תמצאו גבינות כמו שעשו פעם. חדר קטן, מלא בגבינות, שמן זית, זיתים ("סורים רפוקים, אם אתם מבינים למה אני מתכוון"), ואבא שוארצמן הזקן עומד על אם הדרך (או אולי אביה), כמו רמזור מקולקל, מכוון את המטיילים של עכשיו אל הגבינות של פעם.

"השולחן שאתם רואים פה הוא מ־1894", אומר שוארצמן הצעיר, בחור סימפטי ואדיב, שנותן לטעום לפני שקונים, "כל מה שאתם רואים פה מתחילת המאה".

אני מתאמץ להתפעל, אם כי אין לי שום בעיה עם הגבינות החדשות.

"את הגבינה הזאת", הוא אומר על קצ'קבל מסוימת, "צריך להשאיר מחוץ למקרר עד שיש לה ריח נוראי. אצל הצרפתים הנשים מבושמות והגבינות מסריחות".

"אצלי בבית יש מקרה הפוך", אומר אחד הקליינטים, ויש צחוקים, ועוד סיפורים על איך פעם היה כל כך פעם, והיום זה כל כך היום.

לפיכך, אני מקווה ששוארצמן לא יכעס אם יגלה שהצ'ק בו שילמנו על הגבינות הוא מ־1905. כי אם אנחנו כבר הולכים על פעם, אנחנו הולכים עד הסוף.

תיק השקרים של יורם ארידור

יורם ארידור. העלילות לא השתנו, הדברים הם חזרה, מפני שלשקר יש פנים רבות והאמת היא אחת • צילומים: משה שי

במהלך שלוש וחצי השנים שבהן נמשך משפט הבנקאים סירב יורם ארידור, מי שהיה שר האוצר בימי הוויסות העליזים, להתייחס לפרשה בפומבי, אך הבטיח שהוא מלקט את כל העלילות והשקרים שמפיצים מלעיזיו. עם גזירת דינו של אחרון הבנקאים, מפר ארידור את השתיקה וסוגר חשבון עם משמיצין החדשים והוותיקים

אורנה קדוש

מאז החל משפט הבנקאים, לפני כשלוש וחצי שנים, סירב יורם ארידור להתראיין בנושא ויסות המניות. מי שהיה שר האוצר בימי הוויסות, והיום הוא עורך דין פרטי, ענה לכל המבקשים שהוא אוסף "תיק שקרים גדוש ועבה" מהדברים שנאמרו עליו במהלך המשפט, אולם אין בדעתו לומר מילה עד לסיומו. השבוע, לאחר שנגזר דינו של ארנסט יפת, חש ארידור חופשי להתחשבן עם מבקריו.

ולאו דווקא עם הבנקאים שהועמדו לדין. עליהם הוא מד־בר בעדינות, למרות טענתם במהלך המשפט, כאילו ביקש מהם במפורש להמשיך בוויסות (טענה שנדחתה בהכרעת הדין). על דברי הסניגור יגאל ארנון, כי יפת חש שהמדינה

המשך בעמ' 9 ◄

▶ המשך מעמ' 7

נגדה בו, מפטיר ארידור רק: "נו. אולי כדאי להעמיד את המדינה לדין על בגידה ביפת". הוא מחייך גם למשמע הציטוט מפי ליאון רקנאטי, "הרגשנו שאנחנו הש.ג. בפרשת המניות".

"על זה אני רק יכול להגיד, שוועדת בייסקי ובית המשפט קבעו את העובדות", הוא משיב, "והם קבעו שבנק דיסקונט סירב להפסיק את הוויסות בתיאום עם משרד האוצר. נו, ש.ג. שי־כול לסרב לשר אוצר להפסיק ויסות – איזה מין ש.ג. הוא? גדול גדול. שין־גימל־גימל. הכרעת הדין לא מתבטלת על ידי ראיון עיתונאי של אחד הנאשמים או של תומכו".

הטון המבודח נעלם כשהוא מתייחס לאחרים, שלא מבין הנאשמים, אשר התבטאו נגדו. מכולם, ארידור הכי מעוצבן על שני הבנקאים הבכירים ביותר היום בישראל – משה זנבר (יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי) ועמירם סיון (יו"ר ההנהלה של בנק הפועלים). השניים התראיינו אחרי גזר הדין במשפט הבנקאים, וטענו שצריך היה לנהוג כבנקאים ובארידור דין שווה.

זנבר אמר כי "רק בנקאי הוויסות, מכל מחולי הוויסות, סבלו מהתקפי לב. האחרים לא. שנים לא נדרה. למשל יורם ארידור, שוועדת בייסקי שטפה אותו מלמעלה למטה". סיון הוסיף: "צריך שיהיה דין אחד לשר האוצר שסרח ולאיש העסקים שסרח. מה שעשו רשויות החוק לארידור, אחרי מה שנאמר עליו בוועדת בייסקי, ייעשה גם לכל האחרים. כך תימנע איפה ואיפה".

ארידור: "יש להם חוצפה להציג את השאלה, למה לא הביאו להעמדתי לדין ביחד עם הבנקאים. הוויסות התחיל בשנת 72'. ראוי להיזכר מי היה המנהל הכללי של האוצר והמומחה הכלכלי של מדינת ישראל עד שנת 79'. זה היה עמירם סיון, אשר מתיימר להטיף מוסר בעניין הוויסות.

"מצטטים מפי שוב ושוב, כאילו אני קראתי לציבור, סמוך למשבר, לקנות מניות בנקאיות. ציטוטים שלא היו ולא נבראו. איש מהמצטטים גם לא ציין באיזה יום, כביכול, נאמרו הדברים האלה. הליגה הלאומית של עורכי הדין, שהגנה על הבנקאים, חיפשה את הציטוט הזה. האמיני לי שאילו היה בידה, היתה מצליחה להביא אותו לבית המשפט"

– דן פרופר אמר ש"לא ייתכן שמקבלי החלטות ייצאו נקיים, כשאחרים נושאים בדין".

"אני ממליץ בפניו לקרוא את הכרעת הדין. שילמד משהו. על מה בדיוק אפשר להעמיד אותי לדין? רק מפני שהבנקאים רוצים בזאת? מאיפה הלהיטות הזו לשמש רמקול לנאשמים, שדבריהם בנושאים עובדתיים נמצאו לא אמינים?".

– השר אמנון רובינשטיין סבר שהיה צורך להסיק מסקנות לגבי הדרג המדיני.

"מסתבר שהשר רובינשטיין בדעה שוועדת בייסקי היתה צריכה לכתוב המלצות לגבי הדרג המדיני. ועדת בייסקי התייחסה לדרג המדיני, גם ליגאל הורביץ ז"ל וגם אלי, והגיעה למסקנה שאין לה המלצות לגבי הדרג המדיני. אז מה? השר רובינשטיין הוא עוד ועדת חקירה? הוא סופר־בייסקי? זה לא מתאים לפרופסור. למשפט קונסטיטוציוני. אבל את יודעת שוועדת בייסקי התייחסה לדרג המדיני, אז את יודעת יותר מהשר רובינשטיין".

– הוועדה לא המליצה לפטר אותך, משום שכבר לא היה ממה לפטר אותך.

"הם אמרו שהם מסתפקים בקביעת האחריות".

– לדבריהם, היות שכבר אינך מכהן כשר אוצר.

"מה היה קורה לו הייתי עדיין שר אוצר, זה עניין לספקולציה. הם לא אמרו מה הם היו ממליצים באותו מצב, ואף אחד לא יכול לעשות את זה במקומם".

– חשבת שהבנקאים ראויים למאסר בפועל?

"אין חשיבות למה שאני חושב. בית המשפט גזר את דינם, וזה בוודאי יהיה נושא לערעור. נחכה לבית המשפט העליון".

– יש סיכוי שתבקר מישהו מהם בבית הסוהר?

"עם אלה שנידונו למאסר בפועל לא היה לי קשר אישי חברי, לא קודם ולא עכשיו".

תיק השקרים

הוא התכוון ברצינות, ארידור, כשאמר שיש לו "תיק שקרים". זהו קלסר חום, ענק, עמוס בגזרי עיתונים, דו"חות, פתקים, פרוטוקולים של בית המשפט, שמהם הוא מצטט באריכות, כדי לבסס את דבריו. עשור חלף מאז שהתפוצצה הפרשה, ועדיין עסוקים בה בני הזוג ארידור

שר האוצר ארידור בכנסת, עם הקופסאות בהן מירוט תקציב המדינה ● צילום: קלאודיו פיימבלט

תיק השקרים של יורם ארידור

סיון היה צריך לדעת שיש ויסות, ויכול היה לעצור אותו בלי משבר. אבל העלילות חוגגות.

"ומשה זנבר, אשר עכשיו ממלא תפקיד של מטיף מוסר בקשר לוויסות, היה נגיד בנק ישראל בין השנים 71' ל־76'. הוא יכול היה לחסל את הוויסות בעודו קטן, והוא נכשל במילוי התפקיד הזה. אילו היה מבחין בוויסות ומבין את חומרתו, הוויסות לא היה מגיע אלי ב־81'. עכשיו יש להם העצפה להיטפל אלי ולהעליל עלי".

– הם בכלל לא ידעו על קיום הוויסות.

"אם אדם שהיה נגיד, ולא ידע במשך מספר שנים כה רב, איזה מין נגיד הוא היה?".

– לו היית אתה אז הנגיד, היית יודע?

"אני לא יודע מה היה אילו. אני לא יודע אם הוא ידע או לא ידע. הוא היה נגיד כשהוויסות התחיל. הוא לא עשה בעניין הזה כלום. אני יודע שכשאני הייתי שר אוצר, וכאשר לי נודע על הוויסות, ניסיתי להוריד את הבנקאים ממנו".

– סיון ידע?

"אם במשך שבע שנים לא ידעה המערכת שיש ויסות של מניות, אז אלה שטיפלו במערכת בין 72' ל־79', כולל זנבר וסיון, כשלו בתפקידם. אבל קשה לי להניח שלא ידעו. נכון שהממדים גדלו אחרי כך".

בייסקי בעד או נגד

רבים התבטאו בנוסח זנבר־סיון. ארידור משיב שאין כל דמיון בין בנקאים שיזמו והפעילו ויסות מניות, לבין שר אוצר, שניסה להפסיקו. הוא מצטט קטעים מדו"ח ועדת בייסקי ומהכרעת הדין של השופטת מרים נאור, כדי להראות שהוויסות החל הרבה לפני תקופתו, שהבנקאים סירבו להצעתו להפסיק את הוויסות, שלא עודד את הוויסות ושלא היתה לו דרך להביא להפסקתו מבלי לגרום למשבר.

כמובן שהוא מצטט את החלקים הנוחים לו. ועדת בייסקי זקפה לחובתו חוסר מעש לפתרון הבעיה ואי הכנת תוכנית לקראת משבר אוקטובר, שהיה צפוי. הוועדה קבעה שלא מילא את חובתו כשר אוצר. על רקע הדברים האלה, באו הטענות שאין זה הוגן שהבנקאים ילכו לכלא, והדרג המדיני ייצא בלא פגע.

היועץ המשפטי לשעבר, יוסף חריש, למשל, סיפר אחרי גזר הדין (לפני כחודש), כי היה זה השיקול העיקרי להחלטתו שלא להעמיד את הבנקאים לדין (והחלטה שביטל הבג"ץ). "כל אורתם אריות בחבורה", אמר, "אנשי שררה שחטאו עם הבנקאים בפרשת הוויסות, יצאו פטורים בלא עונש ובלא סנקציה, והבנקאים נענשים חזור והענש".

ארידור: "על הדברים של חריש קבע בית המשפט העליון ששיקוליו לא היו סבירים, כאשר הבג"ץ המפורסם החליט לבטל את דעתו והחלטתו בעניין אי העמדת הבנקאים לדין. או כמובן שאפשר לצטט את חריש. הוא אמר. רק אמירתו לא היתה הגיונית".

– יצחק מודעי אמר דברים דומים, והוסיף שהוא אחוז תדהמה.

"אני רוצה להיות פטור מלהתייחס לאישיותו ולסגנונו של יצחק מודעי. אחרים עשו את זה במקומי".

"יש להם חוצפה להציג את השאלה, למה לא הביאו להעמדתי לדין ביחד עם הבנקאים. הוויסות התחיל בשנת 72'. ראוי להיזכר מי היה המנהל הכללי של האוצר והמומחה הכלכלי של מדינת ישראל עד שנת 79'. זה היה עמירם סיון, אשר מתיימר להטיף מוסר בעניין הוויסות. ומשה זנבר, אף הוא מטיף מוסר בהקשר לוויסות, היה נגיד בנק ישראל בין השנים 71' ל־76'"

באופן אובססיבי, מתווכחים בלהט עם המאמרים המצהיבים, מנתחים את המניעים הנסתרים של מי שהביע דעה לא חיובית על תפקודו של שר האוצר לשעבר.

הלכתי אליו השבוע בסקרנות רבה. שש שנים חלפו מאז פגישתנו האחרונה, כאשר פרש מן החיים הפוליטיים. מראהו כמעט לא השתנה מאז. שערו האפיר במקצת, כרסו בולטת מעט יותר, המקטרת נעלמה, אבל לא היתה זו פגישה עם רוח רפאים. מה שהשתנה הוא תחושת הרדיפה שלו, שהתעצמה ללא הכר. עד כדי כך, שהוא מעלה באוזני את פרשת דרייפוס.

"אני לא אוהב את ההשוואה הזו, אך אעשה אותה בהקשר מסוים", אומר ארידור. "לפני כמה חודשים פוטר במטכ"ל הצרפתי האחראי לענף היסטוריה, מפני שנתן יד לחידוש עלילת דרייפוס, קרוב למאה שנה אחרי שהוזמה. אני לא דרייפוס ואין להשוות בין העלילות, אבל הבאתי את הדוגמה כדי להראות כמה חזק כוח החיים של עלילות".

– מי מעליל עליך?

"קואליציה של בנקאים, אנשי תקשורת, פרופסורים ואחרים, אשר במשך שנים סילפו

המשך בעמ' 10 ◀

חייגנו מרזי מורית והצלחנו!

עופר שיטרית
מנהל פרוייקט
שדרות, נווה אשכול 575
"ניסיתי הכל
וכלום לא עזר...
עד שחייגתי
מרזי מורית והצלחתי!"

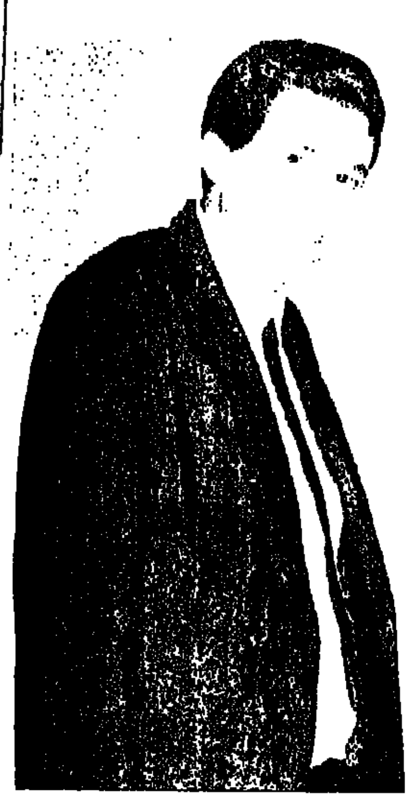

6 ק"ג ב־10 ימים!
מיטל ברנס
אילת, ארגמן 54
"תענוג אמיתי!
להיראות מצוין
להרגיש נהדר
ולהינות ממחמאות!"

20 ק"ג ב־40 יום!
עמית קינן
סטודנט להנדסת מחשבים
כפר סבא, רוטשילד 44
"עם מרזי מורית
אכלתי בריא
ורזיתי בדיוק
במקומות שרציתי!"

חינם!
חדש!
למצטרפים החודש!
1. טיפול מרוכז - לפירוק השומנים בירכיים האחוריים האגן והכרס.
2. קלטת הוידאו הבלעדית סילואט+® לשריפת האנרגיה והצרת ההיקפים.

הנוסחה המדעית להרזיה והרזיה גם אותך בתוצאותיה
כמה פעמים כבר "הבטיחו" לך לרזות ואחרי שבוע הפסקת מחוסר תוצאות!
בכל שנה "צצים" עשרות "פתרונות פלא" המבטיחים לך הרזיה. בכל שנה הם נעלמים כלא היו... עכשיו, אחרי שניסית הכל וכלום לא עזר - מגיע לך רק הטוב ביותר.
הנוסחה הבלעדית קילוויטין צלוליטון+® שעושה בשבילך את כל ההרזיה והגיזרה בקלות ובמהירות!
מעל ל־300,000 נשים גברים ובני נוער מכל רחבי הארץ רזו והצליחו עם מרזי מורית.
עכשיו גם אתם תצליחו - בחיוג אחד!

נוסחת הרזיה שוויצרית בפיקוח ד"ר לנדלמן וד"ר קוניס
הידע והנסיון של רופאי מרזי מורית הפכו לשם דבר במשך 15 שנות פעילותם!
הנוסחה המדעית קילוויטין צלוליטון+® פותחה בשוויץ ע"י רופאים ומדענים מומחים ומיוצרת בשוויץ במעבדות הענק PHARMAKON בלעדית בארץ ובעולם לשיטת מרזי מורית.
המרכיבים המדעיים שבנוסחה המותאמים לנתוניך הגופניים ע"י רופאי מרזי מורית - פועלים בשבילך כפול: גם לזירוז ההרזיה וחילוף החומרים וגם לפירוק תשומנים תוך כדי אכילה לשובע ושיפור בריאות הגוף - וללא כל מאמץ!

חייג/י מ־8 בבוקר עד 8 בערב ותתחיל/י לרזות תוך 48 שעות
קו ישיר להרזיה מיידית עומד לשותך בכל יום מ־8 בבוקר עד 8 בערב.
כל שעליך לעשות הוא לחייג עכשיו ולמלא שאלון הרשמה מדעי. תוך 48 שעות תגיע לביתך השיטה החדשנית קילוויטין צלוליטון+ ומיד תתחיל/י לרזות!
רב - קווי - 02-252676
רב - קווי - 02-255512
לשרותך - גם בלילות ובשבתות
לקבלת חומר הסבר מפורט-חינם צלצל/י 24 שעות ביממה

מרזי מורית
רואים תוצאות יום יום

על פי סקרים ארציים שנערכו בפיקוח פרופסור אליהוא כ"ץ:
71% מהציבור הישראלי מעדיף לרזות רק עם מרזי מורית.

1994

► המשך מעמ' 9

את האמת כמעט ללא תגובה. זה לא פשוט להפריך את העלילות האלה, וייתכן שזה גם לא יצליח. העלילות האלה הוטבעו על ידי התקשורת. חזרו על השקר פעם אחר פעם, עד שהשקר הפך לאסמכתה של עצמו. אבל כלי הנשק שיש לי במאבק הזה הם יותר חזקים מכל השקרים. אני יכול להסתמך על הממצאים העובדתיים שנקבעו בוועדת החקירה שבראשה עמד השופט בייסקי, ושנקבעו בפסקי הדין של השופטת נאור במשפט הבנקאים. אלה שהעלילו, העובדות לא שינו להם דבר. הם כתבו בלי להתייחס אליהן".

ארידור תמיד אשם

השקר שהכי חורה לו הוא האמונה הרווחת כאילו המליץ ערב המשבר, בראיון טלוויזיוני, לקנות מניות בנקים. ארידור: "מצטטים מפי שוב ושוב, כאילו אני קראתי לציבור, סמוך למשבר, לקנות מניות בנקאיות. ציטוטים שלא היו ולא נבראו. איש מהמצטטים גם לא ציין באיזה יום, כביכול, נאמרו הדברים האלה. הליגה הלאומית של עורכי הדין, שהגנה על הבנקאים, חיפשה את הציטוט הזה. האמיני לי שאילו היה בידה, היתה מצליחה להביא אותו לבית המשפט. הדברים נחקרו. הנושא הועלה בבית המשפט. השופטת נאור קבעה בעמודים 34־35 בהכרעת הדין שלה, בהתייחס לראיון שלי, שהתברר שהיה במאי '83 ולא באוקטובר '83...".

– שבו אמרת שהיית קונה מניות, למרות שידעת על הוויסות.

"לא. היא מצטטת מהראיון, שבו אמרתי שאילו היה מותר לי לקנות ניירות ערך, הרי במצב הבורסה היום, הייתי מזרז לקנות".

– כפי שאמרתי.

"אמרת 'מניות'. אני לא יכול להמליץ על ניירות ערך כאלה או אחרים".

– זה נשמע כהבדל סמנטי.

"לשופטת זה לא נשמע כהבדל סמנטי. הראיון היה במאי ולא באוקטובר. הוא לא התייחס בכלל למניות הבנקים. השופטת קבעה לגבי ראיון זה כי לא נאמר בו מה שיוחס לשר לימים, שלו היו לו אמצעים, היה רוכש מניות בנק; זאת היתה עלילה. הדברים שאמרתי במאי נ[...] התייחסו לירידת המניות החופשיות. המניות שירדו, ושזה היה הזמן לקנותן, לא היו מניות הבנקים. העלילה הופרכה. אחרי הכרעת הדין עיתונים ועיתונאים חזרו על העלילה, כמו הטלוויזיה. אלה שחזרו על העלילה לא קראו את הכרעת הדין, או שקראו וברשעות חזרו על העלילה, או שמישהו פיטם אותם בעלילה".

בסבלנות ובאריכות מונה ארידור "שקר אחרי שקר". מתעקש לחזור לסיפורים עתיקים, מלפני דו"ח בייסקי, כגון הטענות שהיה בין יוזמי הוויסות. כבר לפני עשר שנים אמר לי בראיון את המשפט שעליו חזר השבוע: "מייחסים לי כל רעה לפי הנוסחה של את"א: ארידור תמיד אשם". די, ביקשתי ממנו. תגיד דברים חדשים.

"אם אמרתי לך זאת לפני עשר שנים, כנראה שהיה צריך לומר זאת. לצערי הגדול אני צריך לחזור על זה גם עכשיו. העלילות לא השתנו. הדברים הם חורה, מפני שלשקר יש פנים רבות והאמת היא אחת".

– איש לא טוען שאתה התחלת את הוויסות.

"נכון שזאת עלילה שהופרכה אחרי דו"ח בייסקי, וכן בבית המשפט, אך הדבר לא משנה למעלילים. היום אומרים שעודדתי אותו. הגדיל לעשות מר יוסף לפיד, שאחרי גזר הדין כתב במאמר ראשי ב'מעריב', 'ויסות המניות נעשה בידיעת, ועל דעת, ובהסכמת ואולי בעידוד קברניטי המדינה... כל עוד אנשים אלה לא יעמדו לדין ולא יורשעו ולא יישלחו לבית הסוהר, יש מידה מסוימת של אי צדק בגזרי הדין שניתנו אתמול'. מר לפיד מעמיד לדין, מרשיע, כולא, ובסך הכל הוא מעליל עלי, אם מתוך רשעות, אם מתוך בורות, אם מתוך שילוב של שניהם".

– בוא נדבר על אחריותך לפרשה. ועדת בייסקי, שאתה מרבה לצטט, חילקה לך לא מעט ציונים שליליים.

"על שני דברים: שלא ביצעתי משבר יזום, ושלא הכנתי את התוכנית לטיפול במניות אחרי הפסקת הוויסות. כאן יש שאלה של הערכת

המשך בעמ' 12 ◄

שגריר ישראל באו"ם, ארידור, עם שגריר אנגולה, אלפונסו ואן דונם ● צילום: אי.פי.

"מה פה כוחני ומה פה מתנשא? נהגתי באופן סביר לחלוטין, ובהתאם לחוק. לא הייתי שיכור כוח. כל אדם מאמין במה שהוא עושה, אבל זה כשלעצמו אינו התנשאות או כוחניות"

"אני לא חושב שבפרשת הוויסות היתה לי טעות יסודית. לא באותו זמן, ולא בחוכמה שלאחר מעשה, אני לא רואה מישהו שמסוגל לתת עצה יותר טובה ממה שאני נהגתי, והרבה אנשים נתנו דעתם על הנושא"

אבי הגלולה הרטרואקטיבית

ארידור הוא איש מצחיק וביישן, שיצא לו שם של אדם קר ומתנשא. מאלפי העלבונות שהטיחו בו, הוא טוען, אין אחד שהצליח לפגוע

למרבה הצער, דרשה אביבה ארידור, שכל ההערות שהשמיעה בזמן הראיון עם בעלה לא יפורסמו. "אני יודעת", הסבירה, "באיזה לעג מתייחסים כשהאשה מתראיינת". דבריה בוטים בהרבה מאלה שלו, והוא מהסה אותה בתנועת יד ובאמירה, "די, אביבה. באמת". פה ושם הוא ממש זועף. "אין לנו הוכחות. איך את מדברת מול טייפ דולק?". "אבל הטייפ מכובה", היא עונה. "זה לא משנה", הוא זועף עוד יותר.

לזכותה, היא בכלל לא נבהלת מהפרצופים שלו. משיבה לו בחיוך חם. בוחשת לו את הקפה. קופצת שפתיים לשמע השאלות הפחות נעימות. דבקותם האחד בשני גבוהה עוד יותר אחרי השנתיים הבודדות שבילו בניו יורק. היא אהבה את המקום, ואהבה להיות אשת השגריר באו"ם. הוא פחות. בסמול טוק ארידור אף פעם לא הצטיין.

ראו זאת היטב בכל פעם שנאלץ להסתובב במרכז הליכוד וללחוץ ידיים. הוא נראה כל כך מיואש. בעניינים רבים יש לו זיכרון מדהים, אבל את שמות חברי המרכז מעולם לא הצליח לקלוט. כנראה שהדחיק. לימור לבנת, אז עוזרתו, נאלצה ללכת לצידו, וללחוש לו מי מתקרב.

מצבו בכנסת לא היה טוב בהרבה. שובל העוזרים והחנפנים שהקיף אותו נעלם לחלוטין ברגע שהפך ל"לשעבר". שעות בכל יום ישב ארידור לבדו במזנון הכנסת, ולא משום שנידו אותו. הוא פשוט לא היה מסוגל להתיידד בסגנון שרווח במזנון. אנשים חשבו שהוא מנוכר ומתנשא, אבל הבדידות נבעה דווקא מביישנות ומורך לב. הוא הסתכל בקנאה על אשפי השפיחות ועקיצות הלשון, שגררו כיסא והצטרפו לכל שולחן רעים.

לעומת זאת, כשמישהו ביקש לשבת לצידו, האיר ארידור פנים, והשתדל לשעשע את האורח. הוא גאה על חוש ההומור שלו, והשתמש בו כדרך יחידה לגלות לאחרים משהו מהכאב שחש אחרי הנפילה. מרמור וטענות על רצח אופי היו לו כשפע כבר אז, אבל תמיד הצהיר שלא כואב לו, שהוא לא פגוע, שהוא לא בדיכאון. הבדיחות שלו סיפרו אחרת. כשהמלצר התעכב, למשל, בדרך לשולחנו אמר: "תראי כמה הידרדרתי. המלצר הולך לאבו־חצירא לפני. אפילו הוא כבר נהיה יותר חשוב ממני. אולי כבר לא רואים אותי בכלל? אולי נעלמתי?".

הבדיחה אחת שלו הצחיקה אותי במיוחד. באותו שבוע הוטל עלי לכתוב על הגלולה למניעת הריון, במלאת לה 20 שנה. ארידור תמיד ניסה לסייע כמידת יכולתו, אבל הפעם עיניו ממש נדלקו. "אני חושב", אמר, "שמה שבאמת היה צריך להמציא זו גלולה רטרואקטיבית".

כלומר?, תהיתי.

"נו, שהאמא תיקח אותה היום, ופוף, הילד נעלם".

את הדקות הבאות בילינו כשארידור שוקל בקול רם למי מתאמהות של הפוליטיקאים היה מעניק את הגלולה הרטרואקטיבית. אני לא זוכרת שמות, אבל לא חסרו לו אויבים. הוא נדהם מהתכחשותם של יצחק שמיר, דוד לוי, גדעון פת ואחרים לתוכנית הדולריזציה אחרי שהודלפה, אותה תוכנית שהביאה להתפטרותו ממשרד האוצר. בפעם השנייה בה שמיר אכזב אותו, כאשר הבטיח למנותו לשר ב־'84 ולא קיים, ארידור כבר היה הרבה פחות מופתע.

בשנים הבאות הפך ארידור סמל כל הרע בכלכלה הישראלית: ימי הבורסה הגואה, האינפלציה הדוהרת (130 אחוז בשנה בתקופתו), "הכלכלה הנכונה" ו"ימי ארידור העליזים". "ארידור סימס עם שלט", כתב עליו מתי גולן. "טירוף של עם היה מעשה ידיו. חוה יערי, מיקי אלבין, ריגר־פישמן, יורם גיל, עמוס אהרוני, ועוד רבים כמותם הם תוצאה של דור ארידור".

ארידור דוחה כל זאת כדברי הבלים. לדבריו, רוב העקרונות שהתווה אז (כמו הורדת המסים) זכו לשבחים כשיושמו בידי הבאים אחריו. שנים טען שפרס־מודעי יישמו ב־'85 חלקים מתוכנית הדולריזציה שלו, אחרי שפרס התייעץ בו, ובעזרתה עצרו את האינפלציה. פרס, בתגובה, הציע לו להיכנס למנזר השתקנים. "המדינה עוד לא התאוששה", אמר "מהנזק העצום שארידור גרם לה".

– אלפי עלבונות נכתבו עליך. ממה הכי נעלבת?

"אני לא זוכר שנעלבתי ממשהו. באמת. אמרו עלי המון דברים לא נכונים, וככל שהשקר היה גדול יותר, כך ירדה בעיני רמתו של השקרן. לכן לא יכולתי להיעלב".

מצד המחמאות אמרו עליו שהוא חכם, מעמיק, מקורי, בעל ידע עצום בתחומים רבים, וביניהם ספרות ושירה. כמה מהרעיונות המקוריים שלו, שביצע בעקשנות למרות אזהרות אנשי התקשורת שלו, הביאו עליו ביקורת נוקבת. ארידור הוא האיש שהסתכסך עם אלישע שפיגלמן, כתב הכלכלת של הטלוויזיה, וכדי להיפטר ממנו, מינה אותו לנספח כלכלי בניו יורק. ארידור הוא האיש שהפקיע זמן שידור טלוויזיוני על פי סעיף נידח בספר החוקים, שעד אז איש לא שמע עליו מלבדו (סעיף 46).

עוד דוגמאות: הוא אבי הרעיון לחון את אנשי השב"כ הוא לא נרתע מעשיית עסקים במדינת החסות סיסקאי בזמן האפרטהייד; הוא התעקש לגבות אלפי דולרים בחודש מבנק המזרחי, גם כאשר ברור היה שהחברה שעבורה שכרו את שירותיו לא תוקם. העובדה שהבנק חדליף את הסיפור, לא מנעה מארידור להמשיך להתייצב במשרדים.

לארידור יש הסבר ארוך לכל אחד מן המקרים. הוא לא מבין מדוע הצירוף שלהם יוצר לו דימוי כוחני ומתנשא. "מה פה כוחני ומה פה מתנשא?", הוא שואל. "נהגתי באופן סביר לחלוטין, ובהתאם לחוק. לא הייתי שיכור כוח. כל אדם מאמין במה שהוא עושה, אבל זה כשלעצמו אינו התנשאות או כוחניות".

– אלה דברים שדן מרידור ידידך, למשל, לא היה עושה.

"אני לא צריך להתנצל על שפעלתי כחוק. שרים אחרים לא עושים את זה? אולי הם מכירים פחות מדי את החוק".

תיק השקרים של

יורם ארידור

מזגני אמקור - המיזוג המושלם של מקצוענות וטכנולוגיה!

סמיר כהן (יעקבסון)

מזגן אמקור, אינו רק מכשיר המקרר בקיץ ומחמם בחורף, אלא "מוח" הפועל בשיטות מתוחכמות וממוחשבות. המאמץ הטכנולוגי האדיר שהשקיעה אמקור במזגנים, נותן לך מיזוג אוויר שאפשר היה רק לחלום עליו בעבר. את הטכנולוגיה משלימה המקצוענות של אמקור, בפעולה האמינה של כל חלק במערכת ובהקפדה על הפרטים הקטנים ביותר. כשיש מיזוג מושלם של מקצוענות וטכנולוגיה כמו באמקור, נעים לך הרבה יותר בקיץ ובחורף.

1. תפוקת קירור וחימום גבוהה ביותר
התפוקה המרשימה של מזגני אמקור מתורגמת למקסימום חימום וקירור בהשוואה למזגנים אחרים. הטכנולוגיה החכמה שמאחורי מזגני אמקור, מאפשרת מיזוג של 3 חדרים בבת-אחת מיחידה חיצונית אחת.

2. השלט האלקטרוני המתקדם הכולל
מוח אלקטרוני שולט על כל פעולות המזגן שלך מן הכורסה הנוחה שלך: בלחיצת כפתור אתה מפעיל חימום, קירור, איוורור, יבוש אוויר לח, גובה טמפרטורה, מהירות איוורור, התחלת פעולה וסיומה בטיימר ותוכנית מיוחדת לשינה.

3. נוחות אקלים מירבית (C.C.C)
היתרון הגדול של מזגני אמקור הוא בשיטה טכנולוגית יחודית חדישה - C.C.C (Complete Climate Comfort). בשיטה זו נמנע המצב בו קר בחלק אחד של החדר וחם בחלק אחר, או שקר קרוב לרצפה יותר מאשר סמוך לתקרה. המיזוג מווסת ומפוזר בצורה שווה בכל פינה ואתה נהנה ממזג אויר אופטימלי.

4. שקט במיוחד בעת הפעולה
כדי להבטיח פעולה שקטה של המזגן משתמשים באמקור ברכיבים מיוחדים ומבודדים. המזגנים נבדקים במעבדה אקוסטית מיוחדת לפני שהם נשלחים אליך, התוצאה: שקט מירבי.

אמקור

מזגן אמקור - מקדים את כולם בשנות קור

שרות **אמפא** שרות ללא תחרות

"שקמה, לשמור על ההיגיינה ועל הכבוד."

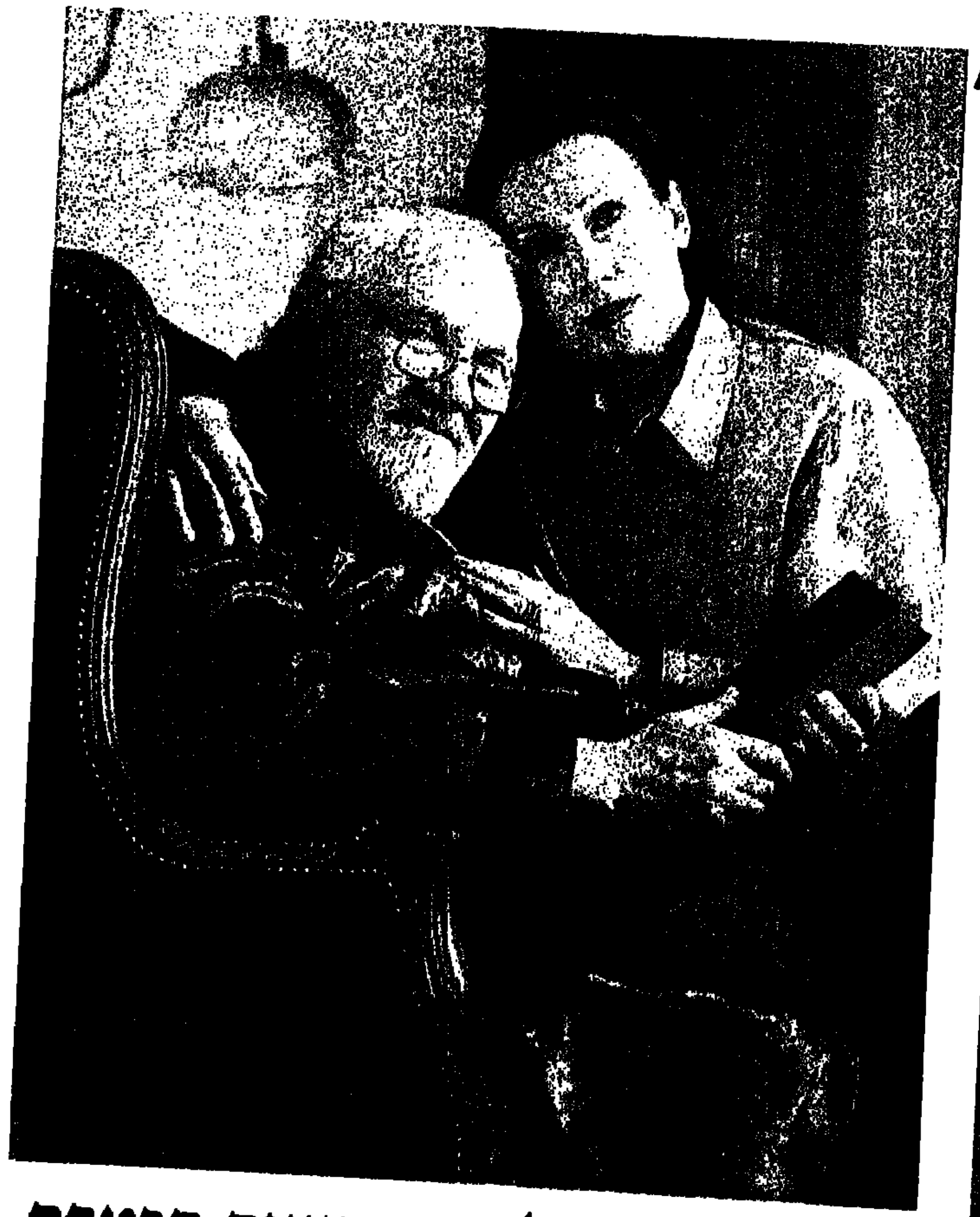

"אבא שלי חלה. אבא שלי החזק,
שנראה כאילו דבר לא יכול לקרות לו. הכל הוא קיבל בקלות.
את הבדיקות, את הטיפולים. רק עם חוסר היכולת לשלוט
בצרכיו התקשה אבא להתמודד. היה לי קשה לראות אותו
חסר אונים ומבויש. לכן נעזרתי בשקמה.
בשקמה פיתחו בתשומת לב רבה סדרת מוצרים יחודיים
לבעיות ההרטבה.
מנסיוני, בתקופות הקשות שלאחר כל לידה, מוצרי שקמה
היו הפתרון הטוב ביותר עבורי. האמנתי שגם לאבא שקמה
תעזור. ואכן, מוצרי שקמה החזירו לאבא את הבטחון ואת
תחושת הערך העצמי והקלו עליו מאד בתקופה הקשה שעבר.
אבא שלי מחלים. הוא חזר אל עצמו.
וזה מה שהכי חשוב."

מגן סופג לגבר
הוא נוח, דיסקרטי וניתן לשימוש
בתוך תחתון רגיל.
סופגן 30×11, לנשים לאחר לידה,
בעל פס הדבקה לנוחיות השימוש.
הסופגנים הגזרתיים – בשני גדלים,
מכילים חומר סופח נוזלים ומונעים
מעבר הלחות.
מומלצים לשימוש בתוספת
רישתונים –
תחתוני הרשת הגמישים
הניתנים לכביסה.

"מוצרי שקמה", לפתרון בעיות הרטבה.

מוצר	תאור	יעוד	גודל	כושר ספיגה
מגן סופג לגבר	נרתיק דיסקרטי למניעת טפטוף וריח	להרטבה קלה	אחיד	60 מ"ל
פד סופגן חד פעמי 11-30 ס"מ	פד הגנה נשי למניעת מילות	להרטבה קלה	אחיד	150 מ"ל
רישתונים	תחתוני רשת גמישים הניתנים לכביסה	נלבש מעל פד או סופגן	XL, L	
סופגנים גורתיים	מוצעים בשני גדלים, למניעת מעבר רטיבות וריחות	להרטבה קלה עד בינונית	בינוני	300 מ"ל
		להרטבה בינונית	גדול	450 מ"ל
סדיניה חד פעמית	להגנה נוספת במיטה, בעת שימוש בסופגנים או מכנסונים ולחסכון בכביסת מצעים	להרטבה בינונית עד כבדה	60/90	
מכנסונים חד פעמיים מלבניים	למניעת מעבר נוזלים והווצרות פצעי לחץ	להרטבה כבדה	XL, L, M	עד 7 שעות
מכנסונים חד פעמיים גורתיים	בגזרה אנטומית נוחה לניידים ולמרותקים למיטה	להרטבה כבדה	XL, L, S	עד 6 שעות
מכנסונים חד פעמיים גורתיים/לילה	לספיגה מושלמת ולשינה ערבה	להרטבה כבדה	XL, L	עד 8 שעות

להשיג בכל בתי המרקחת, ב"סופרפארם" וב"כללפארם".

שקמה®
שקמה. לשיפור חיי הפרט בע"מ.
רח' השילוח 2, קרית מטלון, פתח-תקוה 49514, טלפון: 7-9234424(03).
חוגלה שקמה, מקבוצת חברות חוגלה
מוצר כחול לבן

תיק השקרים של יורם ארידור

◀ המשך מעמ' 10

מדיניות, ולא שאלות עובדתיות".

ארידור חוזר על ההסבר שנתן פעמים רבות בדבר סכנותיו של משבר יזום, ומוסיף: "זה יכול היה להביא לאסון כלכלי ללא פתרון, ואם לוועדת בייסקי היתה דעה אחרת, אני נשאר בדעתי ומונה זאת בכף הזכות שלי כשר אוצר".

– קווית להוריש את המשבר לבא אחריך? למשוך במצב הקיים עד שתקדנציה תחלוף?

"להפך. הרי יכולתי לבצע פיחות ולדחות את המשבר. אני חושב שזה היה אומץ לב ציבורי לצאת באוקטובר 83' נגד כל דרישות הבנקאים, ולהביא להפסקת הוויסות. בפועל, אני הפסקתי את הוויסות".

– תיכן, בכל זאת, טעית?

"אני לא חושב שבפרשת הוויסות היתה לי טעות יסודית. לא באותו זמן, ולא בחוכמה שלאחר מעשה, אני לא רואה מישהו שמסוגל לתת עצה יותר טובה ממה שאני נהגתי, והרבה אנשים נתנו דעתם על הנושא".

ידידתי השופטת

ארידור מעווה את פניו בלגלוג כשאני מזכירה את אישי הציבור שקמו להגן על הבנקאים, ואת המסמכים שהגישו יפת ורקנאטי כדי להעיד על תרומתם לחברה. בעדותו, תיאר אותם כאנשים חזקים, כוחניים, יהירים, ואמר שפחד להתעמת איתם.

"תיארתי אותם כאנשים חזקים מאוד במשק הישראלי, וזו היתה האמת. צריך לזכור כמה היה קשה לפטר את יפת ואת רקנאטי אפילו אחרי דו"ח ועדת בייסקי. לכן גם לא יזמתי משבר, למרות שהיו לי כמה עימותים איתם".

– פרקליטך אמר שלא צריך לראות את הבנקאים כג'נטלמנים בחליפות שלושה חלקים".

"מי שלא מעיד עדות אמת בבית המשפט, לא הייתי מצרף אליו את הכינוי ג'נטלמן".

– נסיונותיך להגיע להפסקת הוויסות בהסכמה נעשו בשיחות חביבות?

"זה לא שיחות חביבות במיוחד שכמבקשים מבנקאים לרדת מוויסות".

– לא צעקת. לא הגשת להם אולטימטום.

"נכון. אינני מאמין באולטימטום שאין מאחוריו אפשרות ביצוע. לו קמתי ואמרתי בפומבי לציבור שהבנקים מרמים אותו, הם היו אומרים ששר האוצר השתגע. הכל היה בסדר, מה הוא מתערב. היתה סכנה של בריחת כחמישה מיליארד דולר של משקיעים זרים, כתוצאה מהצהרה כזאת. זה היה מוביל לאסון".

– איך הגבת כשנודע לך לראשונה על הוויסות, אחרי שמונה חודשים באוצר?

"שללתי לחלוטין את הרעיון. היה ברור לי מיד שזה דבר אווילי ומסוכן".

– הופתעת?

"הייתי מופתע מכך שהבנקאים חשבו ברצינות שזה יכול ללכת. בהחלט".

– ידידך ויועצך באוצר, פרופ' יקיר פלסנר, טען שמשפט הבנקאים היה מיותר. אתה חושב כמוהו?

"אחרי המשפט אין טעם לטפל בשאלה הזאת. אני רק יכול לשמוח על הקביעות העובדתיות של בית המשפט בכל מה שקשור אלי. אילולא הן, הייתי יכול לבוא ולומר 'מעלילים עלי', ואף אחד לא היה מאמין לי לעומת אימפריית השקרים שנאמרו נגדי".

– אתה אומר שגם כך לא מאמינים לך. מה ההבדל?

"השופטת נאור האמינה לי. היא דחתה את העלילות של יפת וגזית נגדי, במכתב ששלחו לראש הממשלה שמיר, עלילה שגזית חזר בו ממנה בבית המשפט. השופטת קבעה בעמוד 38: 'אני קובעת ללא היסוס כי בפגישה במרץ 83' לא היתה בקשה של שר האוצר, שהבנקים ימשיכו בוויסות'".

– אתה פוגש את השופטת נאור מחוץ לבית המשפט.

"נכון".

– אתם מיודדים?

"אני יכול להגיד שיש קשר ידידותי איתה, אבל בעיקר עם בעלה".

– הבנקאים חשים שבאווירה שנוצרה, העדיף בית המשפט לא להאמין להם.

"אמרתי את דעתי על מה שהם עשו, ואין לי שום צורך להתייחס לתחושותיהם. כדאי לשים לב לעובדות. כשמתרחקים מהן, מגיעים לפולקלור ולאגדות. מה יכול בן אדם לעשות יותר מאשר לעמוד למבחן של ערכאה שיפוטית, וכמבחן של חקירה נגדית שנמשכה ארבעה ימים על ידי הליגה הלאומית של עורכי הדין, ולצאת מזה בהצדקת דבריו? בכל חברה תרבותית זה היה נחשב כסוף פסוק לגבי העלילות נגדי".

– המדינה סירבה לבקשתך לממן את הייצוג המשפטי שלך. במה זה עלה לך?

"לא עלה. מיכה קירש ופנחס רובין, לאחר ששמעו מה שיש לי לומר, הסכימו מראש להסתפק בשכר טרחה שיקבלו מהמדינה, אם יקבלו. לרשותי לא עמד שום בנק שימומן את הייצוג".

– הם התנדבו?

"למעשה, זו היתה התנדבות, ואני מודה להם על כך. יש גם אנשים כאלה". ■

"לפני כמה חודשים פוטר במטכ"ל הצרפתי האחראי לענף היסטוריה מפני שנתן יד לחידוש עלילת דרייפוס, קרוב למאה שנה אחרי שהוזמה. אני לא דרייפוס ואין להשוות בין העלילות, אבל הבאתי את הדוגמה כדי להראות כמה חזק כוח החיים של עלילות"

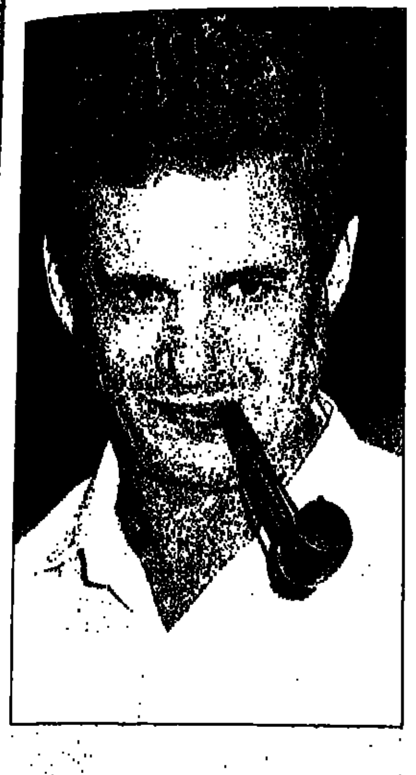

דיאטת ארידור

לאחר 23 שנים נפרד ארידור מהמקטרת. כעת הוא נאלץ להיאבק בתוצאות

"תשאלי אותי על העישון", ביקש מי שהמקטרת נדמתה תמיד כחלק מגופו, למרות שהתחיל לעשן רק כשהיה בן 37. במשפט מסוים ייצג את מפעל המקטרות "שלום", ואת מקטרתו הראשונה קיבל מהם, בנוסף לשכר הטרחה. אחרי שביום הולדתו ה־60, לפני כשנה, החליט לתת מתנה לעצמו ולמשפחתו, ולחדול לעשן. לשאלה אם קשה לו, השיב תשובה ארידורית טיפוסית: "אני עומד בזה בלי בעיות".

חוץ מבעיית ההשמנה. כעת הוא בדיאטה. הוא שוקל כל מה שמותר לו לאכול, ואפילו מדובר בשני ענבים. אחר כך הוא יורד לחדר העבודה, המצוי במרתף הבית, מכניס למחשב את שם הפריט ואת משקלו, והמחשב מראה לו את מספר הקלוריות.

– אז מה אתה אוכל?

"נו באמת".

– יש דיאטת רבין. אולי תהיה גם דיאטת ארידור.

"הדיאטה של רבין היא ערפאת".

– ושלך?

"אני סתם סופר קלוריות. המחשב הוא כלי שלמדתי לנצל".

– המחשב הוא גם יריבך הקבוע בשחמט. אתה מעדיף אותו על חברת בני אדם?

"לא. אבל אני עובד איתו בהנאה רבה".

עם מנחם בגין • צילום: רובי קסטרו

הדוד שאול צונח

איל חלפון

שאול חלפון עזב את ביתו של רבו, עוזי משולם, ביהוד, שלוש שעות לפני שהחל הקרב על היעד. אחרי יומיים כבר עצרו אותו כשהסתובב עם רמקול בראש־העין וניסה לחדש את המאבק. לאחר שהתפלא לשמוע שיש חלפון בין המתבצרים ביהוד, נסע איל חלפון לפגוש את שאול, דודו, ושמע על מה בעצם נלחם הרב משולם ומה בדיוק היה באמריקה

הסיפור הראשון ששמעתי על הדוד שאול, אח של אבא שלי, זה איך הוא צנח במיתלה. עד סוף כיתה ג' לא היה ילד אחד בשכונה שלא ידע שלדוד שלי, אח של אבא שלי, יש כנפיים עם רקע אדום ואין עוד הרבה אנשים עם רקע כזה. מילד לילד הסיפור גם השתכלל, ובסוף הוצב הדוד שאול בפתח המטוס, ראשון הקופצים, הוביל את הכוח והיה שני בתעוזתו רק ליהודה קן דרור האגדי. רק לאחרונה, בטיול משפחתי ממושך, התברר שה־דוד שאול בעצם כמעט ואולץ לקפוץ, ושמקומו בדרג המסתער רחוק מלהיות ברור. אבל מה זה חשוב, הדוד שאול הוא עדיין אחד מגיבורי היל־דות שלי.

לפחות 20 שנה לא ראיתי אותו, מעבר לפגי־שות חפוזות בחתונות ולוויות, ורק עקבתי בענ־יין מסוים אחרי טלטלות חייו המשונים. לפני שבוע הלכתי לפגוש אותו. בכל זאת, הדוד שאול, אח של אבא שלי, הדוד שצנח במיתלה, היה בין המתפנים ממבצרו של הרב משולם. למען האמת, הוא עזב את המקום באחת אחר חצות, שלוש שעות לפני הקרב, ואלוהים יודע מה היה קורה אם הוא היה נשאר שם. אחרי יומיים כבר עצרו אותו כשהסתובב עם רמקול בראש־העין וניסה לחדש את המאבק.

הפעם האחרונה שנפגשנו ליותר מכמה דקות היתה כשהדוד שאול עשה בותטות של כסף מע־בודות עפר ברחבי סיני והנגב. במשפחה שלנו, אם כבר מישהו עובד, הוא דואג לעשות את זה כמו חמור. מארבע בבוקר ועד שתים־עשרה בלילה, אם אפשר בלי הפסקות לאוכל ושתייה. הדוד שאול היה חריג בעניין זה רק בכך שלפע־מים הוא עבד עד שתיים בלילה. חמור וסוס גם יחד. אבל הוא עשה מיליונים, וכולם דיברו על המזוודה שיש לו בבגאז' של הג'י.אם.סי שלו. מזוודה מלאה בדולרים ירוקים. אני מאמין שה־תה מזוודה כזו, כי כמו שהדוד שאול נראה, ה־אדם ממוצא טריפוליטאי, אף אחד לא היה מתעסק איתו כדי לבדוק מה יש. או אולי לקח משהו.

את הג'י.אם.סי ההיא אי אפשר לשכוח. לא היו כאלה דברים אז בארץ, וגם היום, עם כל הלנדרוברים והטויוטות, עוד לא פגשתי רכב בסדר גודל של מטוס הרקולס קצת מוקטן. זה מה שהיה לדוד שאול, והכיף שלו היה לשייט הלוך וחזור לאורך כביש הערבה כשהוא נועל את דוושת הגז על 120 קמ"ש, מרים את הרגליים למעלה ונותן להרקולס המוקטן לטוס הלוך וחזור. חוץ מהאוטו, היה לו גם את הבית הגדול דרומית לתל־אביב. "בית בובה" קראו לו, על שם סבתי, זכרונה לברכה. 400 מ"ר של שיש טבעי, שהדוד אסף בכל מיני חורים בסיני, שייף אותם בעצמו ותקע אותם, במה שנחשב בעיניו כשיא הטעם הטוב, בדרך שיורדת מה־למצדה. אני מניח שלא מעט מתושבי ערד נזכרו קו קלות כשראו את הבית הזה בשכונה שלום ועוד עם שלט ענק מברזל: בית בובה.

יום אחד קם הדוד שאול, הפטריוט הגדול, ונסע לאמריקה. הדוד שאול, זה שצנח במיתלה, רק בגלל הערצתו לאריק שרון, זה שבנין היה אלוהים בשבילו, הוציא מהבגאז' של הג'י.אם.סי את המזוודה עם הבוחטות של הדולרים ועזב את הארץ לתמיד. על קורותיו באמריקה, איך ה־אחר שלי, גם אח של אבא שלי, רוקן לו את המזוודה עם הדולרים והשאיר אותו תקוע בדרום־קרוליינה בלי גרוש על הנשמה, על ...

המשך בעמ' 16

חלפון: "דוד, אתה יודע כמה כסף היה לי אז" • צילום: נעם וינד

מכירת ילדי תימן, שזה עוון פי מאה יותר גדול מזה של מכירת יוסף אחד, הולכת להביא עלינו מכה, שאם היה אפשר לצחוק על זה, הייתי אומר שאפילו ספילברג לא יוכל לעשות על זה סרט. וזה כל מה שעוזי רוצה, למנוע מאיתנו את המכה

◄ המשך מעמ' 14

אני אכתוב בפעם אחרת. סיפור שלם. עצוב ומצחיק ומגוחך ובלתי נתפס, כמו כל דבר במ־שפחה שלנו. אבל העילה כאן היא הרי הרב עוזי משולם, וכשבאתי יום אחרי סוף הפרשה הזו אל הדוד שלי ושאלתי אותו איך הוא בכלל מגיע לרב התימני הזה, ולמה אנחנו צריכים לראות יום אחד בטלוויזיה שיש חלפון בין המתבצרים, אז הדוד שאול אמר שכשביל לענות על השאלה הזו, אני צריך להגיד לו אם אני יודע למה הוא בכלל נסע לאמריקה. "לא", אמרתי. "האמת היא שאני לא יודע, חשבתי שזה בגלל הכסף. ביז־נס".

"שטויות", אמר הדוד שאול, "הרי אתה יודע כמה כסף היה לי אז".

"לא ממש. אני יודע שהרבה. אבל בדיוק עם כמה נסעת אני לא יודע. באמת כמה היה לך?".

"עזוב", ענה הדוד שאול, כצפוי. ובכל זאת סיפר על ציוד מכני כבר שהיה שווה ארבעה מיליון דולר, בלי חובות. בית מלאכה שהיה שו־וה עוד מיליון. מכונית, שגם לנשיא, כמו שאו־מר הדוד שאול, לא היתה מכונית כזו. וכמובן המזוודה. והטירה בדרך למצדה. "אז מה קרה?", שאלתי, והדוד שאול התחיל לספר על אסיפת הבחירות של הליכוד בבאר־שבע, ערב המהפך של 77'.

כשביל המשפחה ממנה אני בא, המהפך היה חלום של הרבה שנים, ובשביל הדוד הזה, שהוא אמוציונלי עוד יותר מהאחרים, להרים את בגין על הכתפיים היה מצווה של ממש. וזה בדיוק מה שהדוד שלי עשה באסיפת הבחירות ההיא, וכשהוא הוריד את המנהיג שלו מהכתפיים, ראג דוד שאול להגיד לבגין שאם לא תהיה ברירה, אפשר בעתיד להציע למצרים כמה קילומטרים בודדים לאורך התעלה. קילומטרים בודדים ולא סנטימטר יותר, וגם זה רק אם לא תהיה ברירה. ואז בגין ענה לדוד שאול, שהוא מדבר שטויות. איזה קילומטרים בראשו. מילימטר הוא לא יחז־זיר מסיני. מילימטר, אדון חלפון, אנחנו לא נחזיר. ואדון חלפון, דוד שלי במקרה, נישק את בגין פעם ועוד פעם, ואמר שהוא תמיד ידע שהוא איש גדול באמת. חצי שנה אחרי זה, הלך בגין ומכר לדוד שאול את כל סיני, מהקילומט־רים שליד התעלה ועד המילימטר האחרון שליד הרצועה.

"וכבגלל זה נסעת לאמריקה?".

חלפון. כמה זמן במדע יודעים על גנטיקה?
● צילום: נעם וינד

בראש־העין היתה הפגנה של חלק מאנשי משולם, והרבה אחרים שסתם חיפשו משהו לעשות באותו ערב. ראיתי מישהי שזכרתי כדוברת או משהו כזה של כת יהוד, ושאלתי אם היא יודעת איפה הדוד שאול. הדוברת נעצה בי מבט ארוך, קלטה את הג'ינס והטי־שירט, והתחילה לצרוח, "שתול, שתול. הנה השתול המניאק"

"רק בגלל זה. בגלל השקרן המחורבן הזה, שמת כמו כלב", ענה הדוד כשהוא יושב בדירה השכורה שלו, בקושי 60 מ"ר, בישוב כל כך נידח בשטחים, שאפילו לא טרחו לשים בו שומר בפתח, ובטח שלא לסלול כביש או להניח קו טלפון. לפני הפינוי הסופי, כשבחבל ימית עוד בנו בתים מתוך איזו אינרציה אטומה למציאות, לקח בגין את הקבלן שלו, חלפון, והראה לו את דונם האדמה שם הוא מתכוון לבנות את ביתו כשיפרוש. היו לו לבגין חלומות כאלה, להיות כמו בן־גוריון בשדה־בוקר. תבנה יסודות טובים, חלפון, הוא אמר לדוד שנשא אותו על כפיים. כאן נישאר הרבה זמן. אבל הדוד שאול כבר הפסיק להאמין והתחיל לארוז את המזוודה עם הדולרים.

באמריקה קרה מה שקרה, וחלפון, שהיה הכי גדול מרום לתל־אביב מצא את עצמו מחפש עבודות מזדמנות בדרום־קרוליינה. דרום־קרול־יינה, אלוהים אדירים, אתם מכירים עוד מישהו שגר שם, מישהו שביקר שם? בטלוויזיה הוא ראה איך גומרים את פינוי סיני ואמר לעצמו שטוב שהוא לא שם. כאלף אחוז הוא משוכנע שחי הוא לא היה יוצא מזה. ולא רק הוא, אם אתם מבינים למה הוא מתכוון, ותיכף אנחנו מגיעים לעוזי משולם. הרב עוזי משולם.

קודם התגלתה השכינה. כשאתה בדרום־קרוליינה, עם שלושה דולר לשעה בעבודות יציקה, מהסוג שפעם היית מגלגל בהן מיליו־נים, שכינה וחזרה בתשובה עושות דרכן אליך בקיצורי דרך רבים. הדוד שאול חבש כיפה, גי־דל זקן, התחיל ללמוד לבד תורה ולאט־לאט גם התאושש כלכלית. לעבוד כמו חמור וסוס הוא תמיד ידע יותר מכל אחד אחר, וגם בדרום־קרוליינה דולר מצטרף לדולר ובסוף יש לא מזוודה, אבל ארנק קטן. יום אחד קם הדוד שאול, יוצק הבטון הגדול, וחזר לישראל. הוא כבר היה נשוי בפעם השלישית או הרביעית, היה לו ילד קטן ומתוק מנישואיו הטריים למו־רה בבית ספר יהודי מקומי, והוא נחת כאן כדי לעשות בשומרון, בגדה המערבית, את מה שלא עשה בחצי האי סיני. להילחם.

אחרי שבוע הוא פגש בטרמפיאדה לכיוון אריאל מישהו, שסיפר לו על אלוהים שנותן הרצאות בראשון־לציון ואין כמוהו גדול בתורה. הדוד שאול, שער אז הסתדר בלי רבנים, החליט לבדוק את העילוי מראשון־לציון. הוא בא לפגי־שה ראשונה, וכבר באותו לילה היה ברור לו שאחרי 40 שנה במדבר, כולל סיני ודרוס־קרול־יינה, אחרי בגין, המיתלה ואריק שרון, הנה ־ הדוד שאול – עומד להמריא. לעילוי קראו עוזי משולם, ותיכף תתחיל המלחמה.

על ילדי תימן האבודים דיברו בהרצאות בראשון־לציון מהפגישות הראשונות, אבל זה היה רק הדרן לקונצרטים שהדוד שאול שמע שם. "גנטיקה", הוא אומר לי, "כמה זמן במדע יודעים על גנטיקה?". זרקתי מספר שממקם אותי במאה הנוכחית, מקסימום סוף המאה הקודמת. "ארבעת־אלפים שנה", שאג הדוד שלי בשמחת ניצחון וציטט קטע גדול במיוחד מהקונצרטים של הרב עוזי. כימיה, פיסיקה, פיסי־קה גרעינית, כל תחום, המדענים הכי גדולים בארץ היו באים לשם להרצות, ומשולם היה מק־פל אותם. עושה אותם כאלה קטנים. והמאמינים יצאו מגדרם. או.קיי, או.קיי, פיסיקה, כימיה, אני אומר לעצמי, כדי לשאול בקול רם, "אבל מה הסיפור עם ילדי תימן. מה לכם ולפרשה הזו, איך היא קשורה לכל הגאונות של הרב?".

התשובה של הדוד שאול, שעושה סלט כרוב יוצא מהכלל וגם יודע לאפות עוגות מוצלחות, התחילה מהשואה ונגמרה בגאולה. והכל, לדברי הרב עוזי, שאותו רק ציטטו פה, כתוב בתורה. השואה זה בגלל שהאחים של יוסף מכרו אותו למצרים, ואלוהים, למרות שלקח לו קצת זמן, סגר איתם חשבון. בגלל זה, מסביר הדוד שאול את מה שהסביר לו הארון עוזי, מתו רק שישה מיליונים, שהם צאצאי השבטים של האחים של יוסף. והצאצאים האחרים, אלה שהתפזרו בצפון אפריקה והסביבה, יצאו ללא פגע. ומכירת ילדי תימן, שזה עוון פי מאה יותר גדול מזה של מכירת יוסף אחד, הולכת להביא עלינו מכה, שאם היה אפשר לצחוק על זה, הייתי אומר שאפילו ספילברג לא יוכל לעשות על זה סרט. וזה כל מה שעוזי רוצה – למנוע מאיתנו את המכה. זה כל הסיפור, וגם לקרם כך את הגאו־לה.

"זה כל הסיפור? ועדת החקירה היא בכלל עניין לקידום הגאולה?".

"בוודאי", ענה דוד שאול. "אם לא יהיה פה תיקון, אז יהיה תיקון משמים. כמו במגילת יו־סף, רק יותר כואב".

"ואיך זה שרק הרב עוזי מבין את זה?".

"זה בגלל שהוא אדם גדול, ומסכנים אלה שלא מבינים את הקדושה שעוטפת אותו. את הסגולות שהקב"ה נתן לו".

"הוא הבין שעתיד העם היהודי כולו בעצם נתון לגורל הקמת ועדת החקירה?".

"בדיוק, בדיוק, בדיוק".

טוב, מה אני אגיד לכם, כל אחד והרב שלו, כל אחד והדוד שלו, והדוד שאול הרי צנח במיתלה, רקע אדום וכל זה, ובכל זאת, הוא עבר דבר או שניים בחיים, ועל סלט הכרוב שהוא מכין כבר דיברתי. אז למחרת השיחה שלנו, כששמעתי שהוא בדרך למעצר במשטרת ראש־העין, חזרתי לבקר אותו. בראש־העין היתה הפגנה של חלק מאנשי משולם, והרבה אחרים שסתם חיפשו משהו לעשות באותו ערב. ראיתי מישהי שזכרתי כדוברת או משהו כזה של כת יהוד, ושאלתי אם היא יודעת איפה הדוד שאול. הדוברת נעצה בי מבט ארוך, קלטה את הג'ינס והטי־שירט, והתחילה לצרוח, "שתול, שתול. הנה השתול המניאק".

החסידים, אלה שלא נעצרו, שאלו איך אני לא מתבייש והתחילו דחיפות. הדוברת עברה לצעוק, "נאצי, נאצי, תורה שאתה נאצי אשכנ־זי", וכל הקהל הקדוש גיבה אותה בהתלהבות. הרי הם קלטו את הג'ינס והטי־שירט שלי. ברגע האחרון ראיתי בקצה הרחוב את הקשר המשפח־תי, שהוציא אותי מהברוך. הדוד שאול השתחרר בערבות, גם אשתו מדרום־קרוליינה השתחררה בערבות, עיקלו להם את הציוד בג'יפ, ורק הילד המתוק שלהם נראה כמי שהיה מעריך משחקי ילדות אחרים. הדוד שאול אומר שאלמלא ראג־תו לילד, כבר מזמן היה נשפך דם, ואני מאמין לו. לא היה טעם לשאול מה יהיה בפעם הבאה. מה יהיה בפינוי הבא. ואני לא מדבר על הרב עוזי ופינוי מיהוד. הדוד שאול נקלע למלחמה הזו רק בדרך למלחמה אחרת, והוא עצמו אומר שהולכים ופוקעים סבלנותו ואורך הרוח שלו, עם כל דאגתו לילד.

בבוקר שלמחרת אבא שלי, אח של דוד שאול, אמר שאם הוא היה ראש הממשלה, הוא היה נותן הוראה להוריד את הבית ביהוד עם בולדוזר. לא להשאיר ממנו כלום. שיהיה ברור מה ההבדל בין הפגנות ומחאות, לבין מי שלוקח את החוק לידיים. וזה היה הסיכום המשפחתי הכי חשוב, כי אבא שלי הוא לא אחד ששם בקלפי פתק שונה בתכלית מזה של הדוד שאול.■

80 משיריו של אביהו מדינה מכונסים בספרו החדש, "סימנים של דרך". מאיר עוזיאל נפגש עימו לשיחה על תרבות ישראלית, שורשים יהודיים, הצלחה כלכלית ותקשורת עוינת

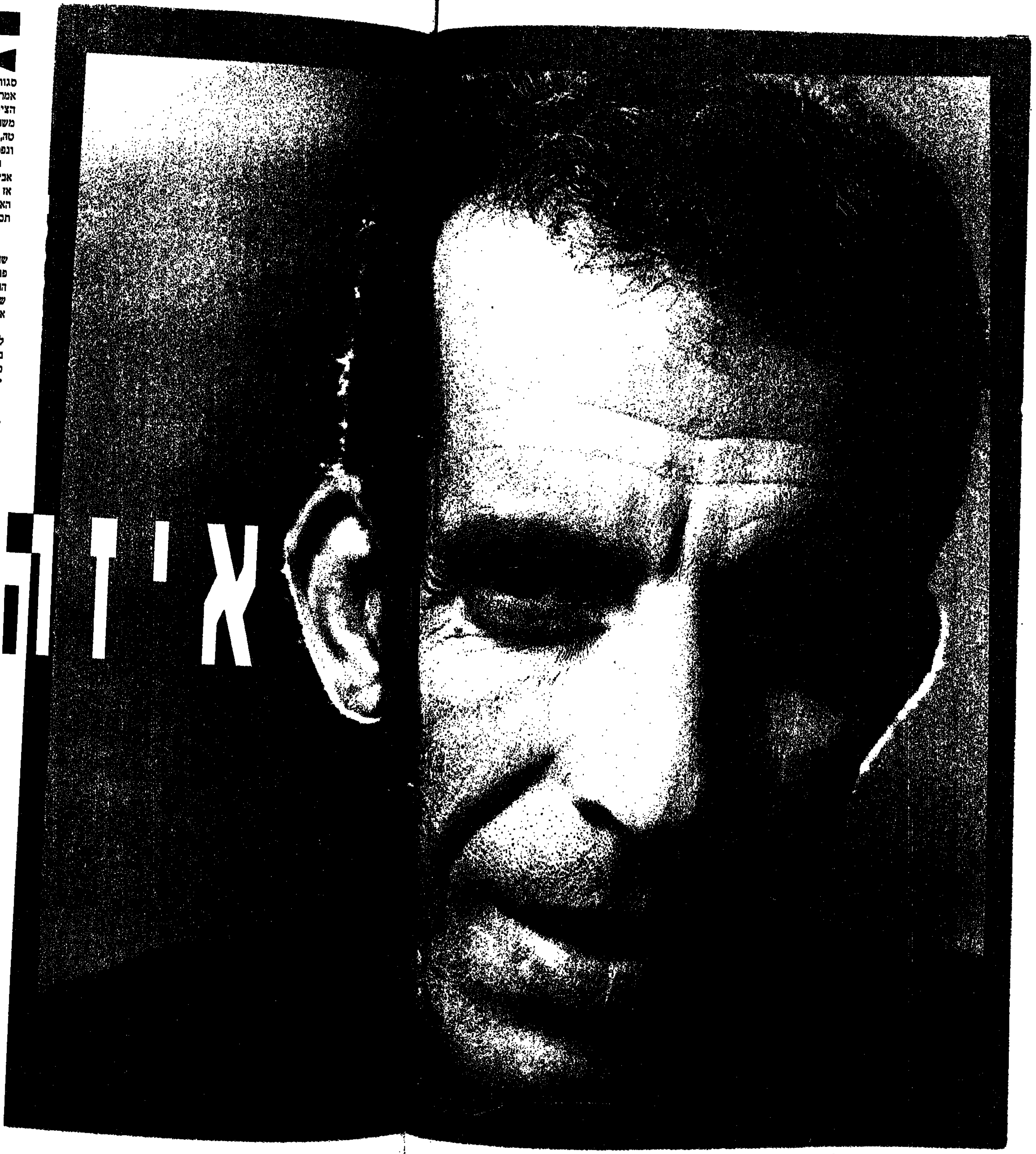

אביהו מדינה. פרנסתי, ברוך השם, אינה תלויה בתמלוגים ● צילום: ליהיא לפיד

איזה מדינה

מאיר עוזיאל

רציתי להכניס קלטת של אביהו מדינה לטייפ שלי. הקלטת היתה סגורה, משכתי בצלופן. אביהו, שישב מולי, אמר לי: "תן, תן". אז הבנתי מה תפקידה של הציפורן המגודלת. "תראה", אמר לי אביהו, משחיל ציפורן רכת עוצמה, "יש חריץ כזה בקסטה, דוחפים את הציפורן לאורכו, והצלופן נסדק ונפתח".

הכנסתי את הקלטת לטייפ. צלילי שיריו של אביהו מדינה מילאו את הבית. חשבתי לעצמי: אז מה? או עכשיו תכתוב כמו כולם על הציפורן הארוכה? זהו, תשעשע את האנינים? ואחר כך תכתוב על גורמטים בלגלוג חבוי, דק מן הדק? לא מתאים לי, נכון?

אביהו יושב מולי, איש סימפטי, לא חושד שהוא עשוי להפוך קורבן להתנשאות בשל ציפורן אצבעו הקטנה. או אולי דווקא כן. אולי הוא רגיל לכך, אולי הוא כבר יודע שכל ציפורן שלו נבחנת, כדי לראות אם היא בהתאם לכללי ארביטר האלגנציה.

נו, מה יהיה עלינו? מה יהיה אם אי אפשר לכתוב כתבה פשוטה על יוצר פזמונים חביבים בלי לציין, במדויק או במעורפל, שמדובר בפזמונים מסוג מיוחד. מזרחיים, הם נקראים. מה יהיה?

■

יש לי נערה קטנה,
כה יפה ועדינה,
שערה זהוב גולש
כאישון עיניה אש

– 304 הופעות? איפה אתה מופיע?

"בדרך כלל בהיכלי תרבות מקומיים, שיש בהם 300 מקומות ומעלה. היינו 16 פעם כוראר בכר. עשר פעמים בדוהל. יש בארץ מספיק מתנ"סים מסודרים שיש להם אולמות".

– בהיכל התרבות בתל־אביב ניסית או שזה גדול מדי?

"זה גדול מדי והעלויות גדולות מדי. בשביל להצליח צריך לפחות 1,500 איש, לעשות כרטיס זול של 35 שקל, זה נותן 55 אלף שקל כשההוצאות הן 45 אלף. בשביל 17 אחוז ערך מוסף לא כדאי. לי לא. יש כאלה שממלאים אותו ומוכרים כרטיס ב־60 שקל. אני לא ניסיתי אפילו".

אני לא יודע למה, אבל השיחה על פרטי ההפקה והחישובי הרווח מענגת אותי יותר מאשר שיחה על אמנות. יש בזה איזו השלמת אמנות, לדעתי. יש בזה לפחות ערכים מוחלטים ושווים לכל אמן, בלי סימון הסגנון.

"בבית־שאן מילאתי פעמיים את האמפי", אומר מדינה. "שם זה 3,000 מקומות. לא הייתי לבד, אמנם, אבל היה מלא. בהיכל התרבות יש מן הפוזה. אני לא אוהב פוזה. אני אוהב אולמות קטנים יותר. אני לא רוצה לשיר למישהו שיושב באחלה ג'יהנום. אני אוהב שמישהו צועק לי משורה 25, ואני עונה לו".

■

צריך לומר שאני נייטרלי מצד הטעם. יש לי אותו יחס לכל השירים העבריים. אני לא סובל את כולם. בחיים לא קניתי תקליט עברי חוץ מ"סיפורי פוגי". אבל כאן לא מדובר בכלל במוסיקה אלא בהרבה יותר מזה. הנה הוכחה עד כמה הנושא טעון: בעת שכתבתי את הכתבה בחררי במערכת נכנסו שתי שמיניסטיות, קרן זגורי וטלי לייבוביץ'. שתיהן תלמידות המגמה הריאלית ב"מטרני", וקרן אף זכתה השנה במקום ראשון בתחרות כתיבת שירה בעירה, חולון. דהיינו קרם הנוער. נוצר בינינו קשר כשהן היו בכיתה י"א ועשו עבודה שנתית על הסאטירה שלי. עכשיו, בין הבגרויות, הן קפצו לביקור. השולחן היה עמוס בשטויותי ובתוך כל הבלגן, חצי מוסתרת, היתה גם הקסטה של אביהו מדינה. זה היה הדבר הראשון שהן ראו. "אתה שומע אביהו מדינה?", הן השתאו מיד.

הרמתי את הקסטה בידי ושקלתי מה לענות. מן הראוי היה לומר, בפרצוף שלא מבין את החבוי בשאלה: "אהה. רוצות שאשים?"

אבל סיפרתי להן את כל הסיפור, כולל ההתלבטויות. יחד ניתחנו את התופעה. נכון, הן הנהנו. שמיעת מוסיקה היא סימון חברתי ברור. אתה לא אוהב מה שאתה רוצה, בכלל לא. רק לפי איזו שכבה שאתה רוצה להיות מסומן בה.

לא טוב. לא טוב. לא טוב בכלל. וזה אגב נכון לא רק לגבי מוסיקה, אלא גם לגבי דעה פוליטית, וכאן זה עוד הרבה פחות טוב, קרן וטלי.

■

הנה מילותיו של שיר אחד של אביהו מדינה מתוך "סימנים של דרך", ספרו החדש. נו, למה אני מציין לעצמי שהוא כותב על נערה ששערה זהוב ולא שחור? מה קורה לנו? לאהוב נערה עם שיער זהוב זו בגידה באותנטיות? אני מתכה שזה יעבור כבר. אביהו מדינה אומר שזה לא יעבור.

■

כי ברמי זורם השיר של אבא,
אהבת הדסה ואדון עולם,
את זה השיר עוד מסלסל גם סבא
מדור לדור היה כך.

זהו שיר מפתח לעולמו של אביהו מדינה. ואולי בהשקפה הזו יש איום גדול מדי על קובעי הטעם הרוצים לשיר: "כי ברמי זורם השיר של 'פינק פלויד'".

"זה זיוף. זה זיוף", אומר לי אביהו, "זה לחיות בכחש. זה אנשים שהם חסרי חוט שידרה".

אני מציע לאביהו להכות את הזייפנים בזייפנותם. מה אכפת לך? אני אומר לו, הם חושבים שהצליל של "קווין" נכון יותר? שלב ממנו קצת בפתיחה ובאמצע.

"לא רוצה", הוא אומר לי.

– אתה יותר כותב מילים, יותר מלחין, או יותר זמר?

"אני שר רק חמש שנים. יש לי ערב. ערב יחיד. אני מגיש שירים משלי ומספר איך אני יוצר. זה ערב של שעתיים וחצי. שישה מלווים".

– מזמינים?

"לא. אני פותח קופות. השבוע יהיה המופע ה־304 של אותו ערב".

"פרנסתי, ברוך השם, אינה תלויה בתמלוגים", אומר לי אביהו מדינה. "כל חיי עבדתי. אני לא תלוי בתמלוגים. כיום אני מופיע כזמר ועוסק בהפקה. גם את הספר הפקתי".

– אפשר לחיות?

המשך בעמ' 21 ◄

המשך מעמ' 19

"אם לא היו הפיראטים, אפשר היה אפילו להרוויח מצוין".

- כמה תמלוגים קיבלת השנה?

"יחד עם התמלוגים שאני משלם לעצמי כמפיק הקלטות, אני מתקרב למשהו כמו 100 אלף שקל בשנה. יש שירים שלי שמוקלטים בהרבה גירסאות. ליפרח בגני' יש 20 גירסאות. את 'לנר ולבשמים' הקליטו כל כך הרבה, שכבר לא כותבים את השם, כותבים 'עממי'".

- ובכן, זהו חלומו של כל יוצר מוסיקלי, להגיע למעמדך? (האם הייתי שואל שאלה טיפשית כזו את אהוד מנור?)

"לא. למרות התמלוגים".

- למה?

"כי הכתיבה שלי נקראת ארכאית".

- מה רע בזה?

"זה לא מקובל".

- אבל מה רע בזה מבחינת הצלחה אצל הקהל?

"לא רע".

- לא רק לא רע. יש פה נוסחת הצלחה. תכתוב בסגנון ארכאי, ותעשה יותר כסף ממי שיכתוב "זיינתי אותך ואת לא משהו".

"אבל זה לא מעניין אותי, הכסף. לא מעניין אותי".

- אז מה הבעיה? אם אריק איינשטיין ייקח שיר של אביהו מדינה וישיר אותו כמו שצריך, מכל הלב, זה ייראה בעיניך כהגשמת חלום? כאילו שהחברה החזקה מושיטה יד לחברה החלשה, ומאמצת אותה אל תוכה?

"אני לא יודע. קודם כל אני לא חושב שיש פה חברה חזקה וחברה חלשה. יש חברה שולטת וחברה נשלטת. זה בכפייה. הדברים נעשים בכפייה. זה לא אמיתי. היא חזקה מבחינת הכוחנות שבה היא מתנהגת לגבי האוכלוסיה שלא נמצאת במקומות האסטרטגיים בהם מחליטים או קובעים. מבחינה סגולית הם לא טובים יותר. בכלל לא. עכשיו, אני לא רוצה להתחנף לאף אחד, ואני לא מחכה מאף אחד לשום דבר. אני

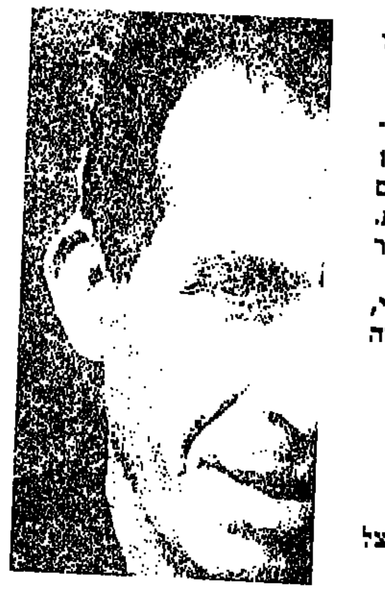

"אתה כל הזמן מנסה לרצות אותי. כל הזמן שואל: אתה רואה שינוי? מה זה, עסק של אבא שלי? אני אבא של העם הזה? של החברה הזו? אני לא צריך להיות מרוצה בכלל. אף אחד לא עושה טובות לאף אחד כשהוא משדר משהו. ככה זה צריך להיות"

נלחם, ואני חושב שאם זה היה קורה בצד השני, הם היו מגיבים יותר חריף".

- מה בעצם קורה בצד השני? אתה חושב שהם יוצרים מוסיקה ישראלית יותר?

"אף פעם לא חשבתי ככה, ואני מצטער שבצד השני יש רגשי נחיתות ויש ניסיון של הרבה שנים להתרחק משורשים, מיהדות, ממסורת. זו שגיאה. כי מי שאין לו שורשים סופו שיתייבש. מצד שני, אני לא נמנע מלהשתמש גם בהשפעות העכשוויות של קצב מערבי. אני לא פוסל אף אחר".

- אתה מעריך את ערוץ 7 שמקדיש את כולו למוסיקה ישראלית?

"אני חושב שטוב שהוא קיים. חשוב שהוא ימשיך להתקיים, אף על פי שהוא לא בדיוק משקף אותי מבחינה אידיאולוגית וגם לא מבחינת רמת הצניעות, שהיא מוגזמת לדעתי. אבל טוב שהוא קיים. צריך עוד שלוש-ארבע תחנות כאלה".

- אומרים שבגלל ערוץ 7 משמיעים יותר מוסיקה עברית בכלל, ומזרחית בפרט, ברדיו.

"נו, יש להם ברירה? מסתבר שהקהל אוהב מוסיקה עברית. מהלכים עלינו אימה שהקהל לא אוהב מוסיקה עברית. יש כאן לחץ של חברות התקליטים הגדולות, והנוער, שהוא צרכן התקליטים הגדול, מכתיב את מה שיושמע ומה שלא יושמע. ופה מתקיים הפסוק: 'ונער קטון מושל בהם'".

- אם זו באמת שאלה של הבנת השורשים, איך זה שאין אף שיר על יישוב חדש בשומרון, כמו ששרו פעם "עין גדי"? למה אין שיר "קדומים", או "בית אל"?

"למה אתה חושב שאין? יש. אבל בכל התקשורת, לצערי, לא יקלטו שירים כאלה, בגלל שהם בתקשורת שייכי כאוריינטציה שלהם לצד השני של המפה. מתוך זה אתה יכול להסיק שהתקשורת אינה ראי מלא, אלא עקום. הם לא משקפים את המצב הקיים. הם סלקטיביים".

- זו בעיה עולמית. גם באיטליה, בצרפת ובשוודיה המוסיקה האמריקאית ניצחה. אפילו ברוסיה אתה רואה זמרים שרים רוק. הם נראים מגוחכים, פאתטים. רק כשאני רואה אותם, אני מבין איך הזמרים שלנו נראים.

"אני מסכים איתך. אולי כמו שלנו יש בעיה, לאיטלקים יש בעיה. אבל מי יצר את הבעיה הזאת? התקשורת".

- אולי זה מה שהיה צריך לקרות?

"אין לי שום בעיה עם זה, שאנשים ישמעו כל סוג של מוסיקה שהם רוצים. רק אצלנו המצב הוא נורא מיוחד. כי לנו יש רדיו ורשות שידור ממלכתיים. אם היו אומרים 'שמע, תפסיק לבלבל את המוח, לך תפתח תחנת טלוויזיה, רדיו, מה שאתה רוצה. יש לך כסף? לך תעשה', הייתי עושה את זה ואז הייתי משנה. אבל כופים עליך. כופים עליך רשת ממלכתית, ושם מבשלים לך בדיוק מה שהם רוצים. והבישול שלהם לא טעים לי. מה אני אגיד לך".

- פתאום עושים סרט והצגה על זהר ארגוב והקהל הישראלי כולו רץ לראות. זה לא נראה לך שינוי?

"אתה כל הזמן מנסה לרצות אותי. כל הזמן שואל: אתה רואה שינוי? מה זה, עסק של אבא שלי? אני אבא של העם הזה? של החברה הזו? אני לא צריך להיות מרוצה בכלל. אף אחד לא עושה טובות לאף אחד כשהוא משדר משהו. ככה זה צריך להיות. זהו בסך הכל הוכיח את מה שאני אמרתי כל הזמן. שיש פה אנשים מוכשרים שהכת השליטת דוחקת אותם הצידה והחוצה בגלל שזה לא לטעמה. הם לא משלנו. מגיע לחץ חברתי ומתעקש, ואז הם מואילים להשמיע קצת".

- אבל ניצחתם, לא?

"לא. לא ניצחנו".

- הרי לא משמיעים הרבה גם את א-יידישע מאמע.

"מי אוהב את זה?".

- אני אוהב.

"טוב, לא ביקשתי שישמיעו מוסיקה תימנית מקורית או שירים שאינם בעברית. מדובר על השמעת יצירה ישראלית, על זה כל הוויכוח".

■

מדינה, הגיע הזמן לטיעונים חדשים

אביהו מדינה אורז את פעלו בכריכה קשה, ושוב אין מנוס אלא לפתוח מחדש את הדיון על מיקומו, חשיבותו, השפעתו וקיפוחו של הז'אנר הקרוי "מוסיקה מזרחית" בתרבות הישראלית. מדינה, מזה עשור ויותר, הוא האידיאולוג והלוחם הנמרץ ביותר לשינוי המעמד והתדמית הציבורית של הז'אנר ופעיליו. "היום מאושר אני מן הדרך בה התעקשתי ללכת בגאווה, נובע וצומח מתוך שורשי העצמיים ונשען על מסורת ותרבות יהודית בת אלפי שנים", הוא כותב בהקדמה לספרו ומוסיף: "לנוכח רוחות זרות רבות המנשבות במקומנו ומנתקות שתילים רכים משורשיהם לכל עבר 'כמוץ אשר תדפנו רוח', חשבתי לנכון להמשיך לכתוב ולהלחין שירים כמיטב יכולתי על אף הקשיים והקרבנות מול מערכות שונות המתנכרות ליצירות הנובעות מן השורשים היהודיים או מעוטרות בצליל מזרחי".

ההקדמה הזו מלמדת על האקלים הפסיכולוגי בתוכו מדינה כותב, מלחין ומנהל את המאבק העיקש שלו. צריך לשים לב למילים, כי הן לא נבחרו במקרה: "גאווה", "שורשים", "מסורת", "תרבות יהודית", "רוחות זרות", "ניכור", "צליל מזרחי".

מדינה וחבריו לדרך פיתחו ושכללו את הטיעון שלהם בשנות ה-80. אלה היו, ולא במקרה, השנים הגדולות של הליכוד. שנות הפריחה של הרטוריקה הבגינית, שהגיעה לשיא מזוקק בנאום הבחירות מ-'81, נאום הצ'חצ'חים. המלחמה בניכור התקשורתי שניהלו "זמרי הקסטות" ועסקניהם, היתה הדהוד לקרבות שניטשו בכנסת, בדירקטוריונים של החברות הממשלתיות ובכיכרות. מדינה רצה את קולם של זהר ארגוב, שימי תבורי והקלון ברדיו, בגין רצה את קולם בקלפי. זה היה מאבק ייצרי, אלים לעתים, שגרם לשינוי עמוק בהוויה הפוליטית, החברתית והתרבותית של ישראל.

מדינה של '94 בוחר להתעלם מהשינוי הזה. "הכתיבה שלי נקראת ארכאית", הוא אומר למאיר עוזיאל בראיון המתפרסם כאן. השאלה היא מתי הוא יבחין שגם הטיעונים שלו ארכאים. מתי, אם בכלל, הוא יבין שהגיע הזמן לאוורר את הסיסמאות הישנות ולהתאים את הדרישות למציאות המשתנה.

כי הבעיה היא לא צליל מזרחי ואפילו לא שם מזרחי. אתוך בנאי – בן אהוב של הממסד התקשורתי/תרבותי – שר, מסלסל ומתפייט "אסדר לסעודתא, בצפרא דשבתא", ונדמה לי שאין לו טענות על קיפוח. הבעיה היא לא השפעות זרות או חזרה לשורשים: יהודה פוליקר, בן יקר של אותו ממסד, עזב את הרוקנרול ה"מערבי", חזר לשורשיו ה"ים תיכוניים" ביוון והתקבל בחיבוק ממסדי אוהב. הבעיה היא גם לא תרבות יהודית. בוב דילן יהודי, האם רק בגלל זה מותר ליוצר מקומי להודות שהוא מושפע ממנו?

זו החלוקה הפשטנית לשחור ולבן, לאותנטי ומזויף, למזרחי ומערבי, שהפכה ארכאית. אביהו מדינה ניצח במאבק האישי (הוא עצמו אורח רצוי בכל אולפן רדיו, בכל תוכנית טלוויזיה ובכל מוסף שבת) אבל מכוח האינרציה הוא ממשיך לשווק את טיעוני העשור הקודם במקביל לשיווק ספריו, שיריו, תקליטיו והופעותיו.

יש חזית חדשה, מדינה. חזית הסטנדרטים. המקוריות, המעוף, האומץ, הברק, ההחלטיות, הכריזמה, הדיוק, הגימור, הליטוש, הכתיבה, ההלחנה, העיבוד, הביצוע, ההפקה. הגיע הזמן, מדינה, לנסח מניפסט חדש. אני מסופק אם אתה האיש שיעשה את זה.

אמיר בן-דוד

נשאר עניין המילים. נוהגים לתקוף את המוסיקה המזרחית בגלל שהמילים פשוטות מדי, צפויות מדי. השאלה הזו עולה כשקוראים את ספר השירים של אביהו מדינה. בהרבה מקרים הוא גם כותב המילים. אי אפשר גם לומר שבכל שירי הזרם המערבי המילים מצטיינות בצירופים מעניינים. לכן גם בתחום המילים קני המידה מחמירים מדי דווקא איתם. חוץ מזה, שלום שבזי בוודאי כתב טוב ועשיר. שירים רבים של אביהו מדינה הם למילים של שבזי. אבל גם אביהו מדינה מתבטא באופן מורכב בחלק מהשירים:

את עולמי עם שחר, את לי כל היום,
את עולמי בלילה, את החלום.

מי שמאוהב יגיד: בדיוק.
נכון יש גם קיטש וקיטש שלום בכלל זה:

לכה הבנים זורקים שם אבנים, ולא נדברים?
למה לא במקום ללחום ולהלום, לדבר שלום?

האם זה קיטש השלום היחיד בזמר העברי, או המרוח ביותר?
אז תפסיקו לנדנד להם, לזמרי המזרח או איך שקוראים להם.
רק עוד דבר אחד, שכל הכתבה אני מהסס אם להזכיר: בקורות החיים של אביהו מדינה, שנשלחו אלי, אני רואה פתאום עובדה מעניינת. בתוך כל השורשים והתימניות, לא שכחו לציין שאשתו אשכנזיה. יש נוסחים אלגנטיים לדברים כאלה: "בגיל 26 נישא אביהו ליהודית לבית טאובוורצל". אהה. אם שמו היה וינר, האם היו כותבים בתולדות חייו "נישא לפרלה ממשפחת כחלון"? לא אמרתי לאביהו שאני אזכיר את זה בכתבה. לא ביקשתי ממנו הסבר לכך, רק אמרתי לו: ככה זה, יש עדיין בתוך החברה שלנו יותר מדי דברים סמויים שמפריעים לניקיון מלא. אם כי צריך לומר שגם אם היית רומקובסקי, אולי היה איש יחסי הציבור שלך חושב שראוי לציין: "נשוי לנועה מבית אלפא" או אפילו "נשוי לרחל לבית ספרא".
■

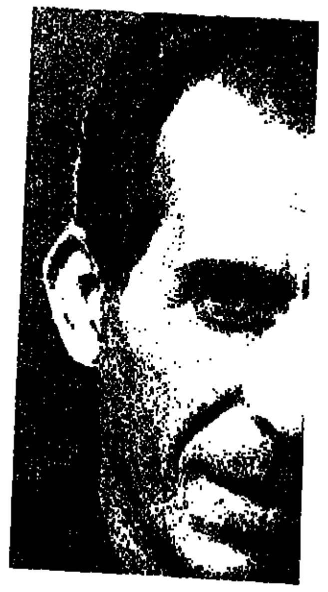

"אני לא חושב שיש פה חברה חזקה וחברה חלשה. יש חברה שולטת וחברה נשלטת. זה בכפייה. זה לא אמיתי. החברה חזקה מבחינות הכוחנות שבה היא מתנהגת לגבי האוכלוסיה שלא נמצאת במקומות האסטרטגיים בהם מחליטים או קובעים. מבחינה סגולית הם לא טובים יותר. בכלל לא"

TOMATO
מצייר את הקו החדש במטבחים
קו ייחודי שרק חברה כמו טומטו יכולה להעניק למטבח שלך.
חברת טומטו מייצרת מיגוון עצום של מטבחים תוך שימוש בחומרים איכותיים, הקפדה על גימור מקצועי ועמידה בלוח הזמנים.
כל אחד מדגמי טומטו עומד בתקן המחמיר של מכון התקנים הישראלי ונושא באחריות של 6 שנים.
מעצבי טומטו יתכננו איתך ובשבילך את המטבח שיעמוד בטעם שלך.
בטומטו תהנו עכשיו מהזדמנות חד-פעמית.
דגמי פוסט פורמינג במחירים מיוחדים.
כדאי לך להכנס לטומטו והיום.

TOMATO
מטבחים בטעם טוב
תל אביב: רח' אבן גבירול 38, טל. 03-6952841 פתוח במוצאי שבת **ירושלים:** בית ויסמן רח' בית לחם 120 טל. 02-723218
מפעל וסוכנות הצפון: רח' הנס מולר 6 א.ת. קרית ביאליק טל. 04-770032-3-4. **פתח תקוה:** רח' בולטימור 7 קרית אריה טל. 03-9245466
ראשון לציון: בית ימין, רח' סחרוב 10, אזור התעשיה החדש טל. 03-9618488. **רעננה:** "קידר סנטר": רח' החרושת 19 א.ת. טל. 09-986991, **רמת גן:** ארלוזורוב 10 טל. 03-6723351

דן שילון באולפן. אם דעל היה מצוך מבוקש בעולם, ישראל היתה מגיעה לעצמאות כלכלית • צילום: רלי אברהמי

מתחת למסיכת הספינקס

שלוש שנים מלאו בשבוע שעבר לתוכנית הטלוויזיה של דן שילון. סימה קדמון יצאה לברר איך הפך העיתונאי הלוחם למלך הרייטינג. שילון, כך מתברר, מקרין הרבה ביטחון, אבל חי בפחד מהמחר. גאה בהישגיו המקצועיים, אבל מתחרט על הזנחת ילדיו. מודה שהוא בוכה לפעמים, אבל לא מוכן לגלות למה. ראיון אישי במיוחד

סימה קדמון

דן שילון נכנס לאולפן בשתים־עשרה דקות לפני תשע. בדיוק כמו בשלוש השנים האחרונות, פעמיים בשבוע, הוא עולה לבמה הקטנה שבמרכז האולפן ומרים ידיו כדי להפסיק את מחיאות הכפיים. "ערב טוב ותודה שבאתם לכאן", הוא אומר לקהל הרב.

במשך הדקות הבאות הוא יסביר לנוכחים את כללי ההתנהגות הנדרשים מהם בשעתיים הקרובות. בביטחון של מנהל בית ספר מול מחזור תלמידים־חדש, הוא יבקש מהם להתנהג בטבעיות. "יש לכם את זכות הצחוק וזכות הבכי, אין לכם את זכות הצעקה. קבלו בחום אמנים, אבל אל תפגינו כאן. התנהגו בשקט או לא בשקט, אבל באופן טבעי".

הקהל מקשיב לו בדממה כשהוא מציג את האורחים. כל כך בדממה, שאפילו לא מותאים שם כפיים. "תגידו", שואל שילון, "אתם חיים? לא, כי פשוט רציתי לדעת אם זה קהל שנושם".

כולם צוחקים בהקלה גדולה. אבל דבר אחד כטוח: הצחוק הזה לא מטעה אף אחד. איש באולפן לא מתכוון להמרות את פיו של דן שילון. אין לאף אחד שם ספק שהאיש הגדול הזה הוא לא סתבק של אף אחד, ושהנעימות הזאת שבקול השקט והסמכותי יכולה להפוך בשנייה למשהו מאוד לא נעים.

אורחי התוכנית כבר התיישבו על הכסאות והתחברו למיקרו־פונים. על הפנים של שילון אי אפשר לראות שבעוד דקות ספורות יישמע האות לתחילת השידור, והאורח המרכזי, חיים רמון, עדיין לא הגיע. שילון מסדר על השולחן שלפניו את הכרטיסיות הלבנות. אלה שעליהן עבד כל אחר הצהריים, ובכתב יד רשם לעצמו הערות. אלה שאף אחד, אף פעם, לא תפס אותו מציץ בהן.

הוא למשל כבר יודע שהאורח הזה, שיושב שם משמאל, מדבר הרבה, שיש לו הרבה ביטחון עצמי, ושהוא יגיע לתוכנית עם תכשיטי זהב. בעצם, הוא יודע על כל אחד מהאורחים דברים שאולי אפילו הם לא יודעים. הוא לא פגש בהם מעולם. עשרה תחקירנים שעובדים בשבילו היו אחראים לראיונות. בדפים כתו־בים בכתב יד ברור ומסודר, הם כתבו לשילון פרטי פרטים על המרואיין. פרטים ביוגרפיים, וגם הרבה מאוד אבחנות פסיכולוגיות.

כל מה שהוא צריך לדעת כדי ששום דבר לא ישתבש. כדי שאף אחד לא יתפוס אותו מופתע, אלא אם כן ההפתעה היא חלק מהתוכנית. כי את שילון אף אחד לא יתפוס לא מוכן.

חמש דקות לפני תחילת התוכנית נכנס לאולפן חיים רמון. הקהל מותא כפיים בטבעיות. שילון מחייך בחום, בדיוק אותה מידה של חום שכמה דקות קודם הוא הפגין כלפי המהמר בטוטו, או כלפי שחקן הכדורסל. הכל מבוקר, מדוד, מקצועי מאוד. בין האורחים יש טייס שהוא גם זמר, שתי סטנד־אפיסטיות שהן גם דתיות, מנהל המזנון של ההסתדרות, עוזי חיטמן וסקסולוגית. ארבע־שלוש־שתיים־אחת, מוסיקה. אל מי הוא יפנה את השאלה הראשונה? עם מי הוא יתחיל? עם רמון, המנצח הגדול? המצלמה על שילון. בינגו. "מרשה אלנתק", הוא פונה לסקסולוגית.

והשאלה שלו תבטיח שאף אחד מהצופים בבית לא יעזוב את המסך לפני שהוא ילמד על מעמדה של האשה במיטה.

■

– דן שילון, למה היה ברור לי שאת השאלה הראשונה, השאלה הפותחת את התוכנית, תפנה לסקסולוגית?

"אם את מנסה לרמוז שאני מחפש לשאלת הפתיחה משהו צהוב, אז התשובה היא שלילית. אם ההנחה היא שאני מחפש לפתוח בשאלה למרואיין שעשוי לתת תשובה שתגרה את הצופה לראות את התוכנית, אז זה נכון".

– זה לא אותו דבר?

"לא בהכרח. התלבטתי בין הסקסולוגית לחיים רמון. פסלתי את רמון, כי ידעתי שאחרי הפתיחה הוא יהיה מאוד דומיננטי בתוכנית. אם הייתי בוחר אותו גם לפני הפתיחה, התוכנית היתה מקבלת עמוד שדרה מסוים. בפתיחה עם הסקסולוגית, הצופה בבית למד שיש לו למה לצפות במהלך השידור".

– כלומר, ההנחה היא שהצופה שלך רוצה קודם כל סקס?

"הצופה רוצה קודם כל להתבדר. זאת ההנחה. כל מי שמתעלם מההנחה שהצופה בתום יום עבודה רוצה בידור במובן הרחב של המילה, ומי שמנסה בשעות המאוחרות של הערב להכות על ראשו של הצופה בנושאים העומדים ברומו של עולם ולשדר לו נושאים מנופחים עם ארשת חשיבות שאינה במקומה, מחטיא את המטרה כמי שצריך לשרת ציבור של צרכנים. מעבר למאוויים המקצועיים האישיים שלי, אני חייב כל הזמן לשנן לעצמי שזה אינו עסק פרטי שלי, תחנה שבה אני משדר לי ולילדי. סקס

המשך בעמ' 24 ◄

טיולי חו"ל של החברה להגנת הטבע

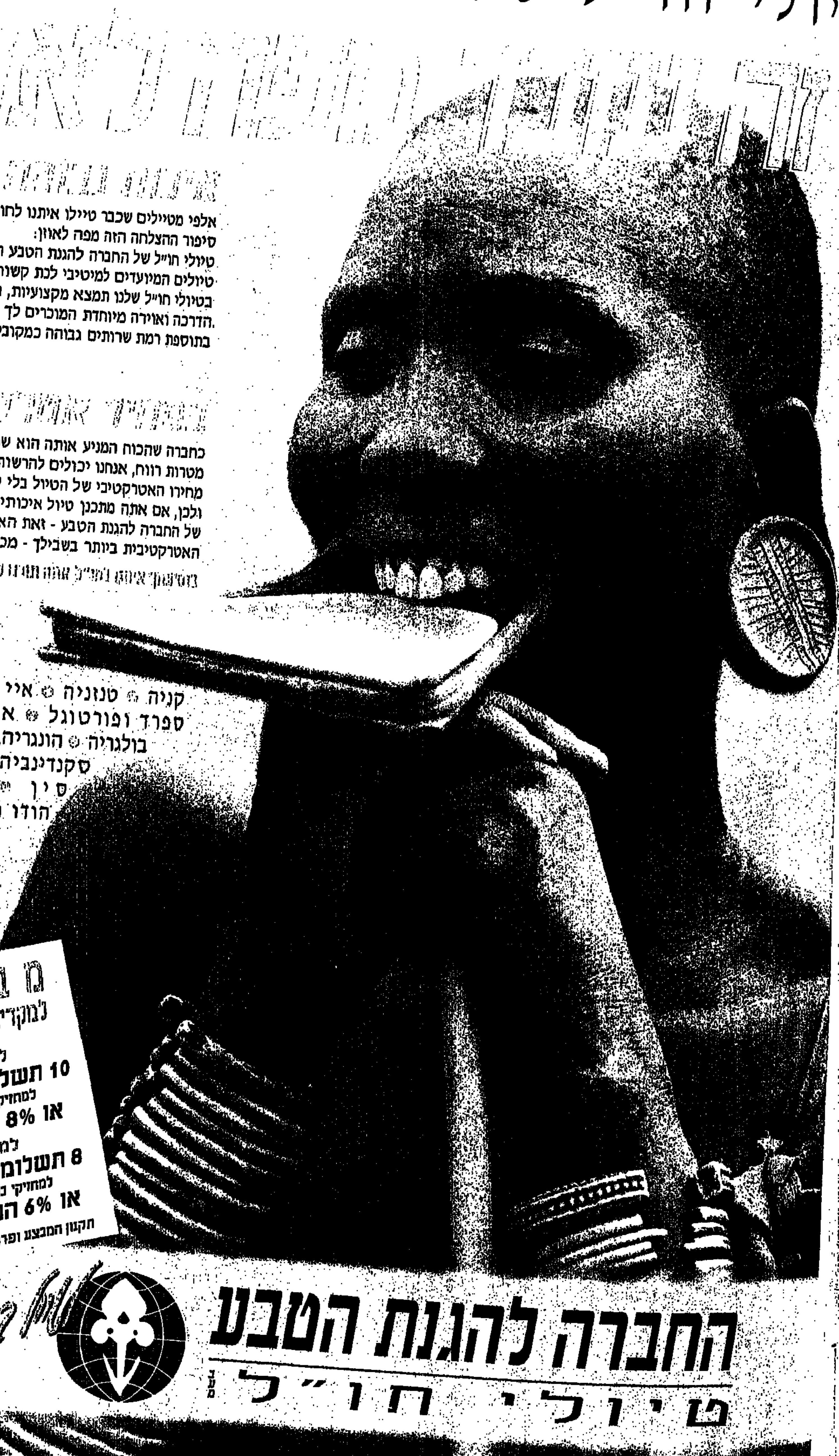

אלפי מטיילים שכבר טיילו איתנו לחו"ל מעבירים את
סיפור ההצלחה הזה מפה לאוזן:
טיולי חו"ל של החברה להגנת הטבע הם כבר מזמן לא
טיולים המיועדים למיטיבי לכת קשוחים בלבד. להיפך.
בטיולי חו"ל שלנו תמצא מקצועיות, הכרת שטח, עומק
הדרכה ואוירה מיוחדת המוכרים לך מטיולי החברה בארץ,
בתוספת רמת שרותים גבוהה כמקובל בעולם הגדול.

כחברה שהכוח המניע אותה הוא שמירת הטבע ולא
מטרות רווח, אנחנו יכולים להרשות לעצמנו לשמור על
מחירו האטרקטיבי של הטיול בלי להתפשר על איכותו.
ולכן, אם אתה מתכנן טיול איכותי לחו"ל - טיולי חו"ל
של החברה להגנת הטבע - זאת האלטרנטיבה
האטרקטיבית ביותר בשבילך - מכל הבחינות.

קניה • טנזניה • איי סיישל • מרוקו
ספרד ופורטוגל • איטליה • צרפת
בולגריה • הונגריה, צ'כיה וסלובקיה
סקנדינביה • תורכיה • יוון
סין • אינדונזיה
הודו ונפאל • תאילנד

מבצע מאי
למקדימים להרשם בחודש מאי

לחברי החברה הוותיקים
10 תשלומים שיקליים שווים
למחזיקי כרטיס אשראי ישראכרט
או 8% הנחה למשלמים מראש

למצטרפים חדשים
8 תשלומים שיקליים שווים
למחזיקי כרטיס אשראי ישראכרט
או 6% הנחה למשלמים מראש

תקנון המבצע ופרטים נוספים במשרדי החברה

החברה להגנת הטבע
טיולי חו"ל

פרטים והרשמה: במשרדי החברה (טיולי חו"ל) רח' השפלה 3, תל-אביב טל. 5372717, 03-5372565 מרכזיה: 03-375063 ואצל כל סוכני הנסיעות

מסקוף

מתחת למסיכת
הספינקס

על הקולגות:

"זאת תהיה צביעות אם לא אודה שלפעמים אני רואה את גבי גזית ואומר: איזו הברקה. ואני אומר את זה מתוך קנאה ומתוך הערכה. או דברים שעושה מוטי קירשנבאום בערוץ הראשון. היו דברים שעשה חיים יבין וקינאתי בו, כי ראיתי שהוא עושה דברים נפלאים והצטערתי שאני לא"

שילון. הצופה רוצה קודם כל להתבדר • צילום: רלי אברהמי

► המשך מעמ' 22

הוא חלק מתרבות הפנאי, ולא צריך להתבייש בזה".

– אז יכול להיות שפשוט ויתרת על מקצועך כעיתונאי והפכת לבדרן?

דן שילון לא צריך לצעוק כדי שיבינו שהוא כועס. יש בו איזה קוצר רוח, חוסר סבלנות לדברים שמרגיזים אותו. השאלה הזאת מעצבנת אותו. ובצדק. שילון, מלך הרייטינג, שבמשך שלוש שנים מוביל תוכנית עם שיא של אחוזי צפייה, ספג כבר הכל. אין הכנסה, מעל התגורה או מתחתיה, שהוא לא מצא מרוחה במאמרי הביקורת.

"שמעתי כבר את הטענה הזאת", הוא אומר. "אני הייתי, אני היום, ואני אהיה תמיד – עיתונאי. אני נמצא היום באחד הצמתים בעשייה העיתונאית, שיש לה משמעות בידורית, וזאת התוכנית הזאת. ובתוך התוכנית הזאת יש לא מעט היבטים עיתונאיים. לאפשר לחיים רמון להציג את האני הפרטי שלו, או את עניין הדגלים ההסתדרותיים וה'אינטרנציונאל', זה חלק מהעשייה העיתונאית שבצידה שאלות שאמורות לבדר. אני לא צריך להתבייש בכך. ואם מחר אחשוב שאני צריך לבצע ראיון אחד על אחד עם אישיות ציבורית או פוליטית, אעשה את זה".

– אבל בעוד שלוש שנים, אחרי עוד 300 תוכניות עם פלאי־טורישרון, שחקן כדורסל או מהמר טוטו, אולי כבר אף אחד לא יזמין את שילון לעימות פוליטי מרכזי.

"זה לא צריך להיות שיקול שלי אם יקראו לי או לא ערב בחירות. אם אני מקצועי והגון, ויודעים את היכולת שלי, יכולים להפקיד עימות כזה בידי גם בפעם הבאה. אם לא יציעו לי את זה, אני לא אמות מצער. זה לא דבר שבגללו אכוון את עשייתי הטלוויזיונית, להיות מנחה של עימותים. העשייה היומיומית לא נמדדת לפי מה שיקרה בעוד שלוש שנים בתוכנית כזאת או אחרת. אני ער לאמירה של אנשים שפניתי לבידור. כל אחד יכול לפרש את זה כמו שהוא רוצה. אני לא חושב שאני צריך להתבייש במה שאני עושה. לא כעיתונאי ולא כשדר טלוויזיה".

■

הוא אדם מאופק. הכעס אצלו מתפתח כמו תהליכים בהר געש. יש בתוכו איזו לבה שקטה, תמידית, והלחצים רוחשים בו עד שהוא מתפרץ. כמו עכשיו: "אם מדברים על עיתונאים", הוא אומר, "הרי שאני מוצא עצמי לא פעם קורא דברים מסוימים, ואני מתבייש להיות חבר באותה אגודת עיתונאים שאותם כותבים משתייכים אליה. אנשים שכביכול עוסקים בנושאים חשובים, אבל

על אחיו, יגאל שילון:

"יש לי בעיה לפנות אליו ולקיים איתו משא ומתן. לכן גם כשדיברו איתו, לא אני דיברתי. יש לי הערכה אליו. באמת יש לי הערכה אליו. כמו שיש לי ביקורות בתחומים מסוימים. היו פעמים שהיו לו אחוזי צפייה יותר גבוהים, וזה שימח אותי. באמת. ברמה הלגמרי אישית־משפחתית"

לא בוחלים להפעיל במסגרת עבודתם אינטרסים צרים ואישיים, לפעמים אפילו חומריים. הם לא מתביישים להיות חסידים בחצרות של פוליטיקאים".

– אני מבינה שדן שילון של היום לא יזכיר שמות.

"אני לא חושב שמצאת באיזשהו ראיון עדות לכך שפגעתי במישהו באופן ישיר. אולי כן. לא במתכוון לפחות. אני יכול רק לדבר על אנשים שנגועים בזה. אנשים שיושבים במזנון הכנסת והופכים להיות חלק מהעשייה הפוליטית. אלה שעושים את זה יודעים בדיוק למי אני מתכוון", ואז הוא פתאום אומר: "ואל תחשבי שאני ממורמר או כועס".

זה בדיוק מה שחשבתי. שהוא ממורמר וכועס.

– בכל זאת, יש בך משהו מר של מישהו שלא מסופק.

"אי שקט", הוא אומר, "לא מרירות. ואני חושב שלא הייתי עושה את עבודתי מספיק טוב אם לא היה בי את זה. זה רצון לעשות יותר ויותר טוב. באיזו מידה אני מריר ומתוסכל? ההפך הוא הנכון. אני אופטימי מטבעי. ואני יותר מפרגן מאשר לא. בעיקר לסובבים אותי בתחום המקצועי".

אנשים שעובדים תחתיו יגידו שזה נכון. אחרי כל תוכנית הוא עולה מהאולפן אל חדרי המערכת. "אני מסיר את הכובע בפני הצוות הזה", הוא אומר, כשהתוכנית מוצלחת. אחת התחקירניות שלו אומרת שכשהוא אומר לה משהו כמו, "התחקיר שלך היה נפלא", היא מסתובבת כל היום עם אור בעיניים. "הכרתי כבר אנשי תקשורת", היא אומרת. "האיש הזה לא פוחד שאם הוא ייתן מחמאות זה ימוטט אותו. מבחינתי, הוא פשוט בית ספר מהלך".

מתחתיו עובדים רני וסלי, מפיק ראשי, ושמואל (אוקון) נתושתן, מנהל התוכניות. יש מפיקה ומפיקה בפועל, שלי גיל ושמרית אברהמי, ועשרה תחקירנים, כולם אקדמאים, חלקם בעלי תואר שני. "מבחינת הצוות שלי", הוא אומר, "אני קם כל בוקר עם שיר בלב. המוטו שלי תמיד היה לעבוד עם האנשים הכי טובים".

המשך בעמ' 26 ◄

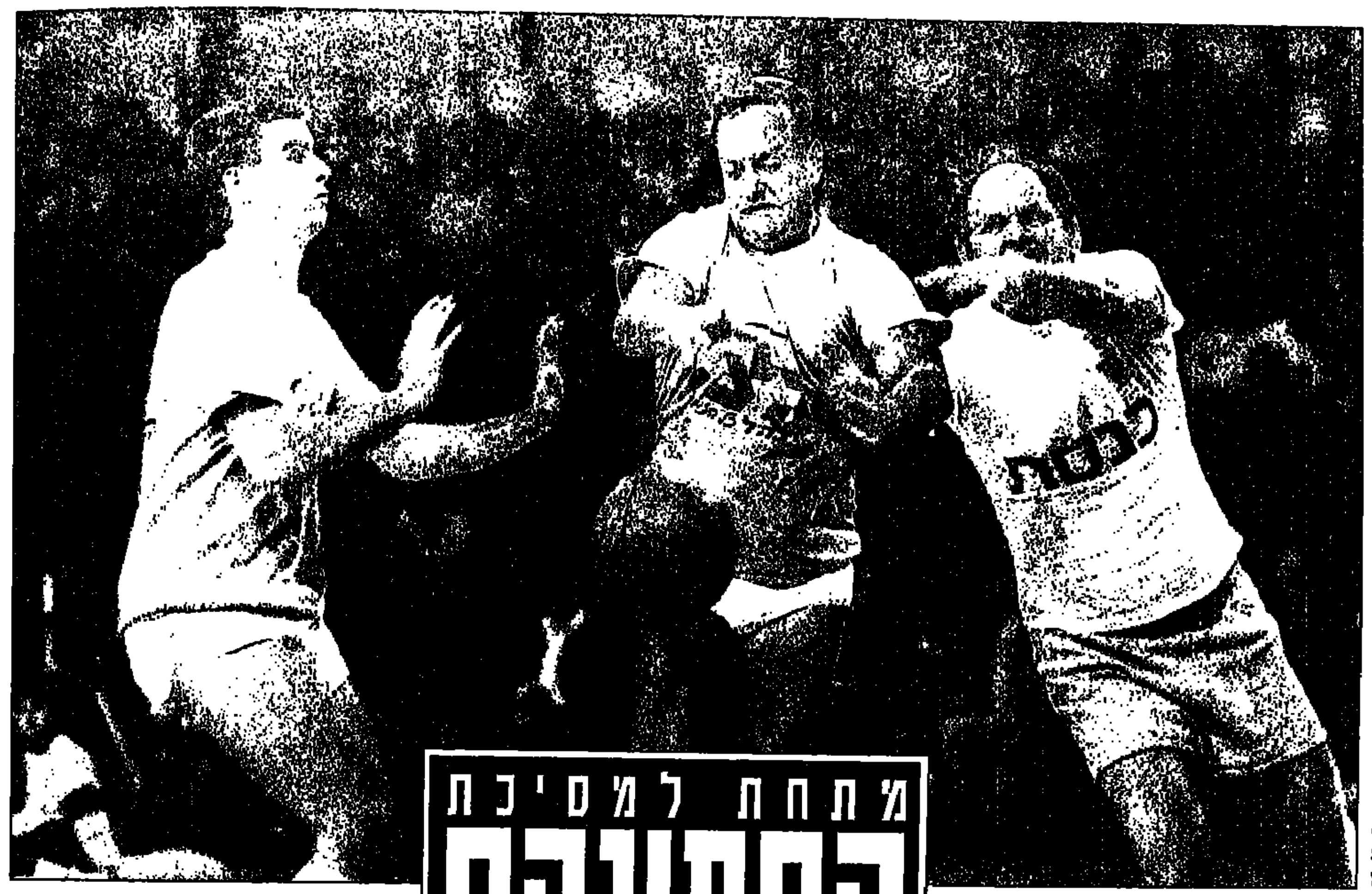

1987: שילון הכדורסלן במשחק של כוכבי גל"צ מול נבחרת הכנסת ● צילום: רובי קסטרו

מתחת למסיכת הספינקס

► המשך מעמ' 24

– השאלה היא לא אם אתה מפרגן לאנשים שמתחתיך, אלא לאלה שאתה בתחרות איתם. כמו, למשל, אלכס גלעדי.

"אני יכול לומר דברים חמים מאוד על אלכס גלעדי".

– זה דבר חדש?

"לא. היתה לנו תקופה יפהפיה בעבר הרחוק. אחר כך היתה תקופת ניתוק, ויחסים פחות מלבבים בגלל כל מיני סיבות לא מקצועיות. בסופו של דבר, מה שנותר וקיים היום זה אותו גרעין ידידות וחברות שהיה במקור, בתוספת הערכה לכישורים החיוביים שלו".

– אתה יודע שבניגוד לגלעדי, שנקרא זכיין של תוכניות, אתה נקרא זכיין של תוכנית אחת. "רשת" זאת חברה של תוכנית אחת: "דן שילון בשידור חי".

הנה, שוב הלבה הזאת מתחילה לגעוש. "אם רעל היה מצרך מבוקש בעולם", הוא אומר, "ישראל היתה מגיעה לעצמאות כלכלית". ניכר עליו שזאת לא הפעם הראשונה שהוא משתמש בדימוי הזה. הרבה רעל, כך נראה, מסתובב סביבו. "אני לא רוצה לפרט את תרומתי ל'רשת' בתחום התוכניות או בתחום הראייה לטווח ארוך, כפי שאיני מתכוון לגרוע מהצלחתו של אלכס. מה לעשות, שב'רשת' היתה קיימת תוכנית ששודרה בהצלחה ואני הובלתי אותה. רק טבעי הוא שיראו ויזהו אותי עם התוכנית יותר מאשר עם לוח התוכניות".

– ובכל זאת, "רשת" זה דן שילון. יומיים בשבוע, כשכל שאר התוכניות הן ה"לפני" וה"אחרי" של התוכנית שלך.

"יש רשימה ארוכה של תוכניות ש'רשת' עושה ודן שילון לא מופיע בהן ושאנחנו מטפחים אותן. כמו 'אין עם מי לדבר', שהיא פיתוח של הצוות ושלי ביחד. נראה שזאת תוכנית של אלתור, אבל זאת תוכנית שמושקעת בה הרבה עבודה ומחשבה, ואני גאה בה".

– ולא נתחיל לספור את התוכניות שכבר ירדו מהמסך.

"תראי, טלוויזיה זה לא מתמטיקה. זה לא מתחום המדעים המדויקים. תוכנית כמו 'אין עם מי לדבר'..."

– את זה כבר אמרנו.

"עובדים היום על סדרה קומית־דרמטית עם ספי ריבלין".

– בוא נדבר על תוכניות שמשודרות היום.

"התוכנית 'כלבוטק'. תוכנית תחקירים צרכניים שאני לא חושב שאנחנו צריכים להתנצל על קיומה. זאת תוכנית שעושה את עבודתה. גם עצם הבאת הגששים, לפחות בחודשים הראשונים, היה דבר שהוכיח את עצמו".

■

כשזוכרים שדן שילון היה עד לא מזמן אימת המרואיינים, משונה לדבר איתו על הגששים. כמו שמוזר לבקר אותו על שידור בחירת מלכת היופי בפריים טיים, או השידור האנכרוניסטי והעלוב של איגוד המפרסמים לפני כשבועיים. נראה שדן שילון, מנכ"ל "רשת", עשה פשרות מרחיקות לכת.

זה האיש שבנובמבר '89 ראיין בשידור חי את שמעון פרס, והפסיק את הראיון באמצע. זה האיש שבגללו עזב פעם שופט בית המשפט העליון, משה בייסקי, את אולפן "ערב חדש". זה האיש שהרמטכ"ל, מוטה גור, עזב בגללו את אולפן יום העצמאות בטריקת דלת. זה האיש, שמתוך התעקשות על עקרונות מקצועיים, עזב פעם את אולפן גלי צה"ל עשרים דקות לפני שידור. וזה העיתונאי שהיה מקובל גם על הליכוד וגם על מפלגת העבודה, להנחות את העימותים הפרובלמטיים שלהם לפני שתי מערכות בחירות. שילון, כך נראה, גם כמגיש התוכנית שלו וגם כמנכ"ל "רשת", עשה הסבה מקצועית.

"השאלה הזאת שלך מבוססת על השינקינאות הנפוצה", הוא אומר לי באותו קול שקט שנשמע כמו צעקה. "אני לא רוצה להיות מודבק בתווית שאני צריך להוכיח למישהו שיש לי תוכנית מסוג מסוים ולא אחר. תוכנית בתחום המוסיקה לא נופלת בעיני מתוכנית בתחום התחקירים. קונצרט של יצחק פרלמן לא נופל בחשיבותו מכתבה ב'מבט שני'. מי זה שקובע את סדר העדיפות? מי קובע את החשיבות? אנחנו, חבורת עיתונאים שיושבים בבתי קפה?".

– בכל זאת. ויתרת על סקופים, ויתרת על ניוז לטובת בידור.

"ומה הבעיה שבתקופה מסוימת אדם נמצא בעשייה אישית השונה ממה שהברנז'ה מצפה ממנו? זה לא אומר שלא אעשה דברים אחרים בעתיד. בסך הכל, מה שקורה איתי בראייה כוללת מקצועית, זה שיש בי מידה של איזון פנימי, שמאפשר לי לעשות גם תוכנית כזאת. ייתכן שזה יימשך שנה או עשר שנים, וייתכן שלא. ייתכן שאגיע למצב שאחשוב שהצופה רוצה שינוי או שאני רוצה".

על חוסר הפרגון:

"אני מרגיש ניכור מהסביבה המקצועית. ניכור ועוינות בגלל ההצלחה שלי. אלה דברים שמגיעים לאוזני משיחות בית קפה. אני פחות ופחות מקבל פרגונים מעמיתים שאני ממשיך לפרגן להם. אולי זה חלק מהמחיר. אולי אם הייתי פחות מצליח ופחות מקובל על הציבור, מעגל החברים שלי היה רחב יותר. אולי אנשים היו מזדרזים לרחם עלי. ואולי זה האופי האנושי. אני לא מתלונן, אבל אני מוצא עצמי מתנצל. כל הזמן מתנצל"

פתאום, באותו שקט כועס, הוא אומר: "את יודעת, לא היה דבר אחד בשאלות שלך שניסה להראות שמדובר פה בתוכנית שהיא הצלחה. הקהל מטומטם, התוכנית כישלון, אני כישלון. אני מכיר את הראיונות האלה. גם אני ראיינתי הרבה פעמים אנשים, כך שכשנגמר הראיון, חשבו שהשאלות יותר טובות מהתשובות. את מנסה כאן להוביל תזה, ולא חשוב מה שאני אענה, את ממשיכה בתזה שלך".

הוא צודק. יש משהו בשילון שמעורר אותך לשאלות שהשק טיביות. אולי זה הרצון להציג לו את אותו סוג של ראיון שהוא היה נותן פעם. ואולי זאת באמת ההצלחה שלו. יש משהו מאוד לא פוטוגני בהצלחה.

"אני מרגיש ניכור מהסביבה המקצועית", הוא אומר. "ניכור ועוינות בגלל ההצלחה שלי. אלה דברים שמגיעים לאוזני משיחות בית קפה. אני פחות ופחות מקבל פרגונים מעמיתים שאני ממשיך לפרגן להם. אולי זה חלק מהמחיר. אולי אם הייתי פחות מצליח ופחות מקובל על הציבור, מעגל החברים שלי היה רחב יותר. אולי אנשים היו מזדרזים לרחם עלי. ואולי זה האופי האנושי. אני לא מתלונן, אבל אני מוצא עצמי מתנצל. כל הזמן מתנצל. ואני לא מבין למה אני צריך להתנצל על כך שהגעתי לבשלות מקצועית שמאפשרת לי להיות מאוזן בהתייחסות הטלוויזיונית שלי בטיפול בחומרים שונים.

"אני מעולם לא התווכחתי עם שום מבקר טלוויזיה. לא פניתי אליו לפני, באמצע או אחרי תוכנית שלי. הם עשו את עבודתם ואני את עבודתי. לא מעט מהרעל שמופנה כלפי מכיוון של מבקרי טלוויזיה מקצועיים, בא על רקע ההצלחה חסרת התקדים שאני מעורב בה שלוש שנים. אז אני צריך להתנצל על זה? לפעמים אני מחייך כשאני קורא כמה מהביקורות ואני רואה את המניעים המאוד־מאוד אישיים של הכותבים. אין צורך להיות פסיכולוג גדול כדי לדעת, שאנשים המפיצים סביבם רק רעל, סובלים בעצמם ממצוקה אישית או תסכול מקצועי עמוק, והם עצמם זקוקים לרחמים".

■

כמה שעות לפני תחילת התוכנית, יושב שילון במשרדו ב"רשת" ומתכונן לתוכנית. הוא יסודי, מרוכז מאוד. מפעם לפעם הוא נקרא אל האולפן. הוא מתיישב על מדרגות הבמה, ואחר אחרי השני עולים האמנים ומופיעים לפניו. דן שילון יהיה זה שיחליט איזה שירים יופיעו בתוכנית, מה יהיה סדר ההופעה שלהם, הוא יגיד למקהלת רמת־גן שבחירת שיר מסוים אינה נכונה, הוא יתדרך את רחל אטאס במסלול ה"חיימקה" שלה, הוא ישיר ביחד עם חיטמן, יראה לתזמורת את האקורד המתאים, הוא אפילו יבחן את כוס התה שתוגש לחיים רמון כגימיק בסוף התוכנית. "התה צריך להיות בהיר יותר", הוא מנחה את הצוות.

תוכנית של איש אחד. שילון יכחיש את זה. הוא יספר איזו עבודה אדירה עושה הצוות שלו, והוא בוודאי צודק. אבל המילה האחרונה היא שלו. גם בפרטים השוליים ביותר. מבחינתו, אין דרך

המשך בעמ' 28 ◄

מוזיאון ענק לתרבות. תורכיה.

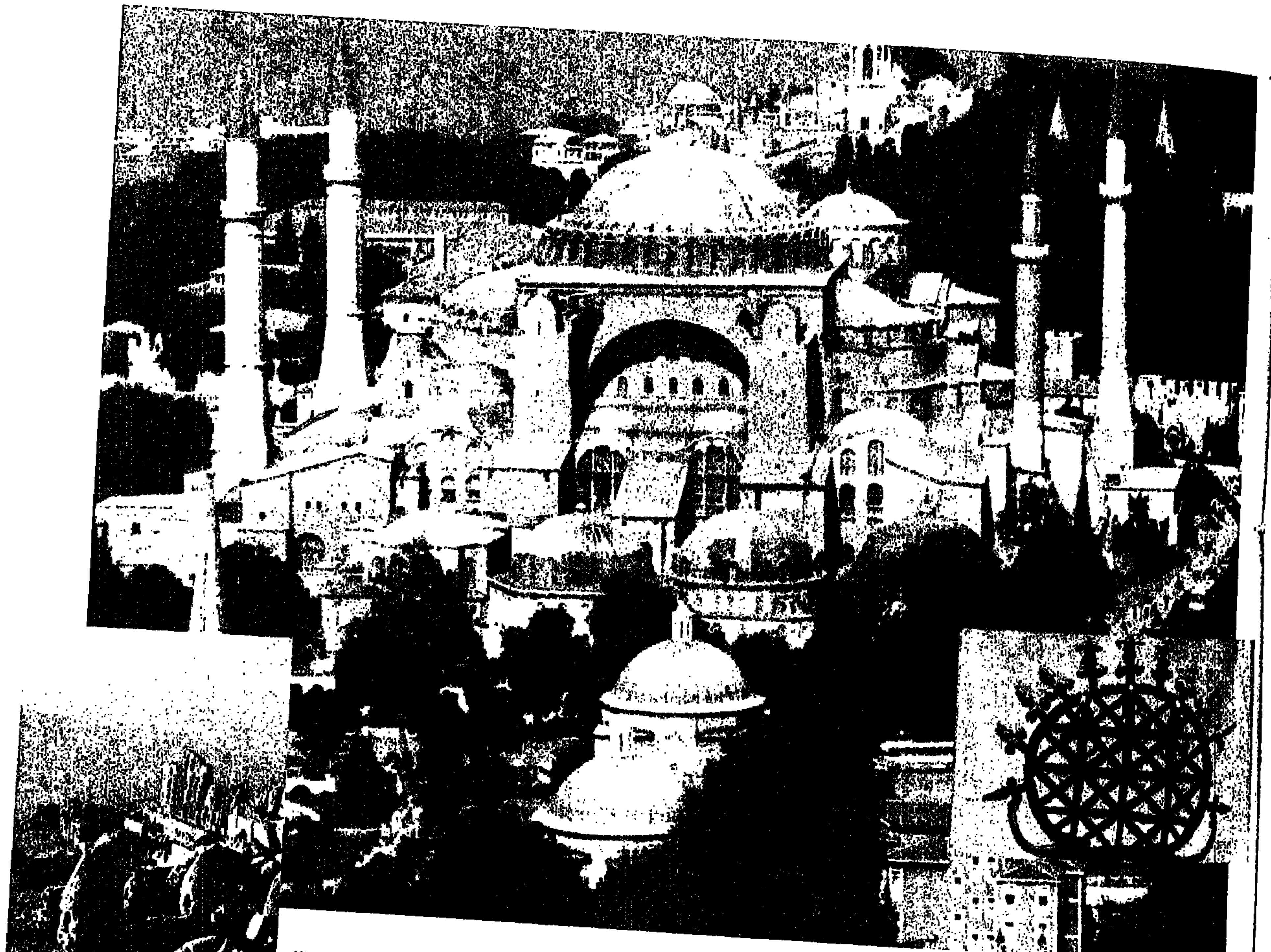

ת

תורכיה - ערש של תרבות ואמנות בן כ-6000 שנה: מוזיאונים ואתרים היסטוריים למכביר מהתקופות החיתית, הלידית, הרומאית, ההלניסטית, הביזנטית, המצרית, העותומנית והמודרנית.

ארץ רחבת-ידיים המעניקה חוויות תיור ובילוי כאילו תיירת בארצות רבות בעת ובעונה אחת.

מיסגדים וכנסיות, ארמון הסולטן והאוצר האימפריאלי, הטופ-קאפי והבזארים מתקופת מרקו פולו, היפודרום ואמפיתיאטראות מתקופת מרק אנטוני וקליאופטרה, מוזיאון אתאטורק עם יצירות פרסקו מן הידועות בעולם, הר אררט והרי הגעש שיצרו פיסול אמנותי בטבע, עיר הפיראטים וטירת האהבה (אנאמור) - שילוב אגדי של ים עם אגמים ונהר הקיזילירמק באורך 1100 ק"מ ויותר, שמש ושלג, מישור והרים,

חופים תכולים תחת השמש והרים לספורט הסקי. יערות-עד וצמחיה מאלפי סוגים, אתרי יאכטות ואתרי צלילה ודיג, תיירות קמפינג ותיירות 5 כוכבים.

לצד כל אלה שמחת החיים בתורכיה, האירוח הידידותי-המלכותי כמקובל במזרח, המטבח התורכי הגסטרונומי הנודע באלפי הטעמים, הפולקלור התורכי, מועדוני הלילה, ריקודי הבטן, בתי הקזינו, שטיחי המשי והשטיחים התורכיים הנודעים, להקת הבלט, האופנה ואופנת העור המובילה בעולם... והכל בטווח כשעת טיסה מנתב"ג. והמחירים של התיור בתורכיה... ממש נוחים. וויזה מקבלים בו-במקום בנמל התעופה.

ת י י ר ו ו ט י י ל ו ב א י ר ו פ ה ש ל ה מ ז ר ח . ת ו ר כ י ה .

TURKEY
PARADISE PRESERVED

פרטים בכל סוכנויות הנסיעות ובלשכת התיירות התורכית בת"א (בן-יהודה 1, טל' 03-5176157)

גולה גולה לתורכיה.

"בגילי כבר לא עושים ניסיונות, הולכים על בטוח"

חנה אשתי ואני אנשים מאושרים. אחרי כל ההתלבטויות בחרנו לגור במגדלי הים התיכון שהוכיחו ומוכיחים את עצמם כבר שמונה שנים. המקום נוסף בנו ביטחון מוחלט, עונה על כל צרכי האוכלוסיה המבוגרת. חיינו וחיי חברינו מלאי פעילות, ואם חששנו שנהיה למעמסה, הרי שנתבדנו, ולטובה. הצוות המנהל מנוסה ויודע את העבודה ואפשר לסמוך עליו גם בפרטים הקטנים ביותר. בגילנו כבר לא עושים נסיונות. הולכים על בטוח. "

אפרים לייש

אם אתם מעונינים במידע נוסף, התקשרו על חשבוננו,

177-022-6665

ונשמח להפגיש אתכם עם דיירינו.

מבצע מיוחד
בתוקף עד ה-30 ביולי 94
• ביטוח סיעודי* לשנתיים חינם.
• אפשרות אטרקטיבית למגורים במסלול שכר דירה חודשי.
* בכפוף לתנאי חברת הביטוח.

א.אנ.קי.

מגדלי הים התיכון
מרכזי מגורים ופעילות חברתית לאוכלוסיה המבוגרת
בבת-ים ובכפר סבא

מתחת למסיכת הספינקס

► המשך מעמ' 26

אחרת. הוא זה שנהנה מהרייטינג הגבוה, אבל הוא גם זה שסופג את הריקושטים למחרת בבוקר.

רק על מדרגות הבמה אפשר לראות את השינוי. שילון, בג'ינס קצרים מדי, בנעליים בלי גרביים, מתיישב בפישוק רגליים. ספק אם עד לא מזמן היית תופס את שילון בישיבה כזאת. אחר כך הוא נעמד מול עמוד הסל שהותקן באולפן במיוחד לתוכנית של הע־רב, ומתאמן בקליעת כדור. רמון יתבקש הערב לזרוק לסל, מתוקף היותו בצעירותו חבר בנבחרת. אם הוא לא יצליח לקלוע, ייקח שילון את הכדור וינסה את כוחו. ושילון, אולי הוא כבר לא מקפיד שהחולצה לא תתרומם לו כשהוא זורק לסל, אבל הוא עדיין דואג שהכדור יהיה בפנים.

"היתה לי פעם בעיה שרציתי כל הזמן להיראות במיטבי", הוא אומר. "היום זה לא המצב. אני היום הרבה יותר רגוע. אולי זה עניין של התפתחות מקצועית מסוימת. איזה ביטחון. בשלות מסו־ימת שאתה יכול להרשות לעצמך דברים שבעבר לא יכולת להרשות לעצמך. המגמה אצלי היא להיפתח. בשנה הראשונה של התוכנית לא העזתי לספר סיפורים בגוף ראשון. בשנה האחרונה עשיתי את זה הרבה. יש בי מין נינוחות בראיית הדברים שאני צריך לבצע, יחד עם חוסר שקט. אני היום ארם הרבה יותר מארון בהסתכלות שלו. אני לא מרגיש שכל שנייה מהעשייה שלי צריכה להיות רווית ארס כמו שמצפים מעיתונאי לוחם".

– מה הדבר שנאמר עליך שהכי פגע בך?

הוא אפילו לא חושב. "כשירון לונדון אמר עלי שאני לא אדם תרבותי".

– למה דווקא זה?

הוא מהיר. "על פי השאלה שלך", הוא אומר, "אני מבין שאת רוצה לשמוע שזאת נקודה רגישה אצלי". הוא גם צודק. "אבל העניין הוא שאני פשוט פגיע יותר לאנשים שאני מעריך אותם. את ירון לונדון אני מעריך מאוד. אני לא מסוגל להעלב מאדם שאני לא מעריך, ובאותה מידה אני מתרגז על כתיבה משתלחת של איש שידיו לא נקיות ורמתו נמוכה".

– אתה בוכה לפעמים?

"את מבקשת אותי להיכנס לתחום הפרטי. אבל התשובה היא כן. ואני לא רוצה לפרט".

■

בשעת ערב נעמד בפתח חדרו של שילון אחיו, יגאל שילון. החדר גדול, וכך גם המרחק בין שילון לאחיו. אבל אפשר להעביר כבל של מתח גבוה בין הכיסא של שילון לדלת. בעמידה של יגאל שילון, במבט שלו אל אחיו, בטון ובאינטונציה של הריבור, אי אפשר לטעות: יגאל שילון עושה כל מאמץ לרצות את אחיו. שילון עצור. מאופק מאוד. משתדל. לולא הדמיון הפיסי, הדבר האחרון שהיית מעלה על הדעת שמדובר בשני אחים.

ליגאל שילון יש תוכנית בערוץ הראשון בימי ראשון, בדיוק בשעה שהתוכנית של אחיו משודרת בערוץ השני. "אף פעם לא ריברתי עם יגאל על ההחלטה, שלו ושלי, לשדר באותה שעה. הוא לא התליט על זה. החליטו בערוץ הראשון. אנחנו החלטנו על המשבצת אחרי שיגאל היה כבר באוויר. לא כל כך בגלל שהוא משדר, כמו בגלל שזאת שעה מתאימה לתוכנית. אני מאוד הייתי שמח אם יגאל יבוא לעבור בערוץ השני".

איכשהו, נראה שבמונולוג הזה, שילון לא מדבר איתי, אלא עם אחיו. אולי בפעם הראשונה. "יש לי בעיה לפנות אליו ולקיים איתו משא ומתן. לכן גם כשדיברו איתו, לא אני דיברתי. יש לי הערכה אליו. באמת יש לי הערכה אליו. כמו שיש לי ביקורות בתחומים מסוימים. היו פעמים שהיו לו אחוזי צפייה יותר גבוהים, וזה שימח אותי. באמת. ברמה הלגמרי אישית־משפחתית".

– אתה מקנא במישהו?

"אולי זה קשור לגיל ובשלות מקצועית שאתה מגיע אליה, שאתה מסוגל להסתכל בדברים מתחרים ולהגיד: איזה יופי. אבל ואת תהיה צביעות אם לא אודה שלפעמים אני רואה את גבי גזית ואומר: איזו הברקה. ואני אומר את זה מתוך קנאה ומתוך הערכה. או דברים שעושה מוטי קירשנבאום בערוץ הראשון, כי אני חושב שקירשנבאום זה הדבר הכי טוב שקרה לערוץ הראשון".

– שילון, אני מתכוונת לקנאה. כזאת שהחיים נהיים קשים בגללה.

"זה בוודאי דבר שעבר עלי בתקופות שונות בקריירה שלי. היום, הצלחה של מישהו בתחום שלי לא תקלקל לי את מצב הרוח. אני יכול להסתכל על דבר מסוים בקנאה, ולהצטער שאני לא עשיתי אותו, אבל לברך עליו".

– יש אדם מסוים כזה?

"היו דברים שעשה חיים יבין וקינאתי בו, כי ראיתי שהוא עושה דברים נפלאים והצטערתי שאני לא. גבי גזית עושה הר פעמים דברים שגורמים לי להתמלא קנאה והערכה. כמו הבי שלו בנוה־תרצה. אבל זה לא קנאה בפרסונה. כשהייתי נער צעיר, רציתי להיות משה חובב, כי חלמתי להיות קריין חד־ כשרציתי להיות כתב חדשות בקול ישראל, קינאתי בטוביה ס אחר כך, בהמשך ההתגבשות המקצועית שלי, היו אנשים שהרג־ תי שהצלחתם היא על חשבון ההצלחה שלי. ואלה תמיד היו ש־ דמויות: חיים יבין ומוטי קירשנבאום".

– מה החולשה הכי גדולה שלך?

"הפחד מנחר. לא ברמה הלאומית, אלא ברמה האישית. הפחד שמחר אולי לא אהיה טוב. שאולי הרייטינג יירד. שהציבור לא יהיה מרוצה. שהבוסים שלי לא יהיו מרוצים. שאולי לא אהיה טוב בעיני עצמי. שאולי חדות המחשבה שלי תיחלש. אני לא לוקח את עצמי כמובן מאליו. אני מקרין את שיא הביטחון, אבל זה לא המצב. אני חי כל שידור בהרגשה שזה היום שאני צריך להוכיח את עצמי, כי אולי מחר לא יהיה שידור. אני זוכר שחודורוב כל פעם שלפני כל משחק כדורגל בין־ארצי הוא פוחד שהוא לא יהיה בהרכב. זה היה מצחיק, כי הוא היה הכי טוב. ככה גם אני. אני אף פעם לא בטוח אם אהיה בהרכב. מול הראי אני לא יכול להגיד לעצמי שמחר הכל יהיה בסדר. אני מאוד ביקורתי כלפי עצמי. קשה לי לקבל מצב שבו אני אומר לעצמי שנכשלתי".

– מאוד ביקורתי, וגם בלי חוש הומור ביחס לעצמך.

"אני מאמין שבשנה האחרונה עבדתי על עצמי גם בעניין הזה. יכול להיות שזה היה נכון בעבר. בשנה האחרונה נתתי למראיי־ נים לצחוק עלי, ועשיתי את זה בהנאה. לימדתי את עצמי. הבנתי שצריך גם את זה. השתטתי בהרבה מהתוכניות בשידור חי, כי ידעתי שזה חלק מההצגה".

■

בשעת צהריים אנחנו נוסעים ל"אלימלך" בדרום תל־אביב. כש אנשים מזהים את שילון, הם לא מתנפלים עליו. הם מציצים בו מהצד. יש בו משהו מרוחק. לא מזמין קירבה. "העובדה שמזהים אותי", הוא אומר, "כבר מזמן לא מביכה אותי. יותר משלושים שנה אני חי עם זה. כשהייתי שדר ספורט, ההתייחסות של הקהל אלי היתה אמוציונאלית ואגרסיבית. היום כבר לא".

יום קודם, אחרי שידור התוכנית, ניגשו אליו וביקשו ממנו חתימה. שילון חותם בצייתנות, כמו משהו שצריך לעשות, כחלק מהעניין. מיד אחרי התוכנית הוא לוחץ את ידי האורחים שלו ותוך שניות הוא נעלם מהאולפן. אין לו שום גינונים של כוכב. לפעמים הוא אפילו נראה כמו פקיד חרוץ ודייקן, שממלא את תפקידו ביעילות.

"אני בא במבוכה אם מנסים לחבר אותי לדברים כאלה. אני זוכר תמיד מאיפה אני בא ומי אני. לא חשבתי אף פעם שכתוצאה מכך שאנשים מייחסים לי תכונות מסוימות, אני צריך להתנהג בצורה שונה. אני בדיוק אותו אדם שהייתי לפני שנהייתי משודר סם".

– דן שילון, שלוש שנים של תוכנית, ויש ערוץ חדשות חדש שעוד לא התרומם. אולי זה הזמן שלך לחזור למקום הטבעי שלך.

"חברת החדשות נכנסה לשידור בהיערכות שלא נמשכה יותר מחודש ימים. תוך תקופה קצרה הם עלו לאוויר עם מהדורה יותר מאשר סבירה. הבעיה שלהם היא שהערוץ הראשון לא קפא על שמריו. השילוב של חיים יבין עם הניסיון והידע שלו מצד אחד, וקבוצת כתבים צעירים ומוכשרים מצד שני, עשתה רק טוב לער־ רוץ הזה והקשתה על הערוץ השני. השתדלתי מאוד להביא את חיים יבין לערוץ השני. לצערי, זה לא התאפשר. אם זה היה קורה, הדרך להצלחה היתה קצרה יותר".

– אז אולי זה הזמן שלך להשתלב שם.

"אין לי עניין היום. יש לי גם אמון גדול באילון שלו".

– השמועות אומרות שהוא עומד להתפטר.

"הוא איש מקצוע הגון שיודע את עבודתו, אך עובד בתנאים קשים מאוד. לחברת החדשות יש בעיה שלפתור אותה ייקח זמן, אלא אם כן אפשר יהיה לעשות כמה קיצורי דרך, כמו הבאתו של חיים יבין. אני אישית לא רואה עצמי חוזר לדבר שכבר עשיתי".

שלוש שנים מלאו בשבוע שעבר לתוכנית של שילון. מה שהיה רוצה, הוא אומר, זה להגיע לנקודה שבה יוריד קצת מהקצב ויוכל להתפנות לעצמו ולמשפחתו. הוא בן 53, ואין לו שום כוונה להגיע לפנסיה על ארבע. פעם, היתה העבודה ראשונה בסדר העדיפויות שלו. היום הבית והמשפחה חשובים לו יותר. "אני מכה על חטא על השנים שזה לא היה כך".

– למה, מה הפסדת?

"אני לא רוצה להיכנס לזה. אלה שאלות מאוד אינטימיות. אבל הפסדתי".

– מה הפסדת?

הוא שותק. "אני מצטער שלא הקדשתי מספיק לילדי הגדולים מנישואי הקודמים".

קשה לו. עם כל הנסיונות של השנים האחרונות להיפתח, להת־ ייחס לעצמו בפחות רצינות, הוא עדיין הודף כל שאלה קצת אישית כאילו מחטטים לו עם מחט בקרביים.

– תגיד, יש משהו שאתה מתבייש בו?

"אני לא יכול להיזכר בתכונה שאני מתבייש בה, כשם שאני לא יכול להיזכר בתכונה שאני גאה בה. אבל היום יש בי רצון גדול לאלף את עצמי, כך שאוכל לבחון כל מעשה שלי בעיניים ביקורתיות בעיני עצמי. וזה משהו שלא היה בי לפני עשר שנים". ואחר כך הוא אומר: "תראי, בוודאי שהפחדים מפני סיום תוחלת החיים המקצועית שלי קיימים. אין לי ספק שיגיע הרגע שבו אצטרך להכיר בעובדה שזה לא זה. אני רק מקווה שהרגע הזה לא יבוא מחר. ושאני אדע לזהות אותו לפני שאחרים יזהו". ■

על החולשה הגדולה שלו:

"אני מפחד שמחר אולי לא אהיה טוב. שאולי הרייטינג יירד. שהציבור לא יהיה מרוצה. שהבוסים שלי לא יהיו מרוצים. שאולי לא אהיה טוב בעיני עצמי. שאולי חדוות המחשבה שלי תחלש. אני לא לוקח את עצמי כמובן מאליו. אני מקרין את שיא הביטחון, אבל זה לא המצב"

ב־12 באוגוסט, ראוי היה שהם יפתחו את "החזרה לוודסטוק" בדקה דומיה למיליונים שמתו על קצה המזרק

לא אופי

יאיר לפיד

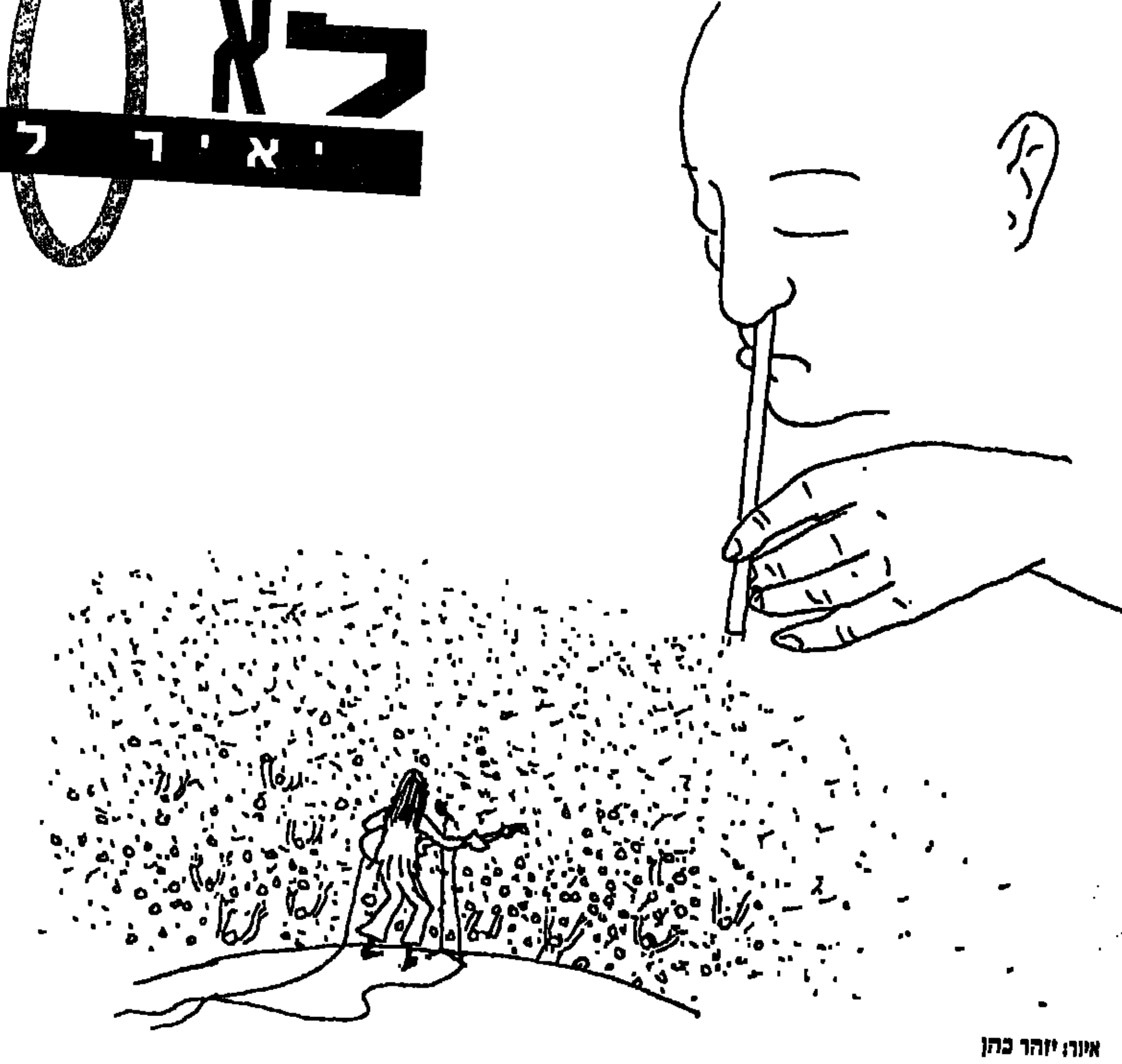

איור: יזהר כהן

HIGH TIME WE WENT *

ב־12 באוגוסט הקרוב, בצפון מדינת ניו יורק, יארגן מייקל לאנג את פסטיבל "חזרה לוודסטוק", לרגל מלאות 25 שנה לאירוע המקורי. לאנג, למי שזוכר את הסרט, הוא הבחור המתולתל עם האופנוע, שהפיק את וודסטוק גם אז. הוא הוסיף כמה קילוגרמים מאז, ואיבד במקביל חלק מהשיער, אבל אומרים שהאופנוע נשאר. אם אינני טועה זה היה "הארלי דיווידסון" שחור, עם כנפי המלאך המסורתיות על טנק הדלק דמוי האגס. השאלה היא אם יש לאלף הסמ"ק שלו לאן לחזור.

הגעגועים לסיקסטיז הפכו לאחד מסימני ההיכר של שנות התשעים. זה נכון באמריקה, זה נכון גם כאן. על החזה של קובי אוז, סולן להקת "טיפקס" משדרות, יש סמל שלום בגודל של ג'אנט. בסינמטק בירושלים לובשות הילדות מכנסיים הודיים ולבנים יש בנדנה אדומה. בשינקין מוכרים פוסטרים של הנדריקס וקוקר. הבעיה היחידה היא, שלתעשיית הנוסטלגיה הזו אין על מה להתבסס. הסיקסטיז, עם כל הכבוד, היו טעות. וברוכים הבאים לעולם האמיתי.

שלושה עקרונות בסיסיים הנחו את ילדי הפרחים בדרכם המבולבלת: אהבה חופשית, שלום בעולם, והמרד בממסד. 25 שנה אחרי, הדבר היחיד שנשאר מן המהפיכה הגדולה, הוא כמה שורות במחשב של תקליטי "טאואר". מכל המהפכנים החברתיים של העידן המודרני, ההיפים השאירו הכי פחות עקבות. בסך הכל נסגרו כמה מספרות בסן פרנסיסקו, וגם הן נפתחו מחדש אחר כך. ניל יאנג, ג'ו קוקר וג'ון באאז היו מוסיקאים מוצלחים להפליא, שכתבו גם טקסטים רגישים. אבל על הדשא בוודסטוק, ליד העיירה בית אל, כולם חשבו שהם נושאי הבשורה. היום, גם אם תסתכל על 1994 בזכוכית מגדלת, לא תמצא את השפעתם. אפילו מניות היסוד של הרוקנרול, מחולקות בעיקר בין החייל האמיץ אלביס, לארבעת המופלאים מליברפול, שוייטנאם לא ממש היתה עניינם.

האהבה החופשית נפלה ראשונה. הוודסטוקאים נכנסו כיחד לנחל, עירומים כביום, והתחבקו בחופשיות מעוררת הערצה. כשהמצלמות קופלו, קם בחור אחד עם שיער עד התחת החשוף, ניגש למישהו ואמר לו, "אני מאוד בעד אהבה חופשית, אבל אם עוד פעם תיגע באשתי אני אשבור לך את הראש". הקומונות הגדולות של אריזונה ואלבמה, נפלו כמו מגדל לגו. בדומה לבדיחות על הקיבוצים, אף אחד לא רצה שאבא שלו יענה לשם "חבר'ה". על מגדלי העץ היה נהוג באותה תקופה לצייר ראש של זאב, כמחווה לאינדיאנים. אם מישהו היה נשאר בקולג' מספיק זמן כדי לפתוח ספר זואולוגיה, הוא היה מגלה שהזאב מבלה את כל חייו עם אותה זאבה. אם היא מתה, הוא לא מחפש תחליף, אלא מתאבל עליה בבדידות עד יומו האחרון.

המהפיכה המינית, באותה תקופה, נראתה כאילו היא הולכת לנתץ את המשפחה האמריקאית. כל מה שנשאר ממנה בעידן האיידס הן חנויות הסקס ברחוב 42 בניו יורק ועיתונים כמו "האסלר", היוצאים על חשבון שמו הטוב של חופש הביטוי. הגלולה, ולא ג'ון לנון, היא שגרמה לנו להיות ברורנים פחות, אבל מי שהמציא אותה ניגן רק על מבחנות. אז נכון שאנשים היום מתגרשים יותר, אבל מבחינה סטטיסטית זה מוכיח רק שהם גם מתחתנים יותר.

גם תנועת השלום זוכרת את עצמה טוב בהרבה ממה שמגיע לה. לא הסטודנטים בברקלי הוציאו את אמריקה מווייטנאם, אלא לוחמי הווייטקונג. עם כל הכבוד לג'יין פונדה, אילו אמריקה יכולה היתה לנצח במלחמה, יש להניח שהיא היתה עושה את זה. במקום זה נהרגו 57 אלף חיילים אמריקאים לפני שהגנרלים גילו, להפתעתם, שעדיף לא לצאת למתקפה מול אויב שמכיר את השטח טוב יותר והמוטיבציה שלו גבוהה בהרבה. אבל גם אם נעזוב את העובדות הטקטיות, תנועת השלום טעתה. הם רצו שהמערב יושיט את זרת ימין לקומוניזם העולמי, וכולם יעשו שולם־שולם־לעולם. הבעיה היחידה היתה שבמוסקבה לא ממש הבינו את הקונספט, ודווקא העריפו להתמקד בבניית פצצות מימן. היום, ב־1994, אנחנו הרבה יותר קרובים לשלום גלובלי מאי פעם, אבל מי שאחראי לזה הוא דווקא שמרן מטומטם למחצה בשם רונלד רייגן. האיש בעל הבלורית הצבועה הכניס את הסובייטים למירוץ חימוש שהם לא יכולים היו לעמוד בו, גרם לכלכלתם להתמוטט, והביא בסופו של דבר את גורבצ'וב וילצין למעמד הלא מאיים של מקבצי נדבות. הם לא מצביעים היום באו"ם לפי העקרונות של ג'ימי הנדריקס, אלא דווקא לפי מצב החיטה בקזחסטן. מי שלא בהכרח מאושרים מזה, הם הילדים של ה"בייבי בומרז", שגדלו להיות היאפים של שנות השמונים. המניות שלהם ב"ג'נרל דיינמיקס" צונחות מאז שהתחילו להקטין את הצבא.

אבל החלק הנורא באמת, הוא המרד בממסד. זה שכמה סטודנטים זורקים פצצות עשן על המשמר הלאומי של קליפורניה, זה בהחלט לא נורא. בגיל 20, כידוע, ההורמונים משתוללים ואין כמו כתיבת גרפיטי בשתיים בלילה להרגעת העצבים. אבל שנות השישים הביאו לנו את הסמים, ועל כך לא יסולח להן לעולם. הם ישבו עם הלשון בחוץ, בלעו ל.ס.ד בעידודם של גורואים מפוקפקים כמו טימותי לירי, ואחר כך סיפרו אחד לשני איזה צבעים יפים הם ראו. מחוץ לגדר עמדו הקולומביאנים וחייכו מבעד לסיגרים. הסמים, אמרו ילדי הפרחים, הופכים את המציאות ליפה יותר. אז כל מי שהמציאות שלו היתה מחורבנת, הלך אל הסמים: השחורים, ההיספאנים, העניים, הרפוקים, המטורפים והמסכנים. ב־12 באוגוסט, ראוי היה שהם יפתחו את "החזרה לוודסטוק" בדקה דומיה למיליונים שמתו על קצה המזרק. דילן עוד מוציא תקליטים, ג'יין פונדה עושה אירובי, ניל יאנג מופיע באם.טי.וי, הנדריקס, ג'ניס ג'ופלין וג'ים מוריסון מתו, מיק ג'אגר סבא. אנחנו לא מתגעגעים לתקופה, רק לסרט.

• כותרת שיר של ג'ו קוקר

מכתבו של הפרופסור אלכסנדר ב. וורטינגטון

לשעמת הילמוד של השבוע שעבר, שסע השבוע הפרופסור מכין ואומטיקיות שנבעו מבתאם מכשלונה של המפלגה השמרנית בבחירות המקומיות בקימברידג'. מצב הרוח המתפכנה במקצת שלו התאים למיוחד לשאלות על שנות השישים, שאותן בילה כמרצה צעיר ומקורב לתלמידיו. אחרי שכנתע קל, הוא הודה כפני שבאותם ימים חסך בסתר לבו בתנועת השלום, שכן, להגדיר, "מיבל עבדה או כלונווי והיה לו הרבה זמן לבלות עם הסטודנטיות". בשלב מסוים אף הגיעה תמיכתו לכדי לבישת מכנסי קורדרוי מהוהים ללא כתפיות. רק כשקיבלה מיבל את משרתה הנוכחית, כמזכירה בכירה בפקולטה, הוא התפנה לבדוק את עקרונות התנועה, וגילה שאינו מבין מה החידוש הגדול. הזכרתי לו את האימרה המפורסמת, "אם אתה זוכר את שנות השישים, סימן שלא היית שם", והוא אמר, בעגמומיות מתאנמית, שיש לו מוטו מתאים יותר: "הזכרון הוא מחלקת השיפוצים של העבר".

מבצע אסם "טסים לארץ החלומות"

הגרלת ענק:

25 חופשות משפחתיות חינם בדיסניוורלד ארה"ב

יוגרלו בין כל המשתתפים במבצע.

כולל כרטיסי טיסה*, לינה למשך שבוע וכניסה לדיסניוורלד**

לכל המשפחה [עד ארבעה בני משפחה]

איך משתתפים?

כל שעליכם לעשות הוא לאסוף רק 15 אריזות אסם*** שנמצאות ממילא בביתכם ולשלוח בצרוף שמכם, כתובתכם ומס' הטלפון שלכם לאסם ת.ד. 100 נתניה, מיקוד: 42100. כך תיכנסו מיד להגרלת הענק – בה יוגרלו 25 חופשות משפחתיות בדיסניוורלד ארה"ב, חינם כמובן! חבל שתפסידו: הקדימו לשלוח את האריזות, ככל שתשלחו יותר אריזות ככה תתקרבו יותר לפרסים. ההגרלה תערך ביום 24.7.94 בין כל המשתתפים שאריזותיהם יגיעו לכתובת הנ"ל עד ה־22.7.94.

הצעה מיוחדת למזדרזים

5000 חופשות מטריפות בדיסניוורלד ארה"ב

ב־899$

אפשרות להארכת השהייה בארה"ב

5000 המשתתפים הראשונים יוכלו לרכוש חבילת נופש אטרקטיבית שתוכננה במיוחד עבור משתתפי מבצע אסם ע"י חברת הנסיעות אלטיב, וזאת בנוסף לכניסתם האוטומטית להגרלה הגדולה. ההצעה כוללת:

- כרטיס טיסה*
- כניסה חינם לדיסניוורלד**
- שובר המקנה אפשרות לינה ל־7 לילות בהנחה משמעותית
- פנקס הנחות לשכירת רכב, מסעדות, אתרים נוספים ועוד

אם ברצונכם לנצל אפשרות זו, אנא ציינו על המעטפה: "מעוניין/ת גם בהצעה למזדרזים". משתתף שרכש חבילה זו וזכה בהגרלה הגדולה – יוחזר לו הסכום ששילם במסגרת רכישת החבילה.

לפרטים נוספים, טלפנו: 03-5760022 24 שעות ביממה

*כרטיס טיסה ב"טאואר אייר" לשבוע ימים עם אפשרות להארכת שהייה.
**או לאפקוט סנטר או לאולפני MGM לפי בחירתכם, ליום אחד.
***אריזת קפה נמס/ שחור = 3 אריזות אסם. ניתן להכניס למעטפה אחת עד 5 קבוצות של 15 אריזות כנ"ל ויש לציין על גבי המעטפה את מספר הקבוצות שהוכנסו.
המחיר אינו כולל אשרות, מס נמל, ביטוח נסיעות־בריאות ודמי רישום בסך 25 דולר.
המבצע כפוף לתקנון הנמצא במשרדי אסם.
ההשתתפות אסורה על עובדי אסם, גיתם ובני משפחותיהם.

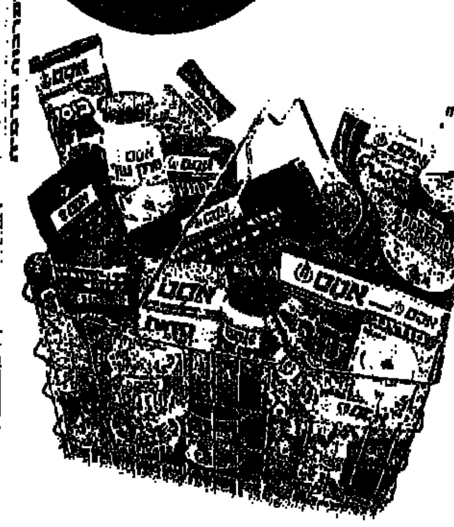

ידיעות

זה טוב־זה אסם

זה מה שתראה כל בוקר מהחלון כל ערב מהסלון

מגדלי מרום
אי ירוק בעיר

פארק מכל מרפסת

כשתגורו במגדלי מרום לא תצטרכו לעצום עיניים ולדמיין. פשוט – תפתחו לרווחה את החלונות ואת הדלתות למרפסות, ותצפו ב–40 דונם של ירק ומרחבים, עם שבילים, מפלי מים ומיזרקות. ואם אתם חושבים שבשביל נוף כזה צריך לגור בכפר, יש לנו הפתעה משמחת: מגדלי מרום נמצאים 10 דקות מתל–אביב (בנהיגה איטית!). מצד אחד, מגדלי מרום משקיפים על הפארק החדש והענק של רמת–גן. מצד שני, השכונה נהנית ממרכז קניות צמוד, ממועדון ספורט ומבריכת–שחייה – במרחק הליכה קצר.

אין שום דבר סטנדרטי בסטנדרט הבנייה

לא רק המבט החוצה יפהפה, גם הבית פנימה מרשים בעיצובו: 3 כיווני אוויר מלאים ממלאים את הבית באוויר ונוף הפארק; סטנדרט הבנייה הגבוה כולל בנייה באיטונג, ציפוי חיצוני–פסיפס, ואריחי קרמיקה בסלון, בפינת האוכל ובמטבח; כלים סניטאריים צבעוניים תוצרת חוץ, תריס חשמלי בסלון, הכנה למיזוג אויר, פלדלת, לובי מפואר, חנייה תת–קרקעית, הכנה לטלויזיה במעגל סגור ועוד דברים שנחשבים מותרות במקומות אחרים.

אכן, אין להתפלא על הרמה הגבוהה. החברות הבונות את מגדלי מרום הן מהידועות והמובילות בענף הבנייה בארץ: א. דורי, חברה לעבודות הנדסיות בע"מ, וגבעת מרום, חברה לבנייה ופיתוח בע"מ, חברה בת של מי עדן, חברה להנדסה, פיתוח ובניין בע"מ.

בואו להתרשם ממגוון דירות הפארק המרווחות במגדלי מרום: 5,4 חדרים, דירות דופלקס ודירות פנטהאוז.

מגדלי מרום
רמת–גן

משרד מכירות באתר: מרכז מרום, המשך רחוב הירדן – רחוב תרצה, רמת–גן. טלפון: 03-5743576

פרוייקט משותף:

א.דורי
חברה לעבודות הנדסיות בע"מ

מי עדן
חברה להנדסה ופיתוח בע"מ
ע"י חברת הבת: גבעת מרום

עדכני שמרושוט

מכות רצח

גלעד שמן היה צנחן מקיבוץ מעגן. עינב רוגל היתה חיילת משער־הגולן. סיפורם החל באהבה גדולה ונגמר במסכת של מכות ואיומים. לפני שלוש שנים הוא רצח אותה. בחודש שעבר התראיין לרדיו מהכלא וביקש מחילה. השידור הזה הקפיץ את הוריה של עינב. "אסור לתת לגיטימציה לרצח", הם אומרים

אורן גזית

כראיונות שלאחר מותה של עינב רוגל דיברו הוריה על מוות מיותר. היום הם מדברים על רצח. אז, לפני כמעט שלוש שנים, אמרו שהרביצו לבת שלהם. היום הם אומרים שהיתה אשה מוכה. "לא נשאיר אותך לבד. עכשיו, כבר אפשר לשמור עליך", קוראת נורית רוגל את שכתבה לעינב לאחר הרצח. "עד עולם נשמור ונגן עליך. בעודך בחיים לא הצלחנו, ואת הרי יודעת כמה רצינו להגן עליך. תמיד שמרנו מכל משמר. לו רק יכולנו יותר. עכשיו את נחה ילדתי. יפה, שלווה, וכל כך חיוורת. נוחי לך, גוזל שלי, אין לך כבר לאן לברוח. אין לך צורך לפחד יותר. איש לא ירדפך. זה שרדף אותך השיגך עד מוות. עכשיו יהיה לך המון שקט".

■ ■ ■

גלעד שמן, צנחן, בן קיבוץ מעגן, ועינב רוגל, מוסיקאית מחוננת משער־הגולן, היו חברים במשך שנה וחצי. חברות עמוקה, אהבה גדולה, דיבורים על חתונה. אחר כך הכל הסתבך. גלעד היכה את עינב, ועינב ניסתה להתנתק. חיה כפחד גדול ממי שאהבה. היו צעקות, איומים, עד שהוא רצח אותה. אמה מצאה אותה בחדרה בקיבוץ. עינב נורתה מנשקו האישי של גלעד. זה היה לפני שלוש שנים.

בחודש שעבר התראיין גלעד שמן מהכלא לתוכנית "פנים אל פנים" ברשת א'. "אני מקווה שהחברה תגלה יחס הומאני כלפי הפושעים, שהם בסופו של דבר בניה שלה", אמר. "אותם בנים שהיא נידתה והטילה עליהם את כתם המעשה שעשו. אני חושב שהדבר הנכון ביותר לחברה הוא לנסות גם להבין. לנסות לתמוך, להיות טיפה יותר סלחנית".

העיתון "קיבוץ" פרסם את הראיון במלואו. בעקבותיו הסכימו הוריה של עינב להיחשף. "מי שלא מכיר את המקרה חושב שהוא הקורבן של החברה, ולא עינב ולא אנחנו", אומרת נורית רוגל. "אסור לתת לגיטימציה לרצח ולמה שמוביל אליו. הכוח הפיסי הוא רק בידי הגבר, שום כוח אחר אין להם, והם מנצלים את הפחד והאימה שאופפים את הנערה. קשה לתאר את זה, חווינו את זה עם עינב".

אביה של עינב, גבריאל: "לא קראתי את הראיון, רק את הכותרת. ידעתי מה יהיה כתוב".

נורית: "כולם מתחרטים ומגעגעים לאמא. נראה היה שכל הכאב אצלו. הם התעללו בנו".

גבריאל: "הרגיז אותי שהמראיין לא שאל שאלה חדה".

– מה היית שואל?

"למה אתה רוצה שיתייחסו אליך אחרת, אתה רוצח. למה אתה מצפה? הרגת אדם".

בנצי שמן, אביו של גלעד, סירב להתייחס לטענות משפחת רוגל. ורדה נצר, עורכת "פנים אל פנים", אמרה בתגובה: "זכותו של כל עיתונאי לראיין את מי שמעניין אותו, ולשאול אותו את השאלות אותן הוא בוחר. נושא התוכנית היה אסיר העולם בכלא, השיקום שלו ויחסה של החברה אליו, ועל זה הוא נשאל. לדעתי לא נוצר רושם כי שמן הוא קורבן של חברה. דעת הקהל לא שוכחת שהוא רוצח, אך עדיין אסור לחברה להקיא מתוכה רוצחים".

■ ■ ■

גבריאל, 48, הגיע לארץ מפולין בשנת 57' והתחנך בחברת הנוער של שער־הגולן. שם הכיר את נורית, 46, ילידת המשק. מהבית של משפחת רוגל רואים את המטעים של המשק. אחריהם נמצאת הכנרת. גלעד סיפר באותו ראיון איך היה בורח מבית הספר "בית־ירח", לרחוץ בשפך הירדן. מתרחצים של תחילת קיץ בשפך לא יודעים מי הוא. חייל שיוצא מבסיס צמח, בו שירתה עינב רוגל, לא שמע עליה. "לפני שלוש שנים? הייתי ילד. הרביצו לה? נורא, נורא", הוא אומר. מאה מטר מהמחנה, בצומת צמח, עומדת אנדרטה לזכר הנופלים במערכות ישראל. גלעד גרר לשם פעם את עינב. אחר כך שאל אם היא אוהבת אותו, והחזיר אותה לבסיס. בכוח.

– מי ידע על המכות?

נורית: "אנשים ממעגן סיפרו לנו שאבא שלו ידע על זה הרבה זמן".

גבריאל: "הרבה פרטים נודעו לנו רק אחרי הרצח. אבל היה מישהו שסיפר לחברה מהקיבוץ ואמר לה להגיד לנו שהיא תיפטר ממנו מהר".

– אמרתם משהו למי שידע על המכות ולא סיפר?

גבריאל: "כלום. לא האשמנו אף אחד חוץ מגלעד".

– למה?

גבריאל: "זה בלתי אפשרי ובלתי אנושי להטיל על מישהו מעמסה כל כך גדולה. זה אף פעם לא נגמר בשאלה הזו. אסור לעשות את זה, להטיל אחריות".

נורית: "יגידו לנו, מה אתם רוצים מאיתנו, למה עינב לא אמרה לכם?"

גבריאל: "היה פה פחד גדול של עינב. פחד נוראי".

נורית: "אני קוראת את המכתבים שלה ומתחלחלת באיזה פחד היא היתה שרויה. היא היתה צריכה להיות סטריאופונית, לחשוב לאן היא מגיעה, איך היא מתחמקת".

גבריאל: "מה שהכי כואב הוא שהבת שלך חיה בפחד איום ולא ידעת ולא הסתייע לך לעזור לה".

נורית: "זה מה שמקשה לי על החיים. על זה אני חוש... פרט לגעגועים שמייסרים אותי ממש פיסית, מייאש ... שלא יכולתי לעזור".

■ ■ ■

כתוך יומן שנה אספה עינב פתקים קטנים, ... השיר "מקום לדאגה" (אסור לקטוף את פרחי ... השנה למות חברת קיבוץ. שרבבה התחלות ... מחשבות. סמוך ליום הולדתה הצמידה את השיר ... מלי דוד:

"אינני לממכר בשוק עבדים/ אינני דרך [illegible] לזרוע בה זרעים/ אינני חומר גלם בידיך/ [illegible] בכאב צורב/ אינני שפחה לרצונותיך [illegible] מאובקת המתפללת לגשמיך/ אינך יכול [illegible] באזיקים/ הנח לי – ואלך לדרכי".

"השקט הזה לוקח אותי למרחבים אחרים", כתבה ... לזאבה, מורתה לספרות, כשהיתה בטיול בסיני כחצי ... לפני הרצח. "וכשאני חושבת שאני צריכה לחזור ... הלחץ, למירוץ הזה, לפחד, לחנק הזה, יש לי תחושה נו... אה".

נורית: "זה כמו מלכודת מוות. יש שלב שבו הורים ... יכולים להיכנס לוורידים של הילדים שלהם. אתה לא ... לחטט להם במיטה. מגיל 15 אתה מנסה ללכת על ... לשמור איתו על קשר רצוף בלי לאבד אותו. אבל ... היה כמו השער לגיהנום. יכולנו לדבר איתה על הכל ... בקטע הזה לא העזנו אפילו לשאול אותה".

– לא שאלתם את גלעד למה הוא מרביץ לה?

גבריאל: "ביום העצמאות, חודשים מספר לפני הרצח, היא קראה לנו ואמרה בריש גלי – אני מפחדת פחד מוות".

נורית: "שאלתי אותה ממה היא מפחדת. היא אמרה שהיא לא יכולה לדבר על זה בטלפון, ותוך עשר דקות היינו אצלה בבסיס. והיא סיפרה שהוא מכה אותה. אחר כך הוא בא אלינו הביתה. אז שאלתי אותו".

גבריאל: "הוא שתק. אמר כרגיל, אני מצטער, לא מתכוון, שהיא תסלח לי, אני אפנק אותה. הריטואל הקבוע. בגלל זה היא כל הזמן חזרה אליו. יש פה טכניקה של להתנצל, לזעום לפרוץ, ואחר כך להצטער. מרביצים ואז מבקשים הרבה סליחה ורחמים".

לאחר שסיפרה על המכות, אמרה עינב לנורית ... רוצה להפסיק את היחסים עם גלעד. מספר דקות לאחר שהגיעו נורית וגבריאל לבסיס, הגיע לשם גלעד. גבריאל אמר לו שעינב רוצה לגמור את הסיפור. גלעד ביקש לדבר איתה ביחידות. גבריאל התעלם ממנו ונכנס עם עינב ל... כונית. תוך כדי הנסיעה ראה גבריאל את גלעד מנסה לחסום בפניהם את הדרך. כשהצליח להתחמק ממנו, גלעד הגביר מהירות וניסה לעצור את גבריאל. גבריאל לא עצר. גלעד שוב הגביר מהירות ונכנס בעוצמה רבה במכונית...

המשך בעמ' 36

נורית וגבריאל רוגל. לא העזנו אפילו לשאול

צילום: חיים אזולאי

עינב רוגל ז"ל. כשאני חושבת שאני צריכה לחזור למירוץ הזה, לפחד, לחנק, יש לי תחושה נוראה

גלעד שמן. החברה צריכה לנסות גם להבין

► המשך מעמ' 34

שלפניו. "הוא נשכב על המכונית שלנו וצעק: 'עינב, אני רוצה לדבר איתך'. עינב אמרה שהיא לא מעוניינת לדבר איתו". עינב חזרה לבסיס ונשלחה לשבוע נופש בגבעת אולגה. אמרה לנורית שקשה לה בלי גלעד, אבל שהיא יודעת לאן הקשר הזה מוביל. למרות זאת המשיכה להיפגש איתו. בסתר.

פעם, סיפרה עינב לנורית, גלעד היכה אותה כשמפקד החטיבה היה עד לאירוע. המפקד שלח שוטר מג"ב למשטרת טבריה, להגיש תלונה נגד גלעד. היא סיפרה שהוא לקח אותה ואיים על המח"ט שלא יתקרב אליהם, כי הוא נושא נשק. ועינב גוננה עליו, התחננה בפני המח"ט שיבטל את התלונה, שלא יהפוך ריב אוהבים למשהו שאחר כך יאבדו עליו שליטה.

נורית: "ניסינו להתקרב אליה, לגשש, בסך הכל היתה לה החלטה להפסיק את הקשר. אבל היום הייתי אומרת להורים בשיא העדינות לא לוותר על זכותך כהורה לדעת מה קורה לילדך. צריך להיות קשוב לשינויים. ראינו שעינב עוברת שינויים. לא ידענו ממה זה נובע, סברנו שזה כתוצאה מהתורנויות בצבא או מלחצים אחרים".

גבריאל: "יש לנו בת נוספת בת 17, ואנחנו יותר מתעניינים ורוצים לדעת, אבל אנחנו לא נכנסים לוורידים. יכול להיות שהמצב קצת שונה, כי היא יותר משתפת פעולה.

הדברים דרך העיניים שלי. אני מרגישה כמו אפס מאופס...

"אני לא מוכנה יותר. כל פעם שדרכת עלי, השפלת אותי, כל ריב אני נשארתי מתוך אהבה ואמונה שזה לא יחזור. וזה חוזר. תתפלא, אבל גם לי יש סף סבל וגבול ספיגה. אמנם אני כנועה, אבל מבחינתי כרגע – לא עוד. עינב".

לאחר הרצח מצאה המשטרה את מכתביה של עינב בחדרו של גלעד. הוא כמעט ולא כתב אליה. מהמכתבים הרכיבו במשפחת רוגל את הפסיפס, למדו על השנה האחרונה של עינב. גבריאל אומר שהכל תועד. "כשאתה קורא מכתב כזה אתה יכול להבין מה היה. אתה מבין שהמערכת היתה קשה. היא כתבה שהיחסים ביניהם צריכים טיפול שורש, לא טיפול פשוט".

– אתם חוזרים הרבה למכתבים האלה?

נורית: "כן. אבל יש פה בעיה. אנחנו מנסים היום לקשור כל משפט למה שהיא עברה. יש לבן אדם צורך כזה לפרש דברים. אולי זה לא בהכרח ככה. אני חושבת על המשפטים. על איך אמא יכולה לקרוא משפט של הבת שלה, כמו 'על כל מילה שאני אגיד לך אני אקבל מכה בראש'".

■ ■ ■

בתחילת החברות ביניהם, היה גלעד טרוד במשפט צבאי בו עמד לדין על חלקו במותה של עמל מוחמד חסן, נערה

למשק. חודשיים לפני מותה כתבה עינב שיר לזכרה: 'עוד כמעט שנה בלעדיך/ מתי תחזורי?/ עוד מעט יש מלחמה/ יום הדין מתקרב/ אני שמחה קצת, כי אמרו שכל הצדיקים יקומו לתחייה. אף פעם לא האמנתי בחלק זה של הנבואה/ אבל אם זה אומר שתחזרי/ אז אני מוכנה להאמין/ אין הכל רק שתשובי, מה שיידרש/ רק ששוב תהיי איתנו פה... את יודעת, אם העולם יחרב/ אולי נפגש בשמים/ זה יהיה עצוב למות/ אבל אני אשמח לפגוש אותך/ כי אני נורא מתגעגעת".

– ההורים של גלעד ניסו ליצור איתכם קשר?

גבריאל: "בשבעה. אבל לא רצינו לפגוש אותם".

– וגלעד?

נורית: "הוא התקשר ורצה לדבר עם יעל, בתנו הבכורה. היא טרקה לו את הטלפון. הוא ניסה לתפוס אותה מספר פעמים לאחר מכן. היא סירבה לדבר איתו".

גבריאל: "בשנה הראשונה החברים שלה באו לכאן הרבה. אבל לכל אחד יש את העיסוקים שלו. הם באים בימי השנה. צריך להבין שאותן נשים קטנות היו בנות 19 כשזה קרה, והן לא יודעות להתמודד עם זה.

"זה היה לפני שלוש שנים, אבל לנו זה כמו אתמול בבוקר. כשאנחנו מגדלים אותם זה נראה הרבה זמן. אבל זה רגע. זה היה אתמול. כל החיים שלנו השתנו. אנחנו ממשי-

> *מתוך מכתב שכתבה עינב לגלעד: "מרוב בושה אני אפילו לא מעיזה לספר להורים שלי. אמרת לי אתמול שנתחתן במרץ. איזה חיים יהיו לי אחרי החתונה? כל פעם שאני אעשה משהו שלא ימצא חן בעיניך אני אחטוף מכות וקללות. כל פעם שאני ארים את הראש תיתן לי בום עליו?"*

גלעד שמן, משחזר את הרצח • צילום: דני ברנר

היא מבינה את הרגישות. לא רואה את זה כחיטוט. גם היום אני חושב שחייבים להשאיר לילד מרחב מחיה עצמאי, אבל חייבים לנסות ולבדוק דרכים להתקרב".

■ ■ ■

"ינואר 91'. גלעד, אתה מבטיח לי כל פעם שזה לא יקרה שוב וכל פעם זה קורה. כל המילים הלא יפות לא נמחקות. אתה מצפה אחרי כל התנצלות שתמיד מתקבלת, שהכל יחזור לקדמותו. הסברתי לך כמה פעמים שזה לוקח זמן. מרוב בושה אני אפילו לא מעיזה לספר להורים שלי. אמרת לי אתמול שנתחתן במרץ. איזה חיים יהיו לי אחרי החתונה? כל פעם שאני אעשה משהו שלא ימצא חן בעיניך אני אחטוף מכות וקללות. כל פעם שאני ארים את הראש תיתן לי בום עליו? לא רוצה חיים כאלה. כל דבר מתפרש אצלך בצורה מעוותת. אתה חושב שרק דרך המחשבה שלך נכונה... שאני תמיד צריכה ללכת לפיה... אני לא מוכנה יותר... נעשיתי סמרטוט. עינב".

מכתב נוסף:

"ינואר 91'. גלעד. אני לא יודעת אם אי פעם תבין גם אותי ותפסיק, כמו ילד קטן, לדרוש ברגע שבא לך את מה שאתה רוצה. כן, אני רוצה ללכת הביתה. גם אני רוצה לנוח. אבל יש מציאות, ואני בצבא, ויש חוקים ויש פקודות. בין אם זה נראה לך ובין אם לא, אני עושה במסגרת הזאת מה שנראה לי כנכון לעשות. ואתה אף פעם לא מסתכל על

בת 16, שנורתה למוות בעזה באפריל 89'. שמן הורשע, אך שופטי בית הדין הצבאי לערעורים ביטלו את הרשעתו.

– אולי לחייל בוגר אינתיפאדה קל יותר ללחוץ על ההדק?

גבריאל: "לא. הכרנו הרבה חברים שלו שהיו גם חברים של עינב. שמענו מהם סלידה מוחלטת מההתנהגות הכוללת שלו לאורך השירות. הוא היה עושה שטויות ומתחרט".

נורית: "האלימות היא חלק מההתבטאות הקיבוצית. אנחנו לפעמים לא מבינים שזה על גבול הפלילי. זה אורח חיים כזה, התחלה של בריונות מצחיקה כלפי בעלי חיים, האח הצעיר".

גבריאל: "תראה, קיבלו כאן את הרצח נורא קשה. זה לא היה קודם בתנועה הקיבוצית".

נורית: "כי חשבו שבקיבוץ לא יכולה להיות אשה מוכה. זה ניפץ את הסטיגמה של התנועה הקיבוצית הכאילו יותר חינוכית־איכותית".

– נוצר מתח בין שני הקיבוצים?

גבריאל: "לא. זה מקרה פרטי. זה לא סכסוך בין שני קיבוצים. יחד עם זה, מאז המקרה כף רגלי לא דרכה במעגן. לא שיש לי משהו נגדם. אני לא מסוגל. יש בי מעצור פנימי לא להיכנס".

■ ■ ■

שנה לפני הירצחה של עינב נספתה בתאונת דרכים איריס ויגושי, שאומצה על ידי משפחת רוגל עם הגיעה

כים לתפקד. יש לנו שתי בנות. אני מנהל המכירות במפעל של הקיבוץ, ונורית מזכירה רפואית. בעבודה אנחנו מתפקדים אולי יותר טוב ממה שתפקדנו פעם. יש את הרצון להתמסר למשהו שקצת יקל עליך. אבל הבית היה בית הומה חברים, ידידים. מאז המקרה הבית די עצוב. אנחנו מקפידים לשמור על הילדות שנשארו, לא לתת להן להרגיש בצל של עינב, כי כל אחת מהן היא אישיות בפני עצמה, והן צריכות לקבל את היחס שמגיע להן. הקושי הוא של כל אחד עם עצמו. כשאתה גומר את הפעילות אתה לבד עם עצמך. אז זה הכי קשה".

■ ■ ■

"עינב שלי, ילדה שלי", כתבה לה נורית ב־30 למותה. "הימים עוברים, ואת אינך מתקשרת, לא מגיעה לבקר. אני מחכה בציפיה דרוכה אולי תיפתח הדלת ובקלילות האופיינית לך תיכנסי לפתע וחיוכך המתוק על פנייך... אבל זה לא קורה. לא הספקתי להתחבק איתך, ללטף את פנייך כפי שאהבתי... בשנייה אחת גורלית, במבט אחד של זוועה איומה נפרדתי ממך. אבל לא כמו שרציתי. לא, לא, ילדה שלי. איך אפשר להיפרד מילדה כמוך, כל כך עדינה, ילדה נבונה ואוהבת, ילדה שלנו, של בית... אם את שומעת אותי, דעי, ילדונת, שאנחנו אוהבים עד מאוד. אוהבים כמו שתמיד אהבנו... לא ניפרד ממך לעולם... אמא". ■

התקשרנו רק כדי להגיד...
בהצלחה!

מוטורולה מברכת את
"מיני-ליין"
ורשת מפיציה על חתימת
ההסכם להפצת מוצרי
פלא־פון בסניפי
"מיני-ליין" ברחבי הארץ.
בהצלחה!

MOTOROLA
קבוצת מוצרי פלא-פון

בעט ביל בעט

בעוד ארבעה שבועות תיפתח בארצות הברית אליפות העולם בכדורגל. ההצלחה הכלכלית של המשחקים כבר הובטחה, מוסרים מהוועדה המארגנת, ומבטיחים שזו רק ההתחלה. בקרוב יחל ניסיון נוסף, רציני ונחוש, להקים ליגת כדורגל מקצוענית באמריקה. בן כספית מסביר מדוע הפעם זה [אולי] יצליח

בן כספית
(ניו יורק)

עכשיו הכל בידי רון לוקרבי, ג'ים ווטסון, סטיב קוקרהם ודיוויד סימונס. הרביעיה המוזרה הזו סובבת כשבועות האחרונים בין תשעה איצטדיונים בארה"ב, מצוידת במכשיר מסורבל ומשונה, שבעזרתו בוחנים דשא. את המכשיר הזה המציאו לוקרבי וחבורתו, אך טרם מצאו לו שם הולם. הוא מודד ומדרג את איכות משטח הדשא, רושם את הגובה אליו קופץ כדור הנוחת על המגרש ואת זווית הקפיצה, את המרחק אליו מתגלגל הכדור לאחר שנבעט בכוח נתון, וכן את כושר ספיגת המים של המשטח, עמידותו ועוד.

הארבעה, אגרונומים הנחשבים למומחי דשא מנוסים, מכירים באופן אישי כל גבעול ירקרק במדשאות המכסות את תשעת האיצטדיונים שיארחו את אליפות העולם בכדורגל, שתיפתח ב־17 ביוני בארה"ב. המטרה שלהם היא להגיע לכך ששחקן כדורגל מקצועי, שיובא קשור עיניים לכל אחד מהאיצטדיונים ויקפיץ עליו כדור, לא ימצא הבדל בין המגרשים.

המגדל שלהם הוא איצטדיון ה"רוז בול" בקליפורניה, שיארח את המספר הרב ביותר של משחקים (שמונה מתוך 52, כולל משחק הגמר). "אני חושב שכבר השגנו את המטרה", אמר לוקרבי בשבוע שעבר, "הדשא ערוך ומוכן". בארה"ב מקווים שהנבחרת הלאומית שלהם מוכנה לאליפות לפחות כמו הדשא. אבל האמריקאים לא היו אף פעם אריות כדורגל. עלייה לסיבוב השני של האליפות תחשב להצלחה היסטורית. אל הנבחרת האמריקאית וסיכויי הצלחתה עוד נחזור. בינתיים כבר ברור שאליפות העולם 1994 הצליחה, ובגדול.

היסטוריה מתוכננת

ב־14 בינואר השנה, חמישה חודשים לפני מועד פתיחת המשחקים, הצהיר יו"ר האליפות, אלן רוטנברג, כי "האירוע הצליח", ואף החל לחלק בונוסים כספיים לעובדים מצטיינים. בפגישה השנתית של ארגון המאמנים האמריקאים, שהתקיימה בסן חוזה, דיווח רוטנברג על ההצלחה ועל התוכניות לעתיד. המכס שלו נשלח כבר אז, הרבה מעבר לאליפות העולם. רוטנברג, פרקליט יהודי מבריק, הציב לעצמו משימה נועזת בהרבה: הכנסתו – אחת ולתמיד – של משחק הכדורגל לשוק האמריקאי הענק.

רוטנברג דיווח למשתתפי הפגישה (וכהם גם פלה, מאמן נבחרת ברזיל קרלוס הררה ומאמנים בכירים נוספים) שאליפות העולם בארה"ב תמכור במיליון כרטיסים יותר מהאליפות באיטליה, למשל. כבר בינואר דיווח רוטנברג על כוונת הפעולה בקף של 25 מיליון דולר. וההערכה היא שבסיום המשחקים יצטבר בקופות המארגנים רווח גדול הרבה יותר – בין 60 ל־100 מיליון דולר. ההצלחה הכלכלית האדירה הושגה בזכות מבצע שיווק אמריקאי טיפוסי. כבר לפני שנה נוצר ברחוב רושם כאילו כל הכרטיסים לאליפות אזלו, פרצה פאניקה שהביאה לעלייה היסטורית במכירות. את הרושם הזה יצרו המארגנים על ידי הוצאת כמויות מוגבלות של כרטיסים למכירה. הם נמכרו כצוק באמצעות הטלפון, כשרק מרכזניות ספורות מטפלות בזרם הטלפונים.

המשך בעמ' 40◄

בעט
ביל
בעט

פלה מרוצה

אליפות העולם: מספרים ועובדות

כדורגל הוא הספורט הפופולרי ביותר בעולם: יותר מ־117 מיליון שחקנים פעילים רשומים בפיפ"א, התאחדות הכדורגל העולמית. מדי שנה משוחקים 16 מיליון משחקי כדורגל רשמיים במסגרת ההתאחדות. משחקי הגביע העולמי נערכים פעם בארבע שנים, ונחשבים לאירוע הספורט הגדול ביותר בעולם. 528 שחקנים מ־24 נבחרות ישחקו בארה"ב 52 משחקים במשך 31 ימים, שבסופם תיקבע אלופת העולם. קדמו לאליפות עצמה יותר מ־500 משחקים מוקדמים.

האליפות תיפתח ב־17 ביוני במשחק בין האלופה, גרמניה, לבוליביה, באיצטדיון בשיקגו בשעה 15:00, על פי שעון החוף המזרחי (22:00 לפי שעון ישראל). משחק הגמר יתקיים ב־17 ביולי באיצטדיון "רוז בול" בלוס אנג'לס בשעה 15:30 (22:30 שעון ישראל). לכבוד האליפות יגיעו לארה"ב כמיליון תיירים וכ־7,000 עיתונאים. במשחק הגמר יצפו בטלוויזיה כשני מיליארד צופים ברחבי העולם.

באליפות העולם האחרונה, באיטליה 1990, צפו 2,526,348 קוני כרטיסים (כ־48 אלף למשחק). לאליפות הנוכחית בארה"ב צפויים להימכר כל 3.6 מיליון הכרטיסים. האליפות תתקיים בתשע ערים בארה"ב: לוס אנג'לס, סן פרנסיסקו, דטרויט, שיקגו, בוסטון, דאלאס, אורלנדו, וושינגטון וניו יורק/ניו ג'רזי.

משחקי הגביע העולמי יוסיפו למשק האמריקאי יותר מארבעה מיליארד דולר. רוב הכסף יתחלק בין הערים המארחות (לוס אנג'לס תעשה 623 מיליון, ניו יורק 452 מיליון, סן פרנסיסקו 338 מיליון), ואילו פלה, מר כדורגל, ירוויח השנה 30 מיליון דולר מפרסומות ותסויות. מבחינתו, אליפות העולם בכדורגל 1994 תוכתר כאירוע מוצלח במיוחד.

המשך מעמ' 38

חובבי הכדורגל נאלצו לשבת על הטלפון יום שלם, כדי לגלות בסיומו שכל הכרטיסים אזלו. הבהלה גברה, המחירים האמירו והכרטיסים נחטפו. כך נמכרו מרבית הכרטיסים. אלה שנותרו, למשחקים מהסוג של מרוקו מול ערב הסעודית (ב־25 ביוני בניו ג'רזי), יאזלו סמוך לשריקת הפתיחה. ביום ראשון לפני שלושה שבועות, למשל, הוצעו למכירה 100 אלף כרטיסים בכ־10 מרכזי מכירה טלפוניים בארה"ב. הכרטיסים נמכרו תוך שעתיים.

הנבחרות חולקו לבתים על פי מפתח אוכלוסין: האיטלקים משחקים סמוך לניו יורק, כאזור רווי אוכלוסיה איטלקית חמה. נבחרות היספניות שובצו לאזורים היספניים, הערבים לאזורים בעלי אחוז מוסלמים גבוה. אולם ההצלחה הכלכלית של המשחקים הושגה עוד בטרם נמכר הכרטיס הראשון. ב־3 ביוני 1992 נחתם הסכם בין התאחדות הכדורגל העולמית לבין קבוצה כלכלית אמריקאית אדירה: רשת הטלוויזיה איי.בי.סי, רשת הטלוויזיה ESPN והספונסרים "קוקה קולה", "סניקרס" (חטיף פופולרי) ו"מסטרקארד".

על פי ההסכם, כל משחקי האליפות ישודרו בשידור חי בטלוויזיה האמריקאית – 11 ב־

מעריכים, יוביל את הצדדים לפשרה של מיליון דולר.

כל הסימנים מורים כי לצופה הטלוויזיה האמריקאי צפויה חוויה ספורטיבית יוצאת דופן. לחוויה העתידית הזו יש תפקיד נכבד בנישיניתו של רוטנברג להחדרת הכדורגל לארה"ב. נתוני הפתיחה של הכדורגל בארה"ב טובים למדי. למרות שהאמריקאים רחוקים מלהתרגל לספורט בו קיימת אי־הכרעה (תיקו), למרות הקצב האיטי של המשחק ולמרות חוסר היכולת להחדיר תשדירי פרסומת – יש היום 15.9 מיליון שחקני כדורגל רשומים בארה"ב (37 אחוז מהם נשים).

הכדורגל נמצא במקום השני מבחינת הפופולריות בקרב בני נוער אמריקאים. כיום יש יותר קבוצות כדורגל באוניברסיטאות בארה"ב מאשר בכל ענף ספורט אחר. ההשתתפות בליגת הכדורגל של בתי הספר התיכוניים הוכפלה מאז 1980. גם בתחום ההישגים ניכרת התקדמות: נבחרת הנשים האמריקאית זכתה בגביע העולמי ב־1991 בסין, לאחר שלא נוצחה לאורך כל התחרות. נבחרת הנוער האמריקאית זכתה בנצחונות על איטליה ועל ארגנטינה באליפות העולם לנוער 1991. הנבחרת האולימפית האמריקאית זכתה בגביע פאן אמריקה ב־1991.

קבוצות בלבד. רק אחרי שהמועדונים יתבססו ויתייצבו, ישקול להגדיל את הליגה. רוטנברג יצא במעין מכרז. כל עיר שרוצה קבוצת כדורגל מקצוענית בליגה, חייבת להציג את מועמדותה עד ה־15 במאי, בתנאים האלה: קבוצת המשקיעים חייבת להציג התחייבויות בכתב למכירת עשרת־אלפים מנויים שנתיים לפחות; במקביל, חייבת הקבוצה להתחייב להקים איצטדיון לכדורגל בלבד עם תכולה של 30 עד 40 אלף צופים. כל זאת עד שנת 2000. איצטדיון כזה יאפשר לקבוצות ילדים ונוער לפרוח סביב הקבוצה המקצוענית, מבלי שיהיו תלויים בלוח הזמנים של קבוצת הבייסבול או הפוטבול.

רוטנברג הודיע עוד כי ייתן עדיפות לערים בהן אין קבוצות דומיננטיות של ענפי ספורט פופולריים כמו פוטבול, כדורסל או בייסבול. עד עכשיו הגישו 28 ערים מועמדות להשתתפות בליגה. סביב המכרז נוצרה בהלת כדורגל חסרת תקדים. בכל אחת מהערים הללו התארגנה קבוצת משקיעים, שגייסה כספים, שכרה אנשי שיווק והקימה משרד.

אנשי השיווק ירדו לשטח וביצעו בו חריש עמוק. הם מביאים התחייבויות כספיות של חובבי כדורגל, פעילים בליגות המקומיות וקבוצות אינטרסנטיות. כסף מתחיל להישפך. אנשי עסקים מתחילים לבדוק אפשרויות. כיום

כבר בינואר דיווח רוטנברג על רווח תפעולי נקי של 25 מיליון דולר. ההערכה היא שבסיום המשחקים יצטבר בקופות המארגנים רווח גדול הרבה יותר – בין 60 ל־100 מיליון דולר. כבר לפני שנה נוצר ברחוב הרושם כאילו כל הכרטיסים לאליפות אזלו. את הרושם הזה יצרו המארגנים על ידי הוצאתם למכירה של כמויות מוגבלות של כרטיסים

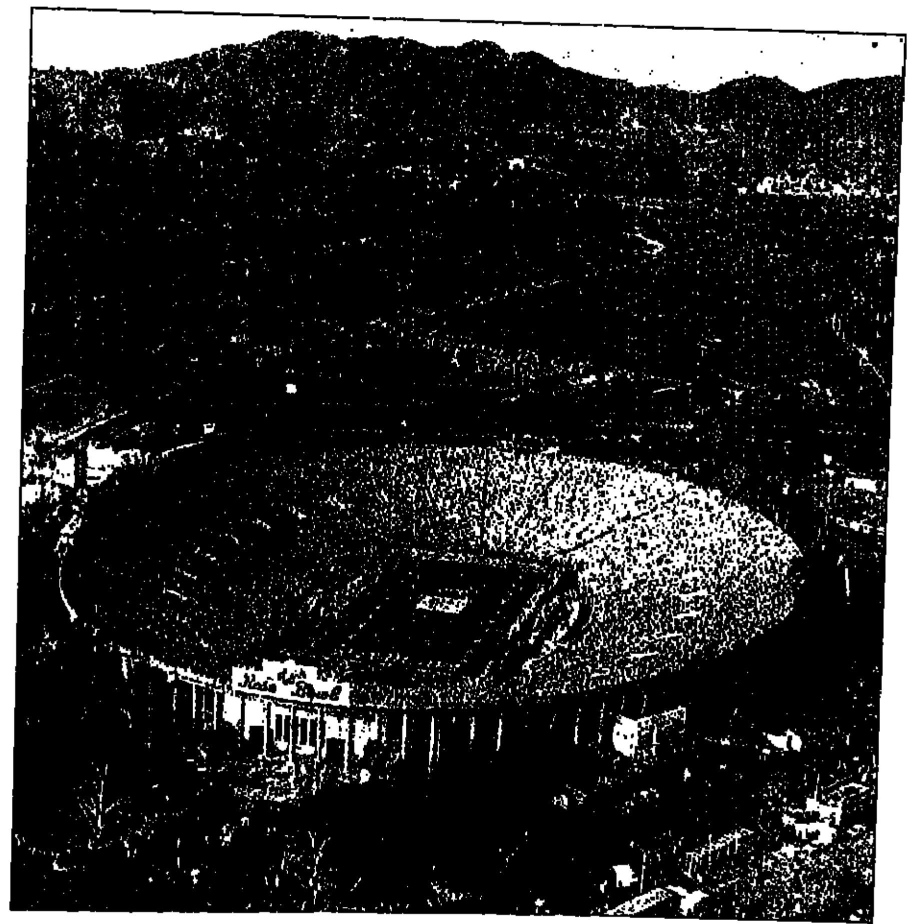

איצטדיון "רוז בול" בלוס אנג'לס, בו ייערכו שמונה משחקים, בהם הגמר

איי.בי.סי (כולל שני משחקים מוקדמים של נבחרת ארה"ב ומשחק הגמר), ו־41 ברשת הספורט ESPN. במהלך המשחקים לא יהיו הפסקות לצורך תשדירי פרסומת. אלה ישודרו לפני המשחק, במחציתו ואחריו. והחשוב מכל: ההסכם אינו כולל תנאים מוקדמים והוא נטול סיכונים. סכומי האימוץ ישולמו ללא כל קשר לאחוזי הצפייה או לנתונים אחרים.

עד כה שודרו משחקי כדורגל בארה"ב תוך הפרעות בלתי פוסקות של פרסומות באמצע האקשן. ההסכם הנוכחי מאפשר, לראשונה בהיסטוריה של הטלוויזיה האמריקאית, להביא את הכדורגל אל מסך הטלוויזיה כפי שהוא. פיצוי מסוים יקבלו הספונסרים על ידי סימון הלוגו שלהם, שיופיע מדי פעם בפינה הימנית התחתונה של המסך. תשדירי הפרסומת שלהם במהלך המחציות יהיו ארוכים מן הרגיל. כך יצאו כולם, פחות או יותר, מרוצים.

בינתיים, הצליחו מארגני המשחקים לגייס ספונסרים כבדים נוספים: "קאנון", "ג'י.אם.סי" ו"מקדונלד'ס". איי.בי.סי ו־ESPN גייסו בנחי ספורט ושדרנים משובחים, לצד מומחי כדורגל בעלי שם עולמי שיפרשנו לצידם. וויטני יוסטון, זמרת קונסנזוס, קיבלה לפני מספר שבועות הצעה מדהימה: 750 אלף דולר תמורת שני שירים במשחק הפתיחה. דובר מטעמה אישר כי מתקיימים מגעים. המשא ומתן, כך

מה שנותר הוא להקים ליגת כדורגל מקצוענית, שתמשוך קהל למגרשים, תרתק צופים למקלטי הטלוויזיה ותהיה כדאית למפרסמים. במילים אחרות, להביא אל הכדורגל את הכסף הגדול, שבלעדיו אין לספורט האמריקאי המקצועני תקומה.

כך נכבוש את אמריקה

כבר ניסו לעשות את זה בארה"ב. הליגה המקצוענית בה שיחק פלה (וגם מוטל'ה שפיגלר) נכשלה. הקהל האמריקאי לא נסחף אחר המשחק. לאחר התלהבות זמנית הפרויקט שבק. רוטנברג משוכנע שהפעם הסיפור יהיה שונה. ראשית, יש לו גב כלכלי אדיר: 100 מיליון הדולרים שיגייס מאליפות העולם יסייעו לו להחזיק את הראש מעל המים בתקופה הקשה הראשונה. הוא מקווה שהאליפות המוצלחת, שאמורה להביא לאמריקה כמיליון תיירים ולהכניס לכלכלה המקומית ארבעה מיליארד דולר, תשכנע את מרבית הספונסרים להמשיך באותו כיוון ולאמץ גם את הליגה.

עד עכשיו מורים כל הסימנים שהוא צודק. תוכניתו של רוטנברג, שתפורט מייד, אמורה להכניס את הכדורגל בארה"ב לתאוצה אדירה.

ראשית, הוא החליט כי בליגת הכדורגל המקצוענית יהיו, לפחות בשנים הראשונות, 12

שבו יודיע רוטנברג על שמות הערים שזכו, הוא מאמין כי תחל פריחה גדולה בכלכלתן המקומית. שוק הנדל"ן יתעורר, מחירי הנכסים יעלו, ההתעניינות בהשקעות בעיר תגבר מאוד. הכדורגל יביא איתו כסף ותמורתו יזכה בתמיכה עירונית מסיבית.

כבר בינואר האחרון נאלץ רוטנברג למיין את הספונסרים ולברור את המשובחים ביותר. כך, למשל, מתחרות ביניהן "אדידס" ו"פומה" על הזכות לאמץ את הליגה. כסף, כבר אמרנו, לא חסר לו. וישנו גם הגורם האנושי: כדי לנהל, לשווק ולקיים ליגת כדורגל מקצוענית במדינת ענק כמו ארה"ב, צריך כוח גדול של אנשי מקצוע מנוסים. כאלה שמכירים את הכדורגל. האליפות הנוכחית תספק לרוטנברג את הקאדר הזה. הוא מעסיק כעת בין 4,000 ל־5,000 אנשי מקצוע. ביום שבו תסתיים האליפות הם יקבלו הודעות פיטורים. למחרת בבוקר ישכור רוטנברג מחדש את המצטיינים, לצורך הקמת הליגה.

מכבי נתניה – הפועל רמת־גן

בנצי דרילינגס, בן 32, היה פעם שחקן כדורגל בהפועל רמת־גן. היום הוא כירופרקט

המשך בעמ' 43

"שער לוול-סטריט" קבל תנאים מועדפים בתוכנית חיסכון ייחודית עם הצמדה מלאה לדולר ורווח נוסף של עד 105% מעליית מדד S&P 500 – מדד המניות המובילות בבורסה של ניו-יורק. ההשקעה פטורה ממס ומעמלות.

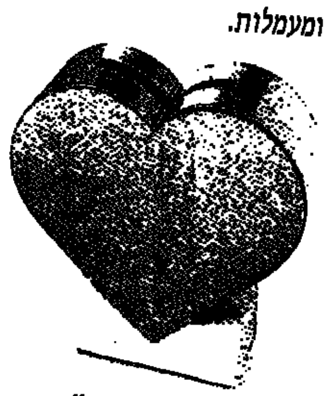

ביטוח חיים "אופיר" קבל חודש ביטוח חינם בתוכנית ביטוח החיים האישית עם החידוש הבלעדי "אופיר בחיים" – אפשרות קבלת מחצית סכום הביטוח בחיי המבוטח, על פי תנאי הפוליסה.

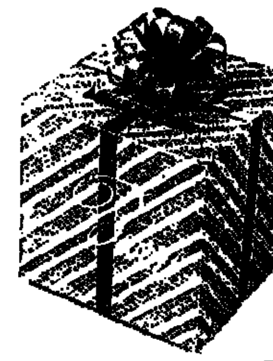

Bonus+ ובנוסף, בנק הפועלים יעניק לך מענק בונוס+ הגדל בהתאם להגדלת פעילותך בבנק.

בנק הפועלים גאה להציע לך החודש הטבות באפיקי חיסכון והשקעה

עכשיו, בחודש מאי, אתה נהנה מהטבות מיוחדות באפיקי החיסכון וההשקעה של בנק הפועלים:

- תוכנית החיסכון "שער לוול–סטריט" מאפשרת לך ליהנות מהגנה דולרית מלאה וגם משיעור עליית מדד S&P 500, מדד המניות המובילות בבורסה של ניו–יורק. בתום תקופת החיסכון מובטחת לך הצמדה מלאה לדולר בתוספת עד 105% מעליית מדד S&P 500. החודש תוכל לקבל אשראי בתנאים מועדפים לצורך השקעה בתוכנית.
- תוכנית ביטוח החיים "אופיר" כוללת חידוש בלעדי ללא תשלום נוסף – "אופיר בחיים" – המקנה אפשרות קבלת מחצית סכום הביטוח עוד בחיי המבוטח, על פי תנאי הפוליסה. הצטרף ל"אופיר" במהלך חודש מאי ותקבל חודש ביטוח חינם.
- הגדל את הפעילות בחשבונך בבנק הפועלים ותקבל גם בונוס+. מענק בלעדי במסגרת 20,000,000 ש"ח שהבנק מחלק למגדילים את הפעילות בחשבונם, וללקוחות חדשים.

הצטרף עוד היום לאפיקי החיסכון וההשקעה של בנק הפועלים ותרוויח!

בנק הפועלים

פועלים טוב יותר בשבילך

1903

פורד מפתיעה את העולם

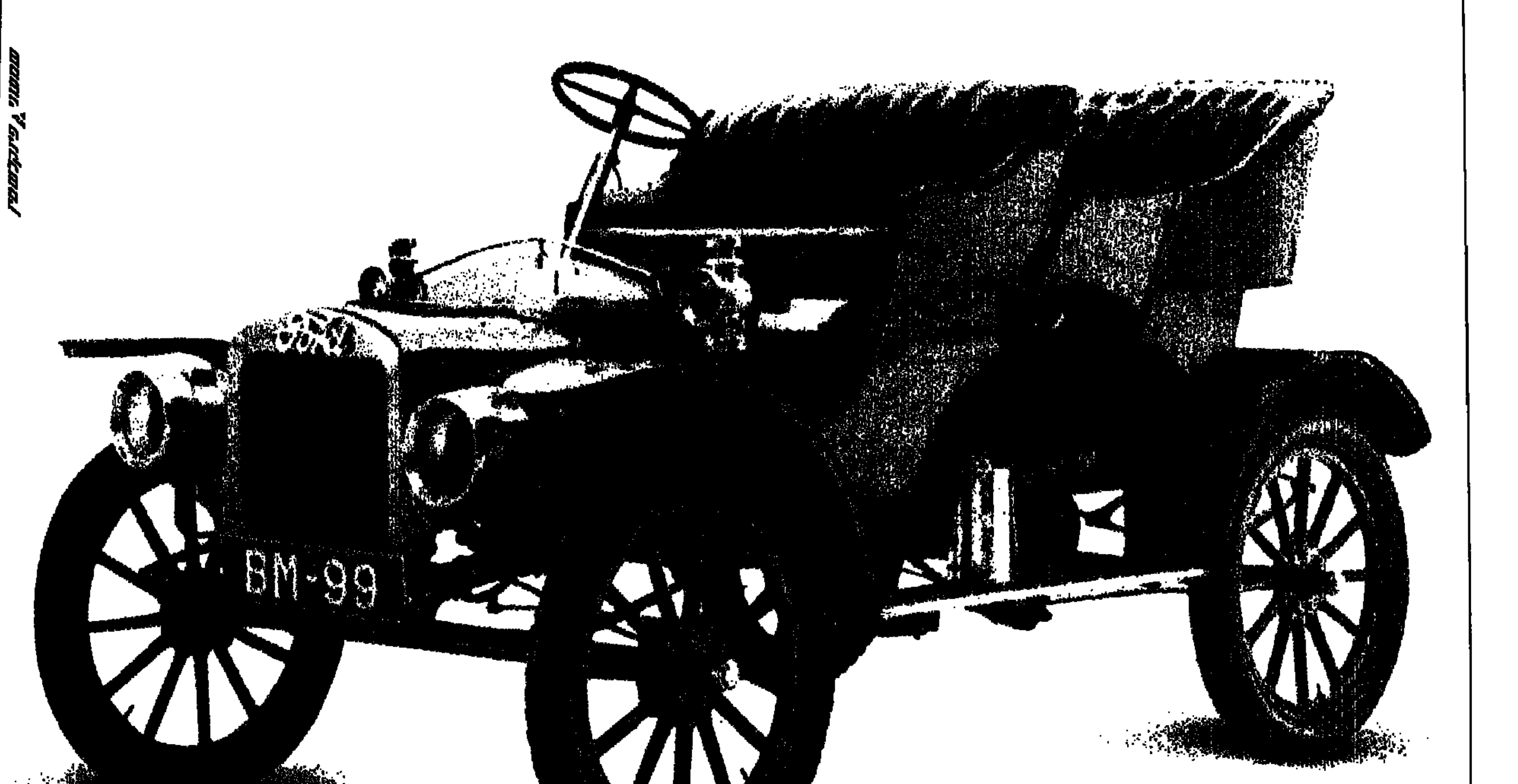

המכונית הראשונה בעולם. דגם T.

המשך מעמ' 40

מומחה לפגיעות ספורט, שותף בשתי קליניקות בלוס אנג'לס ומטורף, מאז ומעולם, על כדורגל. דרילינגס חולם על כניסת הכדורגל לארה"ב מאז ששמע לראשונה את אלן רוטנברג מדבר. הוא נכח בפגישה השנתית האחרונה כסן חוזה. "קמע", אמר לי דרילינגס, "הרוטנברג הזה גאון. רוב הסיכויים שייבחר לאיש השנה בספורט בארה"ב. הוא ממש מהפנט אותך בדיבור. אני עוקב אחרי ההתפתחויות ומיקורב מאוד לעניין ואין לי ספק – הוא יעשה את זה".

מטרתו של רוטנברג היא להביא את הכדורגל ממקומו השמיני בדירוג הפופולריות בארה"ב למקום רביעי, בכת אחת. להתייצב ב־יד נעקבות הבייסבול־פוטבול־כדורסל־הוקי. "זו התקדמות ארידה", אומר דרילינגס. "זה לקחת ענף נידח ולהפוך אותו למגה־ספורט בין לילה. ורוטנברג עושה את זה כמו גדול". דוגמה: כעת מנהל רוטנברג משא ומתן עם תחנות טלוויזיה על הזכויות לשידור משחקי הליגה העתידית. כל הסימנים מורים שלא יחתום עם אחת הגדולות (איי.בי.סי, סי.בי.אס או אן.בי.סי) אלא דווקא עם רשתות קטנות יחסית, שיציעו לו יותר זמן, מעמד ויחס.

"הוא לא רוצה להיתקע איפשהו בין הפוטבול לכדורסל, בשעות שידור נידחות", מפרש דרי־לינגס, "הוא לא חושב רק על הכסף המיידי, אלא על העתיד. חשוב לו יותר שהמשחקים ישודרו בפריים טיים, שיקדישו להם זמן ומחשבה, מאשר לקבל עוד כמה דולרים". דרי־לינגס, אגב, יתפקד במהלך אליפות העולם כרופא כירופרקט באחד ממרכזי האימונים ויטפל בשחקני נבחרות לאומיות. הוא מקורב מאוד לאורתופד הראשי של נבחרת ארה"ב, פרופסור ברט מנדלבאום.

"זה לא ייאמן איך הם מתכוננים לאליפות", מתפעל דרילינגס מהנבחרת האמריקאית, "אף אחד לא שם לב, אבל הם כבר עברו לגור יחד בינואר 1993. פשוט לקחו את כל השחקנים והנ־לווים, עם המשפחות שלהם, ויישבו אותם מחדש בעיירה קטנה לא רחוק מלוס אנג'לס". השחקנים מתאמנים שם פעמיים ביום, כל יום. עוברים בדיקות רפואיות מקיפות. במקום הוקם קומפלקס משוכלל של מגרשי כדורגל, אולמות אימונים, חדרי כושר וכל התוספות. הציוד הרפואי – המשוכלל מסוגו בעולם.

"יש להם רופא מיוחד לכל איבר בגוף. בספטמבר 1993 עברה כל הנבחרת 'מבחן קופר' (בוחן כושר פיסיולוגי מיוחד), ומאז עוקבים אחרי השחקנים כל שבוע. כל שחקן יודע מה הוא צריך לאכול, מה לעשות, את מה לחזק. יש להם מיכשור מדהים, שלא ראיתי כמוהו באף מקום בעולם. הם לא יזכו בגביע העולמי, אבל הם התכוננו אליו כמו שרק אמריקאים יכולים".

יש, כמובן, גם צד ישראלי בסיפור הזה. קוראים לו צביקה פרידמן. הוא בן 56, יליד נתניה, בוגר קורס מאמנים במכון וינגייט, ששיחק כדורגל במכבי נתניה בסוף שנות ה־50 ואף אימן קבוצות נוער. פרידמן גר בלוס אנג'לס כבר יותר מ־20 שנה. הוא מהנדס במקצועו וחובב כדורגל מושבע בנשמתו, אימן תקופה ארוכה את מכבי לוס אנג'לס, והיה עוזר מאמן של לוס אנג'לס סקייהוקס (מהליגה המק־צוענית ז"ל).

פרידמן פיתח תוכנת מחשב מיוחדת הנקראת "מבט נוסף על כדורגל". התוכנה מסוגלת לתת למאמן ולשחקנים מידע שוטף על המשחק בדרך שמאפשרת ניתוח, איתור נקודות תורפה, לשם הפקת לקחים ותכנון מהלכים. פרידמן סיפר לי ש"התוכנה מציגה את המשחק בצורה ויזואלית. על המסך מופיעים מגרש כדורגל ועליו שחקנים וכדור. כל מהלך, מסירה, תזוזה של הכדור, נרשמים מיד במהלך המשחק".

התוכנה מעבדת נתונים כל הזמן. במחצית אפשר לשלוף נתונים מעובדים ולענות על כל השאלות האפשריות. "אתה יכול לעקוב אחרי שחקן מסוים, אתה יכול לזהות מאיפה באו כל ההתקפות על השער שלך, אתה יכול לגלות ששחקן מסוים לא בא לידי ביטוי, אתה יכול להקיש שאילתא – למשל, מאיפה נבעטו הבעיטות המסוכנות לשער שלך – ולהסיק מכך מסקנות". התוכנה גם יכולה להראות איפה נמצא הכדור מרבית הזמן ומהי תפוקתו של כל שחקן.

נבחרת ארה"ב רכשה את שירותיו של פרידמן, והוא חבר קבוע בצוות הטכני שלה. פרידמן עובד עם מאמן האמריקאים, בורה מילו־טינוביץ', על ניתוח יריבותיה הצפויות של ארה"ב במהלך האליפות. "הוא ראה את התוכנה והתלהב. מאז אני קשור איתם", מספר פרידמן. כל שבוע הוא מספק למילוטינוביץ' דו"ח מפורט על פעילותו, הישגיו ותפוקתו של כל אחד משחקני הנבחרת, בכל אחד ממשחקי האימון שנערכו.

כל משחקי האליפות ישודרו בשידור חי בטלוויזיה האמריקאית – 11 ב־איי.בי.סי ו־41 ברשת הספורט ESPN. במהלך המשחקים לא יהיו הפסקות לצורך תשדירי פרסומת. אלה ישודרו לפני המשחק, במחציתו ואחריו. והחשוב מכל: ההסכם אינו כולל תנאים מוקדמים והוא נטול סיכונים. סכומי האימוץ ישולמו ללא כל קשר עם אחוזי הצפייה

"זה לא ייאמן איך הם מתכוננים לאליפות", מתפעל בנצי דרילינגס מהנבחרת האמריקאית, "אף אחד לא שם לב, אבל הם כבר עברו לגור יחד בינואר 1993. פשוט לקחו את כל השחקנים והנלווים, עם המשפחות שלהם, ויישבו אותם מחדש בעיירה קטנה לא רחוק מלוס אנג'לס. יש להם רופא מיוחד לכל איבר בגוף. יש להם מיכשור מדהים, שלא ראיתי כמוהו באף מקום בעולם"

"גילינו, למשל, ששחקן התקפה מסוים שלנו מוסר רק אחורה. כמעט אף פעם לא קדימה. זה גרם לבעיות בהתקפה. בזכות התוכנה, מילוטי־נוביץ' עלה על הבעיה הזו", אומר פרידמן. במקרה אחר זיהתה התוכנה כי אחד השוערים האמריקאים בועט את כל כדורי השוער שלו החוצה או לרגלי היריב. מילוטינוביץ' הורה מיד לשוער להרול מבעיטות ארוכות טווח. מומחים מגדירים את התוכנה של פרידמן כפריצת דרך של ממש בשטת אימון וניתוח הכדורגל. הגישה כלפי הכדורגל תתמקצע בעזרת הכנסת נתונים יותר מדעיים.

מאמני כדורגל יכולים להתחבר בזכות התוכנה לעידן תקשורת המחשבים, להחליף מידע פרטני, ולקבל במהירות תצוגה ויזואלית מתומצתת של כל מה שקרה במשחק כלשהו ואפשרות סבירה יותר לצפות את ההתרחשויות במשחקים העתידיים. התוכנה מאפשרת למאמנים ללמוד את היריב מראש ובצורה יעילה ומקצועית. "יש לנו ניתוח נפלא של קרלוס ואלדרמה", מתגאה פרידמן, המתייחס לכוכב נבחרת קולומביה.

כמו פצעי בגרות

בימים אלה מקיים פרידמן משא ומתן מתקדם עם איי.בי.סי ו־ESPN, המעוניינות להשתמש בתוכנה בשידורי הטלוויזיה הישירים לצורך ניתוחים סטטיסטיים. פרידמן מסרב לחגוג בטרם עת ומאשר כי יש משא ומתן. "הם מתעניינים ברצינות, אני מקווה שזה ייצא לפועל". גם מאמן נבחרת ברזיל התלהב מאוד מהתוכנה וביקש לשכור את שירותיו של פרידמן. "אמרתי לו שאני כבר חתום עם האמ־ריקאים. אעבור איתו רק אם זה לא יתנגש בנבחרת ארה"ב".

הוא יהיה שם, ב־18 ביוני, באיצטדיון "סיל־ברדום" בפונטיאק, ליד דטרויט, כשייפתח משחקה הראשון של הנבחרת האמריקאית, מול שוויץ. הגרלה נוחה יחסית. נראה גם כי לראשונה ייהנו האמו יצים מקהל אוהדים ביתי. עד כה, גם כששיחקו על אדמת ארה"ב, נאלצו השחקנים האמריקאים להתמודד גם עם קהל עוין. בכל מקום באמריקה יש נציגות תוססת למיעוטים. תמיד יהיו שם די אוהדים לנבחרת המתמודדת נגד ארה"ב. לבד, אולי משוויץ. ואילו דטרויט, אזור אמריקאי־פטריוטי במיוחד, מבטיחה לעודד את הנבחרת הלאומית של ארה"ב ולדחוף אותה לניצחון.

עם הניצחון או בלעדיו, השאלה החשובה יותר מבחינת הכדורגל היא מה יקרה ביום שאחרי סיום האליפות. האם יצליח אלן רוטנברג ללמד את האמריקאים לצפות בכדורגל? האם מסוגלת הקיבה האמריקאית, המורגלת בסוגי ספורט אחרים, לעכל את המשחק הפופולרי ביותר בעולם?

הנה מה שאומר פרנק דפורד, אחד מעיתונאי הספורט הוותיקים והמכובדים בארה"ב: "שמענו את כל זה בעבר. כמה פעמים אמרו לנו לחכות שהילדים המשחקים כדורגל יגדלו? ובכן, הילדים גדלו, והם לא קונים את הכדורגל. זה המצב. הכדורגל לא מזיז להם. זה דבר שעובר עם הגיל, ממש כמו פצעי בגרות. חבל על הזמן". ■

בנצי דרילינגס במדי הפועל רמת־גן

אזורי חיכוך

סעיף הביטחון נוגס בתקציב המשחקים בקֶעב. איך משפיעים עליו מיליון הומוסקסואלים

פרנסי משחקי הגביע העולמי בכד־רורגל יודעים כי כל עבודתם והמא־מץ שהשקיעו עלולים לרדת לטמיון במקרה של התפרעויות, מעשי אלי־מות חריגים או מהומות שיפרצו בין האוהדים השונים שיגיעו למשחקים. לפיכך, סעיף הביטחון בתקציב המ־שחקים הוא הגדול ביותר. בלוס אנג'לס לבדה תוציא הוועדה המארג־נת כשישה וחצי מיליון דולר לצורך שמירה על הסדר, מניעת התפרעויות וסידורי ביטחון נוספים.

בשיקגו מונה לאחראי על ביטחון המשחקים לי פלוס. בתפקידו הקודם באף.בי.איי ניצח פלוס על פיצות המאפיה המקומית, כך שהוא מוכן לתפקידו. פלוס הודיע לאחרונה כי בכניסה לאיצטדיון בשיקגו יותקן גל־אי מתכות. מצלמות במעגל סגור יסרקו וישלטו על כל מושב ממושבי האיצטדיון. שטח התניון הענק יכוסה אף הוא על ידי מצלמות כאלה. "אנח־נו נרים כל אבן, נשמע כל סיכה נופ־לת, לא ניתן סיכוי לשום מעשה חריג", אמר פלוס.

הדבר הטוב ביותר שקרה עד כה למארגני המשחקים הוא הרחתה של אנגליה מהשתתפות באירוע. כך נח־סך הצורך להתמודד עם אלפי אוהדים אנגלים שיכורים ואלימים. למרות זאת, נוקטת הוועדה המארגנת באמצ־עים מיוחדים על מנת למנוע כל אפשרות למעשי אלימות: אלן רוטנב־רג, נשיא האירוע, ביקש מראשי תשע הערים בהן יתקיימו המשחקים למנוע מכירת אלכוהול בסביבת האיצטדיו־נים. בקשה זו, שתיענה כנראה בחיוב, גרמה לכעס רב אצל חברות הבירה האמריקאיות. "באדוייזר", למשל, שמשקיעה כסף רב בפרסום במהלך האירוע, שוקלת כעת לנקוט עיצו־מים.

בפלורידה נלכד לפני מספר שבו־עות אזרח דרום אמריקאי שווהה כ"כות חלוץ" של כנופיית כייסים, שאמורה היתה להגיע למקום בעקבו־תיו ו"לנקות" את כיסיהם של האוה־דים. אבל כאב הראש הגדול ביותר צפוי למארגנים בניו יורק. שם תתק־יים, במקביל לאליפות העולם בכדור־גל, גם האולימפיאדה העולמית של ההומוסקסואלים והלסביות. בדיוק ביום בו ישוחק משחק הכדורגל הרא־שון בג'יאנטס סטדיום בניו ג'רזי, ב־18 ביוני, תיפתח אולימפיאדת העלי־זים.

כמיליון הומוסקסואלים ולסביות צפויים להציף את ניו יורק בתקופה זו. ראשי משטרת ניו יורק לטורי הגי־סיון חוששים מתקריות אלימות בין אוהדי כדורגל שיכורי ניצחון, הפסד או בירה, לספורטאים או אוהדים הו־מוסקסואלים. "נכסה כל מקום בו קיי־מת אפשרות חיכוך בין הקבוצות", אמר לאחרונה סגן מפכ"ל משטרת ניו יורק, תומאס מולין.

תאריך עדין במיוחד הוא ה־26 ביו־ני, יום השנה ה־25 למהומות סטונוול, בהן התנגשו שוטרים ניו יורקים במפ־גינים הומוסקסואלים בגריניץ' וילג'. עשרות אלפי הומוסקסואלים יציינו את האירוע במצעד ראווה גדול במ־נהטן. קחו את האירוע הזה, תוסיפו לו עשרות אלפי אוהדי כדורגל, ותקבלו חבית גרולה של חומר נפץ. במשטרת ניו יורק שוקרים כעת על הדרכת ואימון אלפי שוטרים למשימה הקשה של שמירת השקט בין הצדדים.

1994

פורד לא מפסיקה להפתיע

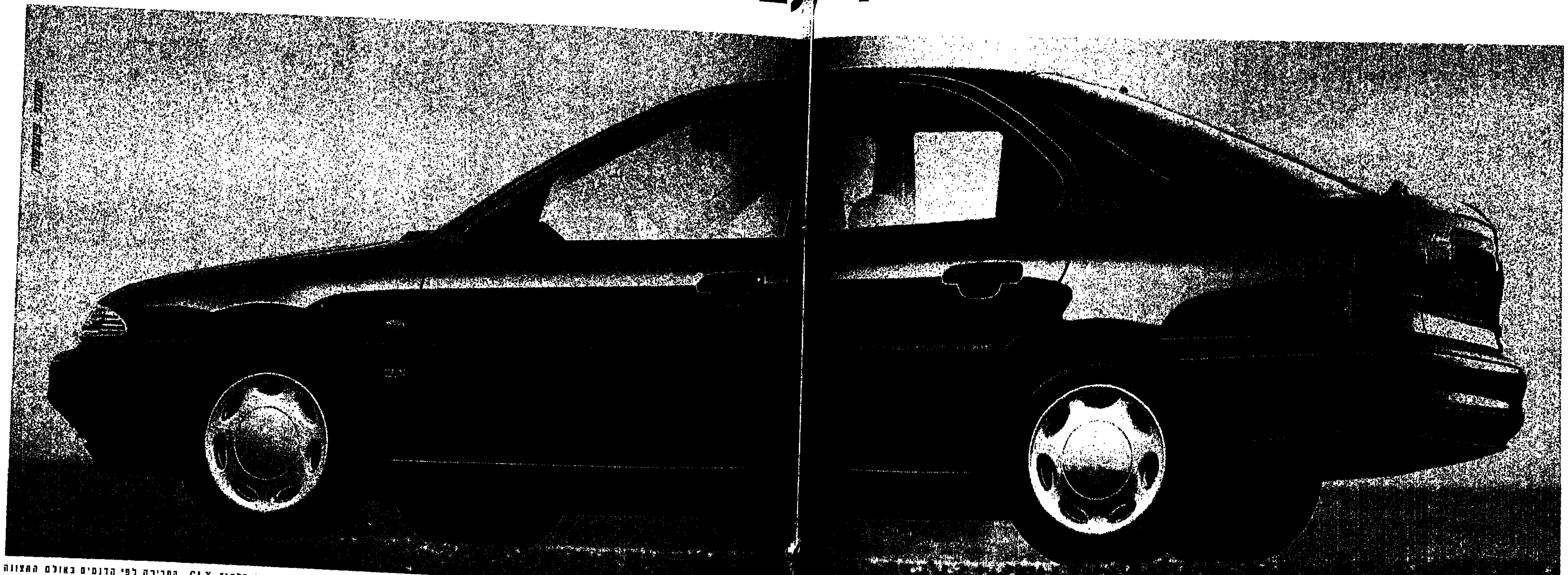

בתמונה פורד מונדיאו 5 דלתות CLX. המכירה לפי הדגמים באולם התצוגה

Mondeo מכונית השנה 1994

Car of the year 1994

58 כתבי רכב בינלאומיים: מנוסים. מקצוענים. קפדנים. ביקורתיים. החליטו להעניק את התואר "מכונית השנה 1994" למונדיאו של פורד. כדי לזכות בתואר הנכסף, על המכונית לעמוד בסטנדרטים הגבוהים ביותר האפשריים, בכל הקטגוריות. מצריכת דלק עד עיצוב. מבטיחות עד הנאה בנהיגה. ונוחות. אחיזת כביש ושרות. זהו התואר המשמעותי ביותר בענף הרכב העולמי והוא מדגיש את ההישגים בבניית המונדיאו: בבטיחות. בטכנולוגיה. בעיצוב ובשרות. הישגים ההופכים אותה למכונית המובילה מסוגה בעולם.

בבטיחות

DSE. הנדסת בטיחות דינמית. המשלבת את כל הנחוץ לבטיחות תוך שמירה על ביצועים מושלמים והנאה מהנהג. כרית אויר מתנפחת וחגורות בטיחות "חכמות" להגנה מקסימלית על הפנים, הראש והחזה. פנים הרכב מוגן ע"י תא קורות פלדה מחוזקות, המותקנות לא רק בדלתות, אלא גם בחזית ובגג הרכב. מתג בטיחות עוצר אוטומטית את הזרקת הדלק למנוע, במקרה הצורך, להפחתת סכנת שריפה. מערכת ABS. כל אלו מותקנים במונדיאו כסטנדרט, וכלולים במחיר.

בטכנולוגיה

6 מיליארד דולר הושקעו בפיתוח המונדיאו. והתוצאה - הנאה עצומה בנהיגה. המונדיאו משוכללת ביותר בטכנולוגיה. מצוידת במנוע ZETA חדשני 16V (16 שסתומים) עם הזרקת דלק רב נקודתית. המשלב עצמה גבוהה ופליטת גזים נמוכה. עם מומנט מצוין בסל"ד נמוך ומבטיח נהיגה חלקה וביצועים מושלמים. ההתנעה קלה, המנוע מגיע במהירות לטמפרטורות עבודה ופעולתו חסכונית. על פעולת המנוע מופקד מחשב EEC IV המחשב למשוכלל מסוגו. ... מורכבות מערכת ... חקלות והטיפול ... קולטות כל הפרעה וליקוי בפעילות ... בהתאם. המונדיאו בעלת תו תקן האיכות ... המחקדם ביותר ISO 9001, ISO 9002 ... מכונית נקיה: מצוידת בממיר קטליטי, ידידותי ... ושומר על איכותה. פנים הרכב מצויד ב... Microlite Filter מיזוג אויר ומטהרי אויר ... השומרים על איכות הסביבה.

בעיצוב

המונדיאו יפהפיה - מכל זוית. מבנה אוירודינמי מרשים ואלגנטי מיועד להקל על הנסיעה. מבטיח לנהג שדה ראיה רחב ושקט מקסימלי. פנים הרכב בנוי להבטיח מקסימום הנאה. עם תחושת בטחון ונוחות לנהג ולנוסעים. כורסאות מפוארות. כסא נהג מתכוונן. הגה כח מתכוונן. תא מטען אישים מעל. מקום לכוס. ניירות ואפילו - לעטו. המונדיאו מעוצבת בקו מודרני, העונה על מעטם של מליוני נהגים בכל העולם.

בשרות

רשת של 42 מוסכים מורשים ברחבי הארץ, בכולם אתה נהנה מטיפול מקצועי, מדויק, וידידותי יותר. במוסכי פורד משתמשים אך ורק בכלי העבודה המקצועיים של פורד ובחלקי חילוף מקוריים. כלי איבחון תקלות ממוחשבים FDS 2000. הדרכה ע"י מומחי פורד העולמיים. בכל המוסכים "שעתון" אחיד לטיפולים ותיקונים ומחירון אחיד לכל החלפים. ומעתה "ביטוח רשת": משפחה שלמה של מוסכים אתים. ישכו את הטיפול ויתקנו תקלות באותה רמה בדיוק.

V.I.D פורד

מעתה, רק בפורד. אתה Very Important Driver. פורד ישראל פיתחה עבורך תכנית, המחזיקה לך את המכונית ברמה הגבוהה ביותר. עם בונוסים ופינוקים. בשיתוף ישראכרט. הכנס אליו לקבלת פרטים (ראה פירוט בעמ' הבא) או מלפן

177-022-1989

וכל זה גם במחיר מפתיע

החל מ-85,550 ש"ח לדגם 1.8L בעל תיבת הילוכים ידנית, כולל מע"מ, לפי מחירון 94046 לא כולל אביזרי רישוי ומס בולים (אחרי אביזרי רישוי). לבחירתך דגמי 4 ו- 5 דלתות. תיבת הילוכים ידנית או אוטומטית בנפחי מנוע 1.8L ו- 2.0L וברמות גימור CLX ל- 2.0L. הכנס אלינו עוד היום

קח אותה לנסיעת מבחן

Ford

ת"א: רח' יגאל אלון 59, טל' 03-5375252 • חיפה: דח' יפו 145, טל': 04-555995 • י-ם: דרך בית לחם 144, טל': 02-722111 • ... 03-5624142 • ... 09-823952 • ... 08-961327 • ... 06-324373 • אשקלון ... 07-751231 ומוסכי פורד המורשים בכל רחבי הארץ

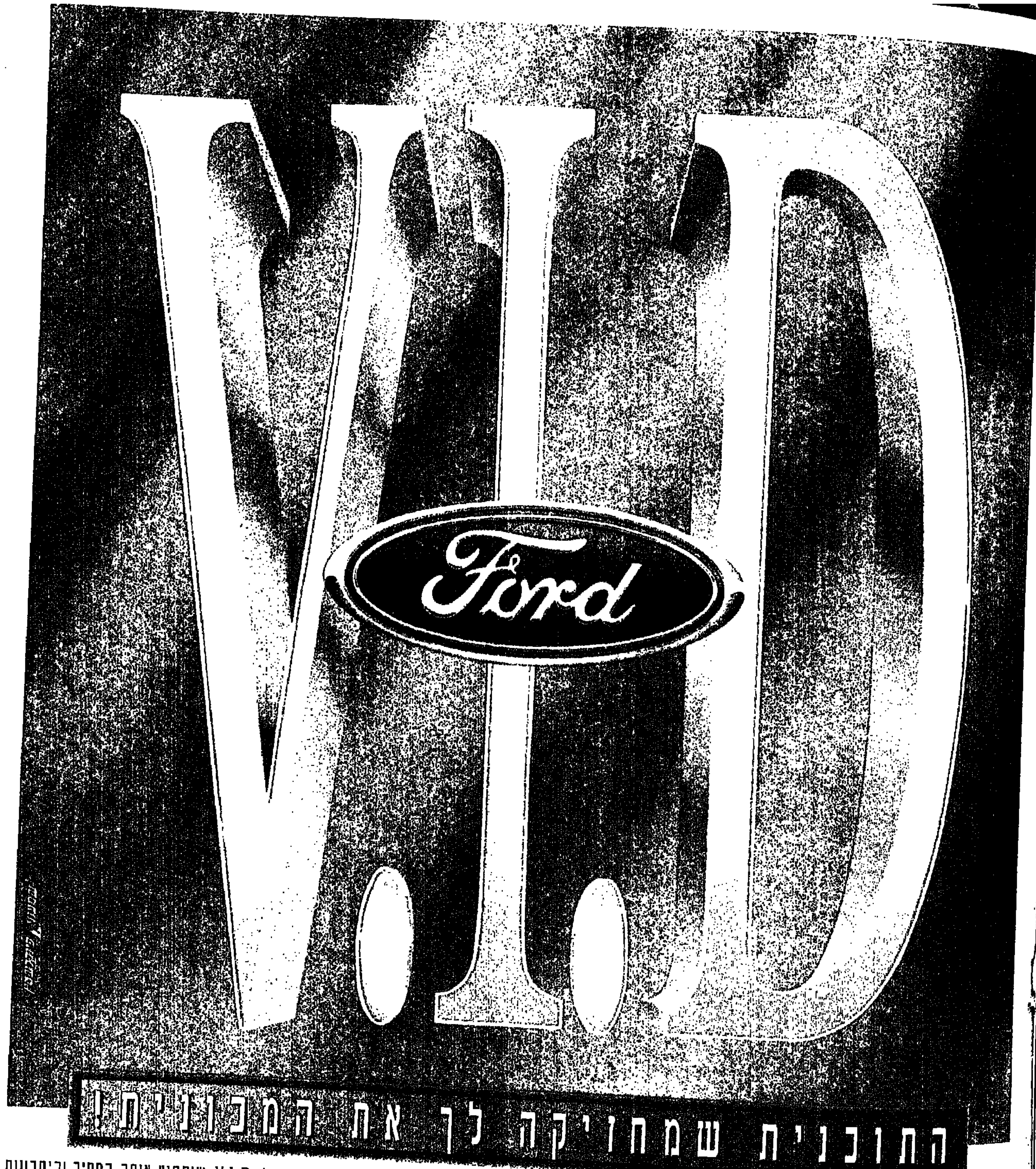

1994. פורד לא מפסיקה להפתיע. גם בשרותו קנית פורד - אתה Very Important Driver עם שרות חדשני בישראל. בלעדי ל-V.I.D. שיפתיע אותך במחיר וביתרונות (למעט רכב מסחרי ומוניות). רכשת חברות במועדון V.I.D. אתה זכאי גם לתנאי מימון ואשראים יחודיים, אחריות ואחזקה שוטפת ל- 3 שנים. הנחות. הטבות ופינוקים.

GOLD MASTERCARD לשנתיים חינם, או כרטיס ישראכרט לשמוש מקומי, חינם. זכאות לקבלת הכרטיס בכפוף לאישור סניף הבנק שלך.

אחריות ותחזוקה שוטפת ל-3 שנים. האחריות- ללא הגבלת ק"מ. טיפולים שוטפים ע"פ תוכנית האחזקה של פורד. תיקונים אם יידרשו, חלפים מקוריים. שימוש במערכות בדיקה מודרניות וכלי העבודה המומלצים ע"י פורד. בדיקות תקופתיות קיץ וחורף במוסכי השרות של פורד.

רכב חלופי-חינם! לאחר שהרכב יושבת ליותר מ-24 שעות, וכן בעת שהרכב יושבת כתוצאה מתאונה, עם שידרוג לרמה C

ביטוח מקיף בתנאי V.I.D בתשלומים לשוה. ללא ריבית. למעט ביטוח החובה במזומן (על פי החוק). כנ"ל לגבי חידושו, מידי שנה, למשך 3 שנים

V.I.D TRADE IN מכירת הרכב (פורד) לפי המחירון של לוי יצחק בעת רכישת מכונית פורד חדשה, במשך 3 שנים בתנאי שהרכב לא נפגע מתאונה.

רכישת הרכב בתנאי V.I.D אפשרות לתשלום מלוא הסכום או חלקו באמצעות כרטיסי ישראכרט. אפשרויות מימון עד 80% ממחיר הרכב.

הנחות והטבות נוספות 10% על רכישת אביזרים לרכב בסניפי החברה: ת"א, ירושלים, חיפה, קרית מטלון. 5% על רכישת פלא-פון באמצעות החברה. הנחות מהמחירון בעת שכירת רכב ע"י Reliable: 20% בארץ ו-10% בחו"ל. 1% בעת רכישת רכב שני של פורד למשפחה. הנחה על רכישת צמיגי Bridgestone (בסניפי חברת ברידגסטון).

מה עוד לא הכל. פורד תמשיך ותפתיע אותך. בלעדי ל-V.I.D. הכנס עוד היום לאולמי התצוגה שלנו, לקבלת מידע משלים והרשמה לתכנית V.I.D. או טלפן חינם 177-022-1989.

Ford

שיפודים

משהו:

יעלה כרוסיה יעקה מניות ישראליות בניו יורק הלך ל... בסינגפור של המזרח התיכון.

מה בתמונה? סמן את האפשרות הנכונה:

- □ הצילום הטוב ביותר מטקס החתימה בקהיר.
- □ יום בחיי ישראל.
- □ רעיונותיך לחיסול האוברדראפט שלך.
- □ תגובתך לדו"חות החנייה שעל שולחנך.
- □ הסאטירה בערוץ השני. והראשון.
- □ הצילום הטוב ביותר מפינוי רצועת עזה.

רוצים שלום

בין כל הביודעות והסיסמאות מצאתי אחת אשר נשאה חן בעיני: רוצים שלום. אני מצטרף לקריאה הפשוטה הזו מיד.

רוצים שלום.

את שתי המילים האלה צריכים להחזיק בידיהם כל המפגינים כנגד הממשלה בצנתים. זו סיסמה כה נכונה. לדאבון הלב והכיס, המיקום בו קבעו את הסיסמה הזו עכשיו הוא מיקום יקר מאוד: לוחות מוארים ושלטי חוצות גדולים. למה? הרי יש מספיק מתנגדים למהלכי ההנהגה, אשר רוצים שלום ואשר ישמחו לשאת את הסיסמה בידיהם, יחד עם שאר הסיסמאות כנגד האסון והמלחמה, וכנגד הנטישה של הערכים ושל בני האדם במדינה שלנו. בכסף שיישאר אפשר לעשות דברים אחרים למען הפלת השלטון במהרה בימינו כשבוע הקרוב, לפני שיהיה עוד יותר מאוחר.

רוצים שלום. סיסמה נהדרה. רוצים שלום. אני מגלגל את המילים בלשון, והן טעימות לי. מה רוצים? שלום. לא מעשי שטות מטורפים כגון הענקת שטחים לאויב רע כוונות. לא הקמת מדינת משטרה למיפקדה של אש"ף ולבני משפחותיהם בלב לבנו. לא להחליש את ישראל על ידי יציאה מכל מקום. לא שום בלבול ושום איבוד עשתונות שיובילו בטוח למלחמה. די, בואו נחזור ונאמר מה אנחנו רוצים ברור ופשוט, באהרוני מודגש ובחיים שמן: רוצים שלום.

למטה, מתחת לכתובת הזו, יש תוספת קטנה, והיא עוד יפה יותר. בקטן חתמו אוהבי העם הזה את שמם כך: א.פ.שר. אפשר. כן, אפשר. אפשר להגיע לשלום. צריך להפסיק להיות קטני אמונה. זה אפשרי. אין שום צורך להתקפל בבהלה, לוותר על ישובים חלוציים, ועל שטח, ועל הציונות המצליחה, כאילו שאי אפשר בשום אופן להשיג שלום. אפשר.

כל הכבוד למחבר הסיסמה הזו.

כל הכבוד למי ששילם את הסכומים הגבוהים להעמיד את הכתובת בעיר.

ביבי ורבין נשארו כיתה

הדבר הכי פחות חשוב בתוך הזוועות שקורות סביב הוא תוצאות הבחירות להסתדרות. הן רק מוכיחות את מה שאמרתי בליל הבחירות באולפן הטלוויזיה ליוסי שריד: מרצ זכתה בשישים וארבעה מנדטים. ויוסי שריד אמר: "נכון".

חבל. אם היו לנו מנהיגים שיודעים מהחיים שלהם, בשני המחנות, היה יותר טוב. אם רבין היה מבין משהו ממה שהולך סביבו, בטוח שלא היה נופל עם רמון. לא שאני עצוב על הברפלד, אבל אם רבין לא מסוגל להבין איך רמון עובד עליו, ומפסיד הכל ברגע מדהים אחד, הרי אני ואתם יודעים מי עוד עובד עליו וכולנו נפסיד הכל.

אבל חבל לי הרבה יותר על ההזדמנות הנדירה, הנפלאה, החד פעמית, שהיתה לליכוד לקחת את ההסתדרות. חוץ משמחת הבלון המתפוצץ לו מול העיניים, הרי זה היה יכול להיות ממש נשגב. לראשונה היו לתנועה הלאומית משאבים. ארגון אמיתי ארוך טווח, תיאטרון, עיתון ממומן מכספי העם ללא ידיעתו, ועוד המון אפשרויות נכלוליות, שבגלל חסרונן הליכוד בהתקף אסטמה חריף כבר שנים רבות. כל ההיסטוריה של העם האומלל הזה היתה נראית אחרת. וביבי הפסיד את הרגע.

בניגוד למשמיצנים החרוצים, אני עדיין לא מבין מה יש להשמיץ בביבי. אבל הפעם התוצאה מדברת. ההזדמנות, שרק עכשיו רואים כמה היתה קרובה, מדממת על הרצפה. עלי לומר, לצערי:

B.B. B.S. O.T

דרום אפריקה

בזמן שלטון הלבנים בדרום אפריקה, שחורים נהרו מכל המדינות השכנות לתוך דרום אפריקה. רק אם התופעה לא תהיה הפוכה אראה בשינוי הצלחה. רק.

עוברים על החדשות

כל היום זרמו שוטרים עיראקים שוחרי שלום וסאדאם חוסיין, במדים פלשתינים שעליהם סמל ירושלים המשוחררת מיהודים אל תוך הארץ שלנו.

בוקר טוב ישראלנר.

אנשים מתחמקים מלשמוע או לקרוא את החדשות האמיתיות. לכן הם עטים על החידושים היאפיים שמביא רמון. המייצג המושלם של הקנייה והמכירה של כל ערך. הרי גם ערך שאתה לא מסכים לו הוא ערך. לא עוד.

הרב משולם הוכנע. שאר האויבים שופו ופוצו. נשיאנו ויצמן לא בטוח שהיה צריך לתת גם את יריחו. והוא גילה פתאום שערפאת אולי לא אדם לעשות איתו הסכמים. עוגת כיסויי התחת החלה. עוד מעט תראו מבול הצהרות מבוהלות, של מנהיגים שיודיעו שזו היתה טעות והם תמיד היו נגד.

ראש אמ"ן הודיע שארגוני הסירוב יגבירו את פיגועי הטרור בשטחים. ואני מודיע: וגם לא בשטחים, וגם לא אירגוני הסירוב. אלא שיש לי בשורה טובה: עם ישראל לא יצטרך לשלם בעבור הכדורים שהמשטרה הפלשתינית תהרוג בהם יהודים. מסתמן סידור לפיו נקוז את מחירי התחמושת שתהרוג ישראלים מסך הכסף שאנחנו מעבירים לתחמושת הכללית של ארגוני הטרור הפלשתינאיים. דהיינו, לשון ההסכם, כל זמן שיירו לאימון, זה על חשבונך, קורא יקר, אבל שימוש עליך, שישכחו מזה. יש לנו קווים אדומים וגאווה. נוסחה נהדרת זו תבוא ממוחם היצירתי של יוסי ביילין ושמעון פרס אחרי הפיגוע הראשון מרובים של המשטרה הפלשתינית. רבין ייאלץ להסכים, כי ישאלו אותו "מה האלטרנטיבה" ברגע המכריע, ולא יהיה לו מה לענות שלושים שניות, ככה שלפי חוקי המשחק תורו יעבור למשיב הבא שתהיה יעל דיין.

ישראלי שאכל פטריית הזייה בתאילנד נעצר. אחיו מבקש להפסיק את הנסיעות לתאילנד. גם אני מבקש להפסיק ומיד את הנסיעות האלה. אבל אולי מוטב לצעירים לברוח לכמה זמן ולנוח מהגועל. אולי הממשלה עצמה תשלח מהארץ כמה שיותר אנשים, ככה שיהיו פחות הפגנות נגדה.

מה יותר זול? שואלים עכשיו במטה העבודה, לשכור מפגינים לפי שעה בעד הממשלה, או לשלם למפגיני הנגד כדי שייסעו לחצי שנה לעבר פטריות הזייה במקומות רחוקים?

מודעה קטנה מודיעה ש"נגנבו מחוות סביון סייח וסייחה בני שבועיים. הסייחים ימותו ללא חלב אם".

ורדי הזמין האזנה ליורקובסקי. אבל אף אחד לא מאזין למה שצריך להאזין.

פינת השלולית

אל תיבהלי, נסיכה קטנה, גם אם נדמה לך שהצפרדע קפץ גבוה מדי. גם אם נדמה לך שהצפרדע קפץ גבוה כל כך שהוא עוד ייפול משם ויישבר.

ראשית, הצפרדע רגיל לקפוץ תמיד גבוה, רק גבוה.

שנית, שתדעי שאם הוא לא היה קופץ גבוה, ומשאיר אותך, אם כן, על הקרקע, מביטה בו בהשתאות, אולי הוא פתר, אולי את היית נופלת ונשברת.

והוא, לא אכפת לו להישבר, העיקר שהנסיכה לא תיפגע.

מאיר עוזיאל

הד-ליין. מדליקים את העיר

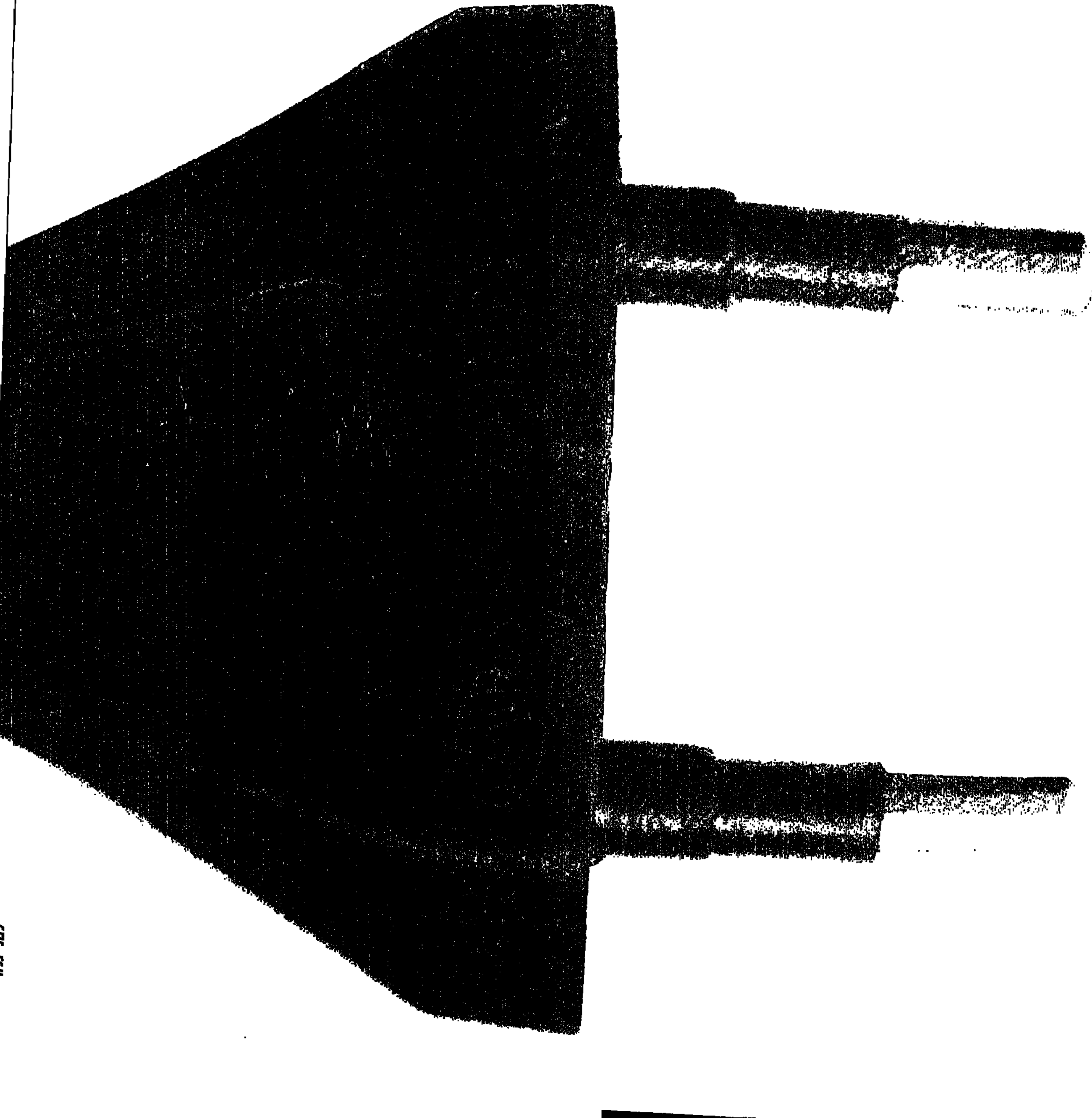

הד-ליין
רשת חנויות למוצרי חשמל

דיזינגוף סנטר, תל-אביב טל. 03-5288180
פתוח א'-ה': 9:00-20:00, ו' 9:00-14:00
*** פתוח במוצאי שבת : 20:00-23:00**

מבצע חסר תקדים לרגל הפתיחה!!!*

את ההצעות המחשמלות ביותר בעיר
תוכלו למצוא בהד-ליין.
מחירים מדהימים, תנאי תשלום נוחים,
מוצרים איכותיים, אחריות ומעל לכל
שרות אדיב ויעיל.

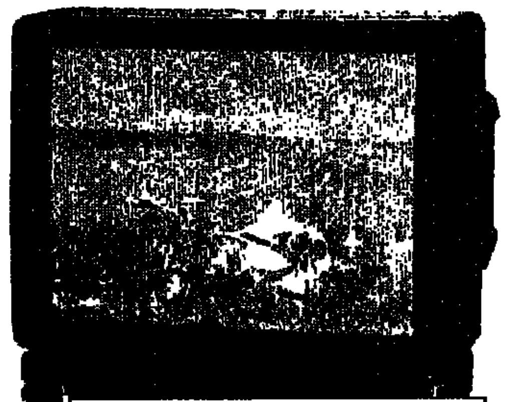

טלביזיה "21 J.V.C
2199 ש"ח
ה י פר ב נ ד

טלביזיה "20
1249 ש"ח
ה י פ ר ב נ ד

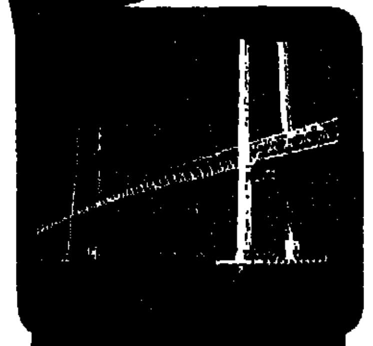

טלביזיה "14
970 ש"ח

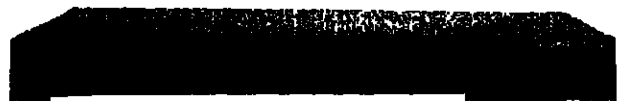

וידאו J.V.C
1659 ש"ח

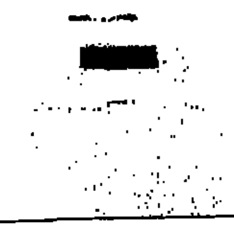

מכונת כביסה ליידי קריסטל
2350 ש"ח

מכונת כביסה OCEAN
1990 ש"ח
3 שנות אחריות

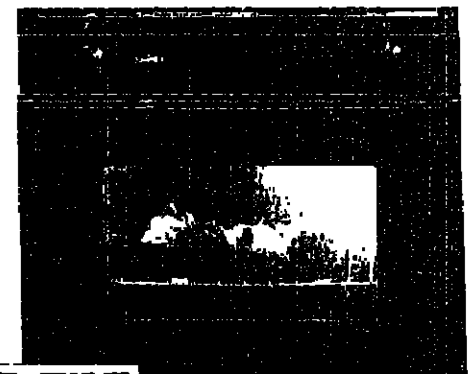

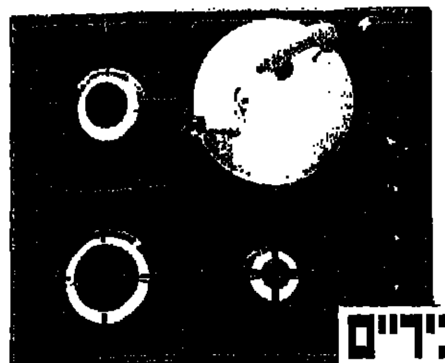

תנור בילד אין+כיריים
2999 ש"ח
קולט אדים מתנה

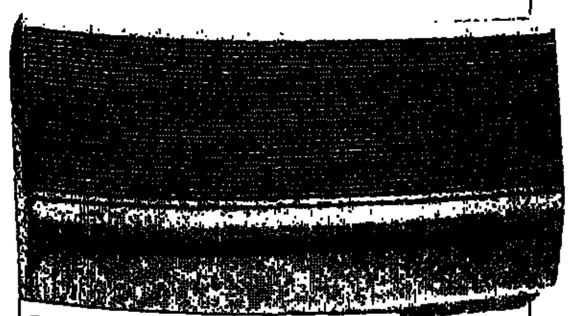

מזגני תדיראן/אלקטרה/אמקור
החל מ-4890 ש"ח
2.5 כ"ס

מבצעים מדליקים במחלקת מוצרים קטנים:
טלפונים, מגהצים, פקסים, טוסטרים, מיקסרים ועוד...

המחירים כוללים מע"מ
הספקה מיידית.
* עד גמר המלאי

הפלישה ששינתה את פני העולם

ישראל רוזנבלט

סערה עזה שפקדה את דרום אנגליה טלטלה את מוצב הפיקוד של הגנרל אייזנהאור, המפקד העליון של כוחות בעלות הברית באירופה. מזג האוויר הסוער השרה אווירה כבדה על הנוכחים המדוכדכים בלאו הכי. הכל המתינו למוצא פיו של קצין סקוטי חמור סבר, מפקד להק ג'יי. מ. סטאג, ראש צוות החיזוי המטאורולוגי.

התאריך: 5 ביוני 1944, 03.30 לפנות בוקר. 24 שעות קודם לכן גרמה תחזית מבשרת רעות לדחיית הפעולה, למרות שכמה כלי שיט כבר נצטוו להפליג ליעדם.

סטאג הקריא את הדו"ח שלו: "חושבני, אדוני, שמצאנו שביב תקווה עבורך. מצבור החזיתות הבאות מהאוקיינוס האטלנטי נע במהירות גדולה יותר ממה שצפינו. אנו חוזים התפתחות תנאי מזג אוויר טובים יותר בהמשך היום, ושיפור זה יימשך עד מחר בבוקר, ה־6 ביוני. מהירות הרוח תיחלש ובקיעים יתגלו בשכבת העננים".

על שאירע לאחר מכן סיפר ראש מטהו של אייזנהאור, בריג־דיר גנרל וולטר בדל סמית: "הדממה נמשכה חמש דקות תמי־מות, בעוד גנרל אייזנהאור יושב על הספה... מעולם לא שיערתי את בדידותו של מפקד, החייב לקבל החלטה כה מכרעת... הוא ישב שם דומם, מתוח, שוקל כל אפשרות... בסופו של דבר הרים את מבטו וניכר שהמתח בפניו התפוגג. הוא אמר קצרות: 'ובכן, אנחנו יוצאים!'".

ארבע שנים (ויומיים) לאחר הרגעים הקודרים של דאנקירק, הגיע הרגע שעשרות מיליונים ביבשת אירופה ייחלו לו. קפיץ אנושי אדיר, שעוצמתו חסרת תקדים, עמד להשתחרר כדי להביא את תחילת הקץ על הרייך השלישי.

"מבצע אוברלורד" – שם הקוד לפלישת בעלות הברית לחופי נורמנדיה, או D-DAY, כפי שכונה – יצא לדרך, כשאת הפקודה לנוע לעבר חופי צרפת נתן דווקא צאצאם הטקסאני של גרמנים מחבל הריין, שכמאה הי"18 היגרו לפנסילווניה. הפלישה לנורמנ־דיה, לפני 50 שנה, נחזתה כ"רגע האמת" של מלחמת העולם השנייה. וכך אמנם היה.

האמריקאים והבריטים מתארגנים

ההכרה שהבסתו של היטלר תחייב צליחה של תעלת למאנש והנחתת כוחות על אדמת אירופה הביאה את מפקדי כוחות בע־לות הברית להחליט על המבצע שנה וחצי לערך לפני ש"אוברלורד" יצא לדרכו. אלא שהגנרלים לא קבעו. אסטרטגי־ית־העל של מלחמת העולם השנייה היתה פרי מערכת שיקולים פוליטיים של "שלושת הגדולים": נשיא ארצות הברית, פרנקלין רוזוולט; ראש ממשלת בריטניה, ווינסטון צ'רצ'יל; ושליט ברית המועצות, יוסף סטאלין.

זו היתה ברית רעועה. היא אופיינה בחשדנות הדדית, שאצל סטאלין התפתחה לדרגת פרנויה. מאז פלשו הגרמנים לברית המועצות, ביוני '41, ביקש סטאלין משותפיו המערביים שיפתחו "חזית שנייה" באירופה, כדי להקל את הלחץ הכבד על ארצו, שעמדה על סף תבוסה צבאית.

חרף התנגדותו העקבית של צ'רצ'יל (שלא שכח לסטאלין את הסכם ריבנטרופ־מולוטוב הבוגדני מ־39'), הוחלט על שני מבצ־עים אנגלו־אמריקאיים, SLEDGEHAMMER ב־42', ו־ROUNDUP ב־43', שנועדו להנחית כוחות בחוף הצרפתי. מבצעים אלו, שלא יצאו אל הפועל, רק הגבירו את חשדנותו של סטאלין. כדי להרגיעו, החליטו רוזוולט וצ'רצ'יל בינואר 43', בוועידת קזבלנקה וממנה נעדר סטאלין), להטיל על צוות בראשותו של לוטננט גנרל סר פרדריק א. מורגן את תכנון "מבצע אוברלורד". זה היה מס שפתיים בלבד. מנהיגי המערב ידעו היטב שאין להם את הצי הדרוש להשיט כוחות בהיקף שיבטיח את הצלחת הפלישה.

מעבר לכך, בכל הזדמנות דאג צ'רצ'יל להביע את חרדתו מפני הצפוי למבצע. "עלינו לנקוט בכל האמצעים כדי שלא יארימו מי התעלה מדם הנערים האמריקאים והבריטים, או לפחות לא תערמנה גופותיהם על חופיה", אמר לאייזנהאור.

ב־24 בדצמבר 43' מונה הגנרל דוויט ד. אייזנהאור, בן 53, לפקד על "מבצע אוברלורד". זה היה אולי המינוי המפתיע ביותר של מלחמת העולם השנייה. אייק, כפי שכונה, היה בפרוץ מלחמת העולם השנייה כה אלמוני, עד שכיתוב מתחת לתצלום, שהופיע בעיתון אמריקאי, תיארו כ"לוטננט קולונל ה. ד. ארסנביאינג".

כ־21 בינואר 44' התקיימה בלונדון פגישה ראשונה בין אייזנהאור לבין שלושת המפקדים הראשיים שהוכפפו לו. כיוון שהמפקד העליון היה אמריקאי, היו השלושה בריטים: הגנרל בריאן מונטגומרי, מפקד הכוח היבשתי; סר טראפורד ליי־מלורי, מרשל האוויר; סר ברטראם רמזי, אדמירל הימייה. כל השלושה פיקדו למעשה גם על מבצע צליחת התעלה, ששם הקוד שלו היה "נפטון".

איש המפתח בשלישיה היה מונטגומרי. מונטי, כפי שכונה, היה מינוי בעייתי. גיבור הקרב באל־עלמיין; לא הסתיר את דעתו על כישוריו של אייזנהאור כמפקד קרבי, למרות שבפומבי העניק לו את כל הכבוד הראוי.

מונטגומרי, חייל סגפן, נטול רגשות, יהיר, קפדן ומחמיר, היה רב־אמן בתכנון מבצעי. מעולם לא פתח במערכה לפני שסיים תכנון זהיר ופרטני של כל שלביה. הוא הבריק הרבה פחות כאשר נאלץ להתמודד עם מצבים חדשים ובלתי צפויים. למרות שהיה מפקד נוקשה, ידע להלהיב את גייסותיו, וחייליו העריצו אותו.

הכוח היבשתי כלל את הארמיה האמריקאית ה־1, בפיקודו של הגנרל עומר בראדלי, וכן את קבוצת הארמיות ה־21, שבה נכללו כוחות בריטיים וקנדיים, בפיקודו של הגנרל מיילס דמפסי. בראדלי היה מינוי של אייזנהאור, שהעדיף אותו על פני ג'ורג' פאטון, המפקד הקרבי המזהיר ביותר של ארצות הברית במלחמה. פאטון הכריזמטי והמבריק היה בלתי צפוי וידוע במזגו הסוער, ואייזנהאור חשש מ"כדאבל מייקרים" בצומת פיקודי כה רגיש.

אייזנהאור, שלא היה מרוצה מהתוכנית של "אוברלורד", פנה למונטגומרי וביקשו לתקנה. מונטי נהנה מאוד מהמשימה, הגיש את התוכנית המתוקנת למפקדו, והיא אכן אושרה. לא פלא שבזכרונותיו חלק מונטגומרי שבחים לעצמו, בציינו: "האסטרטגיה של מערכת נורמנדיה היתה בריטית".

הפקודה שקיבל אייזנהאור מראשי המטות המשולבים של ארצות הברית ובריטניה (הגוף הצבאי העליון שפיקד על צבאות הברית, י.ר.), נוסחה כך: "אתה תיכנס ליבשת אירופה, ויחד עם אומות אחרות בעלות ברית, תיזום מבצעים שיכוונו ללבה של גרמניה ולהשמדת כוחותיה המזוינים".

הנוסח הזה שיקף במדויק את תפיסתם של הנשיא רוזוולט ושל ווינסטון צ'רצ'יל, כפי שהוגדרה בוועידת קזבלנקה, לפיה מטרת המלחמה היא השמדת כוחה הצבאי של גרמניה הנאצית והכנעתה ללא תנאי.

מבקריו של רוזוולט טענו כי תפיסה זו של הנשיא ביטאה עיוורון מדיני ושיחקה לידיו של סטאלין. הפרשן הצבאי הבריטי, הגנרל ג'ון פולר, טען כי ההשלכות המדיניות של תפיסת ה"כניעה ללא תנאי" רק האריכו בשנתיים נוספות את משך המלחמה, עלו בחייהם של מיליונים ופתחו בפני סטאלין את שערי אירופה המזרחית.

> זה היה מבצע צבאי שההיסטוריה לא ידעה כדוגמתו. נטלו בו חלק 107 אלף חיילים, 1,500 טנקים, 5,300 כלי שיט, 12 אלף מטוסים, 14 אלף כלי רכב ו־15 אלף טון אספקה. 50 שנה חלפו מאז נחיתת בעלות הברית על חופי נורמנדיה

התכנון הראשוני של "אוברלורד" דיבר על הנחתת שלוש אוגדות דרך הים ושלוש דרך האוויר. כיוון שמונטגומרי ואייזנהאור סברו שהכוח אינו מספיק, הוא הוגדל לחמש אוגדות מושטות. שינוי משמעותי זה חייב את הגדלת אמצעי התובלה הימית. הפלישה נידחתה מה־1 במאי ל־1 ביוני.

מבחינה לוגיסטית היה זה מבצע שההיסטוריה לא ידעה כדוגמתו: ב־48 השעות הראשונות לפלישה עמדו בעלות הברית להנחית בחופי נורמנדיה 107 אלף חיילים, 1,500 טנקים, 14 אלף כלי רכב ו־15 אלף טון אספקה.

אזור הפלישה – הסוד השמור ביותר של המלחמה – היה מפרץ הסיינה, שנבחר בשל היותו מוגן מרוחות מערביות על ידי חצי האי קוטנטן ובאגפיו היו שני נמלים גדולים, שרבורג ולה־האוור.

הפלישה תוכננה לרצועת חוף שרוחבה כ־90 ק"מ, מן העיירה קינוויל לא הרחק משרבורג, ועד לשפך הנהר אורן, סמוך לעיר קאן. נקבעו חמישה אתרי נחיתה בחופי נורמנדיה, ששמות הקוד שלהם כבר נכנסו להיסטוריה: אומהה, יוטה, גולד (זהב), יונו וסורד (חרב).

האמריקאים נועדו לנחות בחלק המערבי של החזית, והבריטים בחלק המזרחי. בחלוף 24 שעות מהנחיתה אמורים היו הכוחות לייצב קו מאחוז.

לצורך הנחיתה ריכזו מפקדי "אוברלורד" את הארמדה הגדולה ביותר בתולדות אנוש – 5,300 כלי שיט מסוגים שונים; ותכננו מטריה אווירית חסרת תקדים בממדיה – 12 אלף מטוסים, לריכוך מסיבי של יעדי הנחיתה, ולשמירת שמים נקיים במשך הלחימה.

המשך בעמ' 52

תזרות אחרונות לפלישה. חיילים אמריקאים מסתערים על חופי צפון אפריקה בתמרון הסופי לקראת הפלישה לצרפת

קבוצת לוחמים אמריקאים בסן מרי דה מונט משוחחים עם אם צרפתיה ובנה, אחרי הכיבוש

► המשך מעמ' 51

העוצמה האדירה הזו נועדה לקעקע את "החומה האטלנטית", כפי שכינה היטלר את קו הביצורים האימתני שהקימו הגרמנים במשך שנים, לאורך החופים. על ה"חומה" הופקדו אמנם 58 אוגדות (10 מהן אוגדות שריון), אך היה עליהן להגן על רצועת חוף שאורכה כ־4,800 ק"מ, מהולנד ועד להרי איטליה.

הגרמנים מתכוננים

המפקד העליון של הכוחות הגרמניים במערב היה הפילדמרשל גרד פון רונדשטאט. בהיותו מודע למתיחות היתר המסוכנת של קווי ההגנה שלו, טען כי מוטב לנטוש את צרפת ולהקים קו הגנה בגבול גרמניה. היטלר הכעוס הפגין את חוסר אמונו בפון רונדשטאט, כאשר בפברואר 44' מינה את הפילדמרשל רומל למפקד הגייסות בצרפת. רומל היה מפקד קרבי עטור תהילה, אבל מבחינת הגרמנים היה זה מינוי אומלל.

בעוד שרומל גרס כי את הפלישה יש לקדם בחופים, טען פון רונדשטאט כי יש לאפשר לאויב להיאחז בחוף, ורק אז להנחית עליו מתקפת נגד עזה. על פי שיטתו, צריכים היו רוב הכוחות להימצא הרחק מביצורי החוף.

כך נולדה (כרגיל) פשרה גרועה. החי"ר הגרמני הוחזק בחזית, ואילו רוב אוגדות השריון נותרו בעורף. במבט לאחור, ברור כי העובדה שביום הפלישה נמצאה רק אוגדת שריון גרמנית אחת (!) סמוך לרצועת הנחיתה, היתה גורלית. גדול הפרשנים הצבאיים של המאה, לידל הארט, סבור כי אילו עמדו לרשות הגרמנים אפילו שלוש אוגדות שריון, לא מן הנמנע שהיו עוקרים את כוח הפלישה ממאחזיו בחוף, בטרם יצליח להתבסס.

לגרמנים לא היה מירע מודיעיני מוסמך היכן תתבצע הפלישה, והם הסתפקו בהשערות וניחושים. פון רונדשטאט, למשל, חשב שהפלישה תבוא בפה דה קאלה, בקטע הצר ביותר של תעלת למאנש. ככל שהדברים יישמעו מפתיעים, היחידי שניחש נכונה, בזכות האינטואיציה בה ניחן, היה היטלר עצמו. ממרץ 44' הזהיר שוב ושוב את מפקדיו הבכירים: "שימו לב לנורמנדיה!".

רומל, שהתייחס ברצינות לאזהרה זו, החל לעבות את קו ביצורי החוף בנורמנדיה. הוצבו עודתותחים, נוצקו בונקרים, הונחו מאות אלפי מוקשים, נזרעו מכשולים תת־ימיים והשדות שמעבר לחופים כוסו ביער של יתדות־ענק, כדי למנוע נחיתת מטוסי תובלה או דאונים.

למרבה המזל, לא הספיק רומל להשלים את העבודה. מערך הביצורים החזק ביותר של הגרמנים נותר בגזרת פה דה קאלה. מכמה בחינות היתה "החומה האטלנטית" מיתוס. כפי שכתב לאחר מכן פון רונדשטאט: "שום דבר מלפניה ושום דבר מאחוריה – רק מראית עין". גם אם הגזים, בניסיון לתרץ את תבוסתו, הרי נתונים שנודעו על הכוחות וציודם מגלים ורמאכט אחר לגמרי.

דקות אחדות לאחר חצות, ה־6 ביוני 1944, בעוד צי ענק נע בחשכה לעבר חופי צרפת, המריאו אלף מפציצים כבדים בריטים והטילו 5,200 טון פצצות על ביצורי החוף. ההפצצה נערכה לאורך כל החוף, כדי שלא לחשוף את אתר הנחיתה

מאמצים רבים ומתוחכמים הושקעו כדי להטעות את הגרמנים ביחס לאזור שבו תתבצע הנחיתה. בדרום אנגליה, סמוך לדובר, הוקמה קבוצת הארמיות ה־1, שלא היתה אלא עוצבת רפאים ענקית. תנועת הרכב הבלתי פוסקת במחנה, ובעיקר נפח התקשורת האלחוטית, גרמו לגרמנים שירתקו למקומן 19 אוגדות בין אנטוורפן ללה־האוור, למשך שישה שבועות אחרי הפלישה.

חרף העוצמה הצבאית האדירה שעמדה לרשות מפקדי "אוברלורד", התקשו מפקדי הפלישה להסתיר את חששם פן יושלכו הפולשים חזרה לים, בטרם יבססו את אחיזתם בחוף. בדל סמית, ראש מטהו של אייזנהאור, העניק ל"אוברלורד" סיכוי של 50 אחוזי הצלחה בלבד.

היתה גם בעיית הפחד שאחז בחיילים.

המודיעין הצבאי הבריטי מסר דו"ח סודי, לפיו "הקצין הצעיר הממוצע מצפה למות בהתקפה". המורל באוגדה האמריקאית ה־1 היה בשפל, והחיילים דרשו להישלח חזרה הביתה. ראוי לזכור שהיתה זו היחידה האמריקאית הקשוחה, הגאה והמנוסה ביותר של הצבא האמריקאי באירופה. אוגדה שכבר התנסתה בשתי פלישות. עכשיו סירבו חיילי "הגדולה האדומה" (כינויה המפורסם של האוגדה, י.ר) להשתתף בפלישה. מצב דומה שרר גם באוגדת החי"ר ה־29, שנועדה לנחות בחוף אומהה. זו היתה יחידה שטרם עברה טבילת אש, וחייליה דיברו על "90 אחוז נפגעים".

כתבי עיתון הצבא האמריקאי "כוכבים ופסים" נצטוו לפרסם כתבות נלהבות על השיפורים העצומים שחלו ברפואה הצבאית. אייזנהאור שלח את הגנרל בראדלי לשוחח עם החיילים, והבריטים הפעילו את מונטגומרי.

מונטי יצא ברכבת מיוחדת ל"מסע התעוררות" מרתוני, לפני חיילים בני כל הלאומים. בסיסמה "אנחנו הצוות הטוב יותר, ובעזרת האל אנחנו גם ננצח", כשהוא ניצב על מכסה מנוע של ג'יפ, נשא מונטגומרי שישה ואפילו שבעה נאומים ביום. "עד אמצע מאי", כתב מונטי בזכרונותיו, "בחנתי ונבחנתי על ידי יותר ממיליון איש".

הפלישה הגדולה

דקות אחדות לאחר חצות, ה־6 ביוני 44', בעוד צי ענק נע בחשכה לעבר חופי צרפת, המריאו אלף מפציצים כבדים בריטיים והטילו 5,200 טון פצצות על ביצורי החוף. ההפצצה נערכה לאורך כל החוף, כדי שלא לחשוף את אתר הנחיתה.

עם שחר המריאו אלף מפציצים אמריקאיים, שהמשיכו לכתוש את "החומה האטלנטית". אלפי מטוסים הפציצו בעומק השטח הגרמני (פעולה בה החלו שבועות אחרים קודם לכן), והעניקו מטריה אווירית לפולשים. בסך הכל ביצעו מטוסי בעלות הברית ב־6 ביוני, 14,600 גיחות קרב והפצצה. העליונות האווירית המוחלטת היתה בעצם הקלף שהכריע את המערכה על נורמנדיה.

הראשונים שדרכו על אדמת צרפת היו צנחנים אמריקאים, שזמן קצר לאחר חצות נחתו בעיירה סט. מיר אגליז, באגף המערבי של החזית. חלק מהטייסים טעו בניווט בשל תנאי ראות גרועים, וההצנחה בוצעה בפיזור גדול מדי. אולם נחיתתם של 13 אלף הצנחנים (מהאוגדות המוטסות 82 ו־101) גרמה בהלה ובלבול בקרב הגרמנים, שהתקשו לקרוא את תמונת הקרב.

במזרח השיגה האוגדה הבריטית ה־6 (המוטסת) הפתעה טקטית מושלמת. 5,300 צנחנים וחי"ר מוצנח נחתו בעומק 15 ק"מ ליד קאן, והתארגנו לאבטח את האגף המזרחי של החזית, ולאפשר לאוגדות המושטות לנחות בחופי "גולד", "יונו" ו"סורד".

ב־05:30 תוגברה ההפצצה האווירית בהפגזה ימית. עשרות משחתות וסיירות זעזעו את חופי נורמנדיה בהרעשה הימית הכבדה ביותר שנערכה אי פעם. בחסותה החלו שולות מוקשים לטהר את החוף ואנשי צפרדע פוצצו את המיכשול התת מימי.

ב־06.30 הגיע לחופים הגל הראשון של חמש האוגדות המושטות, שהסתערו בחיפוי מסך אש מתקדם על חמישה אתרי נחיתה, בחזית שרוחבה כ־90 ק"מ. למפקדים היה ברור שתוך כמה שעות ייחרץ גורל הפלישה לשבט או לחסד.

תגובת הגרמנים לפלישה היתה תערובת מונומנטלית של טמטום וחוסר מזל. לקציני מודיעין גרמנים בקאלה נודע מה פשרם של שני שדרים שעתידה היתה המחתרת הצרפתית לקבל לקראת הפלישה. ההתרעה הראשונה היתה שורה משירו של המשורר הצרפתי פול ורלן, "שירת הסתיו" – "ההתייפחויות הארוכות של כינורות הסתיו". שידור השורה השנייה מהשיר, "פוצעות את לבי בערגה מתמשכת", משמעו – הפלישה החלה!

ב־1 ביוני קלטה תחנת האזנה גרמנית את השדר הראשון. ההודעה הועברה בבהילות לפון רונדשטאט, לרומל ולגנרל אלפרד יודל, ראש המטה הכללי הגרמני, בברכטסגאדן. ואז קרה משהו מדהים: יודל, שהאמין כי פון רונדשטאט העמיד במצב כוננות את גייסותיו, לא עשה דבר. פון רונדשטאט, מצידו, הניח

המשך בעמ' 54 ◄

ה"סקופ" של אסושיאייטד פרס

מפעילת הטלפרינטר במשרדי סוכנות הידיעות אסושיאייטד פרס בלונדון רק רצתה לשפר את מהירות כתיבתה על המכשיר. בראש מברק התרגול הדפיסה "מבזק", מילה המחשמלת תמיד את עולם העיתונות ואחר כך תקתקה: "בהול. אסושיאייטד פרס. מיפקדת אייזנהאור הודיעה כי בעלות הברית נוחתים בצרפת".

הגברת הצעירה היתה מרוצה, אלא שאז, בהיסח הדעת, לחצה על מקש נוסף, וההודעה הדרמטית שודרה לכל רחבי העולם!

חלפו 23 דקות, בטרם שידרה הסוכנות תיקון, שביטל את ההודעה הקודמת, מה שלא מנע מרדיו ברלין ומרדיו מוסקווה לבשר למאזיניהם כי הפלישה הגדולה של בעלות הברית החלה.

במיפקדת אייזנהאור מרטו קציני המודיעין שערותיהם ביאוש. ההודעה שודרה 49 שעות בלבד לפני המועד האמיתי של הפלישה.

הפרחים של מונטי

ימים אחדים לאחר הנחיתה, קבע מונטגומרי את מפקדתו בגני טירת קרואי, כפר קטן לא הרחק מבאיה. "בדקתי", כתב מונטי בזכרונותיו, "והתברר לי כי הדבר היחיד שחסר לי הוא ג'רי (באנגלית מדוברת: כינוי לגרמנים, וגם לסיר לילה), או מה שהצרפתים קוראים "POT-DE-CHAMBRE".

מונטי הורה לעוזרו האישי לפנות למאדאם דה דרובאל, בעלת הטירה, ולשאול ממנה סיר לילה. "לאחר התייעצות קצרה", מספר מונטגומרי, "הוסכם שהמצב עדין, ומוטב שהעוזר ישאל את מאדאם, אם תואיל להשאיל למפקד הצבא ואזה (אגרטל).

"מאדאם השיבה שהדבר יהיה לה לעונג. היא אספה את כל האגרטלים שבטירתה והציעה לעוזרי שיבחר את זה הנראה לו ביותר. הוא בחן אותם בקפידה ואמר כי אף אחד מהם איננו מתאים בדיוק לפרחים של הגנרל. האם ישנם אגרטלים מסוג אחר? שאל.

"המאדאם, שניחנה באינטואיציה רבה וגם בלא מעט חוש הומור – ממשיך מונטגומרי – ניחשה מיד מה דרוש. זה היה כמובן 'VASE-DE-NUIT'. היא אמרה לעוזרי שברשותה אגרטל מסוג שונה, בלתי רגיל, אבל כזה שככל הנראה יתאים לחייל. היא עזבה את החדר וחזרה לאחר כמה דקות, נושאת 'POT-DE-CHAMBRE' לבן וקטן, מקושט בפרחים ורודים. הניחה אותו בגאווה במרכז אוסף האגרטלים ואמרה: 'חושבתני שזה בדיוק מה שהגנרל צריך עבור הפרחים שלו'".

יריד הספרים האקדמי
הבינלאומי ה-1
31.5 - 3.6.94

פותחים דף חדש בספרות המקצועית בארץ:

סוף-סוף אנשי מקצוע יכולים להתעדכן בחידושים בתחומם מהארץ ומחו"ל

עו"ד, רו"ח, מנהל, כלכלן, איש פרסום, שיווק, מנהל עסקים או מחשבים, כימאי, פיזיקאי, ביולוג, פסיכולוג, עובד סוציאלי, פילוסוף, מזרחן, ארכיאולוג, וכל אדם רחב אופקים ומתעניין - ביריד הספרים האקדמי הבינלאומי תוכל להתעדכן בחידושים האחרונים בתחומך.

100 מו"לים מהארץ ומהעולם, אלפי ספרים בכל התחומים

- בכיכר אנטין - רחבת אוניברסיטת ת"א - תוצג במשך ארבעה ימים מיטב הספרות המקצועית והאקדמית, במאות תחומים, מהארץ ומהעולם.
- עמדה ממוחשבת להזמנת ספרים מהארץ ומחו"ל - בכל נושא ומכל תחום.
- מכירת "סוף עונה" לעודפי ספרות מיובאת.

בקיצור - אם אתה לא כאן, אתה לא מעודכן!

חודש הספר העברי מתחיל עכשיו ברשת דיונון

בכל חנויות רשת דיונון תוכל להנות ממחירי שבוע הספר, במהלך כל חודש יוני. זו ההזדמנות שלך להעשיר את הספריה המקצועית והביתית שלך במבחר גדול, במחירים אטרקטיביים.

היריד מתקיים בתאריכים 3/6 - 31/5, בימים ג'-ה' 16:00-21:00; ביום ו' 10:00-14:30.
הינכם מוזמנים לכיכר אנטין, בצומת הרחובות חיים לבנון (האוניברסיטה לשעבר) ואינשטיין - להתעניין ולהתעדכן!

אונ' תל-אביב: רב-דיונון, מרכז הסטודנטים ע"ש אריק מיטשל, הכניסה מכיכר אנטין (הרחבה החדשה), טל: 03-6417389. ימים א'-ה' 08:30-19:00, יום ו' 08:30-13:30.
אונ' בר-אילן: דיונון, בניין אגודת הסטודנטים, טל: 03-5740001. ימים א'-ה' 08:00-18:00, יום ו' 08:00-13:00.
אונ' בן-גוריון בנגב: דיונון, בניין אגודת הסטודנטים, טל: 07-233771. ימים א'-ה' 08:30-18:30, יום ו' 08:30-13:00.

הארוע בחסות שר החינוך והתרבות

יריד הספרים האקדמי הבינלאומי ה-1
First International Academic Book Fair

יותר מעניין לקרוא מעריב

דיונון

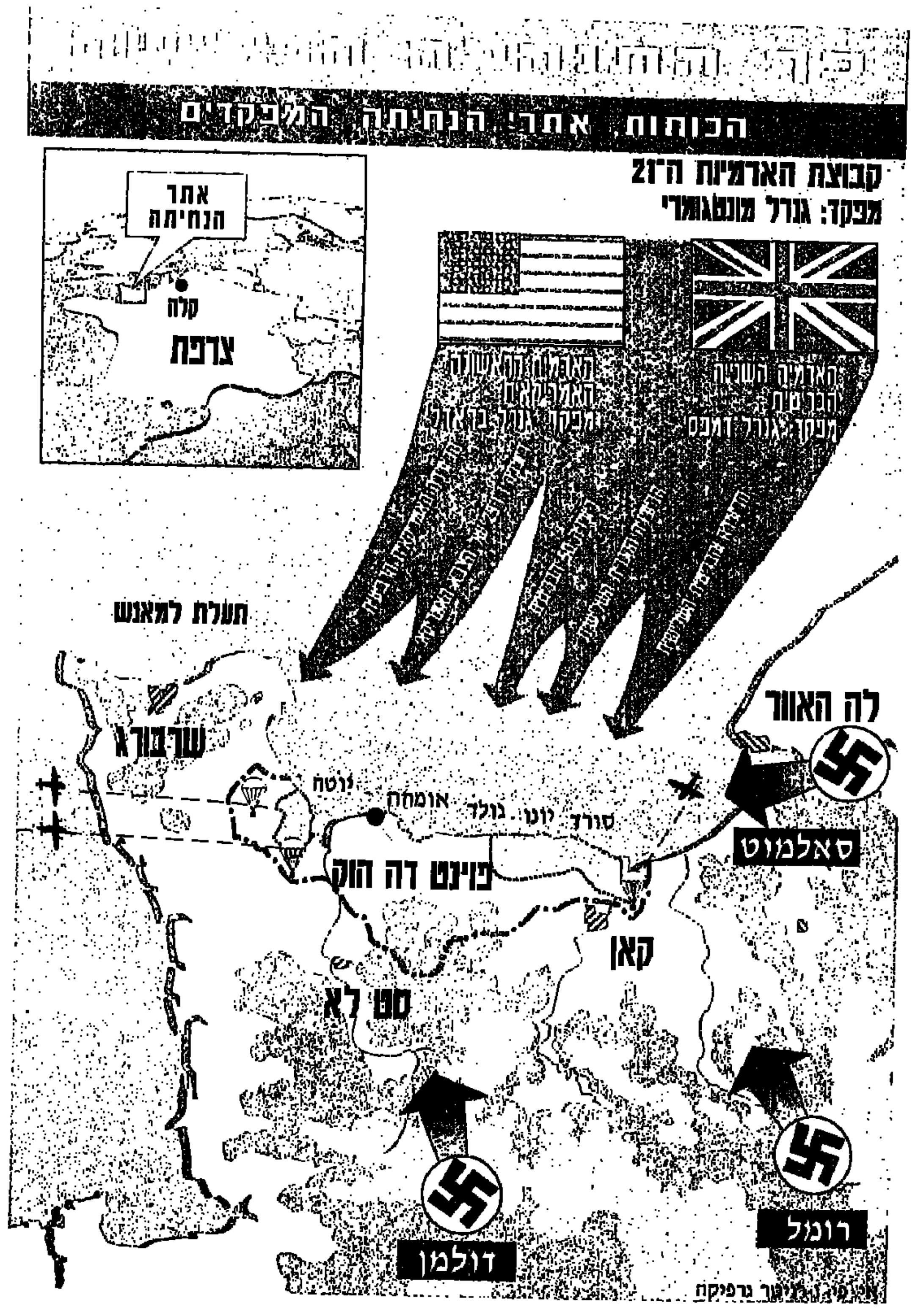

איור גרפיקה

► המשך מעמ' 52

כי רומל הורה לצבאו להיכנס לכוננות עליונה, ולא עשה דבר אף הוא.

ב־4 ביוני, לאחר שנמסר לו כי באזור התעלה צפוי מזג אוויר סוער, עשה רומל את טעות חייו. הוא החליט לצאת ברכב לגרמניה, כדי לחגוג עם אשתו את יום הולדתה, וכן להיפגש עם היטלר כדי לבקש תגבורת. כאשר נתבשר על הפלישה, דהר חזרה למפקדתו, אך הגיע באיחור של 24 שעות.

כפי שיתברר, היה זה איחור גורלי. רק רומל הנערץ היה מסוגל לשכנע את היטלר לשחרר את עתודות השריון, שנדרשו נואשות, לבלום את הפלישה. אבל בשעות בהן קרסה "החומה האטלנטית" היה רומל בדרכים. היה זה צחוק הגורל. האיש שהכריז כי, "המלחמה תוכרע על החופים ו־24 השעות הראשונות תהיינה מכריעות", היה רומל עצמו.

אבל לא רק רומל נעדר ממפקדתו. כחצי תריסר גנרלים נוספים לא נמצאו בחזית. חלקם השתתפו באותה שעה בדיוק בתרגיל מלחמה שעסק ביום הפלישה וכיצד להתגונן מפניה. גנרל אחד יצא לביקור בבלגיה, ואחר בילה עם נערה.

כאשר התעשת הפיקוד הגרמני, הכין פון רונדשטאט שעליו להטיל למערכה את קורפוס השריון ה־1 של האס.אס, שחנה צפונית־מערבית לפריז. אלא שרק היטלר היה מוסמך לאשר הזזת כוח זה, והפיהרר ישן.

במשך שעות ניסה פון רונדשטאט, לשווא, לדבר אל לבו של יודל. הרמטכ"ל הגרמני סירב להעיר את היטלר, שנהג לעלות על יצועו בשעה מאוחרת, ספוג סמי שינה. יודל עצמו גם טען באוזני פון רונדשטאט, שהנחיתה בנורמנדיה איננה אלא תרגיל הסחה. רק בארבע אחר הצהריים קיבל פון רונדשטאט אישור להזיז את אוגדות השריון. אבל אז היה זה כבר מאוחר מדי.

לגרמנים לא היה מידע מודיעיני מוסמך היכן תתבצע הפלישה, והם הסתפקו בהשערות וניחושים. ככל שהדברים יישמעו מפתיעים, היחידי שניחש נכונה, בזכות האינטואיציה בת ניחן, היה היטלר עצמו. ממרץ 44', הזהיר שוב ושוב את מפקדיו הבכירים: "שימו לב לנורמנדיה!"

בחוף "יוטה" הונחת הגל הראשון הרחק מהמקום שיועד לו. נדרשה החלטה מהירה ונועזת כדי להתאים את התוכניות לתנאים החדשים. כל היסוס עלול היה ליצור פקק ענק בחוף, שיגרום עיכוב הרה אסון בחבירה עם אוגדות הצנחנים שנחתו בסט. מיר אגליז, וסבלו 2,500 נפגעים.

היה זה סמלי שאת אחת ההחלטות החשובות של יום הפלישה קיבל בריגדיר גנרל תיאודור רוזוולט (בנו של נשיא ארה"ב בשם זה, וקרוב משפחתו של הנשיא פרנקלין ד. רוזוולט, י.ר). הוא הורה לבצע את ההבקעה מראש הגשר המאולתר, מול סוללת פופוויל, ולא לנוע לאתר הנחיתה המקורי.

אבל בחוף "אומהה" עמדה הפלישה על סף כישלון. התנאים הטופוגרפיים במקום היו נוחים להגנה: רצועת חוף צרה שהסתיימה במיתלול, אשר בוצר במחפורות בטון, מצדיות, תותחי נ"ט ומקלעים. כל ארבעת המבואות מן החוף מוקשו.

הנחיתה עצמה ב"אומהה" החלה ברגל שמאל. מחשש לתותחי החוף הגרמניים, עצרו הנחתות במרחק של 20 ק"מ מהחוף. הים הסוער הציף רבות מהן ואחרות נסחפו הרחק מיעדן. מתוך 29 הטנקים האמפיביים, טבעו 27. הגל הראשון של חי"ר אמריקאי הסתער אל מותו, ללא שום סיוע צמוד של שריון.

התברר כי אש הסיוע הימי לא היתה יעילה. החיילים האמריקאים, מותשים מטלטולי הים הסוער ועמוסים ציוד לעייפה, נתקלו באש תופת מטווח קצר. החוף היה זרוע מוקשים וגדרות תיל. אלה שלא טבעו בשוחות הרבות שככו מחבקים את תלות נורמנדיה, מתפללים לאל הטוב שישמור עליהם.

קרוב למחצית הפלסים, שנועדו לטהר את החוף ממוקשים, נהרגו, רובם ב־30 הדקות הראשונות לאחר נחיתתם. בעור מרחץ הדמים בחוף נמשך, נחת כעבור 25 דקות הגל השני, שרק תרם לבלבול. הגרמנים, שהבחינו במתרחש, דיווחו לפון רונדשטאט: "השלכנו את הפולשים לים". זה היה דיווח מוקדם מדי.

בערב החלו האמריקאים להתאושש. באגף השמאלי שלהם,

אוגדת הלחם הלבן

[illegible]

חרף אבידות כבדות, חצתה "הגדולה האדומה" הגודעת שדה מוקשים, וכיססה ראש גשר בעומק שלושה ק"מ, ליד קלוויל. באגף הימני התקדמה האוגדה ה־29 (ריינג'רים) עד ויירוויל וסן לורן. המטרות בחוף "אומהה" הושגו, אבל המחיר היה נורא: 3,000 הרוגים ופצועים.

מזרחה משם, בחופי "גולד", "ג'ונו" ו"סורד", פעלו כוחות חי"ר וקומנדו בריטיים וקנדיים, בסיוע צמוד של טנקים ייעודיים, שהוכשרו לפריצת שדות מוקשים ולהתגברות על מכשול אחר. הסיוע הזה חסך חיי אדם רבים. בלילה הגיעו הבריטים לעומק של 10 ק"מ, עד פרברי באייה. במרכז ובאגף השמאלי, קרבו הפולשים עד קאן.

בתוך יום לחימה אחד, שגבה מחיר דמים גבוה (9,000 הרוגים ופצועים), הצליחו בעלות הברית לפרוץ את "החומה האטלנטית" וביססו את ראשי הגשר שלהן. החשש, שמא יושלכו הפולשים לים, התבדה. העליונות האווירית המוחלטת ונחישותם ואומץ לבם של המסתערים – הכריעו את הכף.

חמישה ימים בלבד לאחר הנחיתה כבר מנו הפולשים 16 אוגדות, שהחזיקו כ־130 ק"מ רצופים בחופי נורמנדיה, וחדרו לעומק של 35 ק"מ. משעה שנתיבי האספקה המתאימים הובטחו, החל המערך הלוגיסטי העצום להזרים ים של גייסות לשטח. ב־2 ביולי כבר היו בנורמנדיה כמיליון חיילים.

"במבט לאחור", כתב הפרשן הצבאי לידל הארט, "כל מהלך הפלישה נראה קל להפליא ובטוח. אבל זוהי מראית עין מטעה. זה היה מבצע שבסופו של דבר התנהל לפי התוכנית, אבל לא בהתאם ללוח הזמנים. ההבדל בין הצלחה לכישלון היה דק".

עשו שלום, שוטים שכמותכם

ב־1 ביולי 44' קיים פון רונדשטאט, המפקד העליון של צבאות גרמניה במערב, שיחת טלפון עם פילדמרשל קייטל, מבכירי מטהו של היטלר. פון רונדשטאט מסר שהבריטים בולמים התקפות נגד שלו. הוא נשמע נואש. "מה נעשה, מה נעשה?", קרא קייטל. פון רונדשטאט: "עשו שלום, שוטים שכמותכם. וכי מה יכולים אתם לעשות?".

אבל השוטים לא עשו שלום, ולא נכנעו. מצעד האיוולת, ההרס והיסורים, שהביא למותם של עוד מיליוני בני אדם, נמשך 10 חודשים נוספים. על מסמך כניעתה של גרמניה חתם קייטל עצמו ב־7 במאי 1945. ■

"לפעמים, יש הצגות שפשוט חייבים לראות"

אמדיאוס

"הצגה יפהפייה, נוצצת ומסוגננת במיוחד" — ידיעות

"משה בקר בתפקיד סאליירי הביא לבמה את כל הכריזמה שלו, את יכולתו להקרין סכנת טירוף, את רמת המשחק ואת הקסם האישי. אלון אופיר בתפקיד מוצארט יש בו בגרות והן כאב ומקצועיות - שני הסולנים הם בהחלט ברמת האגדה". — הארץ

זעקי ארץ אהובה

"דרמה מוסיקאלית רחבת יריעה שהאקטואליות שלה לא פגה". — מעריב

"אין ספק שליוסי פולק יש יכולת ריגשית להרטיט לבבות" — הארץ

דוד ד'אור שר בקול גבוה וצלול היוצא מעמקי הנשמה ועולה השמימה" — על המשמר

משרתם של שני אדונים

"הצגה זו היא הוכחה ושיעור כיצד עושים תיאטרון מעולה".

"המבקרים יצאו מגידרם כדי לשבח את גירסתו של התיאטרון הלאומי ל"משרתם של שני אדונים" של גולדוני".

"פנינה תיאטרונית שאני ממליץ עליה לא רק לחובבי התיאטרון"

"כולם עושים כאן תפקידים מעולים". — מן העתונות

העלמה והמוות

"אחד המחזות החשובים של המאה... שלושה שחקנים מצויינים... בימוי שקול ומדוייק, לאורה ריבלין יצרה תפקיד כביר, מצויינים גם אלכס פלג ואשר צרפתי... הצגת חובה חשובה ומרשימה..." — הארץ

"הצגה מעניינת ומעוררת מחשבה שיוצרת הרבה מתח". — ידיעות אחרונות

הדה גאבלר

אחת מיצירות המופת של הדרמה העולמית.

עם שובה של הדה גאבלר מירח הדבש, נוצר קרע בחיי נישואיה עם טסמן בעלה.

החזרה של דמויות מן העבר והקושי להתמודד עמן מעמידים את הדה לבדה מול חייה הבלתי אפשריים. היא מובלת בידי הגורל והמציאות אל סופה הטראגי.

מפעל המנויים 95'-94'
יוצא לדרך!

הבימה
התיאטרון הלאומי
מועדון המנויים

להזמנת מנויים
צלצלו עכשיו 03-5767777

הבימה התיאטרון הלאומי שלך

הזמנת כרטיסים בטל' 03-296071 באמצעות כל כרטיסי האשראי. לקבוצות ומוסדות 03-5289189

זה לא הגיל

שבוע לפני בכורת "הסוחר מונציה" בתיאטרון הקאמרי הודיעה סנדרה שדה שהיא פורשת מההפקה. מנוסח ההודעה אפשר היה להבין שהשחקנית המוכשרת עברה משבר של גיל. לא נכון. שדה, ילידת רומניה, רעייתו של מוני מושונוב, בתם של זמרי אופרה לא מאוד מצליחים, קיבלה החלטה אמיצה. הנה הפרטים

שרית פוקס

סנדרה שדה מערטלת במטבחה חזה הודו מעטיפתו ושולחת אותו בתנועה אופראית חושנית למחבת. ככה היא מקדמת כשניצל את פני מוני מושונוב, בעלה, שחזר מיוסר מחזרה על "הכפיל" לפי דוסטויבסקי בתיאטרון חיפה. היא אומרת: "משהו כפנים בגד בי. וזה היה מסע יסורים להגיע לתובנה הזו".

הדו"ח התרבותי והקורקטי ששיגרה דוברות תיאטרון הקאמרי הודיע על פרישתה של שדה מהתפקיד הנשי המרכזי ב"הסוחר מונציה" של שייקספיר, שבוע לפני יציאת ההצגה לקהל, לטובת שחקנית צעירה יותר. אפשר היה להתרשם שסנדרה עוברת משבר גיל, מלווה באימת התפוררות היופי. אבל כשעותיה הפנויות שלאחר הפרישה מההצגה, סנדרה אינה עומדת מול הראי ושואלת: "ראי ראי מי משתינו יפה יותר, אני או מירב גרובר, מחליפתי הצעירה והרעננה".

עשרה ימים לפני יציאת ההצגה לקהל, סילקה סנדרה מתחת לאפו של הכמאי עמרי ניצן את קלטת הווידיאו שבה תועדה אחת החזרות. הביטה בעצמה ואמרה: "אני מקלקלת את ההצגה". אומץ היא כנראה מילה פחותה למקרים כאלה, וגם אצילות נפש ופחד מכישלון לבדם לא ייתנו את התשובה. מדובר בערבוביה של רגשות ואולי גם ביכולת לתנועות גרנדיוזיות.

שדה: "הדרמה לא היתה במקום שחושבים שהיתה. לא אמרתי לעצמי: אלוהים, למה אני לא בת 20, קרובה לגילו של רפי וינשטוק, המשחק את אהובי אנטוניו בהצגה: למה אני בת 44? מה שאמרתי לעצמי היה: את משחקת לא טוב, את לא שייכת. לא חשתי שאבדו נעורי, לא ראיתי קמטים של סבתא על יד נער קטן. לדעתי, נפלנו למלכודת של רומיאו ויוליה, וזה מה שהיה נורא. זה היה בלתי אפשרי כי אני לא יוליה. לא פתרתי את חידת תפקידי. לא מצאנו את סוג היחסים שעשויים להירקם בין אשה בוגרת ובחור צעיר. לא היתה תשובה בדמות שלי על הבמה, למה אנטוניו מתאהב באחת כמוני.

"אני עומדת בלי בעיה מאחורי הגיל שלי. אף פעם לא היה לי חוסר ביטחון בנשיות שלי, למרות שלא השתייכתי למחלקת היפהפיות. נשיות אפשר למשוך כל עוד אתה חי. חנה מרון היא לא חתולת מין בת 70? וסבתא אורליה שלי בת ה־99, אמה של אמי, היא לא יפה ואריסטוקרטית? אני מעריצה יופי, אבל אני יודעת שיתרונותיו מוגבלים. לפעמים, כשעלמה, בתי בת ה־12 וחצי, נראית לי יפה מדי, אני אומרת לה: 'עלמה, אף פעם על תסמכי על זה'.

"את מבינה? שחקן תמיד מחכה לרגע הפלאי שלאחר הסרבול והזיעה, המתרחש לקראת סוף החזרות. הרגע בו הוא מפיח חיים בדמות. וכאן, הרגע הזה לא בא. פורציה, האשה המטריארכלית, החזקה והנדיבה, הדמות ששייקספיר הוליד מתוך תפיסה פמיניסטית, לא התעוררה לחיים".

לפני שהסתגרה עם סרט הווידיאו בשעה כ־תר בני הבית ישנו, כלומר בעלה מוני, מיכאל בן השמונה ועלמה, שכבר הוזכרה, כבר קלה־סנדרה חרדה עמומה על הבמה במהלך החזרות. "ישבתי מול המכשיר ואמרתי לעצמי: את עד מך הרי לא תרמי. ואז אני מסתכלת על עצמי ורואה משהו איום ונורא. אני מפריעה להצגה לזרום. הכאב היה גדול, ראיתי אשה באמצע החיים עומדת מול ולנטינו. התעלמתי מפני הזמן. הסתבר שזה עולה ביוקר. גם עמרי ניצן ראה כי יוליה. אנחנו יצאנו יחד למסע של הבמה. כל מה שהייתי מסוגלת לעשות עכשיו היה לקחת אחריות ולהגיד: צריך להציל את ההצגה".

שדה ביקשה לפגוש את ניצן על ספסל בשדירות רוטשילד. לקחה איתה בקבוק מים מינרליים כדי שגרונה לא ייבש, בזמן שהיא מסבירה לו מרוע היא חייבת לפרוש. אבל כששדה שאלה את ניצן אם הוא רוצה להחליף אותה, הוא השיב סוג של לא, שהבהיר לה את הקונפליקט שלו. בכיסו היתה רשימה של שחקניות אחרות אפשריות לתפקיד. שדה חזרה הביתה, סיפרה למוני והוא אמר: "אני לא מאמין לך". ילדיה, שאוהבים אותה פנויה בבקרים, לא הצליחו לשמוח. כולם ידעו שמשהו לא טוב קרה. "זוהי טראומה נפשית, גם פיסית. הגוף התכונן למירוץ לאולימפיאדה, ואז עוצרים אותו. וזה מוות קטן, להיפרד מפורציה, מאנטוניו, משיילוק. אף פעם לא אפגוש את שיילוק בהצגה הזאת, ואם לא עשיתי את פורציה בגיל 44, לא אעשה אותה בגיל 54. זה מת".

עכשיו, כשההצגה כבר רצה שבועיים, לוקחת שדה את ילדיה לבית הספר במכוניתה, ובדרך היא משמיעה לעצמה מונולוגים לא פתורים של פורציה: "אנא המתן; חכה עוד יום או שניים/ בטרם תהמר, כי אם תשגה/ בבחירתך, אז חברתך תאבד לי". בדרך הביתה מבית הספר היא עוד שואלת את עצמה, למה בעצם לא היה לה אומץ להגיד לניצן: "בוא נעשה את פורציה לא אשה צעירה רומנטית ומאוהבת, אלא מין אשה־גבר עם שיער פלטינה ופומית ארוכה תקועה בפה, אולי אפילו לסבית", כי הרי הפרשנות של ניצן למחזה בנויה על הומוסקסואליות בין הגברים. "ואולי פורציה לוקחת לעצמה נער צעיר, בלי לאהוב אותו, כדי לנהל באמצעותו את העולם".

"הסוחר מונציה" של שייקספיר נע בין שני עולמות: ונציה, העיר הנהנתנית שחוקיה הם כסף, הצלחה והימור. שם חיים שיילוק וגם אנטוניו, אהובה של פורציה. פורציה עצמה חיה בבלמונט, שעולמה הוא עולם אידיאליסטי, שאהבה וצדק שולטים בו. סנדרה: "כשעמרי ואני יצאנו למסע הזה, הוא אמר לי: 'ונציה ברורה לי, אבל העולם של פורציה בבלמונט הוא עדיין תעלומה בשבילי'. שמחתי שלעמרי ולי יש חידה משותפת, שתיפתר במהלך החזרות. הוא לא חשב שהפרש הגילים ביני לבין אהובי אנטוניו, כלומר רפי וינשטוק, מפריע. הוא הראה לי קלטת של הפקה אנגלית מלפני 10 שנים שבה שיחק לורנס אוליבייה את שיילוק, ואשתו, ג'ון פלאורייט, היתה פורציה מבוגרת. עמרי אמר שפורציה שלנו תהיה בת בלי גיל".

"בבית הורי חוויתי כישלון מקצועי, אף פעם לא היה שם סיפוק. אבא ז"ל ואמא הרגישו מוחמצים. אמא לא הרשתה לנו להיכשל. ואני שמחה שהיה לי הכוח לעמוד בכישלון, וכשאני עומדת מולו, אני מגלה בעצם את כוחי האמיתי"

בין הדלתות הנפתחות

את פיפי, כלבת הבית, שראשה מעוטר בסרט צהוב המשתלב בצבעי הקרנבל של הריהוט, המתחככת בראיון ומפריעה קצת, אי אפשר לכלוא. כי בבית הזה, כמו ששדה מסבירה, "אין דלתות שנסגרות". שדה חובבת קומונות. "קצת מן החלומות של שנות ה־60 וקצת הרגלי הגטו השכונתי שלנו ברומניה". כשסיימה את לימודי

המשך בעמ' 60 ◄

סנדרה שדה. לא אמרתי לעצמי, אלוהים, למה אני לא בת 20 • צילום: רלי אברהמי

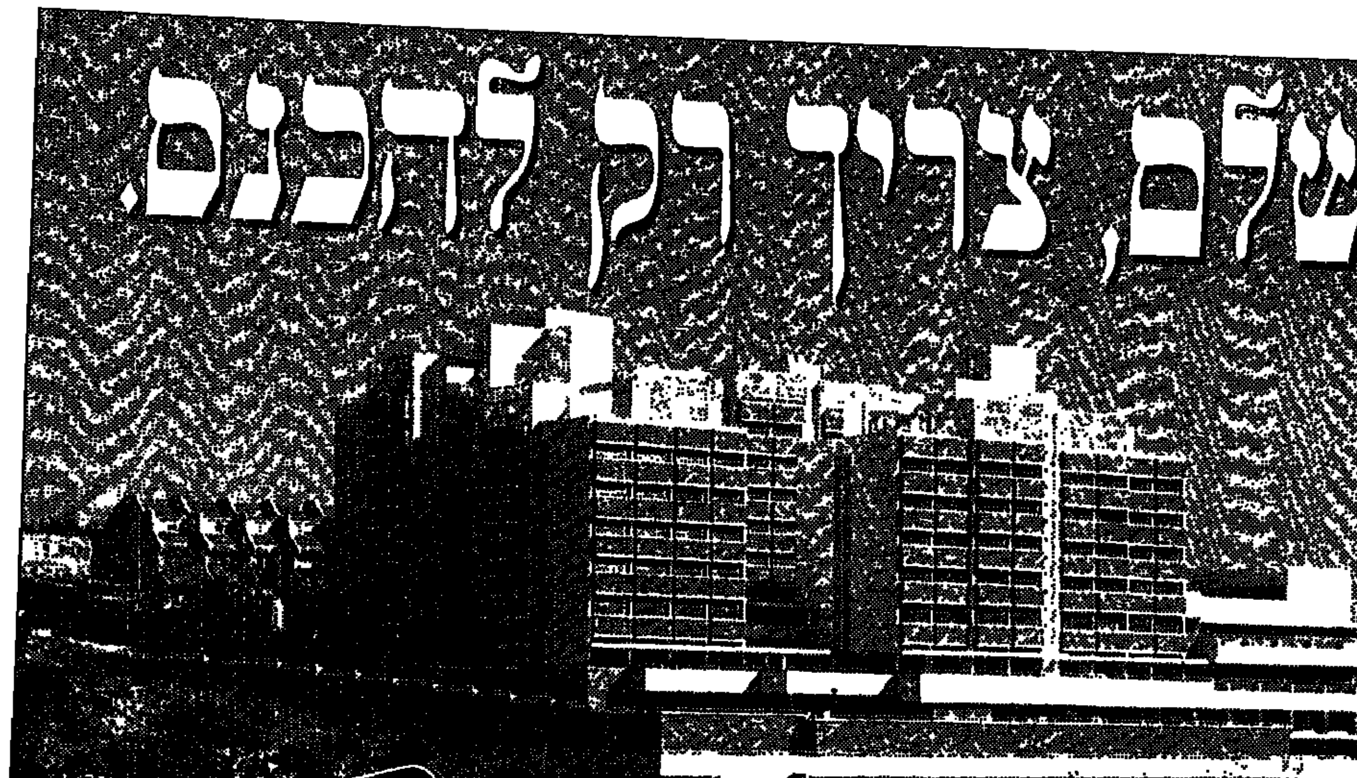

הזמנה
התקשרו עוד היום
ותאמו פגישה
עם אחת מהיועצות שלנו.

פעם קראו לזה בית גמלאי זהב.

היום, אף אחד כבר לא יבנה כזה בית, עם כל הלוקסוס,
כל כך הרבה מותרות, מרחבים, שירותים ופינוקים.
הבית עומד, בנוי ומושלם ומחכה לכם - שתבואו ותנצלו את ההזדמנות שנפלה בחלקכם.
בואו לגלות כמה פשוט וקל לרכוש חלק בחוויה הזו.
בבית, שלושה אגפים היוצרים יחדיו תמונה מושלמת של הווי חיים יוקרתי, מפנק, בריא ובטוח.

ששש...
שאף אחד לא יגיע לפני.

האגף הדיור לעצמאים

באגף זה כ– 150 יחידות דיור בגדלים שונים. 4 יחידות בלבד בכל קומה.
בכל יחידה – מבואה, חדר מגורים, חדר שינה, מטבח מרווח ומצוייד היטב, מרפסת מטבח–חדר כביסה, שירותים ומקלחת, תריסים חשמליים ודלתות רב בריח.
הדיירים יהנו ממיזוג אויר מרכזי, מים חמים, טלפון פנים וחוץ, תאורת התמצאות, קשר מצוקה, אנטנה מרכזית ואפשרות חיבור לכבלים. לרשות בעלי רכב חניה מקורה ומסודרת.

האגף הציבורי

באגף יתנהלו חיי חברה עשירים. בצד חיי השלוה יוכלו הדיירים הבוחרים בכך להנות מבריכה מחוממת ומקורה, ג'אקוזי, סולאריום, אולם ספורט, מסעדה, קפיטריה, חדר הקרנות סרטים, ספריה, חדר תפילה, מספרה, אולם אירועים וחדרי חוגים ומשחקים.
הכל בטוב טעם, הכל נוח כל כך ומפנק.

האגף הסיעודי

בנפרד משני האגפים האחרים, שוכן האגף הסיעודי.
במקום כ– 100 מיטות והוא יופעל על פי כל תקני משרד הבריאות.
דיירי הבית כולו יהנו מהשגחה ומעקב רפואיים ומתן עזרה ראשונה במשך 24 שעות ביממה.

הולכים על בטוח

"דור כרמל" הינו מקום בטוח מאין כמוהו.
במקום, שמירה 24 שעות ביממה, מודיעין מרכזי לבקרת כניסה, הכניסות מבוקרות ע"י מצלמות טלויזיה, גשרים מקורים מחברים את כל חלקי הבית, מעליות מגיעות לכל קומה, לכל אגף צבע שונה המקל על ההתמצאות, לכל יחידות המגורים דלתות רב–בריח שבצידן הפנימי פרפר במקום מפתח ובכל יחידת מספר לחצני מצוקה משוכללים, בעזרתם ניתן לקרוא ולשוחח עם המוקד המאוייש 24 שעות ביממה. כמו כן נהנים דיירי הבית מהשגחה רפואית כל העת.

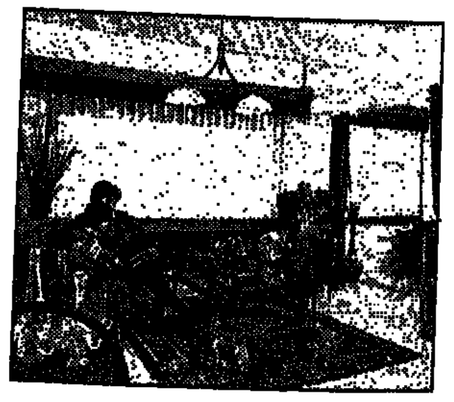
חדר מגורים–ממוזג ומפנק.

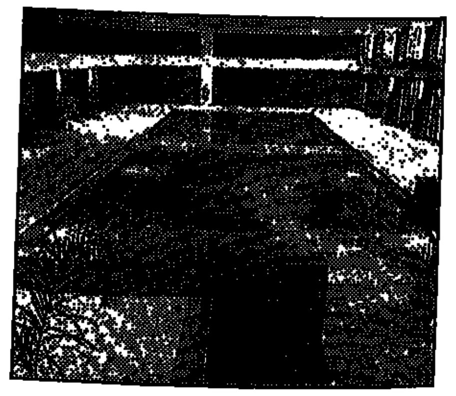
בריכת השחיה–מקורה ומחוממת.

לובי כניסה–מאוייש 24 שעות ביממה.

פתאום כדאי להיות גמלאי!

מגוון מסלולים נוחים להתקשרות
משרדי יעוץ ומכירה פתוחים משך
כל ימות השבוע כולל שבת
רח' גדליהו 1א', חיפה.
טל. 04–297297, 297224/5

דור כרמל
• מרכז יוקרתי למבוגרים •

שפי

► המשך מעמ' 59

התיאטרון שלה, בשנות ה־70, הצטרפה לפרויקט עין־הוד, בהנהגת נולה צ'לטון. 10 אנשים, בהם שלמה בראבא, מאיה רוטשליר, עזרא כפרי, עמי טראוב ואחרים, חיו שם ביחד. שם פרחה האהבה למוני. סנדרה היתה נשואה באותה תקופה למישהו אחר.

בין הדלתות הנפתחות מתנהלת תהלוכה אינסופית של ילדים וקרובי משפחה, המטיילים בין החדרים, או מבקרים בתוך המקרר, שמתוכו, כמו שאומרת נולה צ'לטון, ידידת המשפחה, "האוכל נשפך". צ'לטון אומרת שסנדרה נותנת את נשמתה לחצי מהמדינה, שהיא חצי אשה חצי ילדה עדיין, וכשהיא תתחיל להיות באמת אשה, היא תגיע להישגים אדירים בתיאטרון. "וזה יהיה בעוד 10־15 שנים".

בסלון יושבת אמא של סנדרה, אמליה, עם ידידת נעורים, החיה עד היום ברומניה, שהגיעה לארץ לביקור. הוריה של סנדרה היו ברומניה זמרי אופרה – לא מן הליגה הראשונה, בעיקר כרדין – שניהלו חיים סוערים. סנדרה: "משפחה פריקית אתאיסטית. הפנינג בלתי פוסק. הכל יכול לקרות כל הזמן".

בין אמליה לבין סנדרה בתה עוברים ברגע זה זרמים סמויים של הזדהות, של חרדה מפני כישלון. העבר של אמליה פולש לרגע לתוך ההווה של סנדרה. אמליה עזבה את קריירת הזימרה מפני שהיתה נתקפת רעידות קשות, בגלל התרגשות. סנדרה: "לאמא היה קול מופלא, אבל בגלל התקפי הרעד, היא נאלצה לקחת כדורי הרגעה. החיים ברומניה התנהלו סביב השאלה: האם אמא רעדה או לא רעדה".

אמליה: "כשסנדרה עזבה את התפקיד במחזה של שייקספיר, הרגשתי כאב עמוק, נזכרתי בחוויות שלי. כבר בשלב האודישן הייתי מרגישה שיתוק. הרגליים והידיים רעדו. לא יצא כלום מהפה שלי, מכל מה שלמדתי במשך 10 שנים. אבל אצלך, סנדרי, ההתרגשות יוצאת בצורה אחרת, נכון?".

סנדרה מאשרת.

– בכל זאת, גברת אמליה, סנדרה לא נכשלה. היא החליטה לא לעשות שגיאה. היא ויתרה.

"נכון, את צודקת. לכן, אני גאה בה. כשלקחה החלטה כואבת כזאת לטובת ההצגה ולטובתה. את יודעת, בגלל שאני לא יכולתי לעמוד בהתרגשויות, גידלתי אותם, את גבי אחיה ואותה, כבר בגיל צעיר, שלא יהיו כמוני. סנדרה התחילה ללמוד משחק בגיל צעיר, ובגיל שבע כבר היתה כוכבת טלוויזיה ברומניה".

סנדרה: "בבית הורי חוויתי כישלון מקצועי, אף פעם לא היה שם סיפוק. אבא ז"ל ואמא הרגישו מוחמצים. אמא לא הירשתה לי ולגבי (גבי שדה, זמר האופרה, בעל קריירה בינלאומית) להיכשל. היו לה שיטות משלה. אמא דרשה מאיתנו לא לרעוד. ואני שמחה שהיה לי הכוח לעמוד בכישלון, וכשאני עומדת מולו, אני מגלה בעצם את כוחי האמיתי. אמא לא הצליחה לעמוד מול זה. ואני מרגישה לכן שהפגנתי אומץ. החלטתי לעמוד מול רגע של ויתור, שהוא כעין כישלון. אתה חייב להיות מספיק אמיץ ללכת עם המקצוע הזה לכל הפינות האפילות שהוא לוקח אותך אליהן".

חברתה הטובה של סנדרה שדה, המחזאית עדנה מזי"א, כתבה לה תפקיד של זמרת אופרה במחזה "יונה על הים" (תיאטרון חיפה 89'). שרה בראואר במחזה היא זמרת אופרה שהפסיקה לשיר, ומשתמשת בכדורי הרגעה. סנדרה הביאה לבמה תערובת של גרנדיוזיות אופראית עם אימה נוירוטית. כשחקנית, יש לשרה יכולת מופלאה להכיל ניגודים. כך היה כששיחקה את דמותה של שירה בהצגה על פי עגנון (תיאטרון הקאמרי 89'). שירה של סנדרה הצליחה להיות ארוטית, שטנית וקורבנית בבת־אחת.

גידוש בעוון זנות

כשסנדרה שיחקה את שרה בראואר, היא הביאה לא רק משהו מאמא שלה, אלא גם מהחלום שצמח בה בבית הוריה על עולם יפה ואריסטוקרטי אליו היא שייכת מאז ומעולם. כשהגיעה לארץ בגיל 14 היתה המומה מחוסר האלגנציה. שלחו אותה לפנימיית "כנות". לתדהמתה לא נישקו שם ידיים וגם לא קרו לגבירות. איזה עולם עלוב. זרקו את סנדרה מהפנימיה. המנהל קרא לאמא שלה, ואמר: "גברת, הבת שלך עומדת להיות זונה". זה היה משום שהגיעה מאופרת והתנועעה בשיק צרפתי, על פי הדגם של הירחונים הצרפתיים שקראה.

בכרידותה, היתה נענית בערבים לנערים שהתדפקו על דלתה ושאלו אותה, "מי החבר שלך?". היא ענתה להם בפרובוקטיביות, "אתה". טיילה איתם עד לשער הפנימיה והתנשקה איתם. זה הכל. יתר ילדי הפנימיה נהגו ללוות במבטים את סנדרה ואת הנער הנבחר אל השער ובחזרה. "בלילות בכיתי מבדידות וכאב. הייתי בגלות. הרגשתי שמתאים לי להיות ביאכטה במונקו, לא שם". כעבור שנים רבות, ניגשה אל סנדרה שחקנית צעירה בתיאטרון הקאמרי, ואמרה לה: "את יודעת? דוד שלי ניהל את פנימיית 'כנות' בגדרה. כשהייתי קטנה הוא אמר לי: 'פה, בבית הספר הזה, למרה שחקנית גדולה, קוראים לה סנדרה שדה'". זה היה המנהל שגירש אותה בעוון זנות.

"אני עומדת בלי בעיה מאחורי הגיל שלי. אף פעם לא היה לי חוסר ביטחון בנשיות שלי, למרות שלא השתייכתי למחלקת היפהפיות. אני מעריצה יופי, אבל אני יודעת שיתרונותיו מוגבלים. לפעמים, כשעלמה, בתי בת ה־12 וחצי, נראית לי יפה מדי, אני אומרת לה: 'עלמה, אף פעם על תסמכי על זה'"

"ואז אני מסתכלת על עצמי ורואה משהו איום ונורא. אני מפריעה להצגה לזרום. הכאב היה גדול, ראיתי אשה באמצע החיים עומדת מול ולנטינו. גם עמרי ניצן ראה בי יוליה. אנחנו יצאנו יחד למסע של הכחשה. כל מה שהייתי מסוגלת לעשות עכשיו היה לקחת אחריות ולהגיד: צריך להציל את ההצגה"

מן הפנימיה הגיעה סנדרה לתיכון עירוני א' ללימודי ערב. בבוקר היתה זבנית בחנות תכשיטים. כשנכנסה לכיתה בחצא'ת צרה, איפור כבד וריסים מלאכותיים, כל הכיתה קמה. חשבו שהמורה הגיעה. סנדרה: "ואני צעדתי באופן חתולי והתיישבתי לי ליד תלמיד מזועזע".

היא חלמה על משפחה שהיא מסגרת, משפחה השומרת על חוקים. משפחה שונה מזו שבה גדלה. אביה ואמה התחתנו והתגרשו, לפי מצבי הרוח המתחלפים. אביה עסק בסחר לא חוקי בתרופות. קנה תרופות שהיו נדירות ברומניה ומכר אותן מחכרים בישראל ובארצות הברית, וניכר אותן במחירים שהביאו לו רווחים גדולים. כשעלתה משפחתו לארץ, וכשורקלמה בתו בעברית לכבוד השר שרת, שבא לבקר אותם באוניה, ישב האב שלמה בכלא, ונשאר שם חמש שנים. סנדרה: "בגלל שהיינו משפחה דרמטית, אם לא מלודרמטית, לא נשאר טעם טרגי מכלום. מגיל צעיר כבר למדנו גבי ואני שההרפתקאות הגדולות כואבות, וזה חלק מהיופי".

כדי לממש את חלום המשפחה הסגורה והנורמלית, נישאה סנדרה לדוקטורנט למדעי המדינה, ובעצמה למדה היסטוריה ותיאטרון. פעם הלכה לצפות בהצגה של החוג וראתה את מוני מושונוב בתפקיד צ'ה גווארה, וזה מה שקרה לה שם: "ואז ראיתי את מוני על הבמה. התאהבתי בו קשות ואמרתי לעצמי: א ברוך, מה יהיה עם הדוקטור? פשוט הסתנוורתי. רציתי לקחת אותו מיד איתי הביתה. זה פלש לי לתוך הגוף, לתוך החושים".

רק 10 שנים מאוחר יותר, אחרי פרויקט עין־הוד, כששיחקו יחד ב"ליל ה־20" של סובול, "הידרדרה ההתאהבות", כמו שסנדרה אומרת, והיא פירקה את נישואיה. "אני הרי חיפשתי פרטנר שייתן לי מסגרת, ומוני נראה מין ציפור כזו, נווד, ליצן, ילד. חשבתי שלא יוכל למלא את התפקיד שחיפשתי. ולבסוף הסתבר שמוני הבולגרי, בן האריסטוקרטיה של רמלה, שהחזיקה חנות לווילונות ודקורציה, הצליח להעניק לי מסגרת. אני הבאתי את הגרוניה של החופש והקרנבל, והוא הגיע עם המשפחתיות".

לא בממלכת התהילה

כשנפרדה מפורציה, אמרה לעצמה שאכן קרה לה משהו חזק וחריף, אבל בכל זאת זוהי לא הודעה על מחלה קשה, או על תאונת דרכים. באותו זמן התפרסם ב"הארץ" מאמרה של הסופרת החוקרת והבמאית סוזן סונטאג, שיצאה לסרייבו, לביים שם את "מחכים לגודו". סנדרה: "חשבתי לעצמי, כמה מוזר. שחקן גומר חזרה ומדלג לו הביתה בין הפצצות, סמוך למוות, עד שהוא מגיע הביתה. ושם, במקום לשמוח שהוא לא נהרג, מה שבאמת מטריד אותו זה איך הוא יעבור על התפקיד ואיך יצליח בו".

אני ממהרת להסכים עם סנדרה בעניין מוזרותו של היצור השחקני, ושואלת אותה מאין באמת היא לוקחת את תומרי הסבל לתפקידים שלה. אחרי הכל, יש לה חיים טובים קרוב לגרבה החלומות האריסטוקרטיים שהיו לה. שדה: "זה לא משנה אם אתה גר במעברה או בווילה, במלחמה או בשלום. הסבל של השחקן הוא ממלכה בפני עצמה. מי שבוחר להיות שחקן, הוא אדם לא מפונק, הוא אדם שמוכן לבוא במגע עם הסבל. שחקן הוא אדם חרוץ ואמיץ".

– ואולי מדובר בחיפוש אחרי תהילה, ולא ביסורים?

"תהילה? אני לא בממלכת התהילה. אני עשיתי הרבה תפקידים קטנים. יש הרבה שחקנים נפלאים, שעושים תפקידים קטנים. במקצוע הזה אתה חייב להיות מוכן תמיד לכישלון בדיוק כמו להצלחה. יש שחקנים שמקרישים אנרגיות אדירות כדי להסתיר את ידיעת הכישלון, אבל אם אין לך כוח נפשי לעמוד מול הפסד, אתה לא תוכל להרוויח".

הטלפון מצלצל ומעברו השני נשמע צחוקה של עדנה מזי"א, שקוראת עכשיו את האוטוביוגרפיה של איליה קאזאן והיא חייבת להקריא לסנדרה מה שקאזאן כותב על התכונות שאסור שתהיינה לשחקן טוב. "'אסור לו להיות: חביב, לא משוחד, לא אסרטיבי, בחור טוב, חמוד, נעים, אחד שקל לאהוב אותו, אחד שנמנה על הטובים'". גם סנדרה צוחקת ומסכימה שנחמרות היא לאו דווקא מתכון ההצלחה, ואז היא שוב נזכרת, קצת בכעס, שלא עמדה על שלה בעניין פורציה. היא קיבלה מחמאות על היותה אדם נפלא. אז מה? לרגע, המאזן של הטראומה אינו ברור לה.

בינתיים יוצא מוני מושונוב ממנוחת אחר הצהריים שלו, ואומר: "מה שקרה לסנדרה הוא בהחלט אירוע דרמטי. המקצוע שלנו בנוי על חוסר ביטחון ועל תחושה שמלווה אותנו בשיא חריפותה, דווקא כשאנחנו עומדים לצאת עם ההצגה אל הקהל. כמעט כל שחקן לוקח בתוכו את אופציית ההתפטרות מהתפקיד עד לרגע האחרון שלפני ההצגה הראשונה. הרגע של סנדרה הוא רגע של אמת, של הודאה בטעות. זהו שבר. יצירה לא גמורה. נחתכת תו אחד או שניים לפני סופה. כמו בסרטים המצוירים, שבהם חושבים הגיבורים המתעופפים שיש קרקע מתחת לרגליהם. פתאום התגלה שאין קרקע ואז הם נופלים".

אני שואלת את סנדרה ומוני אם אין משהו עלוב במקצוע שלהם. מוני משיב שאם יש עליבות, היא נובעת מכך ששחקן תמיד ישאף לשחק ובהנהלות התיאטראות הממוסדים יודעים שהמשחק הוא צורך נפשי שלו. "הם מנצלים את חולשתו הנפשית של השחקן. משכורתו של שחקן נמצאת בתחתית תקציב ההפקה. אני, שנכנס עכשיו לתיאטרון מבחוץ ובמצב יחסי טוב יותר, מזדעזע מן המשכורות. מצד שני יש להנהלה דרישות גבוהות לוויתורים כלפי השחקנים. אף אחד לא יילחם על מעמדו של השחקן. כשהצגה מצליחה ויש רווחים, מחלקים לכולם – לבמאי, למחזאי לכותב המוסיקה – ומה עם השחקנים? מעמד השחקן בתחתונים".

סנדרה מרגישה חשופה. אולי היא לא כיסתה את המפלה הקטנה שלה באלגנטיות הירואית של כוכבת אופרה. בניסיון קטן ואחרון לגונן על עצמה, היא אומרת: "כשאתה שחקן יש בזה משהו חייתי. אדם מתבגר רוצה להגן על החיה הזאת בקליפות. הוא מתאמן לעטות על עצמו עור של פיל. אבל אתה שחקן, והגוף שלך ממילא חשוף. אתה הרי מוכר סחורה חיה. את עצמך מכף רגל ועד ראש. משהו מתחנן מתוך גופי: 'חבל עלייך, את כבר לא כל כך צעירה, החשיפה כל כך כואבת'". ■

בית הבושת מתקומם

מועדון ברובע פתפונג

מיכל מירון־שקד
(בנגקוק)

כשמילן קונדרה כתב על "המיניות המשוחררת מברית השטנים עם האהבה, המיניות שהיא שמחת מלאכים פשוטה", הוא לא חשב על תאילנד. אבל בבנגקוק, בירת המדינה, חרף מגיפת האיידס, מתקיימת תעשיית המין "המשוחררת מברית השטנים עם האהבה" הגדולה בעולם.

שישה מיליון תיירים מגיעים לתאילנד מדי שנה. רובם לחופשות מין. לאחרונה הגיעה הבשורה גם לארץ. מאות ישראלים מנצלים את הקו הישיר של "אל על" לבנגקוק, ואת המחירים האטרקטיביים – 1,000 דולר לכרטיס הלוך ושוב כדי לחוות חופשה מסוג אחר.

תיירות המין לתאילנד היא אחד הענפים הרווחיים של הכלכלה המקומית. האירופים והאמריקאים מתייחסים לבנגקוק כאל מכון עיסוי אחד גדול, ורואים בכל תאילנדית אובייקט הניתן לרכישה לאחר משא ומתן קצר. רבים מבין התיירים נוהגים לשכור לעצמם בנות זוג קבועות לתקופת שהותם במקום.

"קווין קאסל" הוא אחד מעשרות הברים ברובע פתפונג – אזור האורות האדומים של בנגקוק. צעירות בבגדי ים זעירים או עירומות לחלוטין רוקדות על הבמה ומסתובבות בין האורחים. מופע הראווה הגדול של הלילה כולל גבר ואשה עירומים, העולים על הבמה ומבצעים סדרה של משגלים מהירים, בזה אחר זה. האורחים לא משלמים דמי כניסה. גובים מהם מחיר מעט גבוה מן המקובל עבור המשקאות, ומצפים מהם להרוות את צמאונן של המארחות. כשביקרתי כאן לפני שנה הייתי האשה הלבנה היחידה שהסתננה למעוז הגברים הזה. הפעם היו כאן נשים לבנות רבות, שהתקבלו באהדה רבה על ידי המארחות וחוזרו על ידיהן כאילו היו גברים לכל דבר.

■

גם בארצות האסיאתיות השכנות – וייטנאם, סינגפור, אינדונזיה וטייוואן – תעשיית המין משגשגת. בסינגפור מתפרנסות אלפי נשים ממכירת גופן לגברים הלבנים המבקרים באי למטרות עסקים. "האסיאתים דומים לילדים מתגנדרים ומציצים למכנסיים של עצמם", כותב דיוויד ברזיל מחבר הספר "NO MONEY, NO HONEY", שיצא לאחרונה בסינגפור. זהו מדריך מעשי לצרכני מין הכולל כתובות, מחירים והמלצות. רמת הפירוט גבוהה. ברחוב זה וזה, בבית הגבוה, יש לטפס לקומה ב' ולצלצל ברלת בסבלנות עד שמישהו פותח. כאן אפשר למצוא בעיקר נשים פיליפיניות בגילאים שבין 17 ל־30. מי שמעדיף את הנשים שלו צעירות יותר, כותב ברזיל, שיפנה לרחוב האינדונזיות, שהן ברובן צעירות מאוד ויפות אפילו יותר מהסינגפוריות.

המחבר משתף את קוראיו בתחושה שהוא חי בעולם חופשי ומופקרי המאפשר הכל לכולם. "אין לי שום כוונה לנקוט עמדה מוסרית בנוגע לסקס למכירה", הוא כותב, אבל לא מצליח להסתיר את התלהבותו מכל מה שקשור במשא ומתן ובבחירת הנערות המתאימות. על פי ברזיל, הסינגפוריות נחשבות למנוסות ביותר, התאילנדיות למאהבות נאיביות וילדותיות, הווייטנאמיות קשות למשא ומתן והאינדונזיות רכות ולמסורות מכולן. "לפעמים פורצות מלחמות בין הנשים בנות המוצא השונה וכולן הופכות ללהקת חתולות זועמות. קולן מטפס במהירות לאוקטבות גבוהות, ולפני שאתה מספיק להבין מי מדברת ובאיזו שפה, מתחילות זכוכיות להתעופף ביניהן. כשכל זה משמש אלמנט בידורי לגברים המתבוננים מן הצד בשקיקה".

ספר אחר שיצא לאחרונה בהונג־קונג נקרא "רומן הסקס הגדול של הונג־קונג" מאת ג'ורג' אדמס. הספר מספר על גבר אירופי שמגיע תכופות להונג־קונג לצורכי עבודתו, ונתקף ב"קדחת הצהובה" – משיכה בלתי ניתנת לכיבוש לנשים סיניות קטנות וכנועות. "אני יודע שלהיכנס למיטה עם גברת מכוערת כמו הסינגפורית המלוכלכת ההיא, זה נותן לי הזדמנות מצוינת לשנוא אותה לאחר מכן ולעוף מהמיטה שלה במהירות הבזק. אם אשנא את הנשים שאני שוכב איתן, אהיה רחוק ובטוח מפני המחלה הזאת ששמה אהבה", כך הגיבור. "אף גבר לבן לא יכול להתאהב בנערות מלוכסנות ולחזור הביתה בשלום, לאשתו הבריטית קרת המזג ורפויית האיברים. הדרך היחידה לחזור למיטה שלה מבלי למות מקור, היא להמשיך לשכב עם נשים מכוערות מגזעים נחותים שאינן מהוות איום ושאתה לא שומע פעמונים של סכנה מצלצלים כשאתה שוגל אותן בכל הכוח העומד לרשותך".

■

העיתונים התאילנדיים מוליכים מאבק לשינוי תדמיתה של ארצם כבית הבושת של העולם המערבי.

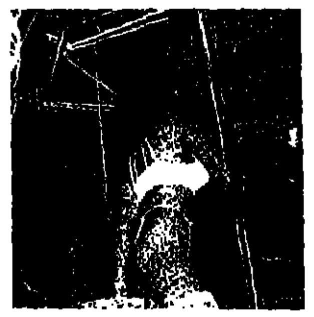

האירופים והאמריקאים לא מתרשמים, וממשיכים להגיע בהמוניהם למועדוני המין של בנגקוק. גם הישראלים

חברת תעופה אוסטרית פרסמה בעלון הנוסעים שלה צילום של ילדה עירומה למחצה עם הכותרת "מתאילנד באהבה". בכיתוב לתמונה נרשם "בואו ל'כייבי קלאב', המקום שיגשים לכם את כל החלומות". היחס הזה של המערב, שמתבטא במודעה כזו ובספרות בנוסח "רומן הסקס הגדול של הונג קונג", גורר לאחרונה תגובות מחאה בעיתונות התאילנדית. "הגברים הלבנים מאבדים את הצפנן למראה השפע המוצג לראווה בכל פינת רחוב", כתב ה־"ASIAN WEEK", "והם מציגים לראווה את האובססיות שלהם כמסמכים פאתטיים. אלה יוצרים את הרושם שהנשים האוריינטליות כל כך נלהבות לבלות עם גברים לבנים, עד שהן מוכנות לעשות הכל לשם כך, אפילו לעזוב את משפחותיהן ואת ילדיהן".

"זה לא מפתיע שהגברים הלבנים מרגישים כאן כמו צרכנים בסופרמרקט ענק של בשר אסיאתי", כתב בשבוע שעבר "הבנגקוק פוסט". "כולם באים לוודא שהאינפורמציה שקיבלו באמצעי התקשורת אכן מדויקת. אבל היא לא", קבע העיתון: "בעצם אנחנו די שמרנים כאן. רוב הנשים ההגונות לא יתפרפרו עד שתהיה להן טבעת על היד, ולרובן יש אבות ואחים שעינם הגדולה פקוחה ומבטיחה שהתנהגות הבנות לא תסטה מהנורמה. בקיצור, אם קיבלתם מאמצעי התקשורת בארצכם את ההרגשה שכל נקבה תאילנדית מוכנה ורוצה להשליך את עצמה לפני כל תייר לבן, רעו לכם שהטעו אתכם. שאין לתחושה הזאת כל בסיס. אפילו אם אחוז אחד מהנשים התאילנדיות מציעות עצמן למכירה, הרי שמדובר כ־300 אלף נשים לכל היותר. כל היתר, 30 מיליון פחות או יותר, אינן עוסקות במקצוע העתיק הזה".

סדרת המאמרים בעיתונות התאילנדית משקפת את תחושות הכעס בציבור המקומי. די לשקר ולעיוות, אומרים המקומיים. נמאס לנו להיות בית הבושת של העולם המערבי. יש לנו אוצרות טבע ומשאבי אנוש אחרים להציע, מלבד את בשר הנשים והילדות שלנו. קבוצות של נשים תאילנדיות מקיימות לאחרונה משמרות מחאה בשדה התעופה הגדול של בנגקוק. הן ממתינות לקבוצות הגברים שיורדים מן המטוסים ופניהם מועדות ישירות למועדוני הסקס, וקוראות להם לחזור הביתה. "סיורי הסקס משפילים אותנו", אומרים השלטים. "יש לשים קץ לניצול הגזעני של נשות אסיה".

54 מיליון בני אדם חיים היום בתאילנד והם חשופים יותר מתמיד להשפעה מערבית. נישואי אהבה הפכו מותרים ופופולריים (להבדיל מנישואי שידוכין); נשים יוצאות לעבודה (ולא ברחובות דווקא) ויולדות פחות מבעבר. תוכניות ממשלתיות מציעות לתאילנדים להשתמש באמצעי מניעה (לולא אלה היו חיים שם כיום למעלה מ־64 מיליון איש) והקליניקות הציבוריות מציעות לגברים לעבור ניתוח צינורית הזרע. יום אחד בשנה, ביום הולדתו של המלך, מעניקים את הניתוח הזה בחינם לכל דורש. ההשפעה המערבית ניכרת מאוד בכל שטחי החיים, אבל בעיקר בתחומי התקשורת, איכות החיים, ומכוניות האזרח. התאילנדים מרגישים חופשיים עכשיו להמרות את פיו של התייר הלבן ולהגיד לא. הם מצביעים נגד הדימוי הזה של ארץ שהיא סופרמרקט של בשר. רבים מהם מוכנים להגן על שמם הטוב ועל גופותיהם של הילדים והנשים שלהם גם במחיר הפגיעה בהכנסות המדינה. ■

אורן גזית

ואני כל כך לא מתביישת

היא נולדה בבית דתי והתפקרה. היא המתינה 12 שנה לגבר נשוי שאהבה, עד שהתפנה. היא עזבה הכל כדי לכתוב שירה. עכשיו היא מוציאה ספר פרוזה ראשון. ש. שפרה, משוררת מוערכת, גם אם לא מוכרת, מסבירה למה היא לבד, למה האשה היא חיים ומוות, למה הספרות הישראלית לא בשבילה ולמה הגשם מרגש אותה

ש. שפרה אומרת שאיכשהו התרגלה כבר לזרות. לעוברה שהיתה חילונית בין דתיים, מאהבת בין נשואים, משוררת שנוטה לשמאל עם בעל שהיה פעיל בימין.

בפרץ מילולי מתמשך היא מדברת על הממסד שגרם לה להרגיש זרה. הממסד הפוליטי, "שמאמץ רק סופרים המזוהים עם השמאל"; והממסד הספרותי, "שבז לאלה שכותבים ללא קריצה קוסמופוליטית". היא מתבוננת רגע במדפי הספרים העמוסים שסביבה, שותקת, ואז מסכמת: "נכון, אני זרה. ואני כל כך לא מתביישת".

אשה יפה, שפרה. אשה שחוסר שקט גדול ממריץ אותה כבר 63 שנה. לפני כחודש ראה אור ספר הפרוזה הראשון שלה, "רחוב החול", בהוצאת הקיבוץ המאוחד. שישה סיפורים רהוטים, מלאי כאב ואווירת מוות. לא קל לצלול לתוך אסופת הסיפורים הקטנים האלה, השזורים בזמנים שונים ובמחשבות גיבורים. למי שיצלח את השפה המורכבת והמעברים החדים, מובטחת חוויה גדולה. שפרה משרטטת גיבורים כואבים: אשה הנאבקת מאבק כמעט מיתי באב ובבן, או אשה ערביה המגורשת עם בוא הגשם, על רקע מושבה שאנשיה, ערבים ויהודים, הופכים כמעט לישות אחת. שפרה אומרת שהיא גאה בספר. שקיבלה טלפונים ממי שגרו בעבר במה שכינתה רחוב החול – רחוב ללא שם בבני־ברק הישנה, שם העבירה את ילדותה.

לאורך כל הראיון היא מנסה להסביר עד כמה חשובות לה המילה והמחשבה המקורית. מאידך, קשה לה להימנע מסיסמאות בנאליות ומהגדרה עצמית בתבניות שחוקות. "אתה יודע", התקשרה אלי שעה אחרי הראיון, "יש לי כותרת בשבילך. אני אשה שחיה בין הייתי צריכה ללא הייתי צריכה". הסברתי לה שכולנו במצבה. "אבל כל מה שעשיתי בחיים שלי לא הייתי צריכה לעשות, וההפך". בראיון הבהירה שהיא חיה "בתוך הלבד" והציעה עוד כותרת: "אימצתי את הבדידות". בירורתי אם זה אומר שהיא חיה בלי חברים. "בלי", פסקה. בטלפון שאחרי ביקשה להוסיף, בכל זאת, את יחיאל קדישאי, לשעבר מזכירו האישי של מנחם בגין, ואת רעייתו, לרשימת ידידי האמת.

שפרה מתנסחת בבהירות דיגיטלית. הכל בהיר, מנומק. בכל שאלה, ואפילו האישית ביותר, תברח מיד לציטוטים ומובאות מהספרות. ביקשתי ממנה לתאר לי רגע של אושר. "אין לי אושר", אמרה, "אולי רק רגעים קטנים של חסר, רגעים שבהם אני מתחברת לעצמי". תיארה בפני יום גשום בצפון הארץ. סיפרה איך התקרבה לסכר הירדן, ועמדה בבוץ, באוויר הספוג לחות של אמצע החורף והסתכלה על המים ועל הטיפות הקטנות שמשפריצות על הגשר, ובכתה כמו משוגעת. אז, לדבריה, התמלאה בחסד הזה. הבהרתי לה שרוב המרואיינים היו מעדיפים רגע מאושר שבין שני בני אדם. לשפרה לקח דקה להיזכר ברגע כזה: נפנוף השלום של אחייניתה, אליה היא "קשורה בעבותות", כשהיתה באה לבקר אותה ואז נעלמת במונית בדרכה חזרה לתל־אביב. בסקלת הרגשות שלה, אמרה, נפנוף יד, מילה של חבר או אהבה, כולם, פחות או יותר, שווים לגשם.

אהבה אסורה

ש. שפרה נולדה בבני־ברק. אביה, מיכאל, היה מורה, חסיד קרלין שעזב את ירושלים, אדם רתי וחובב טבע, שלא ראה סתירה בין שכנות טובה עם ערביי האזור לבין קדושת הארץ. נאמן לאהבתו לאמנות, אך חרד ממשפחתו הדתית, למד בסתר בבצלאל. אדם כריזמטי, ששפרה מאזכרת אותו לא פעם בשיריה.

לא קשה לאתר קווים ביוגרפיים מקבילים בין הרחוב בו גדלה לרחוב החול הספרותי שלה. שפרה אומרת שהשתמשה בחומרים שהיו מוכרים לה ושאין ספק ש"שהרחוב הזה היה. הלכתי עם אבא שלי לטיולים בכפרים הערביים שעם הזמן העלמנו אותם. טיולי השבת היפים ביותר היו לשומרי הוואקף ששמרו על בית הקברות הערבי. אתה יודע מה הגבעה הזאת? השלישות הראשית".

מהילדות, היא אומרת, נשארו לה בעיקר ריחות של בישול ושל פריחת הדרים. כילדה היתה מלאת פחדים, נתונה בסביבה סגורה, מוקפת במה שהיא מכנה "סיפורי מסתורין". כמו הסיפור המופיע בספר על מות השכן הסייס. "סיבת מותו היתה חידה גדולה. כילדה, המוות היה פחד גדול שלי. הייתי מתפללת שלא יבוא הלילה. כשהיתה מתקרבת שעת הדמדומים הייתי בפחד נוראי. לא תמיד ידעתי לקרוא לזה בשם, כי אם אתה אומר את המילה מוות זה כאילו שאתה מזמין את זה. הייתי ממציאה תפילות וכישופים כדי לא למות. היה ללילה את הקול הזה, את המיית הבאר, שנתנה לך תחושה בלתי פוסקת של זמן שעובר".

עוד כשהיתה בתיכון התגייסה להגנה. וכשפרצה מלחמת השחרור היתה סטודנטית בסמינר לוינסקי. אחרי שהוסמכה החלה ללמד ילדי עולים במבנה בו ממוקם כיום תיאטרון נוה צדק. כשהיתה בת 18, התפקרה. לטענתה, איבדה את אלוהים. ואז התחילה לכתוב. תהליך רומה לזה שעברו הסופר חיים באר והמשורר אשר רייך. כתבה על פיסות נייר ובמחברות קטנות. שירים אישיים, ארוטיים. אבל המשיכה לחיות בבית. חיללה שבת בחדר הוותיק אליו חזרה בתום הלימודים. אביה ניסה להתמודד איתה "במישור האינטלקטואלי של ההתפקרות", עד שוויתר.

לאורך 12 שנים חיכתה שפרה למתי שמואלביץ, אחד הגיבורים הכמעט מיתולוגיים של הלח"י, ממנהיגי הפריצה מכלא עכו ומי שהיה לימים מנכ"ל משרד ראש הממשלה תחת מנחם בגין. אחר צהריים אחד, לקראת סוף שנת 52', הלכה לבקר ידידה ופגשה אצלה את שמואלביץ, אז בן 32, נשוי ואב לשתי בנות. 12 שנה התנהל הרומן שלהם בחשאיות וגם בפומבי. "וזה", אומרת שפרה, "מה שקורה כשיש מפגש גורלי". הרומן נמשך לכל אורך נעוריה ואחריהם, גם כשהיתה מורה וכשהתגייסה באיתור, בגיל 25, ונאבקה לשרת בתל־אביב, קרוב לשמואלביץ.

– זו תקופה ארוכה. לא פחדת שאת מחכה לו לחינם?

"אלה היו שנים קשות. בהתחלה היה לי ברור שאיש נשוי הוא מחוץ לתחום. אולי זו היתה הגנה, כי אני לא סבורה שנישואין הם פתרון אידיאלי לחיים. וזו גם לא היתה תמונה רומנטית. הוא לא נראה לי אז האיש של חיי. הוא היה תפוס, אני באתי מבית שבו זה היה אסור. לא תכננתי את זה. הדברים התרחשו כפי שהתרחשו".

– היו רגעים של יאוש?

"היו. היו כל מיני שעות, ודאי שגם חשבתי להרים ידיים. אתה עושה נסיונות עם אחרים. כל אדם שרוצה להגן על עצמו עושה נסיונות לצאת מהמלכודת. גם לא ילדתי ילד, למרות שזה העסיק אותי מאוד. בזבזתי את חיי על זה. ללדת ילד זה פול טיים ג'וב, והייתי צריכה לעמול על זה, אבל לא הצלחתי. הראש שלי היה עסוק רק בעניין שלו".

בגיל 27 החלה ללמוד ספרות עברית, פילוסופיה וקבלה אצל גרשום שלום, אבל לפני בחינות הגמר עזבה הכל וחזרה לבית הוריה. שם, בחדרה הישן, ישבה וכתבה. ספר שיריה הראשון, "שיר אשה" – אסופת שירים נשית מאוד ומהפכנית בתבניה – יצא לאור בשנת 62', כשהיתה בת 31.

– חשבת פעם לאמץ ילד?

"לא. אף פעם. הרבה שנים לא יכולתי לדבר על זה. כתבתי בשיר: 'אין, לא היו, כמעט היו, כבר לא יהיו ילדים'. תפסתי שאם אתה אומר את זה בקול רם זה עוזר לך להשתחרר מהמועקה. אבל אני כבר לא חושבת על השנים הללו. אולי זה כשרון או כישלון, אבל כמו נמחק ילדים, אני מוחקת דברים. אני חוסמת אותם. יש דברים שנגמרים. למשל אתמול היה לי יום קשה, וזה נגמר".

– את משווה 12 שנה ליום עבודה קשה?

"כן. אני אדם שחי את היום".

לא רוצה להיות פופולרית

עשר שנים עוסקים ש. שפרה והאשורולוג, פרופ' יעקב קליין, במחקר הספרות המסופוטמית של המזרח. מפעל ענק. רק עכשיו, בגיל 63, היא מסיימת את תרגום האנתולוגיה של השירה המסופוטמית. שירה עתיקה על גלגמש היוצא לחיפוש בעולם שנחרב במבול הגדול. שירי קרב, אהבה, שירה דתית. לפני הפגישה ניגשתי לספריית "בית אריאלה" בתל־אביב לקרוא משיריה ומתרגומיה. מלבד הספרנית, לא ידעו מזדמני המקום מי היא ש. שפרה. חלקם שייכו אותה לתקופת רחל, מישהי אמרה שהיא שחקנית ותיקה. אין למשאל ערך סטטיסטי, אבל נדמה ששפרה, משוררת מוערכת ומפורגנת בחוגי הספרות, רחוקה מאוד מהרחוב. שפרה אומרת שזה עצוב, אם לא למעלה מזה. "אני מרגישה מאוד זרה בתוך בני עמי. אני זרה כי התרבות שלנו עוברת רגרסיה. מהנסיונות הנואשים לעשות כאן תרבות עם פרצוף עצמאי הלכנו למקומות אחרים. חלק מזה נובע מהעובדה הפשוטה שרוב האנשים כאן הם מהגרים. אם לאה גולדברג דיברה על כאב המולדת, אז היום – כמו הבריחה היהודית על האדם שכיסה את מכנסיו בטלאי והמכנסיים המטולאות הפכו לאופנה – זו אופנה לכתוב באופן קוסמופוליטי. אני כותבת על המקום הזה ולכן, באופן פרדוקסלי, אני לא שייכת למה שקורה כאן".

– אולי את לא מתקדמת עם הזמן?

"לא אכפת לי".

– לא מתסכל לקבל ביקורות טובות ולא להגיע לאיזשהי הכרה?

"זה לא נכון שלא קוראים את השירים שלי, אבל אני לא רוצה להיות פופולרית. ראה, אני אדם לבדו. אולי רוב האנשים אומרים את זה, אבל אין זה נכון. אין לי פטרונים, אין לי חברות, אין לי איש יחסי ציבור. אני חושבת שהמאבק של המילה הוא מאבק אישי, אבל אני לא מתלוננת. זו היתה הבחירה שלי, כי אני לא רוצה לשלם את המחיר. ונוסף לכל אני גם אשה שלא נותנת תחושה שהיא זקוקה לתמיכה. אני יותר מדי עצמאית. כולם מסתכלים על מפעל התרגומים שלי בהערצה, אבל גם במירה לא מבוטלת של תמיהה. אין ספק שלו התעסקתי בחקר יהודי ספרד הייתי מקבלת תמיכה גדולה".

– אולי המפעל לא מספיק חשוב.

"מה פתאום. אני פשוט חזקה, לא מתחנפת, בלי פטרון, לכן הם מסתכלים עלי בתמהון. אני קוראת לפעמים ראיונות עם סופרים ששולחים לפרופסור הפטרון פרקים מהספר עוד לפני שהוא הודפס וממש נדהמת".

– את מתכוונת למנחם פרי ולסופרים שעובדים איתו?

"לא רוצה להגיד שמות. זה לא אדם אחד. כתיבה היא בדידות גדולה. אני לא אוהבת את הביחד הזה. את ההתחנפות לפטרונים".

– כמה אפשר להיות לבד?

"אפשר. בסופו של דבר אני מאמינה שזו כתיבה אמיתית. זה ריכוז עצום. אולי זו בדידות במובן האנושי, אבל ראה את כל הספרים והמילונים שכאן".

– אז ספרים הם החברים שלך?

"אם חברות זו התמודדות בלתי פוסקת, אז הם חברים שלי".

שירים אידוטיים

בשנת 64' עזב שמואלביץ את ביתו ועבר לגור לבדו. במקביל שכרה שפרה דירה בתל־אביב. הוא פתח בקריירה עסקית והיא לימדה ילדים מכפר־שלם. אחרי שנתיים נישאו, ושפרה חזרה לאוניברסיטה כדי להשלים את התואר. בנובמבר 77' התמנה שמואלביץ לתפקיד מנכ"ל משרד ראש הממשלה, תחת מנחם בגין. כרעייתו, מיעטה שפרה להופיע באירועים ממלכתיים וסירבה לגור בירושלים או להתעמק בדברי פוליטיקאים, "אמני הלא להגיד כלום בהמון מילים". שפרה אומרת שהתעקשה להמשיך ולגור בתל־אביב, "כי רציתי לשמור על ביתי מבצרי", וכי לא עשתה לה חברים בקרב הפוליטיקאים. "יש לי מעט חברים. ככל שאני מתכימה אני יודעת שהכל בנוי מאינטרסים. אנחנו עדיין נפגשים עם יחיאל וכמבי קדישאי, שהם ידידי אמת. רק מתי נפגש לפעמים עם אחרים מהם, והוא עדיין משחק שח עם יורם ארידור".

עדיין, היא לא מפרידה בין ערכים פוליטיים לכתיבתה. "אני לא בטוחה שהעובדה שמתי הוא האיש שלי לא משפיעה על ההכרה שלי ככותבת. אני חושבת שאנחנו מדינה שיש בה תרבות בולשביקית, ולכן העובדה שלא ממש התייצבתי לצד מישהו בפוליטיקה, פגעה בי. אם אתה לא מזוהה פוליטית עם השמאל, אפילו כשאתה מאמין בו, אתה בצרות גדולות. היה לי הרבה יותר קל אם הייתי מזהה את עצמי בבירור עם השמאל. לא הזדהיתי כי כל החלוקה בארץ היא בלתי נכונה. המצב בימין, גם בימיו של בגין, לא היה שונה. הם לא הבינו מה זו תרבות. הם 15 שנה לא עשו כלום בתחום הזה. איזה מפעל תרבותי הקים הליכוד? הם לא הצליחו להקים אפילו הוצאת ספרים אחת".

לאורך השנים הוציאה שלושה ספרי שירה נוספים: "הצער הבא", "שירי מדבר" ו"חצבים נרות נשמה". פעם ציטטה את אוסקר ויילד, שאמר: "בזבזתי את גאוניותי על חיי, ואת כשרוני על כתיבתי". אמרה שזו מטאפורה נשית על המאבק שבין החיים לכתיבה.

– גם את בזבזת?

"זו סיטואציה נשית. לא במקרה התחלתי לכתוב פרוזה רק בגיל 45, כי החיים התפנו לי. הייתי תפוסה בלחיות, בלנסות ללדת ילדים. אבל אני לא מצטערת. לא הייתי יכולה לכתוב בלי המאגר שאגרתי. יש לי רגעים של כעס שאני אומרת, על מה בזבזתי את החיים שלי. אבל חייתי כמו שרציתי לחיות".

– כשיצא ספרך הראשון אמרו שאת פמיניסטית.

"אז לא היו פמיניסטיות. כתבתי מה שהרגשתי. הייתי אשה וכתבתי שירים ארוטיים כשעוד לא היו כאלה. אני מפחידה הרבה גברים כי אולי אני בנויה ככה. אני סבורה שבגלל זה יש לי המון חומות הגנה. אבל לא הרגשתי פמיניסטית, הייתי עסוקה ברומן, בחיים. אני אירונית לגבי הזוגיות באשר היא. אני מאמינה שאיש ואשה זה מאבק אימתני שאין לו פתרון, אלא רק אשליה של פתרון. המפגש הביולוגי הוא אשליה. אלה שני זנים שונים. האשה היא החיים והמוות".

– את, שחיכית 12 שנה לשמואלביץ, לא מאמינה בזוגיות?

"לא. המפגש בין איש לאשה הוא התמודדות בלתי פוסקת".

– לא הגעת לשלווה, לביטחון שבין בני זוג?

"ודאי שמגיעים, אבל אני מאמינה שיש עוד מאבק. כשאין מאבק אין זוגיות. אבל המאבק האמיתי הוא להתעורר כל בוקר עם עצמך, ולנצח". ■

ש. שפרה. אין לי אושר, אולי רק רגעים קטנים של חסד • צילום: ליהיא לפיד

אסמרה, בירת אריתריאה

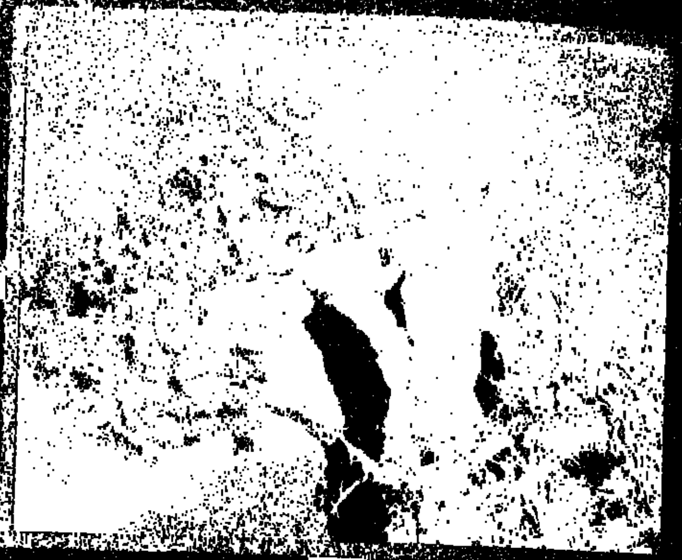

ספוג צינורות

הים באריתריאה אדום יותר

דגים שאינם חוששים מבני אדם, חגבים המשמשים כחיות מחמד ופסטה במחירים מצחיקים – אלה מקצת ממצאיה של משלחת מחקר מאוניברסיטת תל־אביב שיצאה לתור את אריתריאה, אשר בדרום ים־סוף

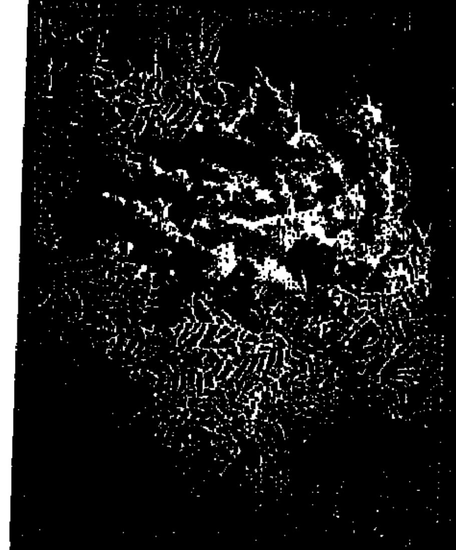

גורגוניה כתומה ואיצטלן סגול

ספוגית

ד"ר מיכה אילן

[illegible]

נוף של שוניות אלמוגים בים־סוף • צילומים: מיכה אילן ומנחם קליין

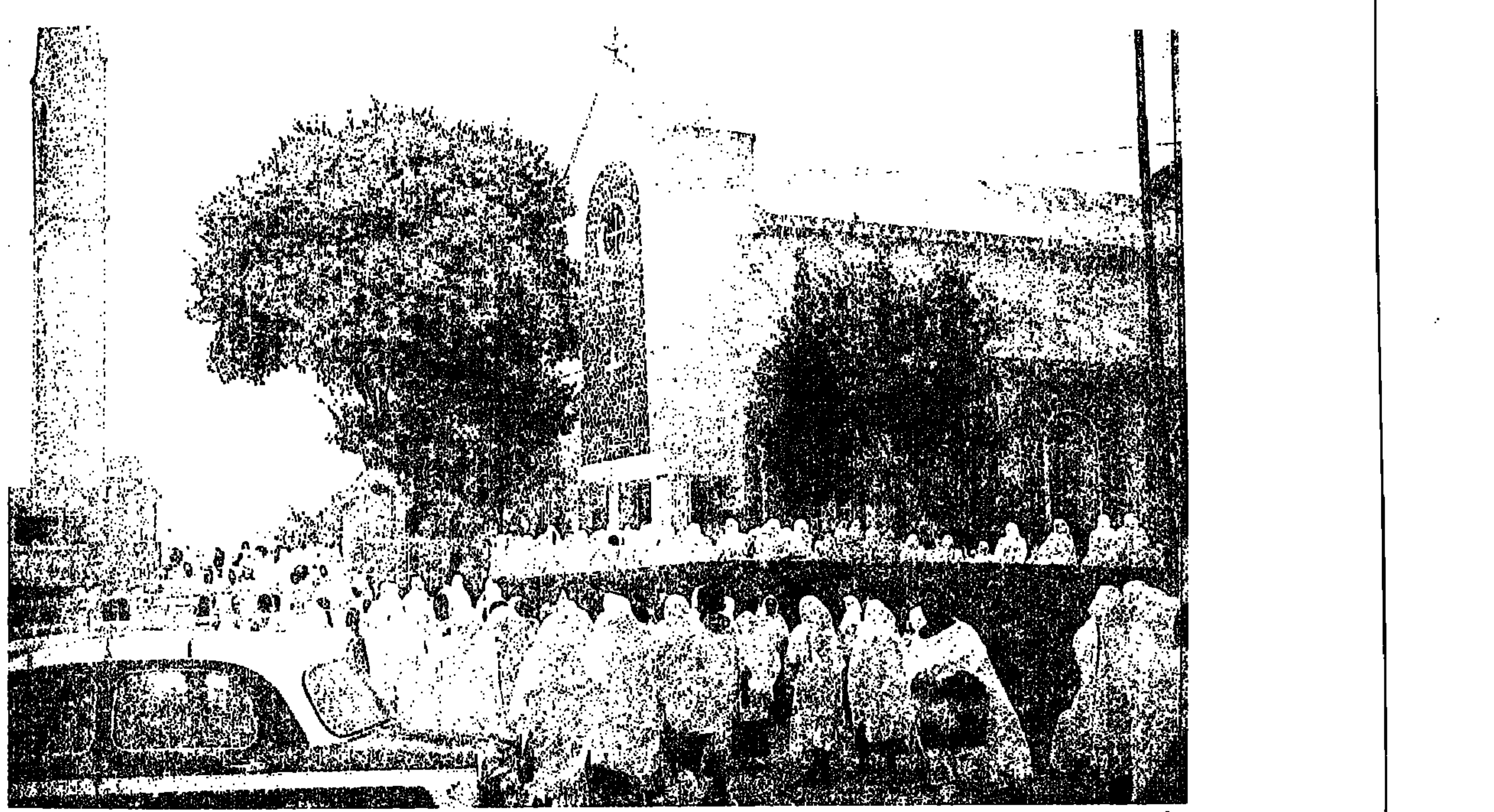

אלפי אנשים נוהרים לכנסיית סן מיקלה

► המשך מעמ' 67

טלקי: סג.ון הבנייה, מבוניות פיאט ולנצ'יה ומאכלי פסטה, שמ־שקפים כ־60 שנות שלטון איטלקי במקום. למעשה, הבסיס לעי־צובה של אריתריאה כיחידה לאומית הונח בתקופת השלטון האיטלקי.

המטייל בחוצות העיר חש בנוחות ובביטחון. האנשים חביבים ומאירי פנים כבכל אריתריאה. באחת משכונות העוני בעיר ראי־תי כי בדומה לאזורים דומים בעולם, הילדים משחקים בכדורגל מסמרטוטים. אחרים הוציאו לטיול את חיות המחמד שלהם, במק־רה זה חגב הקשור באחת מרגליו לחוט ארוך.

האוכל באריתריאה זול ביותר. כל חברי המשלחת, שכללה בסופו של דבר כ־15 איש, יכולים היו לאכול ארוחת צהריים בעשרים דולר. גם המגורים במלונות שמחוץ לעיר הגדולה זו־לים, אך התנאים – בהתאם. בעיר ישנם מלונות ברמה ובמחיר גבוהים יותר, אם כי גם כאן המים החמים לא תמיד זורמים בברזים ולקומה השישית במלון צריך לפעמים לעלות ברגל, מאחר שהמעלית לעתים קרובות לא מתפקדת. הניקיון והשירות סבירים.

כאמור, מטרתנו היתה להגיע לאיי דאחלאק, ושם לבצע שלוש משימות: הראשונה – המשך והרחבה של מחקרים שאנו עורכים זה שנים בצפון ים־סוף. מטרת המחקרים היא מציאת חומרים כימיים חדשים המצויים באורגניזמים ימיים, אשר ניתן להפיק ולפתח מהם תרופות חד־שות. הרעיון הוא שיצורים החיים מיליוני שנה על כדור הארץ למדו עם השנים כיצד להתמודד עם בקטריות, וירוסים, גידולים סרטניים וכו'. אחד מהיעדים המרכזיים הוא כמובן גילוי תכשיר שיהיה יעיל כנגד וירוס האיידס.

המטרה השנייה של המשלחת היתה בדיקת ההיסטוריה האק־לימית של אזור זה במהלך מאות השנים האחרונות. מסתבר כי בהתבוננות באמצעות קרני רנטגן בשלד הגירני של האלמוגים, ניתן לראות טבעות גידול בדומה לאלו שיש בעצים. מבדיקת רמת החמצן האיזוטופי ברגימות גיר מיקרוסקופיות המוצאות משלד של אלמוג, ניתן לשחזר מה היתה טמפרטורת המים בה היה מצוי האלמוג בעת שבנה את טבעת הגידול אותה בוחנים. מאחר שאלמוגים גושיים יכולים לחיות מאות שנים, ניתן לשחזר את האקלים ששרר באזור בכל שנה ושנה במשך אותה תקופה. בדרך זו אפשר לבחון גם את התופעה המדוברת כל כך: אפקט החממה והתחממות כדור הארץ.

מעניינת במיוחד ההשוואה בין אילת, בה טמפרטורת המים מגיעה לכל היותר ל־26 מעלות צלזיוס בקיץ, לדאהלאק, בה 26 מעלות היא טמפרטורת המים המינימלית, כשהמקסימום הוא 32 מעלות. היה לנו חם מאוד גם בזמן הצלילות.

מטרתנו השלישית היתה לזהות מינים שונים של שוכני שוני־ות האלמוגים המקומיות. רצינו לעזור בהקמת אוסף למוזיאון המקומי שיקום בעתיד.

הדרך מאסמרה, המצויה גבוה בהרים, אל עיר הנמל מסאווה, שלחוף ים־סוף, היתה מרשי־מה ביותר. במרחק אווירי קצר ירדנו 2,500 מטרים בדרך תלולה

המטייל בחוצות אסמרה חש בנוחות ובביטחון. האנשים חביבים ומאירי פנים. באחת משכונות העוני בעיר ראיתי כי בדומה לאזורים דומים בעולם, הילדים משחקים בכדורגל מסמרטוטים. אחרים הוציאו לטיול את חיות המחמד שלהם, במקרה זה חגב הקשור באחת מרגליו לחוט ארוך

ומתפתלת. כפרים זעירים הבנויים מפחונים, אבנים ובוץ היו זרו־עים לאורך הדרך. המדרונות היו מכוסים בירוק, שמקורו ברבבות שיחי הצבר שהובאו לכאן על ידי נזירים מקומיים, בניסיון לעצור את סחף האדמה מהמדרונות התלולים.

הדרך חלפה על פני שדות הקרב שבהם נלחמו לוחמי הארגון לשחרור אריתריאה בחיילי הצבא האתיופי. למרחב האריתריאי פלשו כוחות מכיוונים שונים במהלך ההיסטוריה: ממזרח – מחצי האי ערב, מצפון – מסודאן וממצרים, משם גם הגיעו המתיישבים הראשונים לפני אלפי שנים, ומדרום מערב – מההרים. עם הפלי־שות, הגיעו הדתות השונות לאריתריאה. בעיקר האיסלאם, שהו־בא במאה ה־16 על ידי התורכים, והנצרות הקופטית.

חבל ארץ זה והאומה היושבת בו עברו תהפוכות רבות. אומה זו, המונה פחות מארבעה מיליון נפש, מורכבת מתשעה לאומים שונים החיים באזורים שונים ונבדלים בשפתם. עם זאת, 80 אחוז מהאוכלוסיה דוברת אחת משתי השפות הנפוצות: טיגריניה וטיגרה. בני הארץ הם בעלי תווי פנים שמיים וכך גם לשפות גוון שמי ורבות המילים שצלילן מזכיר עברית או ערבית.

בין 1941 ל־1953 נשלט האזור על ידי הבריטים. לאחר מכן הועבר לידי אתיופיה. ב־1974, לאחר ההפיכה באתיופיה, עלה לשלטון מנגיסטו המרקסיסט. משטרו נודע בפעילותו הנדכאת ובאכזריותו כלפי האתיופים, וכמובן כלפי האריתריאים, שלחמו לעצמאותם. שרידי מאבק זה ניכרים היום בכל מקום.

מסאווה כמעט ונמחקה בקרבות, שהסתיימו לפני שלוש שנים, שנה לפני נפילת אסמרה בידי הלוחמים האריתריאים. במקביל נפל באתיופיה משטר מנגיסטו, שבדמדומי שלטונו הועלתה שא־רית יהודי אתיופיה לארץ. המורדים האתיופים שתפסו את השל־טון ויתרו על דרישה לשלטון אתיופי באריתריאה, וזו קיבלה סופית את עצמאותה.

המעבר החד מאקלימה הק־ריר של אסמרה למסאווה מדהים. במסאווה קרינת השמש חזקה ביותר, הלחות אדירה והאוויר חם ויכול להגיע עד 50 מעלות. היה כאן נמל שבעת מנוטרל ברובו עקב המצאות של ספינות טבועות במימיו – זכר לימי המלחמה. גם שלוחת האוניברסיטה והמעבדה הימית הקטנה שהיתה במקום נהרסו במלחמה ואינן קיימות עוד. מנמל זה הפלגנו לאי דאחלאק ומיקמנו את המשל־חת במלון היחיד המצוי באי. כאן במלון ישנו תחת כיפת השמים ובחושך, מאחר שהגנרטור לא עבד. האספקה מגיעה מן היבשה וזו עצמה אינה משופעת במוצרים. לכן מגוון המזון בארוחות שלנו נע בין אטריות קטנות עם רוטב עגבניות לאטריות גדולות עם אותו הרוטב, לאיטריות סתם. השף הוא גם בעל המלון, הסוחר, הבנקאי, איש הקשר והמתורגמן.

האי דאחלאק עצמו גדול ביחס לשאר האיים, ואורכו 60 קי־לומטר. 354 איים מצויים בארכיפלג זה. רובם קטנים בהרגה וגודלם מגיע לעתים קרובות לעשרות ספורות של מטרים בלבד. כדי להגיע לאיים השונים, המרוחקים קילומטרים רבים מן היב־שת, ניתן להשתמש בשירות שמציעה ההתאחדות האריתריאית לצלילה. אלה הם יוצאי חיל הים של צבא השחרור האריתריאי, שמפעילים שירות של סירות מנוע ומכלי צלילה.

על האי מצויים שרידים המעידים על העבר הקרוב. כתובות בשפות שונות על הקירות וכלי מלחמה שנותרו במקום מעידים כי כאן היו בסיסים של האתיופים ושל הרוסים, שתמכו בשלטונו של מנגיסטו. אך לפני כן שהו במקום האמריקאים, ולפי פרסו־מים של עיתונים זרים גם לישראל היו כאן מאחזים.

האוצר האמיתי עבורנו באיים אלו טמון מתחת לפני המים ולמתבוננים היטב גם בקרקע: המסלע הבונה את האיים עשוי משוניות אלמוגים מאובנות, ששינוי גובה פני הים ופעילות טקטונית הביאו להרמתן מעל לפני הים. את הדרך לאיים עושים באמצעות סירות המבריחות דגים מעופפים, הרואים למרחק של מספר עשרות מטרים. את הסירות מלוות מדי פעם להקות דול־פינים וצבי ים.

האיים מוקפים במגוון עשיר של בעלי חיים, אלמוגים, כוכבי ים, קיפודי ים ודגים למכביר בשלל צבעים וגדלים. הצולל באי־לת ולאורך חופי סיני מכיר את היופי והמגוון המצויים בשוניות האלמוגים. באיי דאחלאק התפתח זן נוסף של בעלי חיים, המסג־נים את מזונם בעודם תקועים בקרקע החולית: כוכבי ים גדולים בעלי שורות קוצים זוהרים, ספוגים הקבורים בחול ורק שולחים ארובות קטנות המציצות מעלה, ומסביב – רבבות דגים שלא יודעים כי צריך לפחד מבני אדם. מעל למים דואים שקנאים ובלגונה, הפלמינגואים מסננים סרטנים קטנים לארוחה. לעתים נדמה כי אתה האדם הראשון שהגיע לנקודות אלו, ולכן הכל הרמוני, שלם ורגוע. היה נעים לחוות צלילות כאלה בטרם החד־רה לקלחת הישראלית התוססת. ■

תשמרו על עצמכם הקיץ!

דקטרין –
קרם לטפול בפטריות ובשפשפות

יתושן פלוס
למניעת עקיצות ולהקלה
על גרוד מעקיצות

אקמול
להורדת חום ושיכוך כאבים

גריאטריק פרמאטון
ויטמינים ומינרלים במינון הנכון

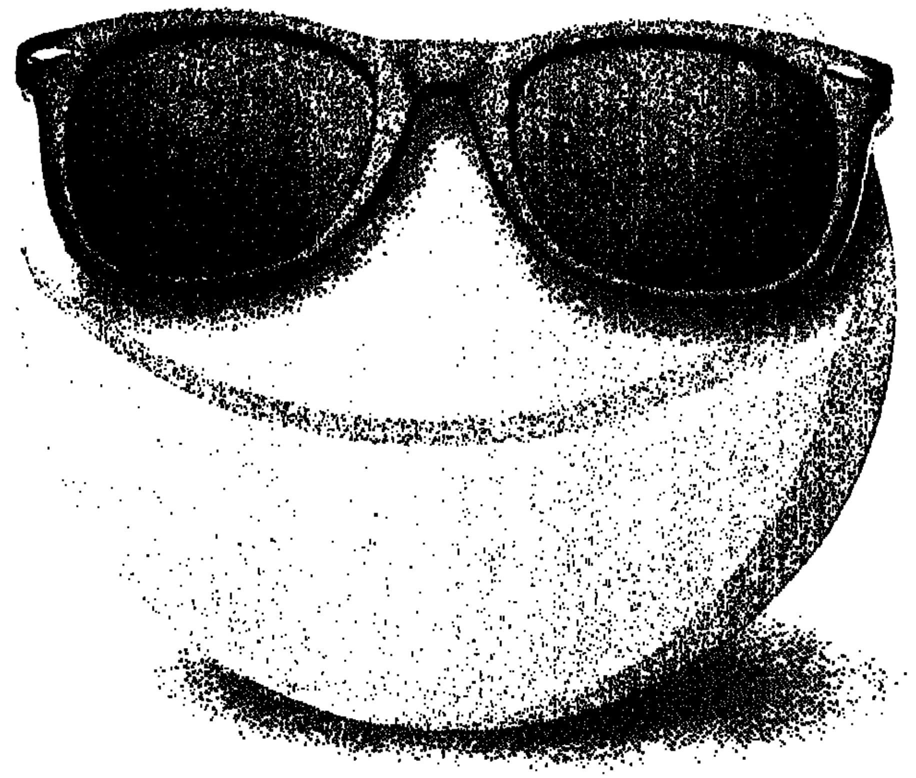

אימודיום
נוסות לטיפול בשלשול להקלה
מהירה ויעילה

אדקס 2000
לשכוך כאבים ולהפגת
כאבי מחזור

סטילה
טיפות עיניים
להקלה מהירה על עיניים
צורבות או דומעות

אגיסטן
תרופה מובילה לטפול בפטריות

מרגישים כבר את הקיץ לאז אז לפני שהשמש מתחילה לעשות מה שהיא רוצה, לפני שקופצים לים, לפני שהיתושים מתחילים לזמזם, לפני שהעיניים מתחילות לצרוב מהכלור, לפני שהארטיק מתחיל לטפטף, יש כמה דברים שכדאי שיהיו אתכם, על כל מקרה של קיץ...

OXY 5
לטפול בפצעי בגרות

טאמס
לטפול בצרבת וכתוספת סידן

צנטרום פלוס
תוספת יומית של 29 ויטמינים
ומינרלים פלוס בטא קרוטן

סלים–פאסט
הדיאטה המזינה והטעימה
להורדת משקל בטעמים שונים

באומן בר ריבנאי

בית מרקחת
סופר·פארם

תרופות ללא מרשם רופא. לפני השימוש נא לעיין בעלון לצרכן המצורף לכל תרופה.

שבוע של כוכבים

טובה ספרא

לתאריכים שבין 20/5 ל־26/5
כדי לקבל תחזית יותר מדויקת, רצוי לעיין גם במזל האופק (השעה) שלכם.

תאומים (21.6 – 21.5)

השבוע אתם נהנים מתחושת עצמאות גדולה מתמיד, אבל עדיין נאלצים לתמרן בין מצבים לא צפויים. כאבי ראש ועייפות נגרמים כתוצאה ממעורבות יתר בסיטואציות בהן מעורבותכם אינה הכרחית. הקפידו להימנע מבלבול בין קשרים חברתיים לקשרים אינטימיים. למרות נטייתכם להיגרר למעורבות שלא מיוזמתכם, אתם נשמרים ופועלים בעיקר דרך הראש ופחות מצייתים לרגש.

סרטן (23.7 – 22.6)

השבוע תיתכן נסיעה לא מתוכננת בענייני עבודה או משפחה. באירועים חברתיים אתם נוטים לפטפט על עניינים אינטימיים, לכן עדיף שתישארו בטריטוריה מוכרת ובטוחה. בסך הכל, אתם לא בנויים כרגע ליהנות מחיי חברה. קבלת ההחלטות בתחומים רבים נעשית מתוך שיקול דעת, אבל בגלל נטייתכם להרמוניה אתם נוטים לייפות קצת את פני הדברים. לכן השתדלו לקבל החלטות רק בנושאים שאין בהם סיכון רציני, למקרה של החלטה שגויה.

אריה (23.8 – 23.7)

החיים שופעים אירועים חברתיים וחוויות בלתי צפויות, ואתם מוצאים את עצמכם נסחפים למערכת יחסים אינטימית מבלי להיות מודעים לכך. אתם מבזבזים המון כסף, אבל בו בזמן מרוויחים כסף רב ללא השקעת מאמץ. נטייתכם לפעול באופן עצמאי, מבלי להתייעץ עם הסביבה, עשויה לגרום לחיכוכים עם גורמי סמכות. למרות זאת, הביטחון והסמכות שאתם מפגינים משכנעים את המסתייגים, ובסך הכל אתם כובשים את לב הסביבה.

בתולה (23.9 – 23.8)

למרות האווירה ההרמונית בבית, אתם מחפשים דווקא את הדרך לעצמאות. תידרשו להפגין יכולת תמרון מרשימה כדי להשיג את מטרותיכם, אבל אלו יושגו בסופו של דבר. אלה ימים מתאימים לפעולה. הגדירו לעצמכם רשימת משימות מסודרת, והקפידו על השגתן בהתאם לתוכנית שקבעתם מראש, גם אם תופתעו על ידי אירועים לא צפויים. הישמרו מלווה זמנים צפוף מדי, והימנעו מגלישה לעימותים מילוליים.

מאזניים (23.10 – 23.9)

זו תקופה מצוינת לצאת לנסיעות. אתם צפויים להפתעות, במיוחד בנוגע למטלות שעליכם לבצע. ייתכן שתוטל עליכם משימה שביצועה יארך שבועיים, וזאת בלא כל התראה מוקדמת. מבחינה חברתית אלה ימים מצוינים לפגישות עם אנשים ולהיכרויות מעניינות. בתחום הכלכלי ניכרת נטייתכם להוצאות גבוהות מהרגיל, אבל אין זו חריגה קריטית.

עקרב (23.11 – 23.10)

זוהי תקופה במהלכה אתם מגלים חוש תמרון מצוין בענייני כספים, וייתכנו גם הזדמנויות לרכישות מוצלחות, אבל הדגש יושם השבוע על קשרים אינטימיים בחייכם. ייתכן שקשר שראשיתו במפגש חברתי יגלוש ליחסים אישיים יותר. במקביל אתם מתנתקים מידידים, ומתמקדים רק במי שבאמת מעניין אתכם. קירבה לא פורמלית נוצרת במהירות עם אנשים שגילם חורג משלכם. שותפים ייהנו השבוע משיתוף פעולה מצוין, ועל כן זה הזמן לגבש הסכמים ולהעמיד דברים במבחן.

תעודת זהות – מזל תאומים

יסוד: אוויר.
- איכות: משתנה.
- צבע: צהוב.
- אבן: אגאט.
- סמל: שתי דמויות שכל אחת מנוגדת לשנייה.
- רגישות פיסית: רגליים וידיים, מערכת העצבים, הריאות ומערכת הנשימה.
- הבילוי האידיאלי: קריאה, צפייה בטלוויזיה וכל מה שיכול להקנות ידע.
- מגרעות: שטחיות, קלות דעת, חוסר אחריות, אופורטוניזם, רכלנות, פטפטנות וחוסר הגינות.
- תחומי משיכה: כושר הביטוי ככלי שעשועים, פתרון חידות מורכבות, לימודים מגוונים וכתיבה יוצרת.
- סימני זיהוי: בני מזל תאומים מכירים בעובדה שזהותם חצויה, שיש שני צדדים לאופיו של כל אדם. הצרה מתחילה כאשר הם אינם יודעים להגיע לאינטגרציה של זהותם. משום כך נוטים בני מזל תאומים לשנות את פרצופם לעתים קרובות, ולהוליך מסיכות בניסיון לגלות את עצמם.

התאומים הם אנשים שקולים, הגיוניים ושכלתניים. כושר ההבחנה החד שלהם מגן עליהם מפני מעורבות רגשית עמוקה העלולה לקשור אותם למקום אחד. הם מקבלים החלטות בקור רוח. הם עסוקים ללא הרף בחישובים, מפתחים תיאוריות וממיינים עובדות. גם לחיים הם מתייחסים כאל פאזל או תשבץ, השעשועים החביבים עליהם.

רובם נחשבים שנונים, גם אם לא חכמים מאוד. הם יודעים לענות בחריפות מלווה בציניות, לפעמים עד כדי גרימת מבוכה לסובבים אותם. הם מהירי תגובה, אוהבים מאוד לקטוע את בני שיחם ולדלג מנושא לנושא, תוך כדי תנועות ידיים מודגשות. הם אוהבים לפטפט, לקרוא ספרים ועיתונים או חומר כתוב אחר. הכל מעניין אותם והם אינם מפסיקים ללמוד. לא משנה באיזו מסגרת, לא משנה לאיזה צורך, הם פשוט סטודנטים נצחיים.

התאומים ידועים ביכולתם להתמודד עם מספר דברים בעת ובעונה אחת. הם יכולים להיות פוליטיקאים מצוינים או לעסוק ביחסי ציבור. כי יש ביכולתם לשכנע כמעט כל אחד בכל דבר. הם זוכים ברוב המקרים לאהדת הסביבה.

יכולת ההתנסחות הוורבאלית שלהם מקלה עליהם לעסוק בתחומים המצריכים ביטוי בכתב או בעל פה, כאנשי מכירות מפולפלים. הם שונאים מושבעים של שגרה וחרדים מפני כל רגע של שיעמום. במצבים כאלה הם פשוט מתחילים לפתח כל מיני מחלות פסיכוסומטיות, קשיי נשימה, ובמקרים קיצוניים אפילו התמוטטויות נפשיות. כדי להרגיש חיוניים הם זקוקים לגירוי מתמיד ולתנועה בלתי פוסקת. גם רכילות היא השטת החביב עליהם. ואם במקרה מסתובבת בקרבתכם דמות של בן תאומים רגוע, אל תאמינו, הוא בנראה מצוי באחד השלבים של החיפוש המתמיד אחר זהותו.

קשת (23.12 – 23.11)

אתם אופטימיים, והבית והמשפחה מעניקים לכם הרבה כוח. יחד עם זאת, אינכם מוכנים לוותר על עצמאותכם. אלה ימים עמוסים ותתקשו לתמרן במהלכם, על כן חשוב ביותר לא לנטוש פגישות או לאחר אליהן. שימרו על לוח זמנים הגיוני מבחינתכם. בריאותכם אינה במיטבה ואתם חשים מתח, מצב שגורם לכם להיסחף לעימותים מתישים, בעיקר עם בני המשפחה.

גדי (21.1 – 23.12)

חובות ומטלות לא צפויות עשויות לגרום לביטולה של נסיעה נכספת. מבלי לשים לב, תמצאו את עצמכם שקועים בעבודה עד צוואר ובלי יכולת להתנתק. מבחינה חברתית אלה ימים מעניינים הצופנים הזדמנויות רבות להיכרויות ספונטניות. ההוצאות הכספיות גבוהות ממה שתכננתם, ויש לכם נטייה להיסחף לבזבוזים מיותרים, לכן כדאי לנסות לסגור את הברז לתקופה מסוימת.

דלי (19.2 – 21.1)

אתם מתפקדים מצוין במישור הכספי ויודעים לדרוש את המגיע לכם. קשרים חברתיים נוטים להפוך במהירות ליחסים בעלי גוון אינטימי. אתם נוטים להתרחק מידידים וחברים, ומשתמשים בפסק הזמן הזה לבחינה מחודשת של מאורעות, קשרים וסדרי עדיפויות לעתיד. זהו גם הזמן המתאים לבחינה מחודשת של הסכמים ושותפויות. מבחינה חברתית זה הזמן לארח, בגלל תחושתכם הנוחה במגרש הביתי.

דגים (21.3 – 19.2)

מצבים חדשים ומעוררי אמון, למרות שלא נצפו על ידיכם מראש, מחייבים אתכם להפגין את יכולת התמרון שלכם במלואה. הצלחתכם בכך, ושמירה על תחושת החופש ההכרחית לכם, עשויה להביא ליצירת התנאים להקמתה של מסגרת משפחתית חדשה. אתם ניידים, נמצאים פחות במשרד, ומרבים בפגישות בחוץ. במסגרת זו אתם בודקים רעיונות לעתיד, גם אם בטווח המיידי אינכם רואים דרך לממשם. אלה ימים טובים לרעיונות עסקיים, לתקשורת עם אנשים ולעריכת הסכמים פורמליים.

טלה (21.4 – 21.3)

צורך חזק לעצמאות וליצירת מרחב לעצמכם עומד בניגוד לאירועים המתרחשים במציאות וגורר אתכם לעימותים. אם תכננתם לנסוע, מישהו מבני המשפחה עלול לבקש להצטרף או אולי אפילו כל המשפחה. אתם מרגישים חולשה וקושי בעמידה על שלכם ונוטים לוותר. למרות זאת, יתגלו גם נקודות אור: כספים יגיעו אליכם באופן לא צפוי, ובקשה להעלאה במשכורת עשויה להיענות בחיוב. אבל אל תשאירו כספים במצב נזיל.

שור (21.5 – 21.4)

התרחשויות לא צפויות גוררות אתכם לתוך מערכת יחסים אינטימית. התפתחות ספונטנית זו אינה צופנת כל הבטחה ביחס לעתיד. הכל יכול לקרות. אתם רוצים להיות לבד, לפרוק עול ולהיעלם מהבית. למרות הסיכון שבכך, אתם מתקשים לשלוט בעצמכם. זוהי תקופה טובה להימורים ולהשקעות ספקולטיביות.

הדרך הכי קצרה לאושר עוברת דרך "בית"

אילנה גוטמן/מנהלת "בית"

מאת טלי גורן

המון הזוגות המאושרים שנישאים כל שנה דרך "בית" יודעים את מה שלא יודעים אחרים: שרק בית כמו "בית" יכול לשמש אכסניה לאלפי גברים ונשים שמחפשים קשר רציני. מאז פתחה אילנה גוטמן את משרדי "בית" בחיפה, תל אביב, ירושלים ובאר שבע חל מהפך חברתי בכל נושא ההיכרויות בארץ. מוסד השידוכים השיל מעצמו את הסטיגמה המיושנת שדבקה בו מאז ימי העיירה היהודית והפך לצו חברתי לאנשים מצליחנים, סלקטיביים שמחפשים קשר איכותי. דורית שנישאה לגיא דרך "בית" לפני כחודש מספרת איך זה קרה לה ולמה רק ב"בית" זה יכול לקרות.

מספרת דורית: "אחרי השחרור מהצבא נסעתי קצת לטייל בעולם. כשחזרתי התחלתי לעבוד במשמרות כאחות בבית חולים ובמקביל נרשמתי ללימודי סיעוד באוניברסיטה. העבודה והלימודים העסיקו אותי במידה כזו שכמעט ולא נותר לי זמן לעצמי. לקראת סוף לימודי התחלתי להרגיש איזו כמיהה להקים בית. למצוא לי בן זוג לחיים. הרבה מהחברים שלי התחתנו ובמסגרות בהן הייתי הסיכוי להכיר אנשים חדשים היה די קלוש. זו היתה בערך התקופה שהחלטתי לפנות למשרד היכרויות. ידעתי שעם דרישות כמו שלי, שאף פעם לא היו מהצנועות, יהיה לי קל למצוא את האחד איתו אהיה מוכנה לחלוק את חיי.

אני טיפוס פתוח. משוחרר שמאמצת בלי בעיות את סגנון החיים המודרני וחשבתי שרק במשרד מסודר שיש לו מאגר איכותי של פנויים שמחפשים כמוני קשר רציני אוכל למצוא לי בן זוג באופן הדיסקרטי והמהיר ביותר, מה שלא ידעתי אז ואני יודעת היטב היום הוא שלא כל משרד יכול לתת מענה נאות לדרישות כאלה. את גיא פגשתי דרך "בית" אחרי שנתיים של נסיונות מתסכלים במשרדים שונים. הייתי תמימה, לא בדקתי דברים עד הסוף וכשהגעתי ל"בית" הייתי קרובה ליאוש מוחלט מכל מה שמשרדי היכרויות יכולים להציע.

לגיא, שהיה אז לקראת סוף לימודי ראיית חשבון ובשנת הסטאז' הראשונה שלו, היה קשה להבין את חוסר האמון והתשדנות שאפיינו אותי בפגישות הראשונות. "בית" היה המשרד הראשון אליו פנה כשגמלה ההחלטה בליבו שהגיע הזמן להקים בית. אני הייתי הדייט הראשון שלו. מצאתי חן בעיניו מיד. לי לקח קצת זמן להאמין שזה אמיתי. שזה באמת קורה לי. אחרי שלושה חודשים החלטנו להתחתן.

"בית" שינה את דעתי על משרדי שידוכין מקצה לקצה. חבל שלא ידעתי מהתחלה את מה שאני יודעת היום. הרבה עגמת נפש היתה נחסכת ממני.

ש: על מה בדיוק את מדברת? ומה היה כל כך טראומטי בנסיונות הקודמים?

ת: כשהחלטתי להעזר בשירותי משרד ניסיתי את מה שנראה ממבט ראשון הכי אטרקטיבי ונחמד: להכיר דרך קלטת וידאו. חשבתי שזה יכול להיות מרתק לראות בקלטת את המועמדים הפוטנציאליים, להתרשם וליצור קשר, אבל מהר מאוד גיליתי את החסרון של השיטה.

קודם כל התגליתי כטיפוס מאוד לא פוטוגני. בקלטת נראיתי קפואה ולא טבעית ונשמעתי כמו אוטומט. לי עצמי היה קשה להאמין שמישהו יכול להתרשם מכרטיס ביקור כזה. ובאמת לא הרשמתי רבים. לעומת זאת אלה שמצאו חן בעיני היו בדרך כלל כאלה שמצאו חן גם בעיני אחרות: טיפוסים פוטוגניים שנשמעו טוב. אלה היו מחוזרים ותמיד תפוסים. זה הזכיר לי שוק בשר. רואים אנשים ועל סמך תמונה בוחרים בהם כאילו שאדם הוא סך הכל מה שנראה לעין.

השיטה הזו אולי מתאימה ליפים ופוטוגנים במיוחד אבל רוב בני האדם יתקשו למצוא מישהו רציני בשיטה הזו שסוגדת למראה החיצוני ומתעלמת מכל היתר.

חוץ מזה פתאום קלטתי שכמו שאני מתבוננת בקלטת ורואה אנשים כך גם התמונה שלי מגיעה להמוני אנשים. אז איפה הדיסקרטיות? ואיפה האינטימיות שיכולה להיווצר רק בין שני אנשים שבוחרים זה בזו? הכי מתסכל היה שמה שהיה נדמה כשיטה זולה התגלה כשיטה יקרה ביותר. כל קלטת עלתה כסף נוסף ובסיכום זה הגיע לעלויות שלא תכננתי קודם. נפגשתי דרך קלטת וידאו עם שני אנשים שהתגלו כל כך שונים ממה שראיתי בקלטת שהחלטתי שאני לא לוקחת שום צ'אנס נוסף בדרך הזו.

ש: ואז הגעת ל"בית"?

ת: (מחייכת) לא, הייתי צריכה לעבור עוד כמה אי נעימויות בדרך אל האושר. באחד המשרדים הכירו לי בחור שהיה אמנם די חביב אבל בפגישה השניה התברר לי שהוא נשוי. אמנם בהליכי גירושין אבל עדיין נשוי. זה היה בשבילי שוק לא קטן. איך יתכן שמשרד לא ידע פרטים כל כך חשובים על האנשים שהוא רושם?

נסיון עגום נוסף היה לי עם משרד חדש שנפתח בתל אביב. נפגשתי עם בעלת המשרד והיא מאוד מצאה חן בעיני. ונשמעה לי מאוד מבטיחה. אחרי שבועיים הסתבר לי שאין לה מה להציע. המאגר של הפנויים שלה היה כל כך דל שלא הבנתי מאיפה החוצפה לפתוח משרד היכרויות, להשלות אנשים ולקחת מהם כסף! אחרי שלושה חודשים נסגר המשרד וכספי ירד לטמיון. זה היה השלב שהחלטתי שאני יורדת מכל נושא ההיכרויות היזומות. אבל אז שכנעה אותי חברה לעבודה שהתחתנה לפני ארבע שנים דרך "בית" שכדאי לי לפגוש את אילנה. כך הגעתי ל"בית".

ש: ומה יש ב"בית" שאין במקומות אחרים?

ת: קודם כל **"בית"** הוא המשרד הכי גדול, הכי ותיק, ובעל הנסיון הרב ביותר בארץ. מאגר הפנויים פנויות שלו עומד על 5000 נרשמים, קיימת אפשרות להכיר בו זמנית מכל הסניפים. זה כשלעצמו מבטיח כבר המון אפשרויות. חוץ מזה "בית" הוא המשרד היחיד שלא מציע שירותים לשנה כמו יתר המשרדים, אלא טיפול עד לחתונה. ומעבר לכל אלה צריכים להכיר את **אילנה** כדי להבין למה רק **"בית"**. היא רצינית, אמינה, ועם אינטואיציות לא רגילות לקלוט אנשים. היא היתה בשבילי ממש חברה, התייעצתי איתה ולמדתי ממנה המון. ההפתעה הכי גדולה שלי היה צוות העובדים שלה שנבחר על ידה בקפידה, ועובד בהשראתה עם כל הנשמה ובכזו מסירות שקשה לי להאמין שיש לו מתחרים בכל הארץ. כבר בפגישה הראשונה הרגשתי שאני בבית. הגעתי למקום הנכון. את גיא הכרתי אחרי חודשיים.

כשאני חושבת על הזמן היקר שבזבזתי על חיפושי סרק אני מרגישה כעס על עצמי. הצורך שלי להחשף נובע מהרצון לקצר לאנשים אחרים את הדרך ולחסוך מהם עגמת נפש. **הדרך הכי קצרה לאושר היא דרך "בית". היום אני מבינה מה מביא אלפי אנשים לחפש את אושרם רק ב"בית".**

ש: אילנה, הסיפורים האלה מוכרים לך?

ת: לצערי כן. מצד אחד כל מוסד השידוכים עבר מטמורפוזה והיום זה כבר הכי "אין" ליצור קשר דרך משרד שמציע תנאי לוקסוס ומצד שני המשרדים, שנפתחים חדשות לבקרים כפטריות לאחר הגשם, לא נותנים שירותים נכונים, פוגעים בתדמית של העסק כולו. אותם משרדים אף נסגרים לאחר תקופה קצרה וחלקות שם כספו על קרן הצבי. זה כואב לי כי אני מודעת היטב לצורך של אנשים למצוא בן זוג לחיים, ולרגישות הרבה שיש בנושא הזה.

התוודעתי לנושא ההיכרויות דרך אמי שהתאלמנה בגיל צעיר ועברה מסלול לא נעים במשרדי שידוכין למיניהם בחיפושיה אחרי בן זוג. זה גם היה הרקע שבגללו הפכתי את השדכנות לדרך חיים. היום המודעות להכרויות דרך משרדי הכרויות גדלה וכל הנושא קיבל תאוצה בלתי רגילה. אבל כדי לא להתאכזב ולא להיפגע משרלטנים ומאנשים לא מקצועיים שמנסים לתפוס טרמפ על נושא רגיש כל כך, צריכים להיות מאד זהירים.

ש: מה זאת אומרת להיות זהירים?

ת: קודם כל צריכים לבדוק את מאגר הפנויים והפנויות לפני שנרשמים. לבדוק מי הם האנשים הרשומים, מהו מצבם המשפחתי המדויק, מהי רמת השכלתם, מצבם הכלכלי ואם ההיצע עומד לרשות המשרד יכול גם להענות לדרישות המיוחדות שלך. אחרי שבטוחים שמאגר האנשים הנרשמים עומדים בקריטריונים צריך לבקש חוזה כתוב שיבטיח באופן מסודר את זכויותיך ואת חובות המשרד כלפיך. אני מבטיחה בחוזה שהטיפול הוא עד לחתונה. זה אומר שאני, לא פחות מהנרשמים עצמם, מעוניינת להצליח להשיא אותם כדי להתפנות לטפל בחדשים. צריך לקרוא גם את הכתוב באותיות קטנות כדי לדאוג לקבל תמורה מלאה.

ש: וזה מה שמקבלים ב"בית"?

ת: התשובה היא מאות הזוגות שנישאים דרך "בית" כל שנה. זו ההוכחה הכי טובה למידת הרצינות שאנחנו משקיעים בעניין, לעבודה הקשה ולהתייחסות המקצועית והרגישה שלנו לנושא.

"בית"
משרד ההיכרות למטרת נישואין
ת"א:
אבן גבירול 111
טל' 5246425, 5239331,
03-5228562
חיפה:
דרך עכו 20 ק. ביאליק
טל' 707499, 738171,
04-712332
ירושלים:
רח' עליאש 8 בנין רג'ואן
קומה ח' דירה 18
טל' 233992, 02-233991
באר שבע:
רח' העצמאות 40
טל' 07-278801/2
שעות פתיחה:
10:00-13:00, 16:30-20:00

תשאל את לאה אתגר

למעלה: אולמרט וגרופר. למטה, מימין: קרן ובן־משה, חדסה ויאיר שטרן

מחול האווזים הלבנים

חברי מועדון הרוטשילדים שוב אכלו ושתו בירושלים. פסח גרופר הצטרף לתוכנית האמנותית

בארבע שנות קיומו, נפגשו חברי "מועדון הרוטשילדים", אניני טעם בעלי מעמד, שש פעמים. המפגשים, על מזון משובח ויין איכותי (בחסות "כרמל מזרחי"), הפכו לשם דבר. הם ארכו שעות והוגש בהם כל פינוק אפשרי באלגנטיות שאין לה מתחרים. מה לא היה שם? מלצרים בכסיות לבנות, עיטורי שולחן מרהיבים, כלים שהוטסו במיוחד, שפים מפורסמים מחו"ל, פרחים עם כל מנה וכך הלאה. בשבוע שעבר חגג מועדון הרוטשילדים את מפגשו השישי במלון שרתון פלאזה ירושלים, ושוב המריאו העידונים לשחקים. כל כך המריאו, עד שאחרי ארבע שעות של ישיבה, כשרצית להמריא הביתה, כבר היית עייף, הלום יין, ספוג קלוריות, אבל בטוח לא התחרטת על השתתפותך.

הפעם בישלו לקרואים ארבע שפיות שהגיעו ממסעדות יוקרה אמריקאיות. מנכ"ל כרמל מזרחי, אברהם בן־משה, הציג את יין המרלו. יין איכותי חדש בארץ, שצבעו ארגמן וטעמו יבש וענביו גדלים ברמת־ערד. בכניסה הגישו יין שרדונה מבעבע וחטיפי פטריות, אחר כך הובילו לשולחנות ממוספרים שליד כל אחד מהם עומד לפיד חי בדמות מלצר שבידו אבוקה מוארת וממוספרת. בין האורחים, אהוד אולמרט, דן פרופר, יורם בליזובסקי, ארנון טיברג, פסח גרופר, יאיר שטרן, אבינועם ברוג, צבי אלדרוטי, שרגא בירן, גוני מרדור, דור פתאל, מאיר לישנסקי, פיליס גלזר, דליה פן לרנר, רות סירקיס ועוד.

מנחה הערב היה אייל גינור, ישראלי שמגדל אווזים בארצות הברית ונחשב לגדול ספקי כבד האווז שם. הוא הציג את השפית האמריקאית הראשונה שהגיעה ממסעדת "ריינבואו" שבמנהטן ובישלה "מעדן לבלב עגל חלב וחצילים בשמן עגבניות מיובשות". לטעמי, הלבלב היה בסדר אבל החצילים על הפנים. אולי בגלל שאמריקאים וחצילים לא כל כך הולכים ביחד. מה שכן, ארבע השפיות הן צעירות נאות, אינטליגנטיות, נשים שיודעות לדבר, להסביר ולהופיע בציבור. הוגשו שם מנות עם שמות כמו "דואט של דג אמנון וארמונית", "חזה ברווז עם עלי מנגולד וארטישוק ברוטב יין פרטום", כך שש מנות מגונדרות, מעורנות, מצוירות על הצלחת, וגם טעימות. לכל מנה התלווה יין אחר שנמזג לכוס אחרת, כך שהשולחן, לא נעים, נראה כמו חנות לכלי בית שמוכרת כוסות בהנחה. אם לא היה די בכוסות, שמו במרכז השולחן פסל צינורות נחושת שמזכיר כינור, ועם כל מנה תלו על הכינור עוד צינור לתוספת, עד שהשולחן המהודר נראה כמו שולחן עבודה של מוסכניק.

בין מנה למנה היה איזה קטע אמנותי, כמו שירה של מדריגלים שנושאם יין, או צמד רקדניות שהופיעו בריקוד שראוי לכינותו "מחול האווזים הלבנים". בנוסף לבידור הרשמי הסתובב בין השולחנות פסח גרופר עם הסיגר וסיפק את הבידור הרגיל של סיפורים צבעוניים מפה ועד להודעה חדשה. כך היה שמח, עד ששלום קרוש, שף המלון, הגיש עוגת שוקולד עם אגוזי מלך קלויים וגלידה.

אחרי ארבע שעות, גם לפיינשמעקרים

הכי סובלניים כבר כאב לשבת (וזה לא חל על פסח גרופר), והם לא המתינו לקפה ולפטיפורים. אפילו שהיה ערב ארוך, אפילו שצריך היה לנהוג אחרי חצות מירושלים, אני מעריכה שאיש מחברי המועדון לא העלה בדעתו לוותר על חברותו. כל טיפש יודע שמחבורה מעורנת כזאת מוכנים להיפרד רק על אלונקה.

שובה של המדינה

כיכר המדינה בתל־אביב מתאוששת. שמחת עשירים

מי שמבקר בימים אלה בכיכר המדינה בתל־אביב, רואה שהאזור לבש חיוניות חדשה. עשרות בתי אופנה בניחוח חוצלארץ נפתחו שם לאחרונה. שמות בינלאומיים כמו "קנזו", "לקרואה", "מורגן", "בטי ברקלי", מתנוססים שם מעל בוטיקים מעוצבים כמו בסרטים. מי שזוכר את הכיכר בראשיתה יודע שהיתה שם נרדף ליוקר ויוקרה. אחר כך בא עידן הרעיכה ועימו הגיעו שפע של חנויות רהיטים וסתם בתי ממכר. לאחרונה מתחייה הכיכר. גם מעצבים מקומיים, כמו מיקה בשן ויובל רביר (בחנות נהדרת) מוכרים שם. המחירים בכל הבוטיקים החדשניים גבוהים. עם פחות מאלף שקל ביד למערכת לבוש, אין בכלל מה לדבר. בין לבין, אפשר להינפש בבית הקפה־מסעדה "טירמיסו" שבכיכר. שם, בצל עצי תפוזים ננסיים, יושבות יבדוחות (כינוי לנשים בוגרות ועשירות) לצידם של אנשי עסקים. היבדוחות מתענגות על צלי חזיר או מולארד (לא אהבתי), על סלט (ככה־ככה), על פסטות מצוינות ועל עוגת טירמיסו (16 שקל) שנימוחה בפה. גם אם אתה לא יכול להרשות לעצמך לקנות, שווה להסתובב בבתי האופנה, שווה למשש את הבגדים, שווה להריח את עוגת הטירמיסו. גם לא עולה כסף, וגם אתה לומד איך חיים ומה קונים אלה שיש להם.

קרם חינם

הרכב חסר לא פגם בשמחה (לאיד), כשהושק מוצר חדש של קרליין

את המסיבות הכי בומבסטיות במדינה מספקות לנו לאחרונה חברות קוסמטיקה שמשיקות או מייבאות מוצרים חדשים. כך חברת "קרליין" הישראלית, שהשיקה את "קלריטי" (סדרת קרמים שקופים וסבונים נוזליים) בשבוע שעבר בבית הלבן בסביון. היה שם הכל: מזרקות מים צבעוניות מעל הבריכה, קייטרינג משובח של כריסטיאן מ"אלהמברה", סלמונים וכריכונים, להקה אירובית, מוסיקה אלקטרונית, מיצגים צבעוניים. רק מה? לא הגיעו די אנשים והמרדשאות הענקיות נראו קצת מיותמות. זה לא הפריע לסוסייטי בהרכב חסר להמשיך בשיחות השטוחות והשדופות שלה. כמו לשאול "מה שלומך?", ולא להקשיב למענה. להחמיא לגברת בפניה על יפי צורתה וללחוש מאחורי הגב "כמה שהיא איומה" ו"איזו מתיחת פנים גרועה עשו לה". לרכל על ההיא, שמגיעה תמיד עם המשפחה כדי לחסוך הוצאות ארוחת ערב ועל אחרת, שמופיעה פתאום עם האידיוט התורן שכל נשות תל־אביב כבר עשו עליו סיבוב. רק בסוף הערב, כשכולם נדחפו לקבל את המתנות, תפסתי שהפופולריות של אירועי הקוסמטיקה נגמרת על פי המתנות שמחלקים בסוף. גם עשירים גדולים לא יוותרו בחיים על קרם חינם, אפילו הוא מתוצרת הארץ.

אל תגיד נגיד

הרהור בדבר חייהם הקשים של האנשים הטובים, תוך המתנה לאציל זר

קבעו לי פגישה עם סר קלאוס מוזר, בריטי מכובד מאוד, אורח בארצנו, שהתמנה השבוע לנגיד האוניברסיטה הפתוחה (32 אלף סטודנטים, 3,000 בעלי תואר ראשון שכדי לקבלו צריך לשלם כ־17 אלף שקל בשלוש שנים וגם ללמוד). עד שהגעתי לפגישה, התברר שהאביר הבריטי מתאחר בשעה. לא היה לי סיכוי להימלט מציפורני היחצ"ניות של האוניברסיטה. לא רק שיש שם מחלקה שלמה עם עוזרות, הן שכרו אפילו יועצת חיצונית שתקשרם לעיתונות. עד שסר קלאוס הגיע, דיברו על לבי שכדאי לי להמתין; האיש הרי התמנה לתפקידו משום שבין שאר כישוריו הוא חבר של הרוטשילדים הבריטים, שייסדו בזמנו את האוניברסיטה הפתוחה, ג'וב נורא מכובד. השתעשעתי אז בבוחן קטן ליחצ"ניות. ניסיתי שינקבו בשמות נגידי שאר האוניברסיטאות במדינה. הן לא ידעו. גם אני לא. ללמדך שג'וב נורא מכובד הוא עניין יחסי.

אפילו שתואר "נגיד" זה כנראה לא מי־יודע־מה, אלא אם כן מדובר בפרנקל, נגיד בנק ישראל, היחצ"ניות המשיכו לספר איזה איש מקסים הוא האורח ואיזו תיאוריה חדשנית ונהדרת יש לו על חינוך מהגיל הרך ועד לאוניברסיטה. בינינו, לא היה לי עניין גדול באורחים זרים, שבקורות חייהם 13 תארי דוקטור כבוד מאוניברסיטאות

מוזר

זרות ועוד עשרות כהונות בוועדות ציבוריות וחינוכיות. לא שיש לי משהו נגד אנשים טובים שמקדישים את חייהם לציבור, אבל רק מלקרוא את רשימת הוועדות והתפקידים והכיבודים שלהם אתה מתעייף. לפעמים מתגנב ללבי חשד שאנשים טובים הופכים את אורח חייהם למשרה מלאה. נוסעים מוועידה לוועידה, מעיר לעיר, מארץ לארץ, ממעשה טוב אחד לשני, מכיבוד אחד לשני, חיים בכלל לא רעים, במיוחד אם אתה כבר פנסיונר משועמם ורצוי גם עשיר.

כשסר מוזר הגיע, התברר שהוא נחמד בן 71. הוא כבר חצי־שנה בפנסיה, נוסע עם הרעיה, ונתקע, כמה אורגינלי, שעה בפקק עם הנהג והמכונית של הרוטשילדים. נתנו לנו כ־20 דקות עד לחגיגת הצהריים שערכו לכבודו, והוא הקדיש את רובן לדיבורים על חינוך (ראה כתבות מרתקות ומפורטות אחרות במדורי החינוך). בדקתיים שנותרו, התייחס בנימוס וכסבלנות למחשבותי הרעות על אנשים טובים שרצים כל חייהם מוועדה ציבורית אחת לשנייה. צחק ואמר שההליכה מוועדה לוועדה היא הספורט היחיד שעשה בימיו, אמר שהספיק הרבה בחייו הארוכים, גם לנגן כפסנתרן עם תזמורות בינלאומיות, גם להיות בנקאי אצל הרוטשילדים, ושהוא רוצה לעבוד למען הציבור עד יום מותו. "כשהיום הזה יגיע, אני רוצה שיוציאו אותי מהמשרד לא מה בית", אמר וקנה את עולמו.

חוכמולוגי'

עורכת: בת דורה בר

1 חידת קולנוע

אריה דייכמן

כולם היו הגברים שלה. של מי?

2 תשחץ

טומי שמיר

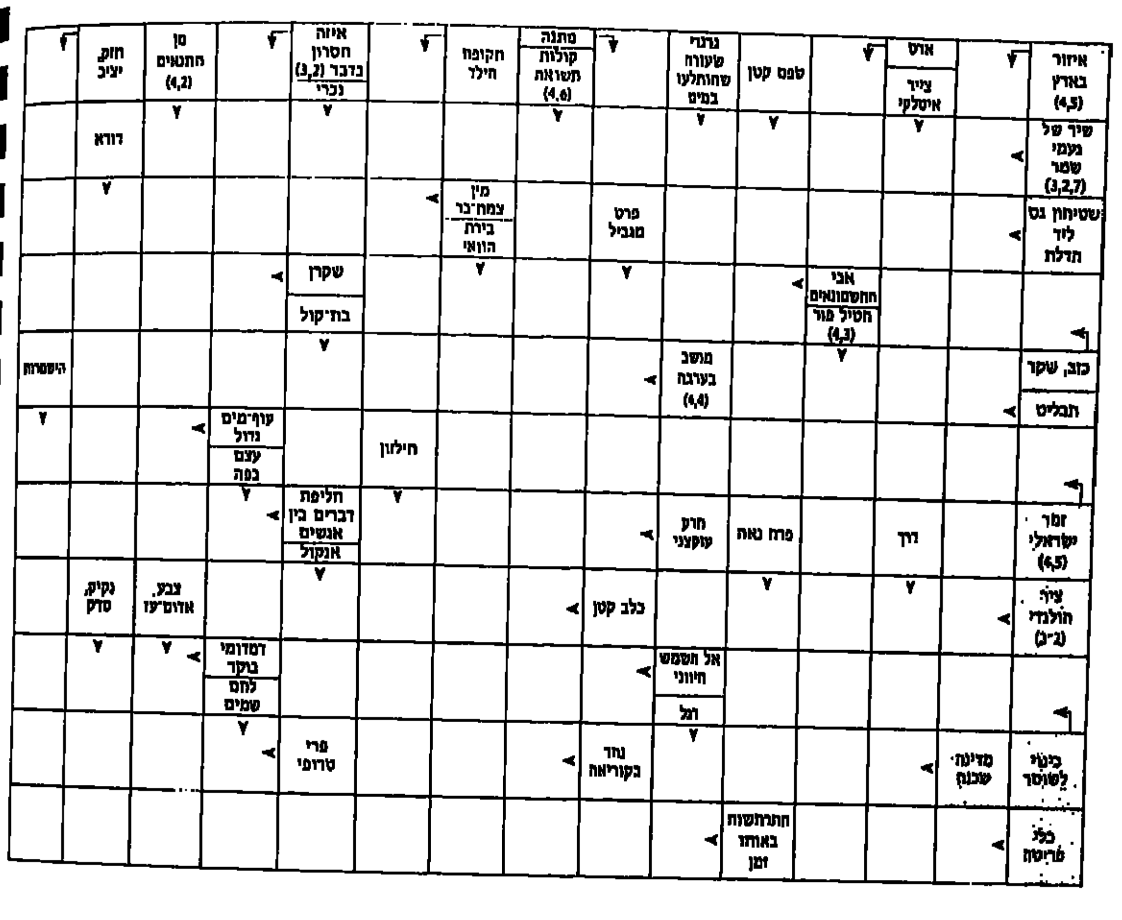

3 שבור את הראש

טומי שמיר

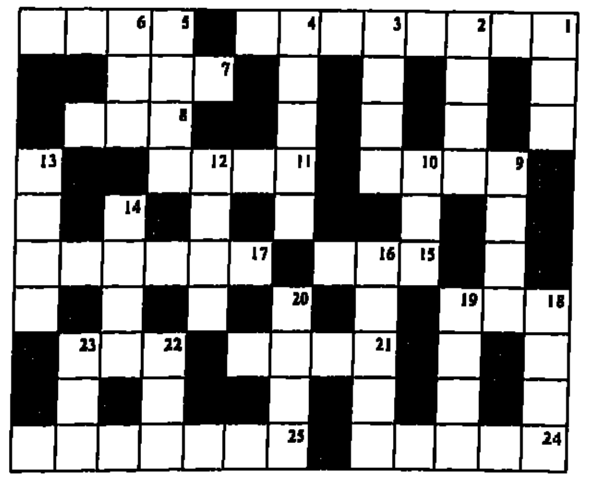

א ופקי: 1) גול יתרון של טיטוס (5,3), 5) מי גילה למשטרה? (4), 7) הענן שלהם לא מוכר (3), 8) רכילות בעולם הזמר (3), 9) בקשה שהשכן מסביב יהיה עשיר (4), 11) רק לי לא יוצא כלום (4), 15) הכשלון בגלל שוה ביחד (3), 17) לומן ליד שדרות (3,3), 18) הטנור דיבר לאט וכקול גבוה (3), 21) תראה איך שכנך הופך לאח (4), 22) כאן אין מצב רוח (3), 24) ראה 9 אנכי, 25) צר מניעה ל-60 דקות (3,4).

א נכי: 1) עוד פעם שוחט ואף בודק (3), 2) ילדיו ברחו והם אף פעם לא בבית (4), 3) בית הבקבוק עתק (4), 4) גם בלדינו משמעותו הרסנית (5), 5) אך חזר וכבר צמח לא טוב (4), 6) הבריאות נשפכת ממנו (3), 9) + 24 אופקי — קיבלת רובה מבן דוד בצפון הארץ, מה חבל (5,4), 10) תלת רגל אנגלי (3), 12) הכסיס הכי סודי (4), 13) שמעתי שהקור מטיב עם האדמה (4), 14) תנועה למכה (4), 16) זה ממש עלוב אם אתייחס אליך כלאחי (5), 18) אין ממלא מקום לשליט התימני (4), 19) אפו ארוך אבל הוא דבר אחר באופן פרטי (4), 20) הראש בשמים (4), 22) האוויר יוצא בצפצוף (3), 23) שים עין על השטח, משהו קרה פה (3).

4 בואו חשבון

טומי שמיר

בפעולת הכפל שלפניכם הוחלפו הספרות באותיות. עליכם למצוא את ערכה של כל אות ולהציב את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה שלמטה. אם תפתרו נכונה תקבלו אימרה נאה.

```
              נ ש ק ה
              ש נ י מ
          ---------------
          ר ט ת מ ק
        נ י מ נ ש
      ט נ י ט ת
    ת ה ב נ נ
  ---------------
  ר ק ק י ק נ ה נ
```

האימרה: 943569 9 3 א 4ח079
6849 02131 631 7365.

פתרון תשחץ 62

פתרון שבור את הראש

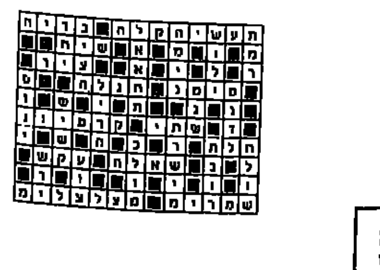

פתרון בואו חשבון

את הפתרונות יש לשלוח לחוכמולוגי, קרליבך 2 ת"א, ת"ד 20010 מיקוד 61200 עד 17.6.94 נא לציין על־גבי המעטפה את מספר החידה ותאריך הפירסום. בין הפותרים יוגרלו פרסים יקרי ערך: סוף שבוע זוגי במלון גלי כנרת ■ מנוי לשירות מנויים פרטי לנידות טיפול נמרץ לב נטלי ■ עשרות דיסקים תוצרת הד ארצי ■ מנוי שנתי על מעריב לנוער ■ ספרים מתנת ספריית מעריב ועוד.

5 ברידג'

אדריאן שוורץ

אומץ המומחה

המשחק הבא שוחק בתחרות קבוצות במסגרת הוונדרבילט, אחת מארבע התחרויות הלאומיות בארה"ב.

צפון
♠K4
♥AJ5
♦Q9742
♣K43

מערב
♠Q6
♥K842
♦106
♣Q9652

מזרח
♠109852
♥73
♦KJ85
♣A8

דרום
♠AJ73
♥Q1093
♦A3
♣J107

צפון/דרום פגיעים / מחלק צפון

דרום	מערב	צפון	מזרח
–	–	1 דיאמונד	פאס
1 הארט	פאס	2 הארט	פאס
4 הארט	פאס	פאס	פאס

ההכרזה טבעית, בסגנון אמריקאי. החוזה הסופי סביר, אך נדרשת "עבודה" רבה לביצועו.

מערב יצא בחמישית קלאב. הכרוז שיחק קלאב נמוך מהדומם ומזרח לקח באלוף. מזרח חזר קלאב, הכרוז שיחק את הנסיך. מערב כיסה במלכה והכרוז לקח במלך בצפון. הכרוז שיחק דיאמונד אל האלוף ועשה עקיפה בהארט על־ידי העשירית. דרום המשיך במלכה הארט שזכה בלקיחה כשמערב נשמר מלכסות במלך. כעת דיאמונד אל העשירית של מערב, המלכה שבדומם והמלך של מזרח. מזרח שיחק את העשירית ספייד והכרוז לקח במלך בצפון. הכרוז שיחק קלאב אל העשירית והארט אל האלוף – ברור שבמערב חמישה קלאבים וארבעה הארטים, שני ספיידים ושני דיאמונדים או ספייד אחד ושלושה דיאמונדים. דרום האמין שבחלוקה של חמש־ארבע־שתיים־שתיים עם עשר נקודות, או שש־שלוש־שתיים־שתיים עם תשע נקודות (אם למזרח המלכה ספייד) היה מזרח מכריז אוברקול של 1 ספייד לאחר פתיחתו של צפון. על אף שהסיכוי הסטטיסטי לפחות חמש לשתיים לטובת עקיפת המלכה בספייד, הכרוז התבסס על הגיונו ועלה באלוף ספייד. המלכה "נפלה" והחוזה בוצע.

6 כפלשון

עדי גבעון

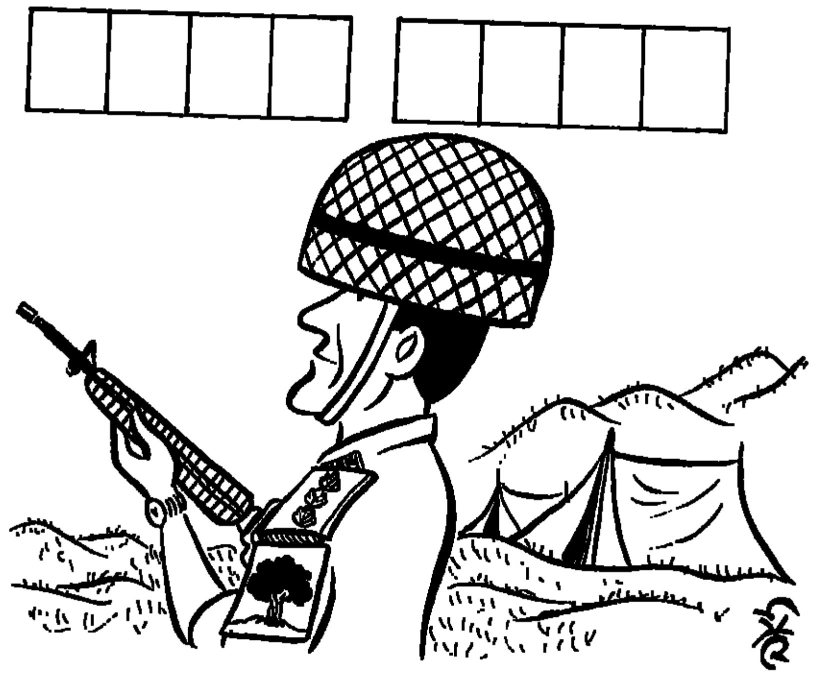

לפניכם חידת כפל לשון. למשמעויות השונות יתכן כתיב שונה, אך הגייתן דומה.

7 טריוויה

טל רז

1. בעלי חיים: לאיזה משפחה שייך התן?
2. לוח שנה: מה מקור שם החודש תמוז?
3. ספורט: מי ממוקם במקום הראשון בטבלת הליגה הארצית בכדורגל?
4. משטרה: מיהו מפקד מחוז ירושלים?
5. מושג: מה זה שבשתא?
6. אסטרונומיה: מה שמו העברי של כוכב סאטורן?
7. בעלי חיים: איפה חיה האיגואנה?
8. ראשי תיבות: מה זה בכל"ת?
9. מוסיקה: מה זה בוגי ווגי?
10. הנדסה: מה זה בורג ארכימדס?
11. מטאורולוגיה: שקע ברומטרי גורם בד"כ לגשם או לחמסין?

בין פותרי מקסימום תשובות נכונות יוגרלו פרסים. אין חובה לענות על כל השאלות.

8 שחמט

שאול הון

שיא לקספרוב

מד-כושר של PCA הוכן ע"י מחשבים, שבדקו 200,000 משחקים ב-3 השנים האחרונות. מד-הכושר של פיד"א מתעלם מקספרוב ושורט, אך זה של PCA כולל את כל השחקנים. קספרוב שבר את שיאו הקודם (2805) ועלה ל-2814, מקדים את קרפוב ב-74 נקודות.

20 הראשונים: 1. קספרוב 2814, 2. קרפוב 2740, 3. איוונצ'וק 2726, 4. אנאנד 2720, 5. שירוב 2692, 6. קרמניק 2690, 7–8. שורט וסאלוב 2685, 9. גלפנד 2683, 10. באריב 2673, 11. קמסקי 2663, 12. יוסופוב 2661, 13. ארמס 2648, 14. יפישין 2642, 15–16. טימן וקיידאנוב 2640, 17. בליאבסקי 2638, 18–19. ננאשב וחליפמן 2635, 20. וגניאן 2634. פישר 2595, כפי שהודענו במדורנו הקודם, והוא מס' 67 בעולם.

בתגובה פרסמה פיד"א מד כושר חודשי (בניגוד למנהגה לפרסם מד כושר חצי שנתי) וחמשת הראשונים בניקוד אחר: קרפוב 2781, שירוב 2727, אנאנד 2721, קרמניק 2716, סאלוב 2711.

● בוריס גולקו חולל סנסציה בסביליה, כשפרץ את הגנתו החביבה של קרפוב (קארו קאן) והנחיל לו את הפסדו הראשון השנה. העמדה לאחר המסע 37 (בשל טעות בעימוד נדפסה דיאגרמה זו בשבוע שעבר ועם קוראינו הסליחה):

סיום מס' 478

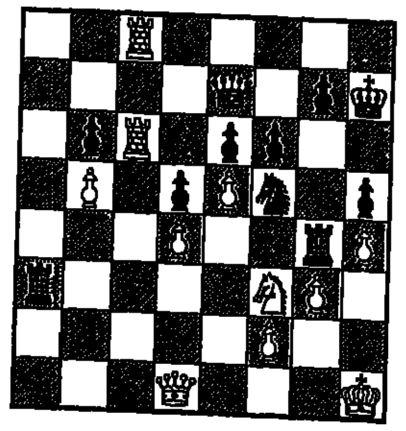

גולקו המשיך 38. ה:ו6 מה:ו6 (ז:ו6??, 39. צ-ג7), 39. פ-ו5+ צ:פ (מ-ו6??, 40. צ:ה6), 40. ח:צ מה:ז5, 41. צ:ה6 ח4, 42. צה-ה8 ח:ז3, 43. צ-ח8+ מ-ו6, 44. 41! פ-ה3 (מה:ו4?, 45. מה-ח5+ מ-ו6, 46. צח-ו8+ מ-ה6, 47. מה-ו7+ מ-ר6, 48. צ-ג6X), 45. צ-ג6+ מ-ר7, 46. ומה פ:מה, 47. ו6+ מ-ה7, 48. מ-ז2 פ-ה3+, 49. מ:ז3 פ-ו5+, 50. מ-ו4 פ:ר4, 51. צ:כ6 פ-ה6+, 52. מ-ה5 צ-ה3+, 53. מ:ר5 צ-ה1, 54. צ:פ+! שחור נכנע (צ:צ, 55. צ-ה8+ ווכה).

● האמן שלמה סמילטינר ניצח בתלת קרב על גביע סקירל, צבר 2.5 מ-4, גור 2, ארציאלי 1.5.

● הרצליה גברה על נבחרת ההתישבות העובדת 36.5:40.5 בדוקרב ידידותי בן 2 סיבובים.

● איסלנד: באליפות הפתוחה ניצח סטפנסון, 6.5 מ-9, אלמאשי, קומראן וגריבאס 6.

● הולנד: לאחר 13 שנה כאלופת הליגה נוצחה "וולמק" 6:4 ע"י קבוצת "דה וריאנט", שזכתה בתואר.

9 בולים

הלל זיידל

"והדרת פני זקן"

הדאגה ל"סניורים" (זקנים) בהולנד, הבטחת מגוריהם, הקמת רשת טלפונים מיוחדת למען הקשישים והבטחת רווחת רמת חייהם, הם תוכנם של 3 בולים הולנדיים בערכים 70 + 35, 80 + 40, 90 + 35 סנט, המציגים את המרכז הטלפוני של הקשישים, השיחות ביניהם וסמלי שיפור רמת החיים. ההכנסות מהבולים הוקדשו לנושא זה.

כמה עולים בולי ישראל?

זה עתה הופיע מחירון לבולי ישראל 1994, מאת אריה גלעדי אלנבי 76 תל אביב (המחיר 9 ש"ח במחירון). מופיעים מחירם של 613 בולי ישראל שהיקרים ביותר הם: בולי דאר עברי מ־1948.

75 שנה לארגון העבודה הבינלאומי

ארגון העבודה הבינלאומי, שמושבו בז'נבה, חוגג השנה 75 שנה להווסדו (1919־1994) – לציון האירוע, מונפק בול של 1.80 פרנק המציג את סמל הארגון ו־3 מפתחות זהב.

פתרונות 6.5.94:
טריוויה: 1. 1946. 2. הסבכים. 3. בולאות, איסוף בולים. 4. עמוד. 5. 1337–1453. 6. ההר הלבן. 7. דידי הררי. 8. 1534. 9. 169. 10. הקיצור באנגלית למשחק מבוכים ודרקונים. קו לקו: צדק צדק תרדוף. כפלשון: לא סחיר. חידת קולנוע: כולם דוים במאבק באפרטהייד בדרום אפריקה. הזעקה לחופש: עונת יובש לבנה; עולם נפרד; כוחו של אחד.

חוזכים ב – 22.4.94:
קו לקו – זכו בקלטת: אירס רחוברג, חיפה. צבי שפריע, חיפה. דורי ויסמן, פתח תקוה. שבור את הראש – זכו בספר: יוסף זיו, רעננה. שרה יעקוביץ, חיפה. במנוי שנתי ל"את" זכתה: זהבה עמית, רמת אביב. תשחץ – זכו בספר: ורד מנדלסון, מושב סתר. נילה בסקין, בית חרות. רונדי מלחי, רחובות. כפלשון – זכו בדיסק: דנה הראל, חיפה. יורם סדן, לוד. ארי בלשטהים, סדים. בואו חשבון – זכו בדיסק: מ. אשרוב, יהוד. נלעד אור זך, קרית מוצקין. חיים קלוש, נתניה. טריוויה – זכו בספר: בלקין ברא, ראשל"צ. בת שבע מרסון, כפר סבא. חידת קולנוע – זכו בקלטת וידאו: דור אופק, נצרת עילית. עוסר נרות, סיתר.

10 קו לקו

פרץ ויינרייך

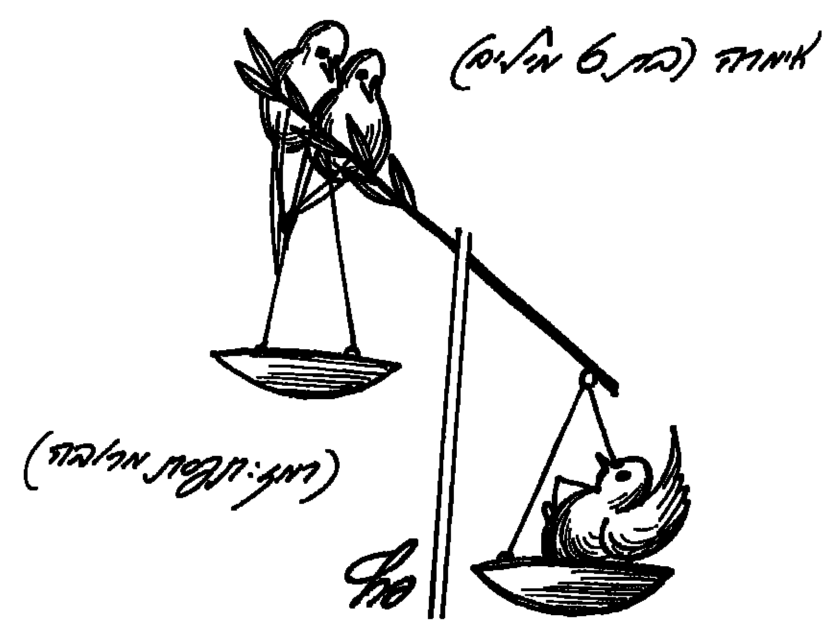

מצא מין את מינו

״מינו הדייג״, על החוף בגבול יפו־בת־ים. טל׳ 03-5071415

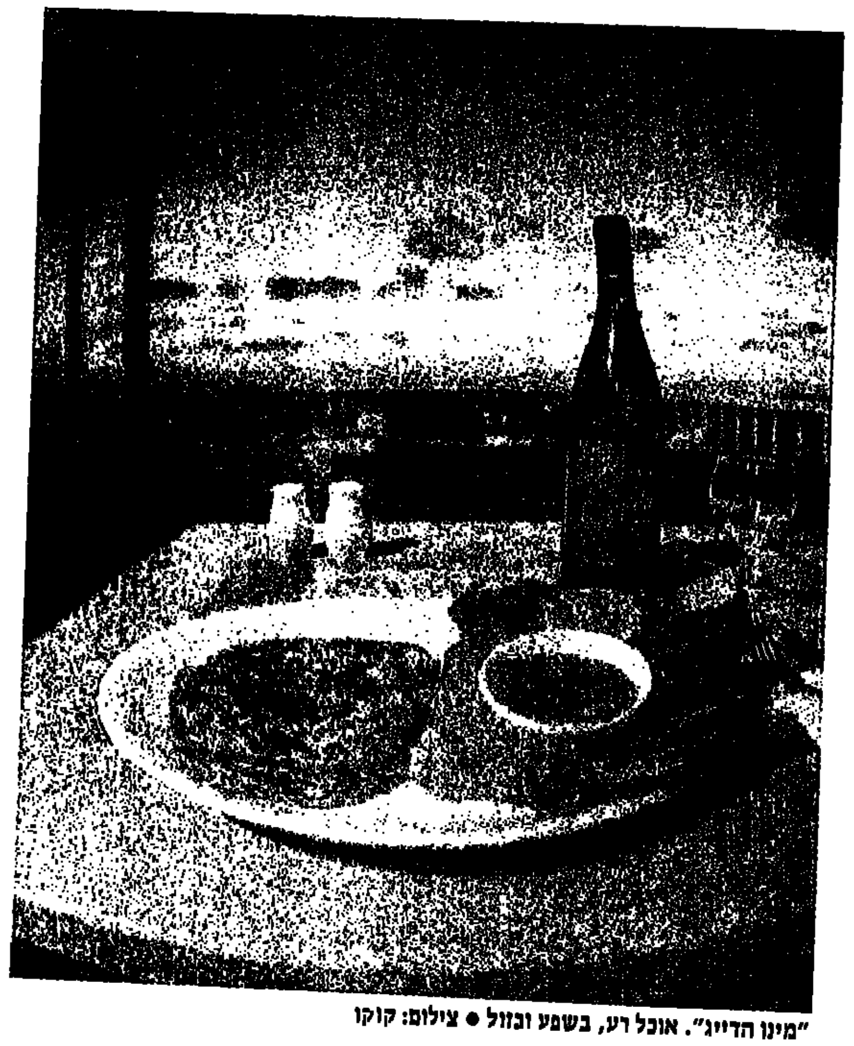
״מינו הדייג״. אוכל רע, בשפע ובזול ● צילום: קוקו

בקיץ ישראלים הולכים לים לאכול דגים. העובדה שהדגים עולים ממי הים החמים (נידע כ״שכשבת״) חצי מבושלים, איננה מטרידה אותם; העובדה שרוב המסעדות החולשות על קו החוף של תל־אביב־יפו אינן ממוזגות בהגדרה, אינה גורמת להם לאי נוחות; העובדה שהריסוס העגוג אך הדביק והמלות שעולה מהים מכסה את פניהם וגורם נזק בלתי הפיך לצבע המטאלי של המרצדס, לא מזיזה להם. עם ישראל אוהב את הדגים שלו בקיץ. הדג הישראלי המסכן והנכחד, שזו עונתו הירודה ביותר, משמש כציר המרכזי של ארוחה לא משכנעת ורוויית סלטים – מה שנהוג לכנות אצלנו בטעות מאזטים – אותה מרטיבים עבורנו בקנקן מים צוננים מהברז עם מעט עלי נענע, להרגשת הפן הארצישראלי האותנטי. את האשליה הזאת מוכרות עשרות מסעדות עטורות תהילה לאלפי סועדים מרוצים. אז מה רע.

מסעדת ״מינו הדייג״ היא אחת התוספות החדשות ביותר לחווית האקווריום הקולינרי הזה שתל־אביב הפכה לאמנות. היזמים של ההאנגר הענק והרווחה כו שוכנת ״מינו הדייג״ הם הבעלבתים של ״בבלה״, מסעדה יהודית ברחוב בן־יהודה, שגילו לפני מספר שנים שיאפים נורא אוהבים לחוור לעתים לאוכל יהודי שהגישו בשטעטל. המחלוקת העניינית שהיתה לי עם המסר של בבלה, חזרה אלי באבחה חדה אחת בעת ביקורי במוצאי השבת האחרונה במינו הדייג. מי שלא בדיוק מבין את הסלנג השינקינאי – כזה, כאילו, כמו – מוזמן להבין אותו דרך האוכל ששינקין מפיצה בתל־אביב. כאילו מסעדת דגים ים־תיכונית; כמו טברנה יוונית, רק בלי האווירה, הנוף, מזג האוויר, האוכל וההכנה המעמיקה והמלומדת של מה אמורה טברנה טובה לספק, מבלי שחרירוקות הזיוף שלה יפריעו את מנוחת הסועדים. כזה תפריט של מאכלי ים, כזה קטן, לא מגונכש, מגשש ומחפש מחבר.

הכל עדיין ראשוני וטרומי מאוד ב״מינו״. המלצרית, שזה היה הערב הראשון לעבודתה בענף, היתה נחמדה עד כאב. מסעדות רעות לרוב מסוככות על גופן במלצרים נעימים ונחמדים, שחוטפים את השרפנלים שמגיעים למטבח ולמסעדן. התפריט טרם הודפס, או שמא לא יודפס כלל, והמלצרית הנעימה והחובבנית דקלמה ברוב טעם ודיקציה רשימה קצרה ולא משכנעת של דגים, מנת קלמארי ומנת שרימפס. יש יינות לבנים ויש יינות אדומים, אמרה, אבל היא צריכה לברר איך קוראים להם. מי שמזמין דג למנה עיקרית, הבטיחה לנו המלצרית, מקבל גם ערכת סלטים, משהו גוטה־גוטה. את רשימת הדגים היא הקריאה לנו מגב פנקס ההזמנות שלה, שם הם נרשמו בכתב־יד. אני לא טוען שתפריט הוא ערובה לארוחה טובה, אבל חלק מהחוויה ומיכולת הריכוז והבחירה של הסועד נובעים מהזמן שאנחנו לוקחים כדי ללמוד את התפריט, להפוך בו ולהרכיב את ארוחתנו. קשה לנו לקלוט בערנות מלאה את שמות הדגים שהמלצרית מדקלמת: בורי, לוקוס, מושט, דניס, באס, ואולי אחד נוסף שפרח מזכרוני.

חדר האוכל הגדול מרוהט בשולחנות פורמייקה. לכסאות יש גב ומושב מספוג עטוף בפלסטיק דביק, שכאשר יושבים עליו אחרי רחצה בים בצהרי היום, ברוב המקרים זקוקים לרופא כדי לקלף אותו מהגב. התקרה, הכמו־אקוסטית, עשויה קורות פלסטיות מגולוונות, המשמשות למבנים תעשייתיים ולרפתות. אנשי ״מינו״ עשו מעין מאמץ קלוש לשוות למקום אווירה ים־תיכונית עם אריחי קרמיקה צבועים ביד, אבל בתוך ההאנגר הענק והלא אטרקטיבי הזה, הולכים האריחים לאיבוד. בשמונה בערב, עם האף צמוד לחלון הגדול הפונה אל הים הסמוך, אי אפשר היה לראות דבר, חוץ מאשר את הסירות המעטות שעגנו במבדוק יבש בחצר האחורית של ״מינו״. אתם יודעים למה לא רואים כלום אצל ״מינו״, חוץ מאשר את מגדל הים־התיכון של גיל הזהב מתנשא על החוף? כי רצועת החוף בחיבור בין יפו ובת־ים איננה, ולעולם לא תהיה, מפרץ ים־תיכוני מקסים, שפנסי טברנות רבות ינצנצו בגליו. מילא הנוף, הרי מבחינת רווחת הסועד קיימות שתי אפשרויות אנושיות בלבד: או שממוזגים ב־25 טון קירור ונותנים תחושה של פיורד נורבגי; או שוורקים את החלונות ופורצים את המרפסת לים. אם כבר דביק, לפחות שתהיה בריזה.

הזמנו יין מרלו 91׳ של ״ירדן״, יין מאוד לא מקובל לשתות עם דגים, אבל שום דבר ב״מינו״ לא היה מקובל בעינינו. המלצרית הביאה את המרלו פתוח, עם הפקק תקוע בתוכו אחרי שנחלץ ושתי כוסות יין קטנות ועגולות, מהזן הקטן והזול ביותר של אולי מי חתונות. בשל נחמדותה הקשובה, לא נזפנו בה אלא חלצנו את הפקק בעצמנו והנחנו ליין לנשום את אוויר החוף ההביל. עוד לא נולד המרלו שיכול לעמוד בתלאות האקלים התל־אביבי. היה נחמר לו המלצרית היתה מוזגת לנו מעט יין לאחת הכוסות ומבררת, כמקובל גם במקומותינו, אם היין ראוי לשתייה, אבל כאמור, חפיף ותאליק מראווין.

הזמנו בורי אחד על הגריל, לא בדיוק בחירה שהופכת אותנו למועמדים למסדר אבירי הגריל, ומנת שרימפס אחת. האמת שהמתנו בקוצר רוח לסלטים המכונים מאזטים. לעתים קורה שערכת מאזטים פיקנטית וטובה עולה בטעמיה על המשך הארוחה. אנחנו סועדים כה צנועים, שמאוטים ים־תיכוניים עשויים כהלכה הם כל מה שאנחנו צריכים כדי ליהנות. חיכינו למגש כורע תחת כובד צלוחיות משובבות עין ופה, וקיבלנו מבחר דגימות קטן ולא מספק, לא מבחינת המבחר ולא מבחינת הטעם. היו שם חצילים בטחינה, ממש שום דבר לכתוב עליו הביתה; פלפלים חריפים במיוחד, שנגיסה אחת מהם חיסלה כל אפשרות שנחוש בטעמו של המרלו בהמשך הארוחה; מרבדה טעימה בצלוחית זעירה; פרוסות חצילים שמנות וכבדות, שטובעו במשחת עגבניות סתמית (שלושה קילומטר צפונית ל״מינו״ מגישה מרגרט תייר את אותם חצילים עצמם בטעם ובריח שגורמים לנו לרמוע מהתרגשות). היתה תערוכת של פלפלים ירוקים ואדומים, שכמו נחרכו ותוכלו, אבל לא ממש. היתה שעועית לבנה, שתהרגו אותי אם אני יודע מאיזה ספר מיתרונים ים־תיכוני היא יצאה. והיו שני סלטי כרוב, לבן ואדום, רעים וירודים על גבול הבושה. אני יכול לשאול כאן בקול רם איפה הגבינה הבולגרית בשמן זית, איפה הלבנה, איפה הזיתים והחמוצים, איפה הטרמה (איקרה), איפה מיני דגים כבושים או מעושנים כדי להכניס אותנו לאווירה, אבל למה לי. למה שאנשים שעשו קריירה מלמכור פירה בצפון העיר, ייצאו מגדרם כאשר הם יורדים דרומה? להפך. כאן הם ממש יכולים לנהוג באיפוק. כדי שיהיה לנו במה לארוז את כל הסתם־כאילו הזה, הוגש לחם פרוס, כנראה מעשה בית מיוחד, שהיה יבש אך מעניין. לא היה במה לטבול אותו, כשם שלא הוגשה חמאה כדי לגרז אותו.

הבורי אכן שהה על הגריל. יחסית לבורי, דג שהיה פעם להיט ישראלי ענק והיום סובל מיחסי ציבור רעים ומתנאי גידול דפוקים בבריכות, הוא היה טעים, למי שאוהב דג שאינו מתחזה לעוף. השרימפס רבצו בשיעמום ברוטב המכונה בדרך כלל רוטב שום ויין, שמשום מה מקבל גוון ורוד ומרקם של שמנת. הם היו כל כך סתם, שזה פשע. באותו שבוע עצמו קניתי קילו שרימפס ענקיים וטריים ב־88 שקל, והכנתי אותם על האש אחרי ששהו במרינדה שעברה אלי מסבתי, ואכלתי מנת שרימפס טעימה ב־95 שקל ב״גרגנטוא״ החדשה בהרצליה־פיתוח. על הקטסטרופה – מנת התוספת – גוש דביק של תפוחי אדמה ועוד איזה ירק לבן, שמראהו היה כה דוחה שאף אחד לא נגע בו כך שאינני יודע לדווח אפילו על מינו, אני מסרב להרחיב את הדיבור. שיתבשיישו להם.

כאשר תייר ישראלי נוסע לקפריסין ונופל על טברנה החולשת על מפרץ הוא יודע, או אמור לדעת, שלקפריסאים המסכנים אין כלל דגה הראויה להתכבר בה, וכי רוב מאכלי הים שלהם מיובאים מיוון. אבל לפחות הוא אוכל שם תקרובת נהדרת של 30 סוגים שונים של מאזטים פיקנטיים ומגוונים. הוא יכול לדלג על הדגים ולפנות לכבש, שהקפריסאים מתמחים בו. ב״מינו״ ודומותיה, הסועד הוא בן ערובה של מה שיש, או של מה שאין. האכזבות השנתיות האלה כה מייאשות, שהנפילה הראשונה של העונה מרחיקה אותי לרוב מחוף הים עד הקיץ הבא. אני משוכנע של״מינו״ יש את כל הנתונים להפוך ללהיט אדיר. אוכל רע, בשפע ובזול. כל מה שאנחנו אוהבים. באמצע הדקלום רב ההבעה של המלצרית על המנות האחרונות – בוואריה, שני סוגים של גלידות, עוגת גבינה ואבטיח – נפלה עלי תוגה כה גדולה, שכמעט כבשתי את פרצופי המכוער בחיקה ופרצתי בבכי. שילמנו 138 שקל, שזה באמת מחיר היכרות זול להפליא, אבל אנחנו לא נחזור ל״מינו״ אפילו אם יגישו שם אוכל בחינם.

מכתב

רון מיברג כותב כי ״הגליל... לא הצליח להוציא מתוכו פטריית מאכל אחת שאיננה הכרוכיה הספוגית הקרויה אורנית, או להעמיד יצרן סיידר אלכוהולי, המוכר את בקבוקיו המותססים בעריגות בצידי הדרך, או גבינה מורכבת ומסעירה יותר מבולגרית...״.

חבל כי מר מיברג אינו מכיר את שלל הפטריות הרב־גוני הגדל בר ביערות הגליל, וכן את פטריית ירדן התרבותית, פרי פיתוח ״מ.י.ג.ל״, או פטריות שמפיניון תרבותיות מתוצרת בתי גידול במרחבי הגליל; חבל כי מר מיברג איננו מכיר את היקב של חרשים, המייצר יינות איכותיים אשר נמכרים בחנויות היוקרה התל־אביביו; נזה אמנם לא סיידר, אבל זה טובא חבל כי מר מיברג איננו מכיר את המחלבות הייחודיות של קדוש והמאירי, אשר מייצרות גבינות זה רורות ובחנויות תמצא רק חיקוי עלוב לאותה גבינה צפתית מפורסמת ולגבינת הקשקבל שלהם; חבל כי מיברג איננו מכיר את בתי הבד בגליל, המוסקים זיתים ל״יצהר״. עם כל הכבוד, אנו ממליצים למר מיברג לרכוש מגדיר פטריות ארצישראלי, על מנת שיווכח עד כמה חבל ארץ זה זר לו.

אם יחליט מר מיברג שלא לאמץ את ההמלצות האמורות, אולי מוטב לו שיתרכז בביקורת מסעדות במקום בהפגנת חוסר ידע אישי בנוגע לחבל ארץ הגליל. לסיכום – כתיבה שטחית וחסרת ידע זו הינה חוצפה עיתונאית, ויש בה כדי להטעות את ציבור הקוראים.

יסמין, אריק ויעל שרמן, מצפה־עמוקה

המכללה האזורית בתל־חי

בתכנית האב שגובשה במועצה להשכלה גבוהה, נבחרה מכללת תל־חי כאחת מתוך 3 מכללות אזוריות המיועדות לתהליך אקדמיזציה מואץ.

לתואר ראשון*

מכללת תל־חי מציעה לך:

★ סביבת לימוד איכותית
★ כתות קטנות ויחס אישי לכל סטודנט
★ מעונות בתנאים נוחים ואפשרות לשילוב מגורים ועבודה בקבוצי האיזור

כאן לא תלך לאיבוד בים של סטודנטים ובירוקרטיה

במטרה להענות לצרכי השוק ההולכים וגוברים פתחנו מסלול לימודים לתואר ראשון*

מחשבים ותקשורת מחשבים

אם ברצונך להתמקצע בתחום זה, הנמצא כיום בעיצומה של פריצת דרך טכנולוגית ולהכשיר את עצמך להשתלבות במחקר ובפיתוח בחברות היי טק

בוא והצטרף למגמה החדשה.

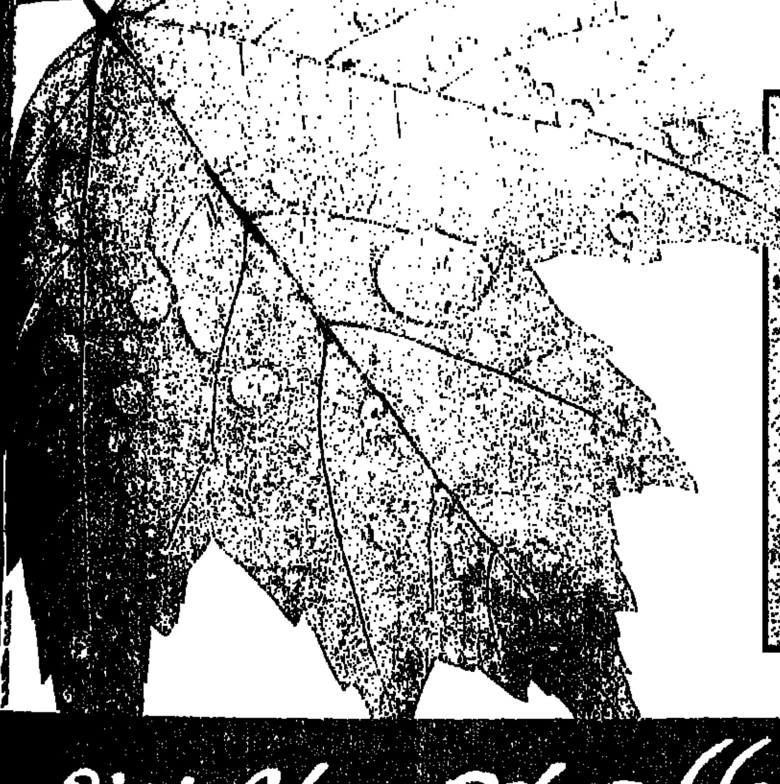

אם ברצונך להשתלב במחקר ופיתוח של טכנולוגיות מתוחכמות וחדשניות וביישומן במגזרים רבים ומגוונים כמו:

- הנדסה ביורפואית
- תעשיית המזון
- הנדסה גנטית
- התעשיות הכימיות
- חקלאות חלופית
- תעשיית התרופות

בוא והצטרף למסלול החדשני לתואר ראשון*

ב־ביוטכנולוגיה

פרטים והרשמה: מזכירות ביה״ס למדעים ולטכנולוגיה
טל׳ ישיר: 06-959988

יחודי בארץ מסלול לימודים לתואר ראשון*

ב־מדעי הסביבה

* המכללה פנתה בבקשה למועצה להשכלה גבוהה לקבלת היתר

מכללת תל־חי מכללה עם ראש ירוק

בית הספר הימי מבואות־ים מכמורת

תחלת ההרשמה לשנת הלימודים תשנ״ה

מתקבלים בנים ובנות לכיתות טית ויוד.

אם ברצונך לשלב לימודים עיוניים ברמה גבוהה, עם פעילויות ימיות מעניינות, ביה״ס הימי מבואות־ים הוא המקום.

רק במבואות־ים מפליגים לארצות רחוקות

אצלנו תמצא מגוון מגמות ימיות:
קציני סיפון. קציני מכונה, קציני חשמל ובקרה.
מגמה מדעית לחקלאות ימית,
מגמה למשיט ספינה ומינהל מעגנות.

ביה״ס מכין את בוגריו לקצונה בחיל הים ובצי הסוחר.

לרשות ביה״ס מרינה ובה כלי שיט רבים ומגוונים

הנך מוזמן לסיור ופגישות הכרות עם מנהלי ביה״ס ביום פתוח לתלמידים והורים שיתקיים ב־24.5.94, 31.5.94, 7.6.94
שעות המפגש - 10.00

פרטים נוספים אצל שרית או זמירה טלפון: 09-663242, פקס. 09-664173
כתובת למכתבים: ביה״ס הימי מבואות־ים דאר מכמורת. מיקוד 40297

מרכז חדש בראשל״צ

אופנה קולנוע טלויזיה אירועים
וידאו צילום דוגמנות תיאטרון

איפור מקצועי

רק בית הספר המקצועי והגדול בישראל יכול להבטיח עבודה לבוגריו המצטיינים

עובדה: מאות בוגרי מולה סנטר מובילים כיום את האיפור המקצועי בישראל. הם רכשו את המקצוע בבית הספר המקצועי והגדול ביותר בארץ. לפני שתרשם - בוא ותתרשם.
מנהלת מקצועית: איריס עשת

שיעור דוגמא חינם לתיאום 03-5229192
חינם לנרשמים: ערכת איפור בשווי 400 ש״ח

מולה סנטר
בית הספר לאיפור מקצועי

תל אביב: דיזנגוף 213, טל. 03-5229192. ירושלים: חבצלת 8 טל. 02-235538. חיפה: ארלוזורוב וא׳ פינת הרצל 50 טל. 04-623295. ראשל״צ: הרצל 50 טל. 03-5229192. שישי שבת: 03-6421926

מסתיימת ההרשמה לקורסי יוני

קורס קוסמטיקה

בפיקוח משרד העבודה

- סגל המורים והמרצים הטובים ביותר בארץ.
- תכנית הלימודים המקיפה בישראל.
- ציוד ומיכשור מהדגם ברמה גבוהה ביותר.
- תרגול ועבודה מעשית במהלך הקורס.
- עבודה מובטחת למצטיינות.

לנרשמות – מחירים מיוחדים בהרשמה לקורסי אפילציה, מניקור, פדיקור והרכבת צפרניים.

בהנהלת שרה גולן

שיעור דוגמא חינם לתיאום 03-5226043

עבודה מובטחת למצטיינות

קוסמטיקה

מולה סנטר
בית הספר לקוסמטיקה מקצועית

תל אביב: דיזנגוף 201, טל. 03-5226043. ירושלים: חבצלת 8 טל. 02-235538
שישי־שבת: 03-5321907

ידוע אם סגל הרים את הכפפה

רכילותי

[illegible] המנחה הפופולרית, פגשה בקפה טבאק את מיכאל שטראוס, חלבן ראשי בשטראוס, וזה נפל על צווארה נרגשות והמציא לה ארוכות. הם מכירים דרך אלכס (מה איזה אלכס?). באותה הזדמנות ישב אבי טיומקין מ"טלגרף" עם דני סנדרסון מ"כוורת". סתם חברות.

[illegible] השדרן קיבל הצעה להנחות את כנס הגיוס הבינלאומי בגבעת חביבה. בהתחלה השיב בחיוב ואחר כך התחרט, כי נזכר שבאותם ימים הוא בחו"ל. טלמור: "חבל, זה נראה לי מאוד מעניין".
חוץ מזה הוא קם בשבוע שעבר מכסאו כמגיש החדשות ב"ערב חדש", שלא על מנת לחזור אליו אי פעם: "אני לא מסתיר שציפיתי שיבקשו ממני להנחות, הגשתי את מועמדותי ואפילו לא התייחסו אליה. אני יושב שם כבר מספיק שנים ומולי התחלפו המון מגישים, החלטתי שהגיע הזמן ללכת".

כתם הפרי הנה דנה דבורין, אחרי הרומנט המתוקשר, ואמיר פרי, הצוצרן פורטרט והבן של אבא שלו. כבר שנה ומשהו הם ביחד. כאן הם נהנים מהופעה של קורין אלאל במועדון "שתיתות", שזה גם מקום העבודה של שניהם. דנה ברמנית, פרי תקליטן.

הצרוף הדיפלומטי

עזר ויצמן כמעט איבד את הסבלנות

שגריר דרום אפריקה, מלקולם פרגוסון, אירח את הצמרת המקומית בביתו המדהים

גם ישראל ציינה את הכתרתו של נלסון מנדלה. השגריר הדרום אפריקאי, מלקולם פרגוסון, השבית את הווילה המדהימה שלו ברמת־גן במוצאי שבת, לטובת מסיבה שבה התארחה העילית המקומית: יצחק רבין, עזר וראומה ויצמן, שמעון פרס, אמנון רובינשטיין, דן פרופר, אריה מזרחי, מנכ"ל משרד השיכון, עם אשתו תמר, שמעון שבס, דב תדמור, שמעון חפץ, נורית קידר מ"קשת", שלמה איינהורן, סטלה גרנדוס, נעמי ושוקי צ'רפק, סילבן שלום וג'ודי מוזס, גדעון לוי עם צמודתו האנגלוסקסית ומירה אבורך.

הכל נהרו ללחוץ יד לפרס, עזר ורבין, עד שהללו איבדו סבלנות ופרשו, לא לפני שריכלו שעות בגינה על רמון ועל עוד דברים משעממים. כוכב האירוע הבלתי מעורער היה דווקא שמעון שבס, שהתקבל באהדה בקהל. הוא דווקא העדיף להתמסר למשמרתו, "אני הולך להיות קצת עם יצחק, שלא ירגיש זר". אחר כך הקדיש לקהל ואמר: "ראיתי את טקס ההכתרה בסי.אן.אן, איזו צרמוניה מופלאה, זה לא כמו אצלנו בקהיר שערפאת עומד על הבמה ועושה תנועות. שם כלום לא מבוים".

ובכל זאת, למרות השלמות הדרום אפריקאית, כשיצא מלקולם פרגוסון לבימה שהוקמה בחצר, אחרי שייבש את הקהל שעה ארוכה, נתקל בו מישהו במדרגות וכוס יין אדום ניתזה על חליפתו היקרה. פרגוסון אץ לחדרו ועזר ויצמן כמעט איבד את הסבלנות וקיטר על ההמונים שנדחסו שם, "אין לי סבלנות לזה".

קורן ומאיר אריאל

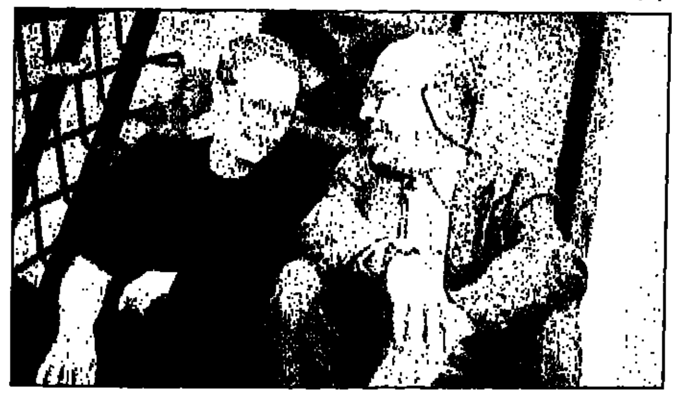

קורן ודוד טרטקובר

הבוהמה יוצאת מהנפטלין

נא להכיר: כילי קורן, אשת חברה במובן הישן של המילה

אלמלא מותה בטרם עת כתוצאה משימוש יתר, אפשר היה להשתמש כעת במילה הישנה והטובה "בוהמה". כי כילי קורן, ציירת שמארחת בקביעות את המשתייכים ומזרנכיהם במסיבות עליזות שהיא עורכת בווילה בהר־סוף, על חוף שפיים, היא לא בדיוק סלבריטאית. היא בוהמיינית. קורן היא ציירת, נשואה לגרי, בעבר איש צבא קבע והיום בעל חברה. בין חבריהם הטובים אפשר למנות את מאיר אריאל, טובהל'ה, רפי אדר, אלון אולארצ'יק, דוד טרטקובר, רוני ונעמה אקרמן, יאיר ניצני, יזהר אשרות, עיינה אילון. ביום שישי האחרון התייצבו כל אלה ואחרים למסיבה נוספת של הקורנים עם הצלם יוסי כרמון, על דשא הווילה הקסומה של הזוג, שקושטה בתפאורת חוף, עם רוכבי נקניקיות ומוכרי ארטיקים. אז איך הם עושים את זה? מאיר אריאל: "אני מאוד אוהב אותה, אבל לא הייתי רוצה להיות משויך. אני תמיד מזמין אותה למסיבות שלי והיא לשלה, וככה נהיינו חברים". קורן: "הייתי פעם שותפה של רפי שאולי וככה הכרתי את כולם. שנים כתבתי בעיתונים בשמות בדויים, כי יש כאלה שרוצים שהשם שלהם יובלט, אני לא כזו. זה מצחיק, כי באמת כל החברים שלי סלבריטיז, אבל אני אוהבת להישאר בצל. כבר שנים אני כאילו על סף פריצה, וכל הזמן זה על יד. גם אני רציתי פה מסיבה אינטימית, אבל חזרתי מחו"ל והיו 300 הזמנות על השולחן. אמרו לי החברים, רק תשלחי, אנחנו נדאג להכל".

פרגוסון וויצמן

שבס, פרס ורבין

בתיבת נח

תמרה סאלם, כתבת [illegible] הצבאית בכנסת, ואיתו אמל [illegible] דסק תחוץ בתחנה ובערוץ [illegible] מציינים שנה לחיים משותפים [illegible] קורת גג אחת. חברים משותפים שלהם אומרים שהם אפילו [illegible] על מיסוד הקשר. כאן הם [illegible] של השגריר הדרום אפריקאי, מלקולם פרגוסון. סאלם תגיעה [illegible] לתפוס מקורות, והיו שם המון.

טובהל'ה חסין הזבנית, תהיה לרגע אתו, רק [illegible] גע, מרונה, תאמינו או לא, הנשק הפורה שייך לאמן ניר הוד, [illegible] בין אותה כמדונה באתר המיוחד קליפים שיוצגו בתערוכה [illegible] חת השבוע במוזיאון רמת־גן. [illegible] אסף מיני סטטיסטים מאזור [illegible] קין, כולל קמינר ששיחק את [illegible] לם של מדונה, ושיכן אותם [illegible] פים על שירי פופ [illegible] במיוחד.
– למה?
"זה לא אמור להיות לוק אליך ברמה הכי ראשונית יש לה [illegible] בלונדיני קצוץ והיא מייצגת [illegible] הו שמרונה מייצגת, או [illegible] להיות כמו. יש כוח [illegible] גלאמרי, אבל [illegible] נה. מאוד מעניינות אותי [illegible] קולנוע שמפסיקות לשחק כי [illegible] לא נראות מספיק טוב. מעניי־

זתי שמחה עצובה. טובהל'ה [illegible] מבחינתי את המיתוס הזה [illegible] שרה שיר של מדונה, [illegible] לעשות עם עצמה מה שהיא [illegible] הוא גם לבושה בצורה [illegible] וגם בצורה פרובוקטיבית. לא [illegible] לקחת דמות מפורסמת, לא [illegible] איזשהו אייטם.
[illegible] שירים שטבועים בי, שגדלתי [illegible] ומאוד היה חשוב לי שיקדם למילים, כמו השיר של ניקה [illegible] 'און מיי און', או שירים [illegible] שירים מאבבא. טקסטים [illegible] שכוחים אבל הכי ישירים וה[illegible] נכונים. אני סך הכל לא איש [illegible], אבל באמצעים שאני יכול, [illegible] רוצה להעביר את הסיטואציה [illegible] מיידית שמתרחשת אצלי [illegible] שומע את השירים האלה. [illegible] יומרות לשום דבר שרו[illegible] [illegible], זה ציורים נעים. זה [illegible] שמאלץ. אני תמים, לא [illegible]".
[illegible] משחקים: אייל פלג, ראובן [illegible], אסי לוי, קרן מאירוביץ'.

חמאה
[illegible]

לחם
[illegible]

מלני פרס, דוגמנית העל, הכריזה לפני שבועיים

פורשת וטוב לה

תוכנית האירוח של רבקה מיכאלי יורדת. העתיד מעונן חלקית. מצב הרוח סביר

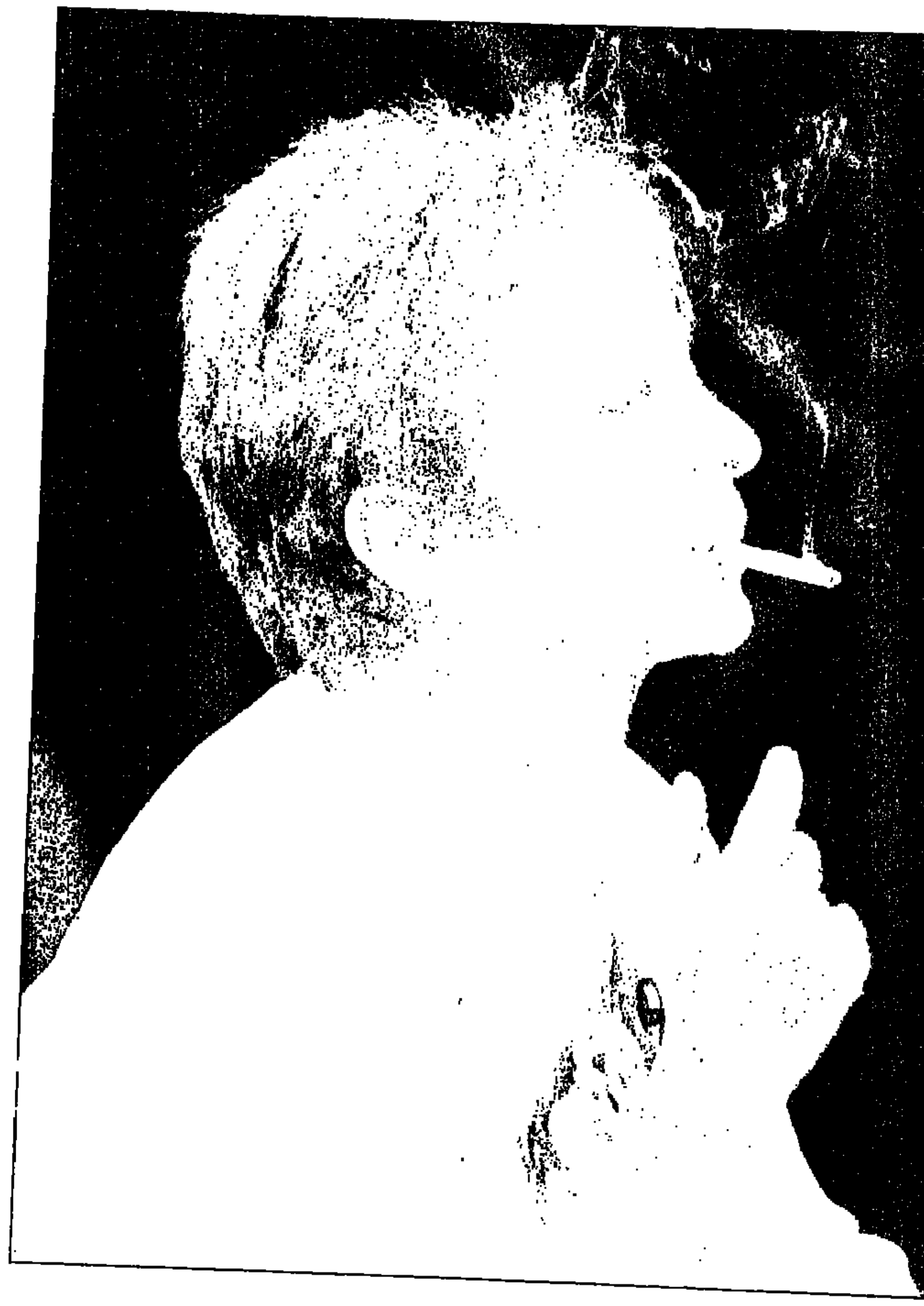

זהו, זה נגמר. רבקל'ה מיכאלי תבקר עוד פעם אחת בסלונך, ואז תחדל. מיכאלי: "אני באמת מפסיקה עם התוכנית, יש לי עוד אחת ולאחר מכן אני יורדת".
– איך את מרגישה?
"באמת טוב לי".
– מה בעצם?
"כי היא מיצתה את עצמה".
– הביקורות?
"לא רק הביקורות, למרות שזה בוודאי עשה משהו, אבל באמת הרגשתי שמיציתי את זה. מבחינתי זה נגמר והיה חייב לרדת".
– עוברת לערוץ 2?
"לא, בכלל לא. אני נשארת בקול ישראל וברדיו. בקיץ לא אעסוק בטלוויזיה, אחר כך נראה".
זה המקום לסיכום ביניים: שנים רצופות תלאות עברו על רבקה מיכאלי ברשות השידור. עד שנת 86' נמנעה ממנה הופעה טלוויזיונית, אחרי שראו מה יש לה להגיד ב"ניקוי ראש". ב־86' היא קיבלה את הנחיית "סיבה למסיבה", ואחרי שנה התבשרה דרך העיתונות שהתוכנית תרד. לבסוף הוזרה התוכנית ברוטציה עם מני פאר, שהגיש את "ניבוני".
כיוון ששקלו להחליף אותה במנחה אחר ל"סופשבוע", מיכאלי איימה להתפטר, שנהליה נבנעו. התוכנית הוזרה שוב ברוטציה, הפעם עם אהוד מנור. בתום העונה נשארה רק מיכאלי.
כיום היא הודיעה למנהליה שוב שהיא מתפטרת, אם לא יעלו את שכרה הזעום לתכנית, 2,000 שקל. המנהלים העלו, והיתה להם סיבה טובה. מיכאלי כבר היתה יושבת אצל אלכס גלעדי, שרצה לתת לה תוכנית שידוכים ביומי שלישי. רגע לפני העלייה היא תפסה פחד ונשארה בבית. לפני חצי שנה שאלה אותה מראיינת איך היא היתה מציגה את עצמה אם היתה מארחת את עצמה ב"סופשבוע", וזה מה שאמרה: "תרשו לי להזמין לכאן אשה מוכרת, מן הרדיו, מן הטלוויזיה, מן הבימה. לא ברור לי אם היא מוכרת מספיק, אולי צריך למצוא לה עוד משהו. אני מאוד אוהבת אותה, גבירותי ורבותי, רבקה מיכאלי".

ריקי כהן

היכונו לגל חתונות השנה

שירלי בוגנים ואריק בן זינו

ספיר קופמן ויואב פפושדו

מי מתחתן עם מי, מתי ואיפה. המדריך המלא

מבול חתונות של סלבריטאים וסלבריטאיות יורד על ארצנו מסוף החודש.
הזוגות המתחתנים: **שירלי בוגנים לאריק בן זינו**, 27 ביולי, חוות רונית, אחרי שלוש וחצי שנים ביחד (בן זינו: "רצינו להתחתן בקיץ, אנחנו לא יודעים מה יהיה, יושבים על זה רק עכשיו. אין לי שום חששות, מה יכול להיות יותר טוב מזה שאנחנו מתחתנים?").
ספיר קופמן ליואב פפושדו, בתחילת יולי, חוות רונית, אבל אל תחשבו אפילו לקפוץ, שכן הם הזמינו חברת שמירה שתנפה נודניקים ועיתונאים.
דגנית כהן ליואב חרל"פ, בסוף יולי, אולם טבריה.
יאיר חסון, נציג הבורגר־קינג בארץ, **לשירה אוריון**, ערידית, בסוף יולי, בווילה של משולם ריקליס בלוס אנג'לס.
עידית טפרסון לג'ונקולוג מייקי שילון, בסוף יולי, בווילה של ההורים של עידית בכפר שמריהו. אורחת ודאית בחתונתם תהיה שולמית אלוני, חברת המשפחה.
גם **שחר סגל** החליט להינשא ללילך נויה בתאריך לא ידוע, בינתיים נרשמו ברבנות.
ויש עוד כמה זוגות שסימני שאלה מרחפים מעל חתונתם. חשדניות הבכירה מיקי חיימוביץ' ואלי אלדיס, למשל, קבעו את חתונתם ל־6 ביוני בפריז. אלא מה, השבוע פשטה שמועה בין המוזמנים כי ייתכן שהחתונה תידחה מסיבה משפחתית. גם אושרת לוי, קולגה של חיימוביץ', מתייסרת. היא תינשא לירון קוטלר, מתכנת מחשבים בן 34 בנמל יפו, אבל שניהם לא החליטו מתי. בין אוגוסט לאוקטובר, כנראה. לוי: "פתאום נבהלנו מזה שיפול לנו המסין אוגוסט טיפוסי, בלאגן, אנחנו לא יודעים איך לצאת מזה. כולם כבר מפרגנים לי שאני מספיק זקנה כדי להתחתן. אין שום חששות, אני מלאת אושר ואופטימיות. אין לי שום מושג מה אני הולכת ללבוש שם. זה בטח ייסגר בשלושה ימים שלפני. את כל החתונה סגרנו בשבוע וחצי. אנחנו שנה וחצי ביחד והוא הציע לי חתונה לפי כל כללי הטקס. מה הדבר הכי טוב אצלו שהוא מלחין מוסיקה".
וידיעה שהגיעה לדסק שניות ספורות לפני סגירת הגיליון: **יובל סיגלר**, מו"ל ועורך, הודיע השבוע באיזה פאב, שהוא מתעתד להתחתן בקיץ עם אהובתו, השחקנית חשבה למולדת לילך קון.

ריקי כהן

המרכז ללימודים גאוגרפיים

על ארצות ותרבויות בעולם

תרבויות: מבט אל עולם הולך ונעלם

קורס שנתי פעם בחודש בערב. על ארצות, תרבויות ונופים ההולכים ונעלמים מן העולם – הרצאות, סרטים וארועים חוויתיים.

לא סתם חו״ל

מסלול המשלב הכנה עיונית בסדרת הרצאות בארץ עם פעילות לימודית־טיולית בחו״ל ובהשתתפות סגל הדרכה בכיר בהרכב מוגבר. לבחירתך, השנה, שני מסלולים:
פראג– מהערים היפות בעולם.
כרתים וסנטוריני– תרבויות ונופים בים האגאי.

עם כל החושים

במהלך שנת הלימודים, בנוסף ללימודים, מתקיימים ארועים, סיורים, מרתונים, טיולים ומופעים בדגש חוויתי ומרביתם מיועדים לחברי המרכז בלבד.
בתכנית:
סמינר מטייל לפרינאים וארץ הבסקים, מסעות קולנועיים בסינמטק, מרתון דרום אמריקה בסוף שבוע, סיורים בדגש אתנוגרפי גאוגרפי ואורבני בארץ, מרתון צפת.
מפגשים – "לגעת" בתרבויות עולם, המסע הגדול לאינדונזיה, מיתוסים ופולחנים.

הדבסט.מאיר קלפר

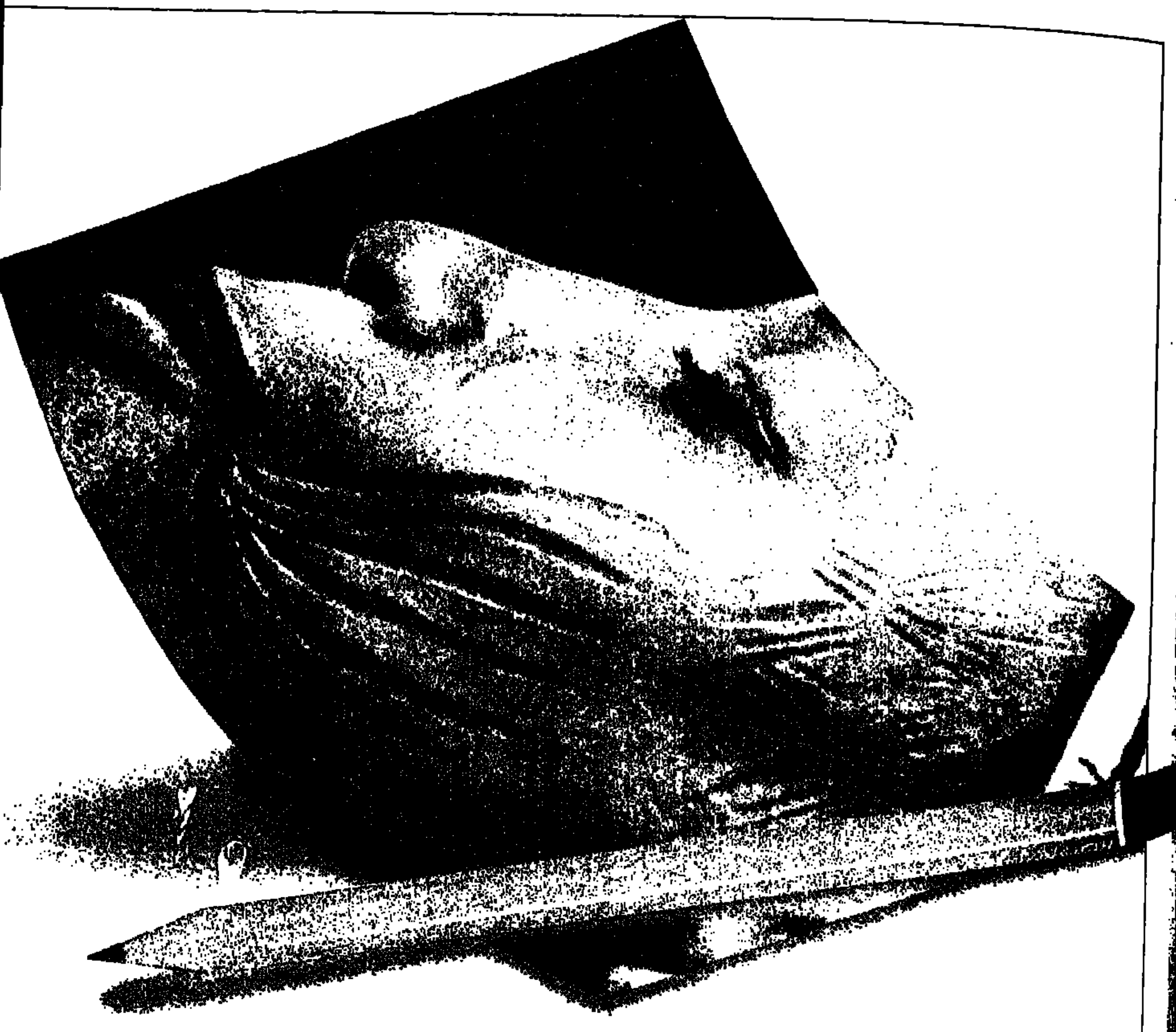

לך תבין את העולם

אם תופעות טבע בעולם מרתקות אותך, אם אתה שבוי בקסם תרבויות נסתרות ונופים אחרים, אם אתה מתעניין במיתוסים עתיקים, אם אתה רוצה להבין יותר בארכיטקטורה, אנתרופולוגיה ואומנות, בוא איתנו להבין את העולם במסגרת לימודים מעולם אחר: בלי לחצים ובלי בחינות ועם בכירי המרצים והחוקרים מכל האוניברסיטאות בישראל.

הלימודים בת"א, חיפה וירושלים

10 מסלולים לבחירתך

קורס שנתי פעם בשבוע בבוקר או בערב.

- מאיי גלפגוס עד ארץ האש
- על פילוסופיה אלים ואנשים במזרח הרחוק
- מסע לעומק אסיה
- ירושלים ועליות לרגל
- עולם הולך ונעלם
- סין ויפן – סכנה צהובה או צוויליזציה אלטרנטיבית
- בין תרבויות – מה קורה כשתרבויות נפגשות
- הודו וסין – ענקי תרבות
- האוקינוס השקט ומגלי עולם ומסעות
- ערים מרתקות בעולם

לפרטים ולקבלת הידיעון: 03-5251506 ים 02-430914 ח 04-374683

כל תלמיד במרכז זכאי לתעודת סטודנט בינלאומית (איסת"א) והלימודים מוכרים לגמול השתלמות ולשנת שבתון.

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשנ"ה

מסלול אקדמי

המעניק לבוגריו:
- תואר אקדמי ראשון "בוגר בעסקים" (Bacholer of Business B.B.) מטעם המסלול האקדמי של המכללה למינהל.
  בהתמחויות: **חשבונאות**, ***מחשבים ומערכות מידע**
- תעודת הוראה לחינוך העל-יסודי במגמת ההתמחות.

מסלול לתעודת הוראה לחינוך העל-יסודי

בהתמחויות:
- מחשבים ומערכות מידע
- מינהל ומשאבי-אנוש
- תקשורת
- עיצוב אופנה (לתואר מעצב אופנה Fashion Designer F.D.)

תכנית אישית מקוצרת למורים ולאקדמאים המעוניינים בהרחבת ההסמכה או הסבת מקצועית.

מילגות, הלוואות וסיוע כספי בהתאם להנחיות משרד החינוך והתרבות.

* הוגשה בקשה למועצה להשכלה גבוהה.

הרשמה, מידע וייעוץ: המכללה להוראת טכנולוגיה.
רח' אנטיגונוס 6 ת"א 62664 טל': 6052428, 6041744, 03-5441370

המכללה להוראת טכנולוגיה
להכשרת מורים בחינוך העל יסודי
המכללה למינהל ■ משרד החינוך והתרבות

טיפוח אינטלקטואלי בשעות אחה"צ • לנוער שוחר ידע ותרבות • מכיתות א' עד יא'

מצוינות אינטלקטואלית

מוקד רישום ארצי 177-022-1525 (24 שעות ביממה)

תכנית ארצית מתקדמת - לטיפוח המוכשרים בישראל • מכון מופת לפיתוח מצוינות

מכללת רמת-גן

החוג לחשבונאות

ראיית חשבון

אפשרות לשלב לימודים לתואר B.A. של האוניברסיטה הפתוחה במדעי החברה בניהול וכלכלה

מסלול לימודי בוקר/ערב, 3-4 שנים. ■ היתרון: לימוד תכליתי לקראת בחינות מועצת רואי חשבון ללא צורך בלימוד מקצועות אחרים. ■ מסלול מקוצר לבעלי תואר במנהל עסקים או כלכלה. ■ שחרור ממכינה לבעלי הסמכה כמנהלי חשבונות סוג 2.

הכנה לחשבונאות פיננסית סופיות א' וסופיות ב'.
מרצה: היועץ האקדמי, ד"ר יוסף צור, רו"ח.

■ הנהלה בעלת 17 שנות נסיון בהכנה לבחינות המועצה ■ קרן מלגות והלוואות ■ סבסוד לקורס הנהלת חשבונות סוג 2 ■ הנחה לחיילים משוחררים.

יועץ מס

קורס ערב חד שנתי בהכרת נציבות מס הכנסה. סגל הוראה ותיק ומנוסה.

הנהלת חשבונות

קורסי ערב ובוקר אינטנסיביים הנמשכים 3-4 חודשים בלבד ומכינים לקראת בחינות משרד העבודה סוג 2+1 חשבשבת. מתקבלים בעלי 12 שנות לימוד לפחות.

פתיחת הלימודים בתאריכים 22/5 ו-12/6

מכללת רמת-גן, רח' ז'בוטינסקי 31 רמת-גן
מידע טלפוני כל יום בין השעות: 8:00-20:00. טל. 5752823, 5752826, 03-6131366

יוני 1994
מדריך
השכלה ועבודה
כל המידע על הבשורה והשכלה ישלח לביתך חינם!!
03-9633993

צילום יוצר
י. בורנשטיין
קורס צילום הבא יפתח ב־22.6
הירדן 16, ת"א
טל': 03-5178596
טל'-פקס: 03-662518

Southeastern University
(London Campus)
67-83 Seven Sisters Road Holloway London N7 6BU UK
Tel.: 071-263 6464/9729 Fax: 071-272 5035

LONDON CAMPUS
WASHINGTON D.C. CAMPUS

תואר ראשון ושני

* כלכלה * חשבונאות
*מנהל עסקים * מחשבים
מערכות מידע

תל אביב
מלון שרתון 24.5.94
9:00 – 11:00 הצגת תוכניות הלימוד
11:00 – 16:00 ראיונות אישיים

חיפה
מלון דן 23.5.94
9:00 – 11:00 הצגת תוכניות הלימוד
11:00 – 14:00 ראיונות אישיים

יום עיון

הינכם מוזמנים למפגש עם דיקאן האוניברסיטה ולראיון אישי

* נא להצטייד באישורי לימודים רלוונטים:
תעודת בגרות/הנדסאי/טכנאי/מכינה/תואר ראשון או אישור לימודים בתואר ראשון.
* הלימודים לתואר ראשון ושני זהים בתוכנם לתוארים הנלמדים באוניברסיטאות בארץ.
* תנאי קבלה גמישים * האוניברסיטה מוכרת ע"י הקונגרס האמריקאי, ומוכרת לצורכי לימודי המשך.

בית ספר לשירת מקהלה

מזמין את כל המעוניינים ללמוד לשיר שירה אמנותית במקהלה

להרשם לשנת הלימודים תשנ"ה

בית-הספר מיועד לזמרים עד גיל 40 בעלי הכשרה מוסיקלית, לזמרים חובבים שאין להם רקע במוסיקה ולזמרים במקהלות פעילות, במסלול מיוחד של פעם בשבוע.
בבי"ס מלמדים: פיתוח קול, סולפג', דיקציה, רפרטואר ושירת מקהלה.
הלימודים מתקיימים במכללה לחינוך ע"ש לוינסקי בקרית החינוך בתל-אביב פעמיים בשבוע בימים שלישי וחמישי משעה 17.00 עד 21.30.
משפר המקומות מוגבל.

המעוניינים יפנו לבית ספר לשירת מקהלה
ת.ד. 48130 תל-אביב, 61481. טלפון: 03-6902464

מוסד להשכלה גבוהה **רופין**
בית הספר להנדסאים
מה"ט המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

לימודים לתואר "הנדסאי"
במגמות

- ■ **מכונות** - התמחות בניהול מוסך או בפלסטיקה
- ■ **תעשיה וניהול** - התמחות בניהול תעשייתי
- ■ **תעשיה וניהול** - התמחות בניהול שיווק
- ■ **תעשיה וניהול** - התמחות בניהול איכות
- ■ **תעשיה וניהול** - התמחות בניהול משק חקלאי
- ■ **מיכשור ובקרה**
- ■ **בנין** - הרשאה לתכנון מבנים עד 4 קומות
- ■ **מחשבים** - בשיתוף עם יחידת המחשב
- ■ **קרקע ומים** - בשיתוף עם ארגון עובדי המים
- ■ **פלסטיקה** - בשיתוף עם אגוד יצרני הפלסטיקה
- ■ **חקלאות** - צומח ובעלי חיים
- ■ **אדריכלות נוף**

תחילת הלימודים: אוקטובר 1994 **משך הלימודים:** שנתיים, בלימודי יום, 4 ימים בשבוע
תנאי קבלה: בגרות מלאה או בגרות חלקית במתמטיקה, פיסיקה, אנגלית ועברית, או מכינה קדם הנדסאים.
לימודים ברמה גבוהה ובקמפוס נאה

אפשרות למעונות: פרטים והרשמה - טל' 09-683078-9-80-81. פקס. 09-683084 מדרשת רופין, עמק חפר 40250

הוועדה לאנרגיה אטומית קרית למחקר גרעיני נגב | המכללה הטכנולוגית המרכז להכשרה מקצועית באר-שבע | משרד העבודה והרווחה האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית מחוז באר-שבע והנגב

דרושים מועמדים לקורס במסלול טכנאי גרעין

הקורס יפתח ב-11.94

תנאי קבלה:
- יתקבלו מועמדים בעלי תעודת בגרות מלאה.
- בוגרי בית ספר מקצועי ברמת מסמ"ת (בגרות מלאה)
- בעלי כושר בריאות תקין- יוצאי צבא

- הלימודים בקורס ימשכו כחצי שנה
- משכורת מלאה בתקופת הקורס
- עזרה משמעותית בדיור למועמדים מחוץ לאיזור
- למסיימי הקורס בהצלחה, ולמתקבלים לקמ"ג, מובטחת עבודה עם אפשרות קידום אישי ומקצועי

למסירת פרטים אישיים נא לפנות לטל: 07-568397
בימים א'-ה' בין השעות 08:00-12:00, 13:00-15:00
או בכתב למדור לקבלת עובדים לת"ד 9001, באר-שבע, מיקוד 84190
בצירוף קורות חיים וצילומי תעודות השכלה.

•• סודיות מובטחת ••

מכללת בית ברל
לימודי איכות באוירה שונה

נמשכת ההרשמה למסלולים להכשרת מורים ולחינוך בלתי פורמלי (לתואר B.Ed ולתעודת מורה מוסמך בכיר)

הכשרת מורים
- **מורים לכיתות ז'-י"** במגוון עשיר של מקצועות התמחות: מקרא, לשון, ספרות, הסטוריה, חברה ואזרחות, גיאוגרפיה, לימודי א"י, ביולוגיה כימיה, חקלאות ולימודי הסביבה, מתמטיקה-פיסיקה, מדעי המחשב, אנגלית, ערבית.
- **מורים לביה"ס היסודי** (כתות א'-ו')
- **מחנכים לגיל הרך** (גילאי לידה עד 6)
- **מורים לחינוך מיוחד בביה"ס היסודי ובחטיבת הביניים** הכשרת אקדמאים ויוצאי אוניברסיטאות להוראה

חינוך בלתי פורמלי
- חינוך חברתי קהילתי
- קידום וטיפול בנוער

— תוכנית מיוחדת למצטיינים —

כמו כן נמשכת ההרשמה להכשרת בעלי תפקידים לתוכניות הבאות:
- הכוון ויעוץ
- הכשרת מורי דרך ורכזי טיולים (ניתן לשלב עם לימודים לתעודת הוראה ו/או לתואר B.Ed)

אפשרות למעונות | אפשרות לקבלת מלגות

לפרטים נוספים צלצלו לטלמסר 03-5653522 ותישלח לביתכם חוברת מידע המפרטת את אפשרויות הלימוד במכללה.

שאל את מי שכבר למד

"איגוד הרפלקסולוגים הישראלי"

לאנשי מקצוע
- ★ השתלמויות להעלאת הרמה המקצועית
- ★ קדום המעמד המקצועי בממסד

לציבור הרחב
- ★ רשימת הרפלקסולוגים הבכירים בארץ
- ★ רשימת בתי הספר המאושרים ע"י האיגוד לשנת 1994

פרטים: טל 03-5353902, ת.ד. 39220 ת"א 61391

ללמוד ■ ולעבוד במקינטוש
"נשיא טכנולוגיות"
אולפני שיאמדיה
הסדנא למולטימדיה
ישומית
* מצגות עיסקיות * הלת מימד * גרפיקה ממוחשבת
צומת הבורסה ר"ג
03-7518005

מכללת הדסה ירושלים

הרשמה

לשנת הלימודים תשנ"ה

הסבר וייעוץ אישי יינתנו בימים ובשעות המפורטים ליד כל חוג.

לימודי המחשב
ימי שלישי: 14:00–12:00 ימי חמישי: 14:00–12:00

צילום מקצועי
ימי שני: 12:00–10:00 ימי חמישי 14:00–12:00

לימודי הטלוויזיה
ימי שני 12:00–10:00 ימי חמישי 15:00–13:00

טכנולוגיה של הדפוס
ימי שני 13:00–11:00 ימי שלישי: 12:00–10:00

עיצוב תעשייתי
ימי שני: 16:00–14:00 ימי חמישי 13:30–11:30

טכנאות שיניים
ימי שני: 12:00–10:00 ימי שלישי 12:00–10:00

מעבדנות במדעי הרפואה
ימי שני: 10:00–08:30 ימי רביעי 11:00–09:00

רנטגנאות
ימי רביעי: 12:00–10:00

אלקטרואופטיקה
מגמת משנה לאלקטרוניקה
ימי ראשון: 13:30–12:30 ימי רביעי 13:00–12:00

מעטפת הרשמה ניתן לרכוש במזכירות המכללה, בימים א'–ה' מ 9:00 עד 14:00 או ע"י משלוח סך ‎-.20 ש"ח לפי הכתובת:

מכללת הדסה, רח' הנביאים 37 ירושלים 91010, טל' 02-291911

טלגרפיקס - ביה"ס להכשרה ממוחשבת
בהנהלת גיל יעקב

נפתחה ההרשמה לקורסים ב – PC

מולטימדיה
גרפיקה ממוחשבת

לקבלת פרוספקט ופרטים לקורסים נוספים
טלגרפיקס - ביה"ס להכשרה ממוחשבת
טל' 03-5171883 פקס: 03-5172059

בית המדרש ללימודי היהדות
ליד התנועה המסורתית

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשנ"ה

לתואר שני (M.A.) במדעי היהדות

לימודים אקדמיים ברמה גבוהה, גישה ביקורתית למקורות, פתיחות לשאלות ערכיות וחברתיות.

בית המדרש מציע מסלולים לתואר שני:
1. המסלול התלת-שנתי למנהיגות חינוכית יהודית.
2. במדעי היהדות: "רב-תחומי".
3. במדעי היהדות: "התמחות בלימודי האישה וחקר המינים".

בתוכניות מס' 2 ו–3 ניתן לסיים את חובות השמיעה בשנתיים במשך יומיים בשבוע

התוכניות מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ-ישראל

לבית המדרש לרבנים באמריקה (The Jewish Theological Seminary of America) חיתר מעמד ומוענק להשכלה גבוהה לקיים בארץ, בבית המדרש ללימודי היהדות בירושלים, שלוחה ללימודי תואר שני (מוסמך) במדעי היהדות ולהעניק תואר זה לבוגריו.

להרשמה יש לפנות אל בית המדרש ללימודי היהדות, רח' אברהם גרנות 4, ת.ד. 8600, ירושלים 91083, טלפון 02-790755

עיבוד תמלילים

למתקדמי עיבוד תמלילים בשלושה...

בשלושה שבועות בלבד למדתי בשרוטל עיבוד תמלילים על תוכנות איינשטיין /וורדפל /אב קוונטה אידן בשיטת השיעור הפרטי... בשרוטל כבר 28 שנים... בוגרות שרוטל למבוקשות בשוק העבודה. בשרוטל עזרה במציאת עבודה, הנחות לחיילים משוחררים. ימים ושעות הלימודים לפי בחירת התלמיד

כתבנות • קלדנות • תמלילנות • מזכירות •

שרוטל

קדם

מקבוצת "ילין"

קורס להכשרת אנשי שירות טכני למחשבים אישיים (P.C. "מבוא")

מחפש מקצוע מבוקש?
אחרי הקורס יחפשו אותך!

קורס ערב: 23.5.94, קורס בוקר: 13.6.94

- לבוגרי 12 שנות לימוד • אין צורך בידע מוקדם
- דגש על עבודה מעשית • סיוע במציאת עבודה
- הנחה לחיילים משוחררים • שתיה חמה וכיבוד קל
- כולל חומר לימודי וספר ייחודי.

כשמחשבים - לומדים ב"קדם"

פרטים והרשמה טל. 03-490114 (רב קו)

ביה"ס לקיוניו בישראל

1. קורסים ללימוד מקצוע ה"דילר"
2. קורסים ללימוד "איך משחקים קזינו"

לפרטים: 5235042, 03-5271570

מספר התלמידים מוגבל

日本

המכון לתרבות יפן

יוזמה יפנית

החלה ההרשמה לתכנית הקיץ
מגוון רחב של קורסים בני 3 חודשים
וסדנאות 3 ימים ויום אחד - לכל המשפחה

- שפה יפנית מדוברת
- שיאצו
- אדריכלות יפנית
- פוליטיקה ביפן
- בישול יפני
- ציורי זן ודיו יפניים
- קליגרפיה – משיכת מכחול יפני
- איקבנה – סידור פרחים יפני
- עשיית נייר יפני ועיצובו
- "אוריגמי" – קיפולי נייר לילדים ומבוגרים
- אדריכלות בעיצוב אוריגמי

הקורסים מתקיימים בתל-אביב ובירושלים
מועד אחרון להרשמה 25.5.94

לפרטים: טל': 02-249871,235543, פקס: 02-232863 בימים א'–ה' 09.00–17.00 בנין כלל משרד 345, קומה E, רח' יפו 97, ירושלים 94341

האקדמית

מהפכה במכללה יזרעאל

למודים לתואר ראשון .B.A •

חוג מדעי התנהגות
התיבות:
- פסיכולוגיה
- סוציולוגיה ואנתרופולוגיה
- חינוך

חוג רב תחומי – מדעי החברה
התמחויות:
- כלכלת עסקים
- מדעי המדינה ומנהל ציבורי
- מחשבים ומערכות מידע
- סוציולוגיה
- תקשורת

◆ קמפוס באוירה כפרית ◆ תשומת לב לכל סטודנט
◆ מלגות ◆ אפשרות למגורים בקבוצים באיזור

• מכללת עמק יזרעאל נמצאת בתהליך של הכרה אקדמית. הענקת התואר מותנית באישור המועצה להשכלה גבוהה.

לייעוץ אישי חינם ותדרוך להרשמה לשנת הלימודים תשנ"ה פנה לאסנת, ענת, דליה או אילה, טלפון: 06-423423

מכללת עמק יזרעאל
ע"ש מקס שטרן.

אצלנו תדברו

כבר מהשיעור הראשון

הלימודים מתחילים ב-5 יוני 1994

אנגלית
לימודי בוקר
בימים א–ה
בשעות 9:00–13:30
במשך 6 שבועות

אנגלית ערבית עברית (פרקי ספרות)
לימודי ערב
פעמיים בשבוע בשעות 18:00–21:00
במשך 7.5 שבועות

ספרדית צרפתית
לימודי ערב/בוקר
פעמיים בשבוע בשעות 18:00–21:00
במשך 10 שבועות

קורסים אינטנסיביים עם דגש על שיחות
בשיטת ה"לימוד הפעיל" שתקנה לכם מיומנות ושליטה בזמן קצר

למידע והרשמה:
■ תל אביב: טל' 6460451, 6460233, 03-6460458 ■ ירושלים: טל' 02-639254, 02-617536 ■ חיפה: טל' 529441, 04-530348

- לעובדי חינוך והוראה: הקורסים מוכרים על-ידי משרד החינוך ומזכים את הלומד בגמול השתלמות
- לחיילים משוחררים עד שנה לאחר השחרור משרות חובה, תינתן מילגה של 30% משכר הלימוד כנגד הצגת תעודת שחרור.
- הנחה לתלמידים ממשיכים.
- הקורסים אינם מקנים נקודות זכות לתואר B.A. של האוניברסיטה הפתוחה.
- קורסי השפות ניתנים גם לקבוצות מאורגנות במוסדות ובמפעלים. טל: 03-6460207.

בית הספר לשפות
האוניברסיטה הפתוחה

מכללת הנגב ע"ש פנחס ספיר

המרכז לתקשורת

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשנ"ה במקצועות הטלוויזיה והתקשורת

לבחירתך שלושה מסלולים

הפקה — **הפקה ויצירה טלוויזיונית** (מחזור ששי)
צלום, עריכה, במוי, תסריטאות, הפקה, כתבות, סדנת אולפן ועוד.
למודים עיוניים (כ־45 שעות שבועיות) משולבים בהפקות מכל הסוגים.
למודי יום מלאים במשך שנתיים - פתיחה אוקטובר 1994.

אקדמיה — **עתונאות משודרת**
כתבי טלוויזיה ובמאי סרטי תעודה. מסלול המשלב למודים אקדמיים לקראת תואר ראשון ולמודי הפקה בטלוויזיה.
למודי יום מלאים במשך שלוש שנים. פתיחה אוקטובר 1994.

הנדסאות — **הנדסאי צילום והפקה - מערכות קולנוע וטלוויזיה**
מסלול לימודי הפקה לטלוויזיה - צילום, עריכה, במוי, כתבות ועוד...
לתואר הנדסאי מטעם מה"ט (המרכז להכשרה מקצועית)
למודי יום מלאים במשך שנתיים וחצי. תנאים מיוחדים לחיילים משוחררים.
פתיחה מרץ 1995.

אפשרות למגורים במקום.

פרטים והרשמה - ד.נ. חוף אשקלון-79165 טל' 07-802787

מכללת הנגב ע"ש פנחס ספיר

בית-הספר ללמודים קדם אקדמים והשלמת השכלה תיכונית

- מכינת תלת-שלבית (תיכונית)
- מכינה דו־שלבית לבגרות מלאה
- מכינה חד־שלבית להשלמת בגרות
- מכינה אינטנסיבית לבגרות
- מכינת רוח וחברה
- מכינה למדעים מדוייקים
- מכינה קדם אקדמית
- מכינה לקראת תעודת גמר תיכונית (12 שנות לימוד)
- מכינת קדם הנדסאים (בחסות מה"ט)
- בגרות אקסטרני לבגרות
- למודי ערב לבגרות

סמור מעבר לימוד ומלגות קיום לזכאים ◆ מעונות

פרטים והרשמה - ד.נ. חוף אשקלון-79165 טל' 802784, 802785, 802786, 07-802793

ביולוגיה

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על מסלול לימודים אקדמי במכללת תל-חי שנה א' של הפקולטה לביולוגיה

תנאים מיוחדים לתלמידי תל-חי

המכללה האזורית תל-חי

תיירות
מקצוע מעולם אחר

זה הזמן לרכוש מקצוע מעניין ומרתק
זה הזמן להצטרף לתעשיה בהמראה
זה הזמן להצטרף לעולם התיירות

ביה"ס לתיירות והמחלקה להכשרת כח אדם בתיירות מתכבדים להודיע על פתיחת ההרשמה לשנת הלימודים 1995-94 במסלולי הלימודים הבאים:

בלעדי לשנת"ל 95/94
קורס פקידים מורשים במיכללה הטכנולוגית באר שבע
וקורסי מלווים וסוכני נסיעות מורשים- במיכללת עמק יזרעאל

המעוניינים להשתתף בקורס "אביבי" בתל-אביב, מתבקשים לפנות מיד לטל. 03-6056108

לפרטים והרשמה: טלמסר 03-5653336

תל-אביב	ירושלים	חיפה	עמק יזרעאל	באר-שבע
03-6055108	02-248514	04-240366	06-423432/3	07-280384

ביה"ס לתיירות בישראל
הדרכון שלך להצלחה

בית הספר הישראלי לשיאצו וריפוי סיני
מדיסין

בהכרה של: ביה"ח Gwang-An-Men – בייג'ינג
האקדמיה הסינית לרפואה מסורתית.
ובשיתוף **אוניברסיטת חיפה** - היח' ללימודי חוץ.

נמשכת ההרשמה ללימודי תעודה

שיאצו
ריפוי סיני
רפלקסולוגיה
תזונה וצמחי מרפא
הומאופתיה קלאסית

קורסי קיץ חוויתיים

שיאצו רפלקסולוגיה
הומאופתיה גרפולוגיה

לפרטים והרשמה:
רח' נהרדעה 5, תל-אביב טל' **03-5238621**
מרכז מידע וקליניקה **177 - 022 - 1191**

בית-הספר לתיירות של נתור
קורס מלווי קבוצות לחו"ל
1994/95 מחזור י"ז

- נפתחה ההרשמה לקורס מלווי הקבוצות לחו"ל של "נתור".
- תחילת הלימודים - אוקטובר 94. לימודי ערב - פעמיים עד שלוש בשבוע.
- הקורס מוכר ע"י קרנות ההשתלמות של עובדי ההוראה ומתאים ביותר לעובדי הוראה בשנת שבתון.
- הלימודים מיועדים לבעלי תעודת בגרות ומגמתם הקניית כלים וידע להנהגת קבוצה, לארגון וביצוע כל הסידורים בסיור, להדריך את אנשי הקבוצה באתרי הביקור ולהנחותם בנושאים יומיומיים בזמן שהותם בחו"ל.
- ידיעה טובה של השפה האנגלית חובה. שפות זרות יתרון.
- בוגר הקורס אשר ימלא את כל חובותיו בהתאם לקריטריונים יקבל רשיון כמלווה קבוצות, מטעם משרד התיירות.
- שיבוץ מלווים חדשים בנתור מכין בוגרי הקורס בלבד.

מספר מקומות מוגבל

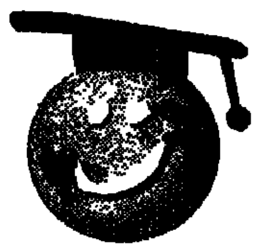

לפרטים והרשמה: חברת "נתור" - מחלקת ההדרכה.
רח' בן יהודה 53 ת"א בימים א' - ה' בין השעות 09:00 - 17:00

נתור תפיסת עולם

מכללת "הסביבה"

סדנא לעיצוב ואדריכלות

הרשמה לשנת הלימודים תשנ"ה

למגמות:

אדריכלות ועיצוב אורבני: לתואר אקדמי בוגר באדריכלות (B.Arch) *
*מותנה באישור המועצה להשכלה גבוהה

אדריכלות פנים: מגורים, ציבורי, מסחרי.

עיצוב כללי: גרפיקה, מוצר, תערוכות, גרפיקה ממוחשבת

שנת הלימודים הראשונה משותפת לכל המגמות
לימודי יום מלאים, תכנית מיוחדת להנדסאים ובוגרי אוניברסיטה.

חוברת מידע וטפסי הרשמה: רח' שדרות המאור 6 (מול גולת יצחק) ת"א
ע"י הדואר: המחאה ע"ס 25 ש"ח לפקודת "הסביבה" ת.ד 29112 ת"א 61291

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט
אגף להכשרת עובדי הוראה

"צעד קדימה"
הארגון לקידום שיטת פטו בישראל

מועמדים להכשרה

נפתחת תכנית ללימודי תעודה מתקדמים בתחום חינוכי-שיקומי חדשני, עבור בוגרי תואר ראשון בחינוך ובוגרי מכללות למורים.

הלימודים יכללו הכשרה עיונית ומעשית בארץ ובחו"ל.

בתקופת ההכשרה המעשית, ינתנו מלגות קיום/שכר.

הרצאות היכרות מפורטות תנתנה ביום ד' 18/5/94 בשעה 17:00 וביום ד' 25/5/94 בשעה 17:00.

ההרצאות תתקיימנה במרכז חינוכי-שיקומי "צעד קדימה" - רח' ינובסקי 1 ראשל"צ.

לפרטים נוספים נא לפנות למס' טלפון: 03-9672388.

המכון ללימודים ערביים גבעת חביבה

קורסים לערבית

לבוגרי י"ב
(לפני השרות הצבאי)
ולמעוניינים ברכישת השפה

- 5 ימים בשבוע בתנאי פנימיה
- בחינות בגרות עד 7 יח"ל
- ערבית ספרותית ומדוברת
- סיור לימודי למצריים

מסלול מיוחד להכשרת מורים לערבית עם המכללות לחינוך
- הכשרה לתואר B.Ed.
- הכשרה למורה מוסמך בכיר

קורס שנתי יום בשבוע לערבית ספרותית ומדוברת
- למתקדמים: כל יום ד' 9:00-15:00
- למתחילים: כל יום ד' 9:00-15:00

* דחיית השרות הצבאי ודוס.

פרטים והרשמה: המכון ללימודים ערביים גבעת חביבה
ד.נ. מנשה 37850, טל' 06-373336, 06-309249

קמרה אובסקורה
בית הספר לאמנות

נמשכת ההרשמה (מועד ב') לשנת הלימודים 1994/5

במחלקות:

צילום
וידאו וקולנוע
הדמיה ממוחשבת ואנימציה
כתיבה ותסריטאות

מועד ב' להרשמה, עד 14.6.94
מספר המקומות מוגבל

צלצל עכשיו
טלמסר 03-5652272

קמרה אובסקורה בית הספר לאמנות
ריבל 4, תל אביב, א'-ה' 10:00-19:00

מעריב

זְּ'וֹפֶר

העיתון שמגיע לילדים של...

וילז'

הפנטהאוזים

פנטהאוז ענק שלא נגמר:

6 חדרים, על 182 מ"ר + 54 מ"ר מרפסת פנטהאוז

כל זה, מוקף באיכות החיים של וילז', בפארק הווילות של מערב ראשון לציון.

הכשרת הישוב
משרד מכירות: טל' 03-5200222

ההזמנה להצלחה!

מדרים

בית ספר לאופנה ברמה בינלאומית
לנוער ולמבוגרים

177-022-1889
חייגו חינם בכל הארץ
תל-אביב, אלנבי 19
03-5178408 ☎ 03-5177945

שבתון בתנאי נופש
תכנית ייחודית

התכנית מאפשרת לכם לממש לימודיכם בפרקי זמן מרוכזים ביחידות של 1-3 שבועות ובמועדים הנוחים לכם, באחד מהמסלולים הבאים:

- **שיפור הלשון העברית**
העשרת הביטוי בכתב ובעל-פה, פרקים בספרות, תנ"ך ומורשת ישראל.
- **ערבית מדוברת - למתחילים ולמתקדמים;**
כשפת מפגש עם תושבי הארץ הערבים, הדרוזים ועם אורח חייהם באיזור.
- **ערבית מדוברת - למורי ערבית ספרותית**
למורים שאינם שולטים בערבית מדוברת.

הקורסים מוכרים ע"י קרנות השתלמות ללימודי חובה והשלמה ומזכים ב"גמול השתלמות".

הלימודים מתקיימים בתנאי נופש, תוך מפגש עם לומדים יהודים, ערבים ודרוזים, ועם עולים, ותיקים ותיירים מחו"ל ומהתפוצות. הלימודים משולבים במגוון פעולות חברה ותרבות.

מורים שלא במסגרת שנת שבתון והציבור הרחב, ימלאו להשתלם באולפן עקיבא באופן עצמאי.

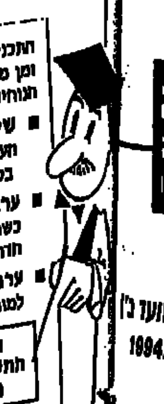

פרטים והרשמה: **אולפן עקיבא נתניה**
מרכז ללימוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ
ת"ד 6086, נתניה 42160 טל' 382312/3, 09-329464 - צימי מילר
(בימים א'-ה' בשעות 09.00-14.00) פקס. 09-652919

ULPAN AKIVA אולפן עקיבא

מכללת עמק יזרעאל ע"ש מקס שטרן
משרד החינוך והתרבות - אגף לתרבות ואמנות
מרכז אמנויות

גורן

למגמה לעיצוב גרפי

הרשמה מאוחרת
לשנת הלימודים תשנ"ה 1995-1994

מסלול 4 שנים

מתקבלים מועמדים לשנה א' לאחר מבחני מיון וראיון אישי. למצטיינים בבחינות המיון יוענקו מילגות לימודים.
פרטים נוספים ודפי מידע ניתן לקבל במזכירות ביה"ס, בימים א'-ה' בין השעות 08:00-16:00 טל' 06-423406
באמצעות הדואר: מרכז אמנויות "גורן".
ד"נ יזרעאל 19300

שנקר

חותמת של הצלחה

הנדסת טקסטיל, כימיה טקסטילית, ניהול תעשייתי ושווק

שנקר
המוסד הגבוה להנדסה ולטקסטיל

במזכירות אקדמית,
רח' אנה פרנק 12, רמת גן 52526
טל. 03-5756979, 03-7521133
בימים א'-ה' 8.00-15.00
ידיעון וטופסי הרשמה ניתן לקבל בדואר תמורת 50 ש"ח

מילגת לימודים מלאה תנתן לשנה"ל הראשונה במגמות כימיה טקסטילית והנדסה טקסטילית.

1570 בוגרים
60 בעלי מפעלים
105 מנהלי יצור ומנהלי מחלקות
80 לתואר שני ושלישי

שם לין

עכשיו בישראל ובעברית

הדרך הקצרה והיעילה לתואר שני ושלישי במינהל עסקים

מינהל עסקים
MBA DBA

מתאים לעורכי דין, מהנדסים, רואי חשבון ובעלי תואר ראשון או שני מתחומים אחרים.

לתאום ראיון אישי נא להתקשר לטלפון:

(03) 5372183